

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 4 Θ (99) - ΤΕΥΧΟΣ 1 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὁρεῶν κ. Φιλόθεος

Διευθυντής Κλάδου Ἐκδόσεων Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ἀλέξανδρος Κατσίρας

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ὙΛΗΣ: Νικολέτα Μιχαλακάκου

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Ἰωάννης Ἀκριώτης

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ - ΤΥΠΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων, δρ Γιασμίνα Μουσείδου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Β. Μπίτσης, Πρωτομαγιάς 3 - 145 68 Κρουνέρι Αττικῆς

Τηλ. 210-8160127 - FAX 210-8160128

Διεύθυνση περιοδικῶν: Ἀθηνᾶς 30, 105 51 Ἀθήνα - Τηλ. 211-1825296 - FAX 211-1824317

<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιά τίν ἀποστολή ἀνακοινώσεων καί εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιά τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ σέβεται τόν γλωσσικό τύπο τῶν ὁμιλιῶν πού δημοσιεύει

Περιεχόμενα

Τεύχος-1ο
Ιανουάριος 2022

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	4
ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	5
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
Μήνυμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὶς μαθίτριες καὶ τοὺς μαθητὲς γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν (30.1.2022)	7
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ	
• Ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου Β' πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εὐγένιον ἐπ' ἀφορμῇ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ	8
• Ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου Β' πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Σέρβων κ. Πορφύριον ἐπ' ἀφορμῇ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ	9
ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	
• Εἰσήγησις στὴ Σεπτὴ Ἱεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2020 μέ θέμα: «Ἡ Ἐκπροσώπησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Μ.Μ.Ε., κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐξάρσεως τῆς πανδημίας τοῦ covid-19» τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπιάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου	10
• Εἰσήγησις στὴ Σεπτὴ Ἱεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2020 μέ θέμα: «Οἱ Ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 163ης Συνοδικῆς Περιόδου (2019-2020) διὰ τὴν πανδημίαν τοῦ Covid-19» τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου	22
• Εἰσήγησις στὴ Σεπτὴ Ἱεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2020 μέ θέμα: «Οἱ συνέπειες τῆς πανδημίας τοῦ COVID-19 ὡς ποιμαντικὸ πρόβλημα» τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπολέως καὶ Θάσου κ. Στεφάνου	33
ΟΜΙΛΙΑΙ	
• Ἐνθρονιστήριος (ἐπιβατήριος) λόγος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου (18.11.2021)	51
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ	
• Τὸ νομικὸ καθεστῶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων Ὁ ἰσχύων Κανονισμὸς 55/1974 καὶ νεώτεροι Κανονισμοὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου καὶ Γρηγορίου Γιαννούλη	57
ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ	68
ΕΚΔΗΜΙΑΙ	
• Ἡ Ἐκδημία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κυροῦ Κοσμᾶ (Παπαχρήστου)	71
• Ἐπικίδειος Λόγος στὸν αἰοίδιμο Μητροπολίτη Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κυροῦ Κοσμᾶ ὑπὸ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ὁρεῶν κ. Φιλοθέου, Ἀρχιεραμματοῦ τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος	72
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	76
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	108
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	110

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΣΤΟ τεύχος Ιανουαρίου του περιοδικού ΕΚΚΛΗΣΙΑ δημοσιεύουμε τό Μήνυμα τό όποιο άπνύθυνε ή Διαρκής Ίερά Σύνοδος καί ό Πρόεδρος Της, ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών καί πάσης Ελλάδος κ. Γερώνυμος, πρός τίς μαθήτριες καί τούς μαθητές γιά τίν έορτή τών Τριών Ίεραρχών.

Δημοσιεύουμε επίσης τίς Ίπιστολές τίς όποίες απέστειλε ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών καί πάσης Ελλάδος κ. Γερώνυμος πρός τόν Σεβασμιώτατον Αρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εύγένιον έπ' άφορμή τής έκλογής αυτού καί πρός τόν Πατριάρχη τών Σέρβων έπ' άφορμή τής άσθeneίας του.

Στή στήλη τών Εισηγήσεων παρουσιάζονται τρεΐς Εισηγήσεις, τίς όποίες άπνύθυναν, αλλά δέν έξεφώνησαν λόγω τών έκτάκτων συνθηκών πού επέβαλε ή πανδημία, πρός τί Σεπτή Ίεραρχία τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, ή όποία έπρόκειτο νά συγκληθεί τόν Οκτώβριο του 2020, οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ναυπάκτου καί Άγίου Βλασίου κ. Γερόθεος μέ θέμα: «Η Έκπροσώπησις τής Έκκλησίας τής Ελλάδος εις τά ΜΜΕ, κατά τίν περίοδον τής έξάρσεως τής πανδημίας του covid-19», Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος μέ θέμα: «Οί Άποφάσεις τής Διαρκούς Ίερας Συνόδου τής 163ης Συνοδικής Περιόδου (2019-2020) διά τίν πανδημίαν του Covid-19» καί Φιλίππων, Νεαπολέως καί Θάσου κ. Στέφανος μέ θέμα: «Οί συνέπειες τής πανδημίας του COVID-19 ώς ποιμαντικό πρόβλημα». Οί Εισηγήσεις έγιναν όμόφωνα άποδεκτές άπό τίν Ίερά Σύνοδο τής Σεπτής Ίεραρχίας του μηνός Οκτωβρίου του παρελθόντος έτους 2021 καί άποφασίσθηκε ή δημοσίευσή τους.

Στή στήλη τών Όμιλιών δημοσιεύεται ό Έπιβατήριος Λόγος του Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου, ό όποιος έκφωνήθηκε κατά τίν τελετή ένθρονίσεως του Ίεράρχου τίν 18η Νοεμβρίου 2021.

«Τό νομικό καθεστώς τών έκκλησιαστικών έργων. Ό Ισχύων Κανονισμός 55/1974 καί νεώτεροι Κανονισμοί τής Ίερας Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» σχολιάζουν οι Νομικοί Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου καί Γρηγόριος Γιαννούλης σέ κείμενο τό όποιο περιλαμβάνεται στή στήλη Έκκλησία καί Δίκαιον.

Η στήλη τών Έγκυκλίων άπαρτίζεται άπό Έγκύκλια Σημειώματα πού έξαπέλυσε ή Διαρκής Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος σχετικά μέ σημαντικά θέματα τής έκκλησιαστικής, πολιτιστικής καί κοινωνικής ζωής τής χώρας –γιά παράδειγμα σχετικά μέ τίν προκήρυξη Ύποτροφιών γιά τά έτη 2022-2023, αλλά καί μέ τί διοργάνωση έκδηλώσεων Μνήμης γιά τά 100 χρόνια άπό τί Μικρασιατική Καταστροφή.

Στή στήλη τών Έκδημιών δημοσιεύεται τό βιογραφικό του έκδημίσαντος Μητροπολίτου Αιτωλίας καί Ακαρνανίας κυρού Κοσμᾶ (Παπαχρήστου) όπως καί ό Έπικίδειος Λόγος τόν όποιο έξεφώνησε ό Θεοφιλέστατος έπίσκοπος Όρεών κ. Φιλόθεος, Αρχιγραμματεΐς τής Διαρκούς Ίερας Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Η ύλη του τεύχους συμπληρώνεται μέ τά ύπηρεσιακά κείμενα του Προκαταρκτικού Πίνακος τών Ύποψηφίων πρός Αρχιερατείαν, τών Κανονισμών καί τών Προκηρύξεων, καθώς καί μέ τίν είδησεογραφική στήλη τών Έκκλησιαστικών Χρονικών.

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Προκαταρκτικός Πίναξ Υποψηφίων προς Αρχιερατείαν

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 127
Αριθ. Αθήναι, 14η Ιανουαρίου 2022
Διεκπ. 37

Έχοντες υπ' όψιν τό άρθρον 19 τοῦ ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικόν Πίνακα Κληρικῶν», υποψηφίων δι' ἐγγραφὴν εἰς τόν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων καί κεκτημένων τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικά καί οὐσιαστικά προσόντα.

Συμφώνως τῷ άρθρῳ 20 παρ. 2 τοῦ ν. 590/1977, ἐντός δύο (2) μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσίευσέως τοῦ παρόντος, δύναται παρ' οἴουδήποτε κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νά ἀσκηθῆ ἔνστασις κατὰ τῆς ἐγγραφῆς υποψηφίου τινός ἐκ τῶν κατωτέρω, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὗτος στερεῖται τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικῶν ἢ τυπικῶν προσόντων.

Ἡ ἔνστασις αὕτη ὑποβάλλεται εἴτε πρὸς τόν οἰκεῖον Μητροπολίτην εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραγματείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ἀρχιμ. Τιμόθεος Ἀθανασιάδης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καί Σιατίστης.
2. Ἀρχιμ. Συμεών Ἀναστασιάδης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς.
3. Ἀρχιμ. Λεόντιος Γερανίου, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος.
4. Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Γιαπιτζιόγλου, κληρικός τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
5. Ἀρχιμ. Ναθαναὴλ Καραγέργος, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας.
6. Ἀρχιμ. Γρηγόριος Κιούσης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως.
7. Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Κοσμᾶς, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μονεμβασίας καί Σπάρτης.
8. Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Λεβέντης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
9. Ἀρχιμ. Ἀθανάσιος Λειβαδιᾶς, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας.
10. Ἀρχιμ. Καλλίνικος Λιμνιώτης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας.
11. Ἀρχιμ. Ἰσίδωρος Λουκίδης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας.

12.	Αρχμ. Γεννάδιος Μπαγιαρτάκης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς.	17.	Αρχμ. Πρόδρομος Σκορδαρᾶς, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
13.	Αρχμ. Θεοφάνης Νικοδημόπουλος, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας.	18.	Αρχμ. Μητροφάνης Τουτζιαράκης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας.
14.	Αρχμ. Καλλίνικος Παπαδόπουλος, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς.	19.	Αρχμ. Ἀμφιλόχιος Φλεβάρης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καί Ἰκαρίας.
15.	Αρχμ. Χριστόδουλος Παρτίδης, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.	20.	Αρχμ. Ἀρσένιος Χαλδαιόπουλος, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας.
16.	Αρχμ. Σπυρίδων Πέρρας, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καί Ὀλυμπίας.	21.	Αρχμ. Γαβριήλ Χεμῶνας, κληρικός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καί Σουφλίου.

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ἀρχιεπιγραμματεὺς
† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Μήνυμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τίς μαθήτριες
καί τούς μαθητές γιά τήν ἑορτή τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν
(30 Ἰανουαρίου 2022)

Ἀγαπητά μας παιδιά,

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἦδη ἀπό τόν 11ο αἰ. ἔχει καθιερώσει νά ἑορτάζονται ἀπό κοινοῦ στίς 30 Ἰανουαρίου οἱ Τρεῖς Μέγιστοι Φωστῆρες τῆς Τρισηπλίου Θεότητος, οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες: ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὁ Μέγας, Ἐπίσκοπος Καισαρείας, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ κοινός ἑορτασμός τους γίνεται κυρίως, γιά νά προβληθεῖ ἡ ἀγιότητά τους καί τό Χριστιανικό ἦθος τους. Ἐπίσης εἶναι μία εὐκαιρία γιά νά τιμηθεῖ ἡ Ἑλληνορθόδοξη Παιδεία, νά τιμηθοῦν οἱ ἐκπαιδευτικοί καί οἱ μαθητές. Ἡ ἑορτή τους γίνεται ἀφορμή γιά νά ἀναλογισθοῦμε τούς ἀγαθούς καρπούς μίας Παιδείας, ἡ ὁποία βασίζεται στή Χριστιανική Πίστη καί τή σκέψη τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων κλασικῶν. Μίας Παιδείας, ἡ ὁποία δέν διδάσκει ἀπλῶς γνώσεις, ἀριθμούς, πειράματα, ἀλλά πρῶτιστα μορφώνει, διαμορφώνει ἀνθρώπινους χαρακτῆρες.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες συνδύασαν τίς γνώσεις καί τό ἦθος, τήν Ἐπιστήμη καί τήν Πίστη, τόν σεβασμό πρὸς τόν Θεό καί τήν ἀγάπη γιά τόν πάσχοντα συνάνθρωπο. Τό παράδειγμά τους καταδεικνύει ὅτι καί σήμερα πρέπει νά σεβόμαστε καί νά ἀξιοποιοῦμε τά πορίσματα τῆς Ἐπιστήμης. Ἡ μαρτυρία τους ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ἐπιστήμονας καί γενικότερα ὁ καλλιεργημένος ἄνθρωπος

μπορεῖ κάλλιστα νά εἶναι συγχρόνως πιστός Χριστιανός καί ἐνάρετος ἄνθρωπος. Εἰδικότερα, ὁ Μέγας Βασίλειος γνώριζε πολύ καλά τήν Ἱατρική ἐπιστήμη καί τήν ἀξιοποίησε στό πλαίσιο τοῦ μεγάλου φιλανθρωπικοῦ ἔργου του.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες εἶχαν ἀριστη γνώση τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων καί προέτρεπαν τούς νέους τῆς ἐποχῆς τους νά μελετοῦν τούς Ἀρχαίους συγγραφείς ἐπιλεκτικά, ἀποφεύγοντας ὀρισμένες θρησκευτικές δοξασίες. Τά κείμενά τους ἀποτελοῦν θησαυροὺς θεολογικῶν, παιδαγωγικῶν, ἱατρικῶν καί φυσιογνωστικῶν διδαχῶν. Πρόκειται ἐπίσης γιά μνημεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου. Ἄλλωστε, ὁ Μέγας Βασίλειος καί ὁ Ἅγιος Γρηγόριος σπουδασαν τά ἑλληνικά γράμματα στήν Ἀθήνα.

Ἀξίζει μάλιστα νά σημειωθεῖ ὅτι δύο ἀπό τούς Τρεῖς Ἱεράρχες, ὁ Μέγας Βασίλειος καί ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, γεννήθηκαν καί μεγάλωσαν στήν Καππαδοκία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, θυμίζοντάς μας τή μακροχρόνια παρουσία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν ἱστορική Μικρασιατική γῆ. Χρήσιμη ὑπενθύμιση, ἀφοῦ φέτος εἶναι ἔτος μνήμης γιά τά 100 χρόνια ἀπό τή Μικρασιατική Καταστροφή τοῦ 1922, τίς θυσίες καί τόν βίαιο ξεριζωμό τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς.

Εἶθε οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες νά ἀποτελοῦν πρότυπα πρὸς μίμηση στίς σπουδές καί τή ζωή σας καί μέ τή βοήθειά τους νά ἔχετε καλή πρόοδο! Μέ θερμές πατρικές εὐχές.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
καί τά μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἐπιστολή τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Γερωνύμου Β΄
πρός τόν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εὐγένιον
ἐπ’ ἀφορμῇ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης, Ὑπέρτιμε καί Ἐξαρχε Εὐρώπης, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Κρήτης, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ κύριε Εὐγένιε.

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 11ης μηνός Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., πᾶν ἀσμένως πληροφορηθεῖσα τήν, διά τῆς δωρεοδότου Χάριτος τοῦ Θεοῦ καί τῆς Τιμίας ψήφου τῶν Σεπτῶν Ἱεραρχῶν τῶν συγκροτούντων τήν Ἱεράν Σύνοδον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐπαξίαν ἐκλογὴν τῆς Ὑμετέρας ἀγαπητῆς Σεβασμιότητος εἰς τόν Θρόνον τῆς Ἐπαρχιακῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ἀπεφάσισεν ὅπως ἀπευθύνῃ πρὸς τήν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα τά παρόντα Γράμματα.

Ὅθεν, ἤκομεν ἐν εὐφροσύνῃ πνευματικῇ ἵνα ἐκφράσωμεν Ὑμῖν τὰς ἐκ μέσης ἀγαπώσης καρδίας συγχαρητηρίους ἡμῶν εὐχὰς καί προσρήσεις.

Εἶθε ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἀναδείξῃ Ὑμᾶς λαμπρὸν οἰακοστρόφον τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, πρὸς δόξαν Θεοῦ καί εὐκλειαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί χάριση Ὑμῖν Ἀρχιερατείαν μακράν, καρποβριθῆ καί εὐλογημένην.

Ἐπὶ τούτοις, συγχαίροντες καί αὐθις Ὑμῖν, κατασπαζόμεθα τήν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα φιλήματι ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καί Σωτῆρι ἡμῶν, διατελοῦμεν.

Ἀθήνησι, τῇ 11ῃ Ἰανουαρίου 2022

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

*Ἐπιστολή τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος κ. Γερωνύμου Β΄
πρός τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἰπεκίου,
Μητροπολίτην Βελιγραδίου καί Καρλοβικίου
καί Πατριάρχην τῶν Σέρβων κ. Πορφύριον
ἐπ' ἀφορμῇ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ*

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἰπεκίου, Μητροπολίτα Βελιγραδίου καί Καρλοβικίου καί Πατριάρχα τῶν Σέρβων, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Πορφύριε, τήν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ Διαρκής Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 11ης μηνός Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., μετά πολλῆς θλίψεως καί ἀνησυχίας πληροφορηθεῖσα τά τῆς ἀσθενείας τῆς Ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς Μακαριότητος ἐκ τῆς νόσου τοῦ κορωνοϊοῦ, ἀπεφάσισεν ὅπως ἐκφράσῃ Ὑμῖν τὰς ἐκ βάθους καρδίας εὐχάς, οὐ μόνον Αὐτῆς, ἀλλά καί τοῦ φιλοχρίστου Λαοῦ

τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διά τήν, ὡς οἶόν τε τάχιον, ἀποκατάστασιν τῆς πολυτίμου ὑγείας Ὑμῶν.

Ἐπί δέ τούτοις, δεόμενοι τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ ὅπως, διά πρεσβειῶν τῆς Ἁγίας Θεοτόκου, καταστήσῃ Ὑμᾶς ὑγιαίνοντα καί δοξάζοντα τό Ὄνομα Αὐτοῦ ἐν λόγοις καί ἔργοις ἀγαθοῖς καί διαπομαίνοντα τήν ἀδελφίν καί μαρτυρικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας εἰς ἔτη πολλά, διατελοῦμεν μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί τιμῆς ἐξαιρέτου.

Ἀθήνησι, τῇ 11ῃ Ἰανουαρίου 2022

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Σημ. Παρόμοια ἐπιστολή ἐστάλη καί πρὸς τόν ἀσθενήσαντα ἐκ κορωνοϊοῦ Μακαριώτατον Μητροπολίτην Κιέβου καί πάσης Οὐκρανίας κ. Ἐπιφάνιον.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Εισήγησις* στή Σεπτή Ίεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2020
 μέ θέμα: «Ἡ Ἐκπροσώπησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
 εἰς τά Μ.Μ.Ε., κατά τήν περίοδον τῆς ἐξάρσεως τῆς πανδημίας
 τοῦ covid-19» τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου
 καί Ἁγίου Βλασίου κ. Γεροθέου

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,
 Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς,

Ἀνέλαβα τήν παροῦσα εἰσήγησις ὡς ὑπακοή στήν Διαρκῆ Ίερά Σύνοδο καί ὡς διακονία στήν Ἐκκλησία, ὅπως μέ τόν ἴδιο τρόπο ανέλαβα καί τό ἔργο τῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς Ἐκκλησίας κατά τήν πανδημία τοῦ ἰοῦ covid-19, ὅλο τόν μῆνα Ἀπρίλιο ἐ.ἔ. Καί ὅπως γνωρίζουμε ἀπό τήν ὀρθόδοξη θεολογία κάθε ἐκκλησιαστική διακονία εἶναι σταυρική.

Αἰσθάνομαι πολύ καλά ὅτι ἡ Ἐκκλησία μέ τά Μυστήριά της μᾶς ἀνεγέννησε, ἡ Ἐκκλησία μᾶς ἀνέθρεψε, αὐτή μᾶς ἀνέδειξε στόν ὑπατο βαθμό τῆς Ίερωσύνης, στόν βαθμό τοῦ Ἐπισκόπου καί νά ἔχουμε τήν τιμή νά συμμετέχουμε στά Συνοδικά Ὑπόργανα τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐπομένως σέ αὐτήν ὀφείλουμε τά πάντα καί ἀξίζει νά θυσιαζόμαστε γι' αὐτήν. Καί ὅπως ἐπανειλημμένως ἔχω τονίσει, ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ συνοδικῶς καί ἱεραρχικῶς.

Κατά τήν ἡμέρα τῆς χειροτονίας μας σέ Ἐπισκόπους, πρῖν ἀρχίσει τό μυστήριο τῆς χειροτονίας, δώσαμε τήν ὁμολογία τῆς πίστεώς μας στίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καθῶς ἐπίσης δώσαμε τήν ὑπόσχεσις ὅτι θά ὑπακούουμε στήν Ίερά Σύνοδο: «Πείσομαι δέ ἐσαεὶ καί προθύμως ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς καί τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὡς ἀνωτάτῃ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχῇ».

Μέ αὐτά τά εἰσαγωγικά θά δικαιολογηθοῦν ὅσα θά ἀκολουθήσουν στά ἐπόμενα καί θά ζητήσω τήν ἐπιεικεῖά σας.

1. Ἡ ἀπόφασις τῆς Δ.Ι.Σ. γιά τήν ἀνάθεσις τοῦ ἔργου τῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς Ἐκκλησίας

Ἡ ἀπόφασις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 1ης Ἀπριλίου 2020 ἦταν ἡ ἐξῆς: «Ἡ Ίερά Σύνοδος ὀρίζει τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Γεροθέου, ὁ ὁποῖος κατά τά τελευταῖα ἔτη διατελεῖ ἐκπρόσωπος Τύπου τῶν Συνελεύσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ίεραρχίας, ὡς τό μόνον ὑπεύθυνον πρόσωπον πρὸς τό ὅποιον δέον νά ἀπευθύνωνται τά Μέσα Ἐνημερώσεως, διὰ νά λαμβάνουν ἀρμοδίως ἀπαντήσεις ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων τῶν ἡμερῶν».

Προφανῶς αὐτή ἡ ἀνάθεσις ἀναφέρεται μόνον γιά τά θέματα πού ἀνέκυψαν ἀπό τήν πανδημία καί δέν ἀνέστειλε τίς ἀρμοδιότητες τῶν Μητροπολιτῶν πού συνδέονται μέ τό ἐπισκοπικό τους ἔργο, διότι ἡ ἴδια ἡ Ίερά Σύνοδος, ἀφοῦ ἀπεφάσισε νά μή προβαίνει κανεῖς «εἰς δημοσίας δηλώσεις ἢ ἐμφανίσεις εἰς τά Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως καί εἰς τό Διαδίκτυον» γιά τήν πανδημία, γράφει: «Ὡς δέ καθίσταται εὐνόητον, ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπ' οὐδενὶ ἐμποδίζει ἢ ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν μέ τό διδακτικόν ἔργον, τό ὅποιον ἕκαστος Ἐπίσκοπος ὀφείλει νά ἐπιτελῇ εἰς τά ὅρια τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ».

* Ἡ παροῦσα ἀπετέλεσε Εἰσήγησις γιά τήν Τακτική Συνεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ίεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Συνοδικό Μέγαρο, Ἀθῆναι, 7 Ὀκτωβρίου 2020), (Συνοδ. Ὑπόγραφο 3062/1284/7-7-2020), ἡ ὁποία δέν πραγματοποιήθηκε λόγω τῆς πανδημίας τοῦ Covid-19 (Συνοδικό Ὑπόγραφο 4536/1871/1-10-2020).

Όπως γνωρίζετε, δέν ήμουν μέλος τῆς προλαβούσης Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί δέν εἶχα λάβει μέρος στήν ἔκδοση αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, ἀλλά καί οὔτε ἐρωτήθηκα προηγουμένως, ἂν ἐπιθυμῶ τήν ἀνάληψη αὐτοῦ τοῦ ἔργου, οὔτε τό γνώριζα ὅτι θά γινόταν τέτοια πρόταση. Ὅταν τήν Τετάρτη τοῦ Μεγάλου Κανόνος ἐπέστρεψα στό Μητροπολιτικό Οἶκμα, ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός Ἱεράρχης μέ ἐνημέρωσε γιά τήν ἀπόφαση αὐτήν καί αἰσθάνθηκα τό βάρος νά πίπτη στους ὧμους μου.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος γνωρίζει ὅτι λίγες ἡμέρες πρῖν τήν ἀπόφαση αὐτή τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου εἶχα εὐγενῶς ἀρνηθῆ αὐτήν τήν τιμητική καί ἐργώδη ἀποστολή γιά διαφόρους λόγους, τούς ὁποίους ἐπιχειρηματολόγησα καί δέν εἶναι ἀντικείμενο τῆς παρούσης εἰσρηγίσεως.

Ἐπομένως, οὔτε ἐρωτήθηκα οὔτε ἀνέμενα μιά τέτοια ἀπόφαση.

Ἐπί πλέον, ὅπως τό δήλωσα σέ μερικές συνεντεύξεις μου, ἔχω σαφῆ ἐπίγνωση ὅτι ὑπάρχουν στήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἰκανότεροι ἐμοῦ γιά ἓνα τέτοιο ἐγγεῖρημα καί μιά τέτοια ἀποστολή. Γνωρίζω τά ὄρια στά ὁποῖα κινοῦμαι καί τά χαρίσματα τά ὁποῖα κοσμοῦν ἄλλα μέλη τῆς Ἱεραρχίας μας. Ἐπρεπε, ὅμως, νά ὑπακούσω στήν Ἐκκλησία, ὅπως τό ἔκανα στά εἴκοσι πέντε χρόνια τῆς ἐπισκοπικῆς μου Διακονίας, γιατί συνεχῶς ἤχει στά αὐτιά μου ὁ λόγος τοῦ Γέροντός μου, ἀγίου Καλλινίκου Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλωπίας: «Εἶμαι ἁμαρτωλός Ἐπίσκοπος, ἀλλά πιστεύω στόν Θεό καί ἀγαπῶ τήν Ἐκκλησία».

Κάποιος ἀδελφός Ἱεράρχης πολύ ἀγαπητός, μοῦ εἶπε: «Μή ἀναλαμβάνεις, γιατί θά σέ φᾶνε γιά λάχανο», καί πιστεύω ὅτι ἐννοοῦσε τούς δημοσιογράφους. Ἐγώ εἶπα μέσα μου: «Γιά τήν Ἐκκλησία ἄς μέ φᾶνε γιά λάχανο». Ἐκανα τόν σταυρό μου καί ἀνοίχτηκα στό μεγάλο αὐτό πέλαγος.

2. Οἱ δυσκολίες τῆς διακονίας αὐτῆς

Κάθε ἔργο στήν Ἐκκλησία εἶναι διακονία, κατά τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ: «Ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι»

(Ματθ. κ', 28), καί πρέπει νά τό ἀναλαμβάνουμε θυσιαστικά.

Τό ἔργο τῆς διακονίας τῆς ἐκπροσωπίσεως αὐτήν τήν περίοδο εἶχε μεγάλες δυσκολίες. Στό παρελθόν ἄσκησα πολλές φορές τή διακονία αὐτή ὡς ἐκπρόσωπος τύπου σέ δύσκολα θέματα πού ἀντιμετώπισε τόσο ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος, ὅσο καί ἡ Ἱεραρχία ἐπί τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου καί ἐπί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου, ἀλλά οἱ δυσκολίες αὐτῆς τῆς περιόδου ἦταν ἀρκετά βαριές. Ὅσοι Ἀρχιερεῖς ἄσκησαν στό παρελθόν αὐτήν τή διακονία, μποροῦν νά τό ἐκτιμήσουν, ὅπως μοῦ τό εἶπε σέ τηλεφωνική ἐπικοινωνία ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μονεμβασίας καί Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, τόν ὁποῖον καί εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας γιά τήν οὐσιαστική ἐμψύχωση αὐτήν τή δύσκολη περίοδο.

Κατ' ἀρχάς ὡς ἄρμόδιος γιά τό ἔργο αὐτό κατά τήν ἀπόφαση τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, δέν εἶχα τό δικαίωμα ἐπιλογῆς σέ ποιούς τηλεοπτικούς καί ραδιοφωνικούς Σταθμούς θά ὁμιλῶ, ἀλλά ἔπρεπε νά ἀνταποκρίνομαι σέ ὅλες τίς προσκλήσεις τῶν δημοσιογράφων ἢ στίς περισσότερες, καί δέν μποροῦσα νά ἀρνηθῶ. Σέ περιπτώσεις πού δέν ἦταν δυνατόν νά ὁμιλῶ στήν πρωϊνή ζώνη καί στίς εἰδήσεις ταυτοχρόνως σέ πολλούς τηλεοπτικούς καί ραδιοφωνικούς σταθμούς, δεχόμενοι πιέσεις, λόγω τῶν ἀνταγωνισμῶν μεταξύ τους, καί οἱ παρεμβάσεις μου βιντεοσκοποῦνταν.

Ἐπειτα, ἔπρεπε νά ἐνημερώνω τούς δημοσιογράφους καί τό κοινό γιά τίς ἀποφάσεις τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, νά τίς ἀναλύω, νά τίς στηρίζω, νά τίς ἐρμηνεύω καί νά μή ὑπερβαίνω τίς ἀρμοδιότητες πού μοῦ εἶχαν ἀνατεθῆ, οὔτε νά λέγω δικές μου ἀπόψεις, γιατί θά ἐγκαλούμην καί δικαίως ἀπό τά Μέλη τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐπί πλέον, ἔπρεπε νά ἀντιμετωπίζω ὅλα τά σημερινά «ἱερά τέρατα-θηρία» τῆς δημοσιογραφίας –τό λέγω μέ τήν καλή ἔννοια τοῦ ὄρου– οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἰκανή πείρα στό νά κάνουν εὔστοχες ἐρωτήσεις γιά νά πληροφορηθοῦν τούς τηλεθεατές τους, ἢ νά ἐκμαιεύσουν πληροφορίες καί νά δημιουργήσουν εἰδήσεις, κατά τό γνωστόν «ἀπό τή συλλογή τῶν εἰδήσεων στήν κατασκευή

των ειδίσεων» ή να φέρουν σε δύσκολη θέση τον συνομιλητή τους. Μάλιστα, μερικοί ήταν έτοιμοι από μιά απάντηση να δημιουργήσουν πρόβλημα στην Εκκλησία.

Συνήθως οι ερωτήσεις των δημοσιογράφων ήταν ίδιες, αλλά διαφοροποιούνταν ανάλογα με την πείρα καθενός, με τις εκκλησιαστικές του γνώσεις και την ευστροφία του. Ο Έκπρόσωπος Τύπου οφείλει να απαντά ευθέως στα ερωτήματά τους, να είναι σαφής, αλλά και να έχει τη δυνατότητα, όταν βρίσκει κάποια ανοίγματα, να «πετά» κάποιες εκφράσεις-αναφορές, κυρίως από τη σύγχρονη ζωή και τη γενικότερη παιδεία και μόρφωσή του.

Στήν περίπτωση αυτή πρέπει να ισχύει ο κανόνας, ότι αφού ο δημοσιογράφος θέλει να «χρησιμοποίησει» τον Έκπρόσωπο Τύπου για να εξαγάγει τα συμπεράσματά του, κατά τον ίδιο τρόπο και ο Έκπρόσωπος Τύπου πρέπει να «χρησιμοποίησει» τον δημοσιογράφο για να περάσει τα δικά του μηνύματα προς τους τηλεθεατές ή ακροατές για το καλό της Εκκλησίας!

Όπως γνωρίζετε όσοι έχετε ασχοληθεί με το θέμα της εκπροσωπήσεως της Εκκλησίας στον Τύπο, μερικές τέτοιες συζητήσεις μπορούν να εξελιχθούν σε «πολεμική» εναντίον της Εκκλησίας, με διάφορες αφορμές, και ο Έκπρόσωπος Τύπου αυτό πρέπει να το αποφυγή. Προς τον σκοπό αυτό πρέπει να ανταποκρίνεται με επιχειρήματα θεολογικά και εκκλησιαστικά, τά όποια πρέπει να εκφράζονται με γλώσσα δημοσιογραφική, όσο και αν είναι δύσκολο αυτό. Δηλαδή, ο λόγος του Κληρικού σε τέτοιες εκπομπές δεν πρέπει να είναι ούτε μόνον θεολογικός, ούτε μόνον δημοσιογραφικός και να εκφράζεται με επιχειρήματα και ήρεμια. Ίσως μερικές φορές εντυπωσιάζει το κοινό και τους δημοσιογράφους ή χρήση παραδειγμάτων από τη σύγχρονη φιλοσοφία, κοινωνιολογία και εν γένει τη θύραθεν παιδεία. Κάτι ανάλογο έκανε ο Μέγας Βασίλειος στο έργο του «*ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων*».

Συγχρόνως οι τηλεθεατές ανήκουν σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας και θα μπορούσαν να παρερμηνεύσουν, όχι μόνον τις αποφάσεις της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, αλλά και την

παρουσίασή τους από τον Έκπρόσωπό της και να τους θέσουν σε οποιαδήποτε αυστηρή κριτική. Αυτό πρέπει να το εντάξει κανείς στην προοπτική ότι στην περίοδο της υγειονομικής κρίσεως υπήρχαν ο φόβος της πανδημίας της ασθένειας με τον φόβο του θανάτου, οι αποφάσεις της κυβέρνησης για τον έγκλεισμό των ανθρώπων στα σπίτια τους, το κλείσιμο των καταστημάτων, των Σχολείων, των Πανεπιστημίων, των ξενοδοχείων, των αεροδρομίων, αλλά και το κλείσιμο των Ίερων Ναών. Οι άνθρωποι που δέχονται όλα αυτά τα ερεθίσματα, συνήθως είναι ευαίσθητοι και έτοιμοι για την οποιαδήποτε αρνητική κρίση και επίκριση.

Στις περιπτώσεις αυτές ο Έκπρόσωπος Τύπου της Εκκλησίας είναι εκτεθειμένος σε όλες τις πλευρές του πληρώματος της Εκκλησίας –συντηρητικούς, φιλελεύθερους, καλοπροαίρετους, κακοπροαίρετους, κληρικούς, μοναχούς, λαϊκούς, αγράμματους, έπιστήμονες κλπ.– για διάφορους λόγους, ο καθένας από αυτούς.

Επίσης, οφείλω να επισημάνω ότι, πέρα από τις γνώσεις που έχω γύρω από θέματα μοριακής βιολογίας και άλλα θέματα βιοηθικής, προσπάθησα να ενημερωθώ άκομπι περισσότερο για τους ιούς και τις μολύνσεις, ειδικότερα για τον covid-19 και πώς ενεργεί στο κύτταρο και, γενικά, στον ανθρώπινο οργανισμό, σε σχέση με το ανοσιολογικό σύστημα του οργανισμού.

Τέλος δέ, υπήρχαν και πολλές τεχνικές δυσκολίες. Δηλαδή, εμφανίσθηκα περίπου σε εκατό (100) τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς Σταθμούς, κατά βάση τηλεοπτικούς, μέσω διαδικτύου, εύρισκόμενος στο Μητροπολιτικό οίκημα. Γνωρίζω την βασική λειτουργία του διαδικτύου, αλλά στην περίπτωση αυτή χρειαζόνταν εξειδικευμένες γνώσεις. Έτσι, ήμουν όλη την ημέρα σχεδόν σε ένα Γραφείο, έτοιμος να συζητήσω μέσω skype με όσους το ζητούσαν. Σε αυτό το έργο με βοήθησε αποτελεσματικά ο Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεώς μου Άρχιμ. Καλλίνικος Γεωργιάτος, ο οποίος χειρίζεται άριστα τόσο τα ηλεκτρονικά μέσα όσο και το διαδίκτυο, ώστε να υπάρχει καλή σύνδεση και όσο το δυνατόν καλή εικόνα.

Ἡ ὄλη αὐτή τεχνική ὑποστήριξη συνδέεται καί μέ τήν καταγραφή τῆς συνομιλίας, τήν ἀπομαγνητοφώνηση καί τήν ἀποστολή Δελτίων Τύπου, ὥστε νά μή παρερμηνεύσουν τά λεγόμενά μου. Στό ἔργο αὐτό μέ συνέδραμε μιά πολυπρόσωπη τεχνική ομάδα, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ἀρχιμ. Καλλίνικο Γεωργᾶτο, ἡ ὁποία ἀνέλαβε αὐτό τό σημαντικό ἔργο. Γι' αὐτό, ἐκτός τῶν video, ἔχω καί ἀπομαγνητοφωνημένες ὄλες τίς τηλεοπτικές καί ραδιοφωνικές ἐμφανίσεις, πού ἀνέρχονται σέ πολλές σελίδες (250) καί ἔχω μπροστά μου ὄλα αὐτά τά κείμενα. Καί αὐτά σχετίζονται μέ τίς δυσκολίες πού συνδέονται μέ αὐτό τό ἔργο, μαζί ὅπωςδήποτε μέ τή διαρκῆ ἐτοιμότητα «ἀπό φυλακῆς πρωῆας μέχρι νυκτός» καί τήν κατά τό δυνατόν διανοητική διαύγεια.

3. Ἡ στρατηγική τῆς ἐνημερώσεως

Συνέχεια τῶν προηγουμένων εἶναι τό θέμα τῆς στρατηγικῆς γιά τήν ἐνημέρωση.

Πολλές φορές στά εἰκοσιπέντε (25) χρόνια τῆς Ἀρχιερατείας μου, ὡς Ἐκπρόσωπος Τύπου τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κλήθηκα νά χειρισθῶ δύσκολα ἐκκλησιαστικά θέματα σέ δυσχερεῖς συνθῆκες.

Ἡ πείρα μου ἔδειξε τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖον νά χειρίζομαι τά θέματα αὐτά, κυρίως τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο νά ἀντιμετωπίζω τίς ποικίλες ἐρωτήσεις τῶν δημοσιογράφων.

Ὅταν ἐμφανίζομαι στίς τηλεοράσεις, ἀπέναντί μου ἔχω δημοσιογράφους πού ἀναζητοῦν τήν εἶδηση, ἀλλά καί ἀνθρώπους ποικίλων διαστρωμάτων τῆς κοινωνίας πού παρακολουθοῦν, κρίνουν, ἐπικρίνουν, ἀποδοκιμάζουν καί ἐπιδοκιμάζουν. Ἔτσι, ἀπό τήν πείρα διδάχθηκα νά χρησιμοποιῶ μιά ἰδιαίτερη καί ἀνάλογη κάθε φορά στρατηγική. Ὁ χῶρος τῶν Μέσων Γενικῆς Ἐνημέρωσης δέν εἶναι ἄμβωνας τῆς Ἐκκλησίας οὔτε ἔδρα μιᾶς αἴθουσας ὁμιλιῶν, οὔτε καθηγητικῆ ἔδρα στά Σχολεῖα καί τά Πανεπιστήμια. Αὐτό τό ἔργο ἔχει τούς ἰδιαίτερους κανόνες του, ἀλλά θέτει καί τά ὅρια μέσα στά ὁποῖα θά κινηθῆ ὁ Ἐκπρόσωπος Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἰδιαίτερα τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπό πλευρᾶς τεχνικῆς καί διαδικασιῶν.

Ἔτσι ἐνεργῶ προσεκτικά κάθε φορά πού καλοῦμαι νά συζητήσω στά Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως γιά θέματα ἐκκλησιαστικά. Προσπαθῶ νά ἀπαντῶ μέ σοβαρότητα, ἀλλά καί σαφήνεια στίς ἐρωτήσεις τους, ἀφοῦ πρῶτα ἐπιδιώκω νά καταλάβω τήν οὐσία τους, χωρίς νά πλατειάζω. Ἐπειδή γνωρίζω ὅτι ὁ τηλεοπτικός χρόνος, ἰδιαίτερα στίς εἰδήσεις, εἶναι περιορισμένος, ὅταν μέ διακόπτουν γιά νά κάνουν κάποια ἄλλη ἐρώτηση, τό ἀποδέχομαι, χωρίς νά διαμαρτύρομαι, γιὰτί πρέπει νά ἐπικρατῆ σοβαρότητα. Ὅταν κανεῖς θέλη νά τόν σεβαστῆ ὁ δημοσιογράφος, τότε αὐτός πρῶτα πρέπει νά σέβεται ἐκεῖνον καί τό ἔργο του.

Ἐπαινῶ τούς δημοσιογράφους ὅταν, κατά τή γνώμη μου, κάνουν κάποια εὐστοχη παρατήρηση ἢ ἐρώτηση, ἀλλά καί γενικά γιά τό ἔργο πού ἐπιτελοῦν ἢ γιά τό ρεπορτάζ πού κάνουν.

Καί ὅταν τίθεται μιά ἐρώτηση πού δέν γνωρίζω νά ἀπαντήσω, τούς λέγω μέ ἀπλότητα ὅτι θά ἐρωτήσω τήν Ἱερά Σύνοδο ἢ ὅταν ἀποφασίσῃ ἡ Ἱερά Σύνοδος θά εἶμαι σέ θέση νά τούς ἐνημερώσω.

Τίς πρῶτες ἡμέρες τῆς ἀναλήψεως τῆς διακονίας μου αὐτῆς προσπαθοῦσα νά ἐνημερώνω τούς δημοσιογράφους γιά τίς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 1ης Ἀπριλίου 2020. Σιγά-σιγά, ὅμως, ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες, διαμορφώθηκε μιά στρατηγική, ἡ ὁποία, ὅπως κατάλαβα στό τέλος, ἀναφερόταν σέ προβλήματα πού ἀνεφύησαν στίς τρεῖς φάσεις τῆς διακονίας αὐτῆς.

Δέν πρόκειται νά ἀναφερθῶ στίς ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀφοῦ αὐτό εἶναι τό ἀντικείμενο ἄλλης εἰσηγήσεως, ἀλλά θά ἀναφερθῶ στόν τρόπο ἐκπροσωπήσεως στά Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως.

Γενικά, μπορεῖ νά σημειωθῆ ὅτι ἡ πρώτη περίοδος ἄρχισε ἀπό τήν 1η Ἀπριλίου καί διήρκεσε μέχρι τήν 5η Ἀπριλίου. Ἡ δεύτερη περίοδος διήρκεσε ἀπό τήν 6η Ἀπριλίου μέχρι τήν 19η Ἀπριλίου καί συμπεριλάμβανε τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα καί τό Πάσχα. Καί ἡ τρίτη περίοδος διήρκεσε ἀπό τήν 20ή Ἀπριλίου μέχρι τίς 28 Ἀπριλίου, ἡμέρα κατά τήν ὁποία ὁ Πρωθυπουργός στό Διάγγελμά του ἀνακοίνωσε τό ἀνοιγμα τῶν Ἱερῶν Ναῶν, μέ τίς σαφεῖς ὑγειονομικές προϋποθέσεις. Θά ἤθελα νά

αναφέρω τά προβλήματα που συνάντησα κατά τις τρεις αυτές περιόδους και τόν τρόπο που αντιμετώπισα τά ιδιαίτερα προβλήματα, προς ενημέρωσή σας.

Πρώτη περίοδος (1-6 Ἀπριλίου)

Στὴν ἀρχὴ εἶχα ὑπ' ὄψη μου τὸ Δελτίον Τύπου τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 1ης Ἀπριλίου 2020, ἀλλὰ ἀμέσως τὴν ἐπομένη ἡμέρα εἶχα ὡς καθοδηγὸ μου τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3016/2 Ἀπριλίου 2020 Ἐγκύκλιο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία ἦταν γραμμὴν στὴν καθαρεύουσα καὶ σέ μερικά σημεῖα ἦταν περισσότερο διευκρινιστικὴ.

Τὴν περίοδο αὐτὴ εἶχα νὰ ἀντιμετωπίσω τά ἐρωτήματα, γιατί ἄργησε ἡ Ἱερά Σύνοδος νὰ λάβῃ αὐτὲς τὶς ἀποφάσεις, ἀπὸ τὸ πρῶτο Ἐγκύκλιο Σημεῖωμα τῆς 28ης Φεβρουαρίου 2020, γιὰ τὴν πολυφωνία ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν στὰ Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως, γιὰ τὸ πόσο οἱ Χριστιανοὶ θὰ τηρήσουν αὐτὲς τὶς ἀποφάσεις, καὶ γιὰ τὴ θεία Μετάληψη τῶν Τιμίων Δώρων.

Ἀπαντώντας στοὺς δημοσιογράφους ἔπρεπε συγχρόνως νὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τοὺς Κληρικούς καὶ Χριστιανούς που παρακολουθοῦσαν τὶς ἐνημερώσεις αὐτὲς καὶ νὰ ἀπευθύνω, ἐμμέσως καὶ ἕναν θεολογικὸ λόγο γιὰ νὰ ἀπαντῶ στίς, πράγματι, δικαιολογημένες ἀνησυχίες τους καὶ ἐνδεχομένως καὶ πικρίες.

Αὐτὸ τὸ ἔργο δὲν ἦταν πολὺ δύσκολο, γιατί μέ διευκόλυνε τὸ παράδειγμα τῆς Ἱταλίας καὶ οἱ καθημερινοὶ θάνατοι καὶ δὲν ἔπρεπε ἡ Πατρίδα μας νὰ φθάσῃ στὴν περίπτωση αὐτή.

Δεύτερη περίοδος (7-19 Ἀπριλίου)

Ἡ περίοδος αὐτὴ εἶχε ἀρκετὲς δυσκολίες, τόσον ἀπὸ πλευρᾶς δημοσιογράφων ὅσο καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν Χριστιανῶν. Πρόκειται γιὰ τὴ λεγόμενη «κουφί» Ἑβδομάδα, τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, που θὰ ἀκολουθοῦσε, καὶ τὸ Πάσχα.

Εἶχε ἐκδοθῆ ἡ ὑπ' ἀριθμ. Δ1α/Γ.Π. ΟΙΚ. 23093 Κοινὴ Ὑπουργικὴ Ἀπόφαση καὶ ἀκολούθησε ἡ ὑπ' ἀριθμ. 3018/7-4-2020 Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου που ἀπέστειλε στοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας καὶ ἀφοροῦσε τὴν τέλεση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Μεγάλῃς Ἑβδομάδος.

Θέλω νὰ ἐνημερώσω ὅτι αὐτὴ ἡ Ἐγκύκλιος ἐξεδόθη χωρὶς νὰ γίνῃ Συνεδρίαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀλλὰ διὰ ἐπικοινωνίας μεταξύ τους.

Ἐπρόκειτο νὰ γίνουν ὅλες οἱ ἀκολουθίες καὶ οἱ θεῖες Λειτουργίες, ἀλλὰ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν.

Ἰδιαίτερη συζήτηση ἔγινε γιὰ τὴν παράγραφο 4, στὴν ὁποία γινόταν λόγος ὅτι οἱ Ναοὶ θὰ ἦταν ἀνοικτοὶ μερικὲς ὥρες τὶς ἡμέρες τῆς Μεγάλῃς Ἑβδομάδος, χωρὶς νὰ προβλέπεται ὁ λόγος. Ἐπειδὴ, ὅμως, ἴσχυε ἡ ἐντολὴ τῆς ἀπαγόρευσης ἐξόδου ἀπὸ τά σπίτια τους, ἐκτός ἀπὸ τὶς ἄδειες ἐξόδου που προβλέπονταν (γιὰ τὶς ἔξι συγκεκριμένες περιπτώσεις), δινόταν ἡ ἐντύπωση ὅτι ὅσοι λαμβάνουν τὴν ἄδεια γιὰ εἰδικούς λόγους νὰ ἐξέρχονται ἀπὸ τά σπίτια τους εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ εἰσέρχονται στοὺς Ἱ. Ναοὺς γιὰ νὰ προσευχηθοῦν γιὰ λίγο. Αὐτὸ ὑποστήριξα στίς πρῶτες ἐρωτήσεις τῶν δημοσιογράφων, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κάποια διαμαρτυρία ἐκ μέρους τους.

Ὅμως αὐτὴ ἡ παράγραφος δημοσιεύθηκε στὸν ἔντυπο καὶ ἠλεκτρονικὸ τύπο μέ ἀποτέλεσμα νὰ θεωρηθῆ ὅτι προτρέπονται οἱ Χριστιανοὶ νὰ προσέλθουν στοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ ἔτσι θὰ γινόταν διασπορὰ τοῦ ἰοῦ, πρᾶγμα που δὲν τὸ ἠθελαν ἐκείνες τὶς ἡμέρες. Αὐτὸ δημιούργησε ἀναταραχὴ σέ δημοσιογράφους καὶ σέ κυβερνητικούς κύκλους.

Γιὰ νὰ μὴ προκληθῆ σύγκρουση μεταξύ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἐκείνη τὴν εὐαίσθητη περίοδο, σέ συνεννόηση μέ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο, διὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ὡς ὑπεύθυνος ἐνημερώσεως τῶν Μέσων Ἐπικοινωνίας ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν περίοδο ἐκείνη, ἔκανα τὴν ἀπαραίτητη διευκρίνιση μεταξύ τῶν ἄλλων ὅτι μέ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3018/7-4-2020 Ἐγκύκλιο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δὲν ἀνεκαλεῖτο ἡ ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 7ης Ἀπριλίου, ἀλλὰ ἐπισημαινόταν ὅτι «ἡ ὑπ' ἀριθμ. 3018/7-4-2020 Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς Μητροπολίτες καὶ ὄχι στοὺς πιστοὺς καὶ κατὰ συνέπεια δὲν εἶναι ἔγγραφο προτρεπτικὸ γιὰ προσέλευση στὴν Ἐκκλησία, ἀφοῦ μάλιστα ἡ Ἱερά Σύνοδος δὲν δύναται νὰ “νομοθετήσῃ”

αντίθετα προς όσα προβλέπουν οι αποφάσεις της Πολιτείας».

Κατόπιν τούτου, κατά την επίσημη ενημέρωση της 9ης Απριλίου 2020 ο Υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας κ. Νίκος Χαρδαλιάς δικαιολόγησε την Έκκλησία, ύστερα από το Δελτίο Τύπου που εξέδωσε εκείνη την ημέρα και έτσι έληξε το θέμα με την Πολιτεία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ως Εκπρόσωπος Τύπου δεν μπορούσα με κανέναν λόγο να συγκρουσθώ με την Κυβέρνηση, αφού μάλιστα η Διαρκής Ίερά Σύνοδος, που είχε την ευθύνη του χειρισμού των θεμάτων, απεφάσισε να αντιμετωπισθεί η πανδημία με την Πολιτεία με συναινετικό τρόπο. Έτσι, ο Εκπρόσωπος Τύπου δεν έπρεπε να διαφοροποιηθεί από την Ίερά Σύνοδο.

Είναι χαρακτηριστικό ένα άρθρο του Σταύρου Παπαντωνίου στην Καθημερινή (10-4-2020) με τίτλο «Τό παρασκήνιο μιās παρ' όλιγον κρίσης», που δείχνει το κλίμα της ημέρας εκείνης.

«Τό πρωϊ της Πέμπτης όλοι οι κυβερνητικοί σχεδιασμοί για την αναχαίτιση του κορωνοϊού εν όψει της Μεγάλης Εβδομάδας έμοιαζαν να είναι στον άερα. Η απόφαση της Διαρκούς Ίερας Συνόδου που έγινε γνωστή, και προέβλεπε τό άνοιγμα των εκκλησιών για δύο ώρες την ημέρα καθ' όλη τή διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας και για τέσσερις ώρες τή Μεγάλη Παρασκευή, προκάλεσε συναγερμό στό Μέγαρο Μαξίμου, που άνησύχησε για φαινόμενα συνωστισμού των πιστών την ώρα που η αναχαίτιση της εξάπλωσης του ιού φαίνεται πώς κερδίζεται.

Τό κλίμα που διαμορφώθηκε αΐφνης ήταν πώς πολιτεία και Έκκλησία κινούνται σέ τροχιά σύγκρουσης, καθώς επίσημη και δόγμα δεν μπορούν να συναντηθούν. Τελικά η ανάφλεξη δεν έγινε καθώς χρειάστηκαν λίγες ώρες ώστε να αποκρυσταλλωθεί τό τοπίο και να υπάρξει άπόλυτη σύμπνοια.

Τί είχε συμβεί;

Η εν λόγω πληροφορία περί ανοίγματος των ναών για τούς πιστούς ουδέποτε ευσταθοῦσε, καθώς η Ίερά Σύνοδος δεν έχει τό δικαίωμα να κινηθεί σέ αντίθετη κατεύθυνση από αυτή που νομοθετεί η πολιτεία, η οποία ρητώς έχει άπαγορεύσει τίς συναθροίσεις.

Τό πρόβλημα προκλήθηκε από λανθασμένη έρμηνεία της έσωτερικής έγκυκλίου της Έκκλησίας, η οποία άπευθυνόταν μόνο σέ μητροπολίτες και έρμηνεύτηκε ως άνοιγμα θυρών για τούς πιστούς. Μέχρι ώστόσο να διευκρινιστεί αυτό, λίγο έλειπε να έκτροχιαστεί η κατάσταση, καθώς για κάποιες ώρες φάνηκε πώς πολιτεία και Έκκλησία της Ελλάδος δεν βρίσκονται σέ ανοικτή γραμμή. Τό γεγονός άλλωστε πώς κατά τό παρελθόν οι σχέσεις μεταξύ των δύο πλευρών έχουν δοκιμαστεί όδήγησε πολλούς στό συμπέρασμα πώς πιθανόν να όδεύουμε προς μιά κρίση.

Ευτυχώς κάτι τέτοιο δεν έπιβεβαιώθηκε, μέ τόν μητροπολίτη Ναυπάκτου Ιερόθεο να παίξει κομβικό ρόλο ώστε να άποσαφηνιστεί πώς η έγκύκλιος δεν άπευθυνόταν σέ πιστούς. Και από πλευράς κυβέρνησης υπήρξε ανάλογη ψυχραιμία, μέ τόν κυβερνητικό εκπρόσωπο Στέλιο Πέτσα να ρίχνει άρχικά τούς τόνους τό μεσημέρι και τό άπόγευμα κατά την ενημέρωση από τούς κ. Σωτήρη Τσιόδρα και Νίκο Χαρδαλιά και αφού τό τοπίο είχε άποσαφηνιστεί η φωτιά να σβήνει όριστικά».

Όμως αυτές οι έσωτερικές λεπτές κινήσεις δεν μπορούσαν να γίνουν άντιληπτές σέ όλους, και αυτό δημιούργησε διάφορες άνησυχίες σέ Ίεράρχες, Κληρικούς και Χριστιανούς, ότι υπήρξε άνατροπή της υπ' αριθμ. 3018/7-4-2020 Έγκυκλίου της Ίερας Συνόδου, ενώ ο Άρχιεπίσκοπος που είχε τή σχετική έξουσιοδότηση της Ίερας Συνόδου και μερικοί Συνοδικόι Άρχιερείς γνώριζαν όλη αυτήν την έσωτερική διεργασία. Βασικά, ο Εκπρόσωπος Τύπου δεν μπορούσε να ενεργήσει διαφορετικά, αφού έπρεπε να ενημερώνη κατ' έντολήν της Ίερας Συνόδου και του Μακαριωτάτου Προέδρου Αυτής.

Πάντως, η κατάσταση που περάσαμε τή φετινή Μεγάλη Εβδομάδα και τό Πάσχα ήταν πρωτόγνωρη από κάθε πλευρά, αφού οι Ίεροί Ναοί ήταν κλεισμένοι αυτήν την περίοδο και αυτό δημιουργούσε έναν δικαιολογημένο έκνευρισμό. Η ίδια η Ίερά Σύνοδος στην υπ' αριθμ. 3016/2-4-2020 Έγκύκλιό της γράφει: «Επισημαίνει μετ' όδύνης και, κυριολεκτικώς, μεθ' αίμασσοῦσης καρδιάς ότι την προσεχή Μεγάλη Εβδομάδα

καί, βεβαίως, κατά τήν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, θά κληθῶμεν ἅπαντα τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας νά βιώσουμε πρωτοφανεῖς καταστάσεις, ὡς ἐκ τῆς “κατ’ οἰκονομίαν” ἀποχῆς τῶν χριστιανῶν ἀπό τίς Ἱερές Ἀκολουθίες, τήν θείαν Λειτουργίαν, ἀλλά καί ἀπό αὐτήν τήν θείαν Κοινωνίαν».

Τό ἄλλο θέμα πού ἀνέκυψε αὐτήν τή δευτέρα περίοδο ἦταν δύο περιστατικά πού συνέβησαν τήν Κυριακή τῶν Βαΐων, ἓνα στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου στό Κουκάκι καί τό ἄλλο στήν Ἱερά Μητρόπολη Κερκύρας. Ἀργότερα ἔγινε ἀντιληπτό ὅτι ὑπῆρξαν καί ἄλλα τέτοια περιστατικά, ἀλλά αὐτά τά δύο ἀνέδειξαν τά Μέσα Γενικῆς Ἐνημέρωσης.

Ὅπως γίνεται φανερόν, ἐγώ ἐνεργοῦσα ὡς Ἐκπρόσωπος τῆς Συνόδου καί ἔπρεπε νά ἐνημερώσω τοὺς δημοσιογράφους γιά ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί δέν ἔπρεπε νά ἐκφέρω προσωπικές μου γνώμες, γιατί τότε θά ὑπερέβαινα τίς ἀρμοδιότητές μου. Ὅμως, ἀπέστειλα τό ἀπό 14-4-2020 ἔγγραφό μου στόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος γιά νά μοῦ δοθοῦν ὁδηγίες, καί προφορικά μοῦ δηλώθηκε ὅτι δέν πρέπει νά ἀσχοληθῶ μέ τά θέματα αὐτά, γιατί θά ἐπιληφθῆ ἡ Ἱερά Σύνοδος, ὅταν θά συνέλθῃ.

Παρά ταῦτα, ἔκανα κάποιες δηλώσεις ὅτι αὐτά τά δύο γεγονότα παρουσιάσθηκαν ἀπό τοὺς δημοσιογράφους μέ ὑπερβολικό τρόπο, διότι δέν ἀπαγορεύθηκε ἀπό τήν Ἐκκλησία ἡ θεία Κοινωνία σέ ἀνθρώπους πού βρίσκονταν σέ Ἱερούς Ναούς, ἔστω μέ τόν μικρό ἐπιτρεπόμενο ἀριθμό καί ὅτι γιά τό θέμα τοῦ Ἱερέως στό Κουκάκι ἐπελήφθη ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν.

Τρίτη περίοδος (20-28 Ἀπριλίου)

Ἡ περίοδος αὐτή ἀπό τή δευτέρα ἡμέρα τοῦ Πάσχα μέχρι τό διάγγελμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ, μέ τό ὁποῖο ἀνεκοίνωσε κατ’ ἀρχάς τό ἄνοιγμα τῶν Ναῶν κατά τή διάρκεια τῆς ἡμέρας γιά τήν ἀτομική προσευχή καί ἀπό τήν 17η Μαΐου ἡ τέλεση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί τῆς θείας Λειτουργίας μέ περιορισμένο ἀριθμό Χριστιανῶν καί μέ τά ἀναγκαῖα προφυλακτικά μέτρα.

Τήν Διακαινίσμο ἑβδομάδα ὑπῆρξε ὄντως μιά ἀνησυχία μεταξύ τῶν Ἀρχιερέων, Κληρικῶν,

Μοναχῶν καί λαϊκῶν Χριστιανῶν, γιά τό πότε θά ἀνοίξουν οἱ Ἱεροί Ναοί, καί αὐτό ἐκφράσθηκε μέ ζωνρό τρόπο. Ἦδη ἀπό πλευρᾶς Κυβερνητικῶν παραγόντων γινόταν λόγος γιά ἐπάνοδο στήν κανονικότητα, χωρίς σέ αὐτά τά μέτρα νά συγκαταλέγεται καί ἡ Ἐκκλησία. Ἀντίθετα, μάλιστα, διέρρεαν πληροφορίες ὅτι οἱ Ἱεροί Ναοί θά ἀνοίξουν γιά λατρεία τόν Ἰούνιο ἢ τόν Ἰούλιο.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, πέραν τῶν προφορικῶν καί προσωπικῶν του ἐπικοινωνιῶν μέ τόν Πρωθυπουργό καί τήν Ὑπουργό Παιδείας, ἀπύθυνε στόν Πρωθυπουργό καί τοὺς Κυβερνητικούς παράγοντες τήν ἀπό 22ας Ἀπριλίου 2020 ἐπιστολή του, ἡ ὁποία «Συνοδικῆ Ἐντολή καί Ἐξουσιοδοτήσεις» ἔκανε λόγο μέ παρηρησία, εὐγένεια καί ρεαλισμό νά ληφθοῦν συγκεκριμένες ἀποφάσεις γιά «τί σταδιακή ἐπιστροφή στήν ἐν γένει κανονικότητα, ἡ ὁποία ἀφορᾷ καί τοὺς Ἱερούς Ναούς καί τίς Ἱερές Μονές τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐν τῷ μεταξύ Ἱεράρχες, ἴσως χωρίς νά γνωρίζουν τήν ἀποστολή τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, ἐξέφρασαν δημοσίως τήν ἀγωνία τους γιά τί μή συζήτηση γιά τήν ἐπαναφορά στήν κανονικότητα, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Ἱερούς Ναούς καί ζητοῦσαν σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας. Κατόπιν τούτων, ἔλαβα ἐντολή ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο νά ἀνακοινώσω καί τήν ἕως τότε ἀπόρρητη ἐπιστολή του καί τό περιεχόμενό της, ἀλλά συγχρόνως νά τήν ὑποστηρίξω μέ σθένος καί μέ ἰσχυρά ἐπιχειρήματα.

Ἔτσι, τίς δύο ἡμέρες 27 καί 28 Ἀπριλίου ὑπεστήριξα τίς θέσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μέ σθένος. Αὐτό ἐρέθισε μερικούς δημοσιογράφους, ἀλλά ἡ δική μου προτεραιότητα ἦταν νά ἐκφράσω τήν ἀγωνία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καί τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί νά κάμψω τήν ἀντίσταση μερικῶν «τῶν ἐν τέλει», ὥστε νά δοθῆ ἐντολή νά ἀνοίξουν οἱ Ἱεροί Ναοί μέ τίς ἀπαραίτητες προφυλάξεις.

Ἐν τῷ μεταξύ, χωρίς νά ἀποκαλύψω κάτι περισσότερο, ἐγνώριζα τίς συζητήσεις πού γίνονται στήν Ἐπιτροπή τῶν Ἐμπειρογνομῶνων καί τίς ἀποφάσεις της καί γι’ αὐτό, ὅταν οἱ δημοσιογράφοι μοῦ ἔλεξαν ὅτι πρέπει νά

σεβόμαστε τὴν ἐπιστήμη, συμφωνοῦσα καὶ γι' αὐτὸ ζητοῦσα νὰ δημοσιοποιηθῆ ἢ ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἐπιστημόνων. Καὶ ὅταν μὲ ρωτοῦσαν γιατί τὸ θέλω αὐτό, ἀπαντοῦσα «γιὰ νὰ δῶ ἂν τὸ θέμα τῆς θείας Κοινωνίας εἶναι ἐπιστημονικό ἢ πολιτικό».

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Τρίτης 28 Ἀπριλίου, μετὰ τὸ διάγγελμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ, μὲ τὸ ὅποιο ὁ Πρωθυπουργὸς συνεχάρη τὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ τὴν Ἐκκλησία γιὰ τὴν στάση τους τὴν περίοδο τῆς πανδημίας καὶ τὸ χρονοδιάγραμμα ἐπανόδου στὴν κανονικότητα καὶ στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ, τότε κατάλαβα ὅτι ἔληξε ἡ ἀποστολή μου ὡς Ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὴν ἀπὸ 29 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἀναφορά μου στὴν Ἱερά Σύνοδο κατέθεσα τὴν ἐντολή πού μοῦ ἔδωσε καὶ τὴν εὐχαρίστησα καὶ γιὰ τὴν τιμὴ καὶ γιὰ τὴν βοήθεια πού μοῦ παρείχε.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τονίσω ὅτι ἡ συμπαράσταση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου ἦταν ἀμέριστη καὶ ἐνισχυτική, παρὰ τὸ ὅτι ἐκεῖνο τὸ διάστημα ἔπρεπε νὰ βάλῃ βηματοδότη. Ὅμως παρακολουθοῦσε ὅλη τὴν προσπάθειά μου, μὲ ἐνίσχυε, τὸν ρωτοῦσα καὶ μοῦ ἔδινε λύσεις.

Ἀμέριστη ἦταν καὶ ἡ βοήθεια τοῦ Ἀρχιεραρχατέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὡρεῶν κ. Φιλοθέου, ὁ ὁποῖος σέ ὅλες τὶς ὥρες τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύκτας ἦταν ἔτοιμος νὰ μοῦ δῖνῃ χρήσιμες πληροφορίες καὶ νὰ μοῦ διαβιβάξῃ τὶς ἐντολές τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων.

Εὐχαριστῶ θερμότατα τὴν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο γιὰ τὴν πλήρη συμπαράσταση στό ἔργο μου καί, κυρίως, γιατί ὅταν ἔληξε ἡ διακονία μου αὐτή, μοῦ ἐξέφρασε «τὴν ἄκραν εὐαρέσκειαν Αὐτῆς, ἅμα δὲ καὶ τὸν δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας ἔπαινον διὰ τὴν ὀρηγρὰν, ὑπεύθυνον, εὐγενῆ καὶ νηφάλιον διακονίαν Ὑμῶν εἰς τὸν νευραλγικό τομέα τῆς ἐκπροσωπήσεως Αὐτῆς, ἀναφορικῶς μὲ τὰ ἀνακύφαντα ποικίλα θέματα ἐκ τῆς ἐνεστώσης πανδημικῆς νόσου». Καὶ βεβαίως ὅτι «ὁ ἀπόλυτος σεβασμὸς Ὑμῶν πρὸς τὸ Συνοδικὸν καὶ Ἱεραρχικὸν τῆς Ἐκκλησίας πολίτευμα, ἡ θεολογικὴ καί, ἐν γένει, πνευματικὴ κατάρτισίς

Σας, αἱ ἐμφανίσεις Ὑμῶν εἰς ἑκατόν, ὡς ἔγγιστα, τηλεοπτικὰ καὶ ραδιοφωνικὰ ἐκπομπὰς καὶ αἱ ὑπὸ ἐπιτυχίας στεφθεῖσαι προσπάθειαι Σας ὅπως παρουσιάσπετε τὰς Ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πληροφορήσπε θεολογικῶς τοὺς ἀκροατὰς καὶ τηλεθεατὰς περὶ τῶν σωτηριολογικῶν βιωμάτων τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ τοῦ Ἁγίου Πάσχα, καὶ παρακινήσπε τὴν Πολιτείαν, μέσῳ τῆς ἀναλύσεως τῆς πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος ἐπιστολῆς τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, διὰ νὰ ἀνοιχθοῦν αἱ κεκλεισμένα τῶν Ἱερῶν Ναῶν πύλαι, ἀνέδειξαν Ὑμᾶς “ἄξιον ἐργάτην τοῦ μισθοῦ Ὑμῶν” (πρβλ. Λουκ. 10,7)».

Ἀλλὰ καὶ μὲ μεταγενέστερες ἀποφάσεις τῆς μὲ κάλυψε πλήρως καὶ ἀπολύτως καὶ ἐπιβεβαίωσε ὅτι ἐνεργοῦσα μὲ σεβασμὸ στό συνοδικὸ καὶ ἱεραρχικὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας.

4. Τὰ βασικὰ ἐπιχειρήματα πού χρησιμοποιήθηκαν

Ὅπως ἀνέφερα προηγουμένως, τὸ ἔργο μου ἦταν περιορισμένο, δηλαδὴ δὲν μποροῦσα νὰ ἐπεκταθῶ, οὔτε νὰ ἀναπτύσω δικές μου ἀπόψεις καὶ θεωρίες. Μποροῦσα, ὅμως, νὰ ἐρμηνεύσω ἐκκλησιολογικὰ καὶ θεολογικὰ τὶς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας, μέσα σὲ περιορισμένο τηλεοπτικὸ χρόνο. Ἐπρεπε μέσα σὲ ἓνα μικρὸ τηλεοπτικὸ χρόνο μεταξύ 5 ἕως 10 τὸ πολὺ λεπτά τῆς ὥρας, στὸν ὅποιον πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ οἱ ἐρωτήσεις τῶν δύο ἢ τριῶν δημοσιογράφων, ἀκόμη μερικὲς φορές καὶ τὸ ρεπορτάζ, νὰ ἀπαντήσω στὶς ἐρωτήσεις καὶ νὰ κάνω μιά σύντομη ἀνάλυση καὶ νὰ «πετάξω» καὶ ἓνα δυνατὸ μῆνυμα.

Μέσα σὲ αὐτὸν τὸν χρόνο μοῦ δόθηκε ἡ δυνατότητα νὰ παρουσιάσω μερικὰ θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιολογικὰ θέματα. Θὰ παραθέσω μερικὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὅποια χρησιμοποίησα στό ἔργο αὐτό, τὸ ὅποιο μοῦ ἀνέθεσε ἡ Ἱερά Σύνοδος. Ἔχουν ἀπομαγνητοφωνηθῆ σχεδὸν ὅλες οἱ συνεντεύξεις μου πού ἀνέρχονται σὲ διακόσιες πεντήντα (250) σελίδες. Διαβάζοντας κανεὶς αὐτές τὶς ἀπομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις μπορεῖ νὰ κωδικοποιήσῃ τὰ βασικὰ ἐπιχειρήματά μου σὲ δέκα ἐνότητες.

Στὴν πρώτη ἐνότητα καταγράφονται οἱ θέσεις μου γιὰ τὴν Ἱερά Σύνοδο καὶ τὶς ἀποφάσεις

της, ήτοι: ότι ενεργοῦσα ὡς ἐκπρόσωπος Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί ὄχι ὡς ἕνας Ἐπίσκοπος· ότι ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐνήργησε μέ σοβαρότητα, νηφαλιότητα, ψυχραιμία, μέ γνώμονα τή διαφύλαξη τῆς δημόσιας υἰείας· ότι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προέβη σέ σημαντικές ἐνέργειες γιά τήν ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος· ότι οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες ἔχοντας ποικίλα χαρίσματα ἐνήργησαν δεόντως· ότι ἡ Ἐκκλησία διακρίνεται γιά τό Συνοδικό καί τό Ἱεραρχικό πολιτεύμα της· ἐνημέρωσα γιά μέτρα πού ἀποφάσισε ἡ Ἱερά Σύνοδος, γιά τά πρακτικά θέματα, γιά τό Ἅγιον Φῶς, γιά τήν Ἀνάσταση καί τήν Ἀπόδοση τῆς Ἀναστάσεως κλπ· ότι ἡ Ἱερά Σύνοδος δέχθηκε τό πόρισμα τῶν ἐπιστημόνων καί ἀποδέχθηκε τά ὑγειονομικά μέτρα μόνον γιά τήν ἀποφυγή τοῦ συνωστισμοῦ· καί ότι ἡ Ἐκκλησία πορεύεται μέ τήν ἀκρίβεια καί τήν οἰκονομία.

Στή δευτέρα ἐνότητα περιλαμβάνονται οἱ σχέσεις μεταξύ Ἐκκλησίας καί Κοινωνίας, ὅτι σέ ἕνα εὐνομούμενο Κράτος πρέπει νά ὑπάρχει συνεργασία μεταξύ Ἐκκλησίας, Πολιτείας καί Ἐπιστημόνων· ὅτι χρειάζεται ψυχραιμία, νηφαλιότητα καί ἐνότητα· ὅτι ὑφίσταται ἕνας ἀόρατος πόλεμος καί δέν πρέπει αὐτός ὁ ἀόρατος πόλεμος νά ἐξελιχθῆ καί σέ ἕναν ἐμφύλιο πόλεμο· ὅτι οἱ Χριστιανοί εἶναι εὐάγωγοι μαθητές καί ὄχι ὀπαδοί· ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν θέλει νά ὑπάρχουν αὐτονομήσεις· ὅτι δέν πρέπει ἀπό μέλη τῆς Πολιτείας νά ἔχουν ἰδεολογικές ἀγκυλώσεις ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας, νά μὴ προκαλοῦνται οἱ Χριστιανοί καί νά μὴ προσβάλλονται τά «πιστεύω» τους.

Στήν τρίτη ἐνότητα σταχυολογοῦνται φράσεις πού ἀναφέρονται στήν πανδημία, ήτοι ὁ ἰός ἀπό πλευρᾶς μοριακῆς βιολογίας, ὅτι εἶναι ἕνα ἀντικειμενικό γεγονός, ὅπως φάνηκε σέ ἄλλες χώρες, ἰδίως στή γειτονική Ἰταλία καί χρειάζεται ρεαλισμός καί ὑπευθυνότητα γιά τήν ἀντιμετώπισή του· ὅτι τά μέτρα πού ἐλήφθησαν δέν ἀποτελοῦν ἐπίθεση κατά τῆς Ἐκκλησίας· ὅτι οἱ Κληρικοί δέν θέλουμε νά γίνουμε αἰτία νά διασπαρῆ ὁ ἰός· ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐνδιαφέρεται γιά τήν υἰεία τῶν ἀνθρώπων καί εὐχεται γι' αὐτήν· ὅτι ἡ Ἐκκλησία συμπαρίσταται στούς ἰατρούς

καί τό νοσηλευτικό προσωπικό· ὅτι βιώνουμε μιά πρωτόγνωρη κατάσταση καί ἕναν ἀόρατο πόλεμο.

Στήν τέταρτη ἐνότητα ἀναφέρονται τά σχετικά μέ τό ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεανθρώπινος ὀργανισμός καί ὅτι εἶναι ἡ μάννα τοῦ λαοῦ, ὅτι εἶναι θεραπευτήριο καί στηρίζει τόν λαό, δέν εἶναι ἕνα φολκλόρ· ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό κέντρο τῆς Κοινωνίας καί τοῦ πολιτισμοῦ· εἶναι Θεανθρώπινος ὀργανισμός καί δέν μπορεῖ νά περιφρονεῖται· καί ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐκφράζεται ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο καί εἶναι εὐρύτερη ἀπό αὐτήν.

Στήν πέμπτη ἐνότητα καταγράφονται οἱ θέσεις μου γιά τή θεία Λειτουργία καί τή θεία Κοινωνία, ήτοι: ὅτι ἡ θεία Λειτουργία εἶναι ἡ καρδιά τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ ταυτότητά μας· ἡ θεία Κοινωνία καί ὁ τρόπος πού μεταλαμβάνεται εἶναι ἀδιαπραγμάτευτα γιά τήν Ἐκκλησία· ἡ Ἱερά Σύνοδος δέν ἀπαγόρευσε τή θεία Κοινωνία ἐντός τοῦ Ναοῦ σέ αὐτούς πού ἐπιτρέπονται νά εἶναι ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ· ὅτι ἡ θεία Κοινωνία δέν μεταδίδει μικρόβια καί ἰούς· ὅτι ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον μεταλαμβάνουμε εἶναι πανορθόδοξος· ὅτι ὑφέρπουν σέ ὅσα λένε μερικοί ἰδεολογικές ἀγκυλώσεις κατά τῆς θείας Κοινωνίας· ὅτι ὑφίστανται προϋποθέσεις γιά τή μετοχή τῶν πιστῶν στή θεία Κοινωνία· ὅτι ἡ θεία Κοινωνία εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ διά τῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι ἀτομικό δικαίωμα τῶν πιστῶν· ὅτι ἡ θεία Μετάληψη ἐκτός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐπίπτει στό ἐπίπεδο τῶν διακρίσεων μεταξύ τῶν πιστῶν· ὅτι ἡ ἐπιστημονική ὁμάδα δέν ἔθιξε τό θέμα τῆς θείας Κοινωνίας οὔτε τό θέμα τῆς πίστεως.

Στήν ἕκτη ἐνότητα, γίνεται λόγος γιά τήν ποικιλία τῆν ὁποία ἀσκεῖ ἡ Ἐκκλησία γενικότερα καί ἰδίως κατά τή διάρκεια τῶν πανδημιῶν, γιά τό ὅτι ἡ Ἐκκλησία προσπαθεῖ νά ἐνθαρρύνῃ τοὺς πιστοὺς καί τόν λαό, γενικότερα· γιά τή σημασία τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα· γιά τή μετάνοια, τήν πίστη, τήν ἐσωτερική ζωή καί σχέση μέ τόν Θεό· γιά τήν ἐκφραση ἀγάπης στόν συνάνθρωπο· γιά τή σημασία καί ἀναγκαιότητα τῆς ψυχικῆς υἰείας, γιά τήν ὁποία ἐνδιαφέρεται πάντα ἡ Ἐκκλησία· γιά τά ὑπαρξιακά ἐρωτήματα, τόν φόβο τοῦ θανάτου, τό νόημα τῆς ζωῆς· γιά τήν

ήσυχαστική παράδοση που βοηθά τον σύγχρονο άνθρωπο να αντιμετωπίσει τις έσωτερικές του καταστάσεις που συνδέονται με τους λογισμούς και τον φόβο· για τό ότι η θεία Λειτουργία τελείται πάντα υπέρ όλου του κόσμου.

Στήν έβδομη ένότητα γίνεται μιά αναφορά στις σχέσεις μεταξύ της έπιστήμης και της θεολογίας, ότι και η θεολογία είναι έπιστήμη, όπως την προσδιορίζει ο άγιος Διονύσιος ο Άρεοπαγίτης, ως έμπειρική γνώση των θείων, και η ανθρώπινη έπιστήμη είναι γνώση των κτιστών πραγμάτων και αναφέρθηκαν θέματα, όπως οι σχέσεις μεταξύ έπιστήμης και θεολογίας, μεταξύ λογικής και πίστεως, καθώς και η διάκριση μεταξύ πίστεως και άθειας, αλλά και μεταξύ μεταφυσικής και όρθοδόξου θεολογίας.

Στήν όγδοη ένότητα συλλέγονται οι φράσεις και τά έπιχειρήματα τά όποια χρησιμοποιήθηκαν για τό άνοιγμα των Ι. Ναών, προκειμένου να συμμετέχουν οι πιστοί στή θεία Λειτουργία, και μεταξύ αυτών αναφέρθηκαν ότι: η Έκκλησία τήρησε τά σκληρά μέτρα που έπιβλήθηκαν από την Πολιτεία· η Έκκλησία έλαβε δύσκολες αποφάσεις και οι Χριστιανοί έκαναν μεγάλες θυσίες· η Πολιτεία συμπεριφέρεται πιο αυστηρά και ένιοτε υπερβολικά έναντι της Έκκλησίας· ότι πρέπει να εκτιμηθί η στάση της Έκκλησίας για την αποκλιμάκωση των μέτρων· ότι ο αποκλεισμός της Έκκλησίας από την αποκλιμάκωση των μέτρων θά παραπέμνη σε ιδεολογική αντίθεση, πράγμα που δέν φάνηκε έντονα από την αρχή· ότι ζητάμε να δημοσιευθί η εισήγηση της Έπιτροπής έμπειρογνωμόνων σε θέματα που άφορούν την Έκκλησία· ότι ζητάμε επάνοδο στην εκκλησιαστικότητα· ότι πρέπει να δοθί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την επαναλειτουργία των Ίερών Ναών· ότι άλλο είναι η άτομική λατρεία και άλλο η θεία Λειτουργία· ότι δέν είμαστε Προτεστάντες για να άποδεχθούμε τί λεγόμενη άτομική λατρεία· ότι οι Ίεροί Ναοί αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες λόγω των μέτρων.

Στήν ένατη ένότητα προσδιορίζονται τά έπιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν από τί σύγχρονη κοινωνιολογία και τί φιλοσοφία για να υποστηριχθούν οι αποφάσεις της Ι. Συνόδου,

μεταξύ των όποιων: ο κορωνοϊός θά επιφέρη άλλες στήν κοινωνία· η επίδραση της πανδημίας στον μετανεωτερικό άνθρωπο· ότι ταπεινώθηκε ο άλαζόνας άνθρωπος· υπάρχει η θεολογική αρχή της συνέργειας· αναφέρθηκαν διάφορα άνθρωπολογικά θέματα και διάφορες ενέργειες στις όποιες μπορεί να προβί η Έκκλησία.

Στή δέκατη ένότητα περιλαμβάνονται γενικές παρατηρήσεις και ειδικές δυσκολίες, ήτοι: περί του άνοιγματος η μη των Ναών για τους πιστούς κατά την Μεγάλη Έβδομάδα· περί του όρου «έκτροπή» που χρησιμοποιήσα σε μιά συνέντευξή μου· για τις γενικές δυσκολίες που αντιμετωπίσα· και για τις γενικές άρχές μου που εφήρμοσα κατά τί διακονία της εκπροσωπήσεως. Στήν προοπτική αυτή χρησιμοποιήσα άπόψεις του Ντοστογιέφσκι, του Βίκτωρ Φάνγκλ, του Ζάκ λέ Γκόφ, του Μάξ Βέμπερ, του Χάιντεγκερ, του Κένεθ Γκαίργκεν, του π. Γεωργίου Φλωρόφσκι, καθώς και αρχαίων φιλοσόφων, όπως των Προσωκρατικών, του Πλάτωνος, του Αριστοτέλους κ.ά.

Τέλος, πρέπει να σημειωθί ότι προς τό τέλος και μετά τό τέλος της εκπροσωπήσεως έδωσα τρεις συνεντεύξεις, στις όποιες παρουσιάστηκαν οι γενικές έντυπώσεις μου από τί διακονία αυτή κατά τί διάρκεια του μηνός Απριλίου.

5. Τά κηρύγματα

Τήν περίοδο αυτή που ήμουν Έκπρόσωπος της Έκκλησίας, παράλληλα με τό έργο αυτό άσκούσα και τό ποιμαντικό μου έργο. Ήταν περίοδος Μεγάλης Τεσσαρακοστής, Μεγάλης Έβδομάδος, Διακαινησίμου Έβδομάδος και περίοδος Πεντηκοσταρίου.

Ένα διάστημα λειτουργούσε μόνον ένας Ίερός Ναός που μετέδιδε τις ιερές Άκολουθίες η τί θεία Λειτουργία ένας ραδιοφωνικός η τηλεοπτικός Σταθμός. Ένα άλλο χρονικό διάστημα λειτουργούσαν όλοι οι Ίεροί Ναοί, αλλά κλεισμένων των θυρών, και μεταδίδονταν τηλεοπτικά, ραδιοφωνικά η διαδικτυακά οι ιερές Άκολουθίες η οι θείες Λειτουργίες.

Στις θείες Λειτουργίες και ιερές Άκολουθίες εύρισκα την εύκαιρία να αναλύω ένα θεολογικό θέμα που είχε σχέση με την πανδημία του ίου covid-19.

Τά θέματα αυτά τά ἀνήρτησα στήν ιστοσελίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καί ὁ καθένας εἶχε τή δυνατότητα νά βλέπῃ καί νά ἀκούῃ καί τίς ἀπόψεις μου πού εἶχαν σχέση μέ τίς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί δέν μπορούσαν νά παρουσιασθοῦν στίς ὀλιγόλεπτες ἐμφανίσεις μου στά Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως. Ἔτσι, τά θέματα αυτά ὀλοκληρώνονταν.

Νά ἀναφέρω μερικά θέματα τῶν κηρυγμάτων.

–Κατά τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἀνέφερα δύο τιμίματα ἀπό τόν λόγο τοῦ Ἡλία Μηνιάτη στόν Εὐαγγελισμό, τόν ὁποῖο εἶχε ἐκφωνήσει στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Γεωργίου Βενετίας, 130 χρόνια πρῖν τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, καί ἀναφερόταν τόσο στή θεολογία τῆς Θεοτόκου ὅσο καί στήν παράκληση τῆς σκλαβωμένης τότε ἀλλά εὐσεβοῦς Ἑλλάδος πρὸς τή Θεοτόκο γιά νά τήν ἐλευθερώσει ἀπό τόν τύραννο, καί παρεκάλεσα ἐκ μέρους καί ὄλων τῶν Χριστιανῶν τοῦ Ποιμνίου μου, νά λυτρώσῃ ἡ Θεοτόκος τήν Πατρίδα μας ἀπό τόν νέο ἀόρατο ἐχθρό, «τύραννο» καί «παγκόσμιο τρομοκράτη», ἀλλά καί ἀπό ὅσους τήν ἐπιβουλεύονται.

–Κατά τήν Δ΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν (29 Μαρτίου) μίλησα μέ ἀφορμή τήν ἐορτή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος γιά τή σύνδεση τῆς θείας Εὐχαριστίας μέ τήν ἡσυχαστική ἀσκητική ζωή, τήν ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ καί τό ἀντίστροφο, ὥστε δέν νοεῖται θεία Εὐχαριστία χωρίς ἀσκηση οὔτε ἀσκηση χωρίς θεία Εὐχαριστία.

–Τήν Κυριακή Ε΄ Νηστειῶν (5 Ἀπριλίου), μίλησα γιά τήν ἀσκηση καί τή θεία Λειτουργία. Εἰδικότερα μίλησα γιά τήν ἁγία Μαρία τήν Αἰγυπτία, καί κατ' ἐπέκταση γιά τήν ἁμαρτία ὡς διάσπαση τῆς ἐνότητος μέ τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους καί γιά τήν Χάριη τοῦ Θεοῦ ὡς τήν ἐνότητα μεταξύ ἀνθρώπου καί Θεοῦ καί μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ἐπίσης, μίλησα γιά τήν ἐνότητα ἀσκίσεως καί θείας Μεταλήψεως, καί γιά τήν ἐνότητα τῆς ἐσωτερικῆς λειτουργίας τῆς καρδιάς καί τῆς θείας Μεταλήψεως τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

–Τήν Κυριακή τῶν Βαΐων (12 Ἀπριλίου) μίλησα

μέ θέμα «ἀδελφέ μου, δέν εἶσαι ποτέ μόνος· ὁ Χριστός εἶναι πάντα μαζί σου», ἥτοι γιά τήν αἴσθησι τῆς Πρόνοιας καί τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πάντοτε, καί ἰδίως στίς περιόδους τῆς μοναξιάς, τῆς ἐγκατάλειψης καί τῆς ἀπομόνωσης.

–Τήν Μεγάλη Πέμπτη τό πρωῖ, μίλησα γιά τή θεία Λειτουργία ὡς Μυστικό Δεῖπνο, δηλαδή γιά τήν τέλεση τῆς θείας Λειτουργίας «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν», ἀφοῦ ὑπῆρχαν οἱ ἁμαρτάνοντες, οἱ μετανοοῦντες, οἱ προσκλαίοντες καί οἱ συνιστάμενοι καί τελικά συμμετέχουν σέ αὐτή οἱ πιστοί μέ τά πνευματικά χαρίσματα, γιά τίς προϋποθέσεις συμμετοχῆς στόν Μυστικό Δεῖπνο, στή θεία Λειτουργία. Κατ' ἐπέκταση μίλησα γιά τήν ἐκκοσμίκευση καί γιά τήν ἀνάξια προσέλευση στή θεία Λειτουργία, ἀλλά καί τήν κατάλληλη προετοιμασία μέ τρόπο νηπτικό καί μέ μετάνοια.

–Τήν Μεγάλη Πέμπτη τό βράδυ, στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Ναυπάκτου, ὁμιλώντας γιά τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου, ἀνέπτυξα τόν λόγο τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου «ὁ ἐμὸς ἔρωσ ἐσταύρωται...».

–Τήν Μεγάλη Παρασκευή κατὰ τήν Ἀποκαθίλωσι ἀνέλυσα τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ πάνω στόν Σταυρό «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί μὲ ἐγκατέλιπες» καί πῶς ζοῦμε καί ἐμεῖς τίς ἐγκαταλείψεις τοῦ Θεοῦ στή ζωή μας, ἀλλά καί πῶς ἐμεῖς ἐγκαταλείπουμε τόν Θεό.

–Τό Μεγάλο Σάββατο στήν πρώτη Ἀνάσταση μίλησα μέ θέμα «Σάββατο, Σάββατα καί Σάββατα Σαββάτων», γιά τό νόημα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, γιά τόν θείο Σαββατισμό, τή θεία κατάπαυση, τήν νοερά προσευχή στό ἐσωτερικό θυσιαστήριο τῆς καρδιάς, καί ὅτι αὐτός ὁ θείος Σαββατισμός εἶναι ἡ προϋπόθεση συμμετοχῆς στά Μυστήρια. Προέτρεψα δέ τούς Χριστιανούς νά μάθουν τόν ἱερό ἡσυχασμό πού εἶναι ἡ βάση τῶν μυστηρίων καί τῶν παραδόσεων.

–Τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα (19 Ἀπριλίου), κατὰ τόν Ἑσπερινό τῆς Ἀγάπης στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Ναυπάκτου, ἀπευθυνόμενος πρὸς τούς θεατές πού παρακολουθοῦσαν ἀπό τούς τηλεοπτικούς δέκτες τους καί τίς ὀθόνες τῶν

υπολογιστῶν, μίλησα αὐθόρμητα γιὰ τό καινόν, ἅγιο καί μυστικό Πάσχα. Παρουσιάζοντας πτυχές τῆς θεολογίας τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τό Πάσχα, προσπάθησα νά στηρίξω καί τούς πιστούς, λέγοντάς τους ὅτι ὅταν θυμιάσιμα ὄλο τόν Ναό, δέν θυμιάτιζα ἄδεια καθίσματα, ἀλλά τούς ἁγίους τῶν τοιχογραφιῶν καί τούς πιστούς πού ἔχει ὁ καθένας τή δική του θέση στήν Ἐκκλησία, ὅταν εἶναι καί σωματικά παρόντες, καί γενικά πῶς πρέπει νά βλέπουμε τό βάθος τῆς Ἐκκλησίας.

–Τήν ἑορτή τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μίλησα γιὰ τόν Ἅγιο ὡς στρατιώτη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί κατ' ἐπέκταση γιὰ τήν ὀρθόδοξη θεολογία ὡς ἐπιστήμη καί μάλιστα ὡς πολεμική ἐπιστήμη, πού πολεμᾷ τόν διάβολο, τήν ἁμαρτία καί τόν θάνατο καί ὑπακούει στόν Χριστό πού νίκησε τούς τρεῖς αὐτούς ἐχθρούς.

–Τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ (26 Ἀπριλίου) μίλησα γιὰ τήν ἐμπειρία τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, μέ τή δύναμη τοῦ Ὁποίου νικῶνται τά πάντα, καί αὐτός ὁ θάνατος, ἀλλά καί ὁ φόβος τοῦ θανάτου πού προκαλεῖται καί ἀπό τίς διάφορες ἀσθένειες.

–Τήν Κυριακή τῶν Μυροφόρων (3 Μαΐου), μίλησα γιὰ τίς προϋποθέσεις συμμετοχῆς μας στή θεία Λειτουργία, καί συγκεκριμένα γιὰ τήν Ἀποκαθίλωση τοῦ Χριστοῦ ὡς μιᾶ θεία Λειτουργία, καθώς καί τή θεία Λειτουργία ὡς μετοχή στήν Ἀποκαθίλωση τοῦ Χριστοῦ καί στό κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως.

–Τήν Μεσοπεντηκοστή (13 Μαΐου) μίλησα γιὰ τήν Σοφία τοῦ Θεοῦ καί τήν πείνα καί δίψα γιὰ τήν ψυχική υγεία, γιὰ τόν Χριστό, καί ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζητᾷ ὑπέρβαση τοῦ θανάτου καί ὄχι τήν παρατάση τῆς ζωῆς.

Ἐπομένως, οἱ λόγοι μου κατά τίς συνεντεύξεις πρὸς τούς δημοσιογράφους πρέπει νά συμπληρωθοῦν μέ τούς λόγους μου κατά τά κηρύγματα τῆς περιόδου αὐτῆς, ὥστε νά εἶναι ὀλοκληρωμένοι.

Μακαριώτατε Πρόεδρε

Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί,

Δοξάζω τόν Θεό πού μέ ἀξίωσε αὐτῆς τῆς τιμητικῆς διακονίας, καθώς ἐπίσης εὐχαριστῶ τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο γιὰ τήν πρότασή του καί τούς Συνοδικούς Ἀρχιερεῖς τῆς προλαβούσης Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τήν ἀποδοχή τῆς προτάσεώς του καί τήν ἀνάθεση αὐτῆς τῆς διακονίας σέ μένα.

Εὐχαριστῶ ἐπίσης καί τόν Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ὠρεῶν κ. Φιλόθεο γιὰ τήν ἀποτελεσματική βοήθεια πού μοῦ προσέφερε μέ τήν ἡρεμία του, τήν εὐγένειά του καί τίς γνώσεις του.

Ἀκόμη εὐχαριστῶ πολύ πολλούς Ἱεράρχες πού μοῦ τηλεφώνησαν καί μέ ἐνίσχυσαν σέ αὐτήν τή διακονία, ὅπως τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Σπάρτης κ. Εὐστάθιο, Καστορίας κ. Σεραφεῖμ, Ἐδέσσης κ. Ἰωήλ, Σύρου κ. Δωρόθεο, Πατρῶν κ. Χρυσόστομο, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο, Ἰλίου κ. Ἀθηναγόρα, Νέας Ἰωνίας κ. Γαβριήλ, Φθιώτιδος κ. Συμεών κ.ἄ., καθώς ἐπίσης καί ἄλλους ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι μέ τήν κριτικὴ τους μέ βοήθησαν ποικιλοτρόπως.

Δέν εἶμαι ἀλάθης, ἀλλά ἐργάστηκα μέ ζῆλο, κόπο καί φιλότιμο καί πιστεύω ὅτι ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι «μείζων τῆς καρδίας ἡμῶν καί γινώσκει πάντα» (πρβλ. Α΄ Ἰω. γ', 20) γνωρίζει τίς διαθέσεις μου καί τίς ἀγαθές μου προθέσεις.

Τελειώνοντας τήν εἰσήγησή μου αὐτή, θά ἤθελα νά παρακαλέσω ἐάν ἐπανεῖθι πάλι ἡ πανδημία αὐτή ἢ ἄλλη πανδημία, –νά εὐχηθοῦμε νά μὴ ἔλθῃ στόν ἴδιο βαθμό– νά μὴ μοῦ ἀνατεθῇ αὐτή ἡ δύσκολη καί ἐπικίνδυνη διακονία, ἀλλά νά τήν ἀναλάβῃ ἄλλος Ἱεράρχης, ἀπό τούς πολλούς ἱκανούς καί πεπειραμένους Ἱεράρχες πού διαθέτει ἡ Ἐκκλησία μας, ὥστε δι' ὅλων νά δοξάζεται ὁ Θεός καί νά ἐπαινεῖται ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία.

Εισήγησις* στή Σεπτή Ίεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2020
μέ θέμα: «Οἱ Ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ίερᾶς Συνόδου
τῆς 163ης Συνοδικῆς Περιόδου (2019-2020) διά τήν πανδημίαν
τοῦ Covid-19» ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. Χρυσοστόμου

Εἰσαγωγικά

Τούς τελευταίους δέκα μῆνες ἡ ἀνθρωπότητα βιώνει μία πρωτόγνωρη κρίση. Ἡ ραγδαία ἐξάπλωση τῆς πανδημίας τοῦ νέου κορωνοϊοῦ Covid-19 προκάλεσε παγκόσμιο τρόπο καί ἀπελπισία ἐνῶ ἔχει ὀδηγήσει μέχρι στιγμῆς ἑκατοντάδες χιλιάδες συνανθρώπους μας στόν θάνατο. Ὅχι μόνο ἡ δημόσια υἰγεία ἀλλά καί ἡ πολιτική, ἡ οἰκονομία, οἱ ἐμπορικές συναλλαγές, καί οἱ διανθρώπινες σχέσεις (κοινωνικές καί ἐνδοοικογενειακές) βρέθηκαν ἀντιμέτωπες μέ μία κρίση, ἡ ὁποία δοκιμάζει τίς ἀντοχές τῶν ἀνθρώπων καί ἀπειλεῖ τήν ἀσφαλή προοπτική τῆς ζωῆς τους. Ὁ Covid-19 εἶναι ἰατρικῶς ἀστάθμητος, ὅσον ἀφορᾷ ποιούς μολύνει ἡλικιακά ἀλλά καί ποιούς σκοτώνει. Διασπείρεται μέ ἐκθετική αὔξη καί αὐξάνει μέ γεωμετρική πρόοδο.

Ἡ ἐπικινδυνότητα λοιπόν τῆς κρίσης αὐτῆς κατέστησε ἀναγκαῖα τή λήψη ἰδιόρρυθμων μέτρων, πού ἴσως δέν θά μπορούσαμε ποτέ νά φανταστοῦμε. Πλήρης ἀποκλεισμός (lock-down) γιά μεγάλο χρονικό διάστημα στό σπίτι, αὐστηρά ἀτομικά καί συλλογικά μέτρα προστασίας καί υἰγιεινῆς, ἀναγκαστική κοινωνική ἀποστασιοποίηση ἀποτελοῦν μερικά μόνον ἀπό τά μέτρα τά ὁποία ἔχουν ληφθεῖ σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο, ὥστε νά ἀποτρέψουν ἢ νά περιορίσουν, ἄλλοτε μέ μεγαλύτερη ἀποτελεσματικότητα καί ἄλλοτε μέ μικρότερη, τή θανατηφόρα διασπορά τοῦ ἰοῦ. Οἱ ἀνθρώποι πού πέθαναν καί συνεχίζουν νά πεθαίνουν ἀπό τόν Covid-19 σέ ὀλόκληρο τόν κόσμο εἶναι μία τραγική πραγματικότητα

καί ὄχι ἀπλῶς μία διαπίστωση. Ἡ ἐκτίμηση ὅτι τό 40% τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ τῶν 7,6 δισεκατομμυρίων ἀνθρώπων θά ἀσθενήσουν καί ἑκατομμύρια ἀσθενεῖς θά πεθάνουν¹ φαίνεται ὅτι θά εἶναι ὁ τελικός ἀπολογισμός. Πρόκειται λοιπόν γιά μία κρίση, ἡ ὁποία κατέδειξε ἔμπρακτα ὅτι ἡ παγκοσμιοποίηση δέν ἀποτελεῖ κάποιον θεωρητικό κατασκευάσμα ἀλλά κύριο χαρακτηριστικό τῆς ἐποχῆς μας, μέ ὅλα τά ἐπιχειρήματα τῆς στή ζωή καί στήν υἰγεία τοῦ ἀνθρώπου.

Μέ τήν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ ἐπίσης, ἐργαλειοποιήθηκε ἡ ἴδια ἡ κρίση καί συγχρόνως δοκιμάσθηκε ἡ πίστη μας, ὄχι ὡς πρὸς τό ὁμολογιακό της περιεχόμενο, ἀλλά ὡς πρὸς τό στοιχεῖο ἐκεῖνο πού δίνει πληρότητα στή συλλογιστική μας².

Οἱ Ἀποφάσεις τῆς Δ.Ι.Σ. γιά τήν πανδημία τοῦ Covid-19 καί τά κριτήρια λήψεως τῶν Ἀποφάσεων

Στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς κρίσης, λοιπόν, μέ τίς πρωτόγνωρες, τραγικές καί δυσοίωνες καταστάσεις τῆς, κλήθηκε καί ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία στήν Ἑλλάδα νά διαδραματίσει τόν δικό της ρόλο³.

Κατ' ἀρχάς, πρέπει νά ὁμολογήσουμε μέ παρηγορία ὅτι καί ἡ Ἐκκλησία, ὅπως καί κάθε ἄλλος θεσμός τῆς Πατρίδας μας, ἀπέναντι στήν ἐπικινδυνότητα τῆς συγκεκριμένης κρίσης, βρέθηκε ἀπροετοίμαστη ὥστε νά τήν ἀντιμετωπίσει ἔγκαιρα καί ἀποτελεσματικά, προσπάθησε, ὁμως, μέ νηφαλιότητα καί κυρίως μέ προσφυγή στήν

* Ἡ παρούσα ἀπετέλεσε Εἰσήγηση γιά τήν Τακτική Συνεδρία τῆς Ίερᾶς Συνόδου τῆς Ίεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Συνοδικό Μέγαρο, Αἰθῆναι, 7 Ὀκτωβρίου 2020), (Συνοδ. Ἔγγραφο 3062/1284/7-7-2020), ἡ ὁποία δέν πραγματοποιήθηκε λόγω τῆς πανδημίας τοῦ Covid-19 (Συνοδικό Ἔγγραφο 4536/1871/1-10-2020).

παράδοσή Της, νά υποδείξει λύσεις καί προσωρινά μέτρα πού θά ἐνίσχυαν ποιμαντικά τούς πιστούς, προσφέροντας ἔτσι στόν ἀπογοητευμένο, μετέωρο καί δοκιμαζόμενο ἄνθρωπο ἓνα μήνυμα ἐλπίδας καί ἐμπιστοσύνης στόν ἀγῶνα πρὸς ἐπιβίωση καί ὅ,τι θά προστάτευε τὴν υἰεὶά του.

Εἶναι, ἐπίσης, γνωστό ὅτι σέ αὐτές τίς ἔκτακτες καί πρωτόγνωρες καταστάσεις ἀπαιτοῦνται γρήγορες καί ριζικές ἀποφάσεις, μάλιστα ἔναντι ἑνός κινδύνου, ὁ ὁποῖος δέν κάνει διακρίσεις, οὔτε ἀφήνει περιθώριο γιά δεύτερες σκέψεις, καθυστερήσεις ἢ ἀναθεωρήσεις. Γι' αὐτό καί τὰ Μέλη τῆς 163ης Συνοδικῆς περιόδου (2019-2020), ἔχοντας συναίσθησι τῶν κρισίμων στιγμῶν, δέν διεκδίκησαν τὸ «ἀλάθητο», οὔτε διεκήρυξαν ὅτι δέν ἀναγκάστηκαν ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῆς κατάστασης νά κάνουν ἔναγχες ὑπερβάσεις ἢ καί ὑποχωρήσεις. Σέ κάθε Συνοδική συνεδρία, κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα πού παρήλθε, ἐρχόμεσταν ἀντιμέτωποι ὄχι μόνο μὲ αὐτὸ καθαυτὸ τὸ πρωτόγνωρο ἐξελισσόμενο γεγονός τῆς πανδημίας, ἀλλὰ καί μὲ ἐξελίξεις ραγδαῖες καί ἐπικίνδυνες γιά τὴ ζωὴ τοῦ ἴδιου τοῦ ποιμνίου μας. Μπορεῖ, συνεπῶς, νά ἔγιναν λάθη «ἐν ἀγνοίᾳ», «ἐκ ζήλου οὐ κατεπίγνωσιν», ὄχι ὅμως «ἐκ δόλου», «ἐξ ἰδιοτελείας» ἢ «ἐκ προθέσεως».

Γιά τίς Ἀποφάσεις μας αὐτές κριθῆκαμε, κυρίως γιά τὴ συνεργασία τῆς Δ.Ι.Σ. μὲ τὴν Κυβέρνηση, καί μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι στίς περισσότερες περιπτώσεις συρθῆκαμε σέ Ἀποφάσεις πού ὀδήγησαν σέ μία ὑποταγὴ τῆς Ἐκκλησίας χωρὶς ἀντίσταση στόν «καίσαρα» τῆς κρατικῆς ἐξουσίας. Ἐπίσης, ὅτι φανήκαμε ἄτολμοι νά ὀρθώσουμε τὸ «ἀνάστημά» μας καί νά ἀντισταθοῦμε, κυρίως στὴν κυβερνητικὴ ἀπόφαση γιά τὸ κλείσιμο τῶν ἱερῶν ναῶν καί τὴν ἀπαγόρευση τέλεσης τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, κατὰ τὴν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τὴ Μεγάλη καί τὴ Διακαινίσμο Ἑβδομάδα.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ὅμως δέν ὑπέστη κριτικὴ μόνον «ἔσωθεν» ἀλλὰ καί «ἔξωθεν», ὅταν οἱ Ἀποφάσεις Της ἔγιναν πολλές φορές ἀντικείμενο ἀντιπαράθεσης μεταξὺ τῶν ἀντιπολιτευομένων πολιτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας καί τῶν ἀντίστοιχων Μ.Μ.Ε., ἔντυπων καί ἠλεκτρονικῶν.

Ὅλη αὐτὴ ἡ προκλητικότητα τῆς κρίσης ἀλλὰ καί τῆς κριτικῆς ἀπετέλεσε τὴν ἀναπόδραστη ἀφορμὴ ἀφ' ἑνός νά παρουσιαστοῦν τὰ γεγονότα καί τὸ σκεπτικὸ λήψεως τῶν Ἀποφάσεων Της καί ἀφ' ἑτέρου νά ἀναδειχθοῦν τὰ κριτήρια μὲ τὰ ὁποῖα ὀδηγηθήκαμε, ὡς Συνοδικὸ σῶμα, στὴ λήψη τῶν μέτρων. Σκοπὸς λοιπὸν τῆς παρουσίας Εἰσηγήσεως δέν εἶναι μόνον ἡ ἀξιολόγησι καί ἡ ἀποτίμησι, ἀλλὰ καί ἡ ἐρμηνεία τοῦ σκεπτικοῦ λήψεως τῶν Ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ., μὲ βάση τὴν ἱστορία, τὴν πατερικὴ παράδοσι καί τὴν ποιμαντικὴ εὐαισθησία, ὥστε νά ἀποτελέσουν καί παρακαταθήκη γιά τὴν ἀντιμετώπισι παρόμοιων κρίσεων στό μέλλον, οἱ ὁποῖες ἀναμφίβολα θά γεννῶνται στὴν μετανεωτερικὴ κοινωνία τῆς παγκοσμιοποίησης στὴν ὁποῖα ζοῦμε.

Δέν προτίθεμαι νά παρουσιάσω ἀναλυτικὰ τὸ περιεχόμενο τῶν Ἀποφάσεων, καθὼς εἶναι γνωστὸ ἀπὸ τὰ Ἐγκύκλια Σημειώματα καί τὰ σχετικὰ Δελτία Τύπου. Θά ἀναφερθῶ, ὅμως, σέ ὀρισμένα γεγονότα, ἄγνωστα ἴσως στοὺς περισσότερους, τὰ ὁποῖα ἦταν καθοριστικὰ στὴν ὅλη πορεία καί ἐξέλιξη τῆς διαμόρφωσης συγκεκριμένων Ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς περιόδου 2019-2020.

α) Ἡ Δ.Ι.Σ. σέ δύο Συνεδρίες, 3 Μαρτίου καί 11 Μαρτίου 2020, συνέστησε τὴν ἀνάγκη τήρησης τῶν πρώτων μέτρων ὑγιεινῆς γιά τὴν πρόληψι διασπορᾶς τοῦ ἰοῦ καί τόνισε ὅτι «οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες θά ἐξακολουθήσουν νά λειτουργοῦν καί νά κοινωνοῦν τούς προσερχομένους πιστούς» ἐπιμένοντας ἐξ ἀρχῆς ὅτι δέν μπορούμε ὡς Ὁρθόδοξοι Ἱεράρχες νά ὑποδείξουμε τὸ κλείσιμο τῶν ἱερῶν ναῶν καί νά δώσουμε «πρὸς τὰ ἔξω» τὴν εἰκόνα μιᾶς διαλυμένης Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀπόφασι αὐτὴ ἐλήφθη, γιατί προεῖχε ἡ ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος σέ κάθε Μητρόπολι, κυρίως δέ μεταξὺ ποιμένων καί ποιμνίου, καί παρὰ τίς ὁποῖες ἀρνητικὲς κριτικὲς τίς ὁποῖες ὑπέστημεν γιά ἀδιαφορία, ἀτολμία καί κοινωνικὴ ἀναληψία.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ τοποθέτησι τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου στὴ Συνεδρία τῆς 11ης Μαρτίου 2020: «Ἡ θέσι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι γνωστή. Δέν παζαρεύεται, δέν συζητεῖται, ὅ,τι μπορούμε νά κάνουμε, θά τὸ κάνουμε. Καί στό τέλος, διότι ἐκεῖ

πάει τό παιγνίδι, ὅπως ἄκουσα τό πρωί ἀπό τίς τηλεοράσεις, θέλουν νά πάρουμε ἐμεῖς ἀπόφαση νά κλείσουν οἱ Ἐκκλησίες. Νά πάρει τό Κράτος τήν εὐθύνη καί νά κλείσει τίς Ἐκκλησίες. Ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά ποῦμε, νά κλείσουν οἱ Ἐκκλησίες ἢ μὴν κάνετε ἀκολουθίες»⁴.

Ἡ παρούσα Ἀπόφαση καί στάση τῆς Δ.Ι.Σ., ἂν καί ἐρμηνεύθηκε ὡς «ὑποκριτική», ἐν τούτοις διασφάλισε γιά τὰ Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. τό κριτήριο τῆς ἐσωτερικῆς ἐνότητας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος τό ὁποῖον εἶναι πρωτεύον καί ἀδιαπραγμάτευτο. Οἱ μετὰ ταῦτα ἐξελίξεις βεβαίως ἐπιβεβαίωσαν τούς φόβους μας.

β) Σημαντική γιά τήν περαιτέρω ἐξέλιξη τοῦ ὅλου θέματος ὑπῆρξε καί ἡ Ἀπόφαση τῆς 16ης Μαρτίου 2020. Ἡ Δ.Ι.Σ. συνῆλθε ἐκτάκτως μέ τή συμμετοχή καί τῶν ἕνδεκα (11) ὁμῶρων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καί τοῦ Λεκανοπεδίου τῆς Ἀττικῆς, γιατί ἦταν ἀδύνατη ἡ σύγκληση τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἐξ αἰτίας τῆς ἀπαγόρευσης τῶν μετακινήσεων καί τῶν συναθροίσεων. Σκοπός τῆς παρούσας διευρυμένης Συνεδρίας ἦταν νά συζητηθεῖ καί νά ἀξιολογηθεῖ ἡ ὅλη κατάσταση ὡς πρός τή λειτουργία τῶν ἱ. ναῶν καί τήν τέλεση τῶν ἱ. ἀκολουθιῶν, ἐξ αἰτίας τῆς αὐξήσεως τῶν κρουσμάτων καί τῆς ἀνάγκης λίψεως ἐκτακτων μέτρων ἀπαγόρευσης συναθροίσεων καί κυκλοφορίας ἀπό μέρους τῆς Κυβέρνησης.

Στή διευρυμένη αὐτή Συνεδρία κλήθηκε καί ὁ καθηγητής κ. Σωτήριος Τσιόδρας, ὁ ὁποῖος ἐνημέρωσε σχετικά τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες, δηλώνοντας χαρακτηριστικά: «Νομίζω πολύ σοβαρά, μέ τό αἶσθημα εὐθύνης καί τήν ἀγάπη πού σᾶς διακρίνει, νά σκεφθεῖτε καί πρόσθετα μέτρα πού ἀφοροῦν τούς ἐκκλησιαστικούς χώρους, ἀκόμη καί τήν ἀναστολή τῶν ἀκολουθιῶν γιά ἓνα σύντομο χρονικό διάστημα δύο ἕως τεσσάρων ἐβδομάδων. Προσωπικά ἔχω εἰσηγηθεῖ στόν Πρωθυπουργό τήν ἀναστολή τῶν ἀκολουθιῶν ἕως τήν Παρασκευή 10 Ἀπριλίου».

Τό βασικό ζήτημα γιά τή Δ.Ι.Σ. ἦταν ὅτι στήν Ἑλληνική Ἐπικράτεια ὑπάρχουν διάφορες θρησκευτικές κοινότητες, (παλαιομερολογίτες, μουσουλμάνοι, ἐβραῖοι, προτεστάντες, ρωμαιοκαθολικοί, ἀρμένιοι), οἱ ὁποῖες δέν προτίθεντο

νά κλείσουν τούς χώρους λατρείας τους, σύμφωνα πάντοτε μέ τίς ἐπίσημες ἀνακοινώσεις τους, ὅπως καί οἱ Ὀρθόδοξοι. Ἐτέθη λοιπόν τό εὐλόγο ἐρώτημα: «Πῶς θά πείθουμε ἐμεῖς τούς πιστούς μας νά δεχθοῦν νά κλείσουν οἱ ἱεροί ναοί, ἀπό τή στιγμή πού θά εἶναι ἀνοικτές οἱ συναγωγές ἢ τὰ τζαμιά κυρίως στήν Θράκη;»⁵, Ἀρχιερεὺς μάλιστα τοῦ Λεκανοπεδίου τόνισε, ἀπευθυνόμενος πρός τόν καθηγητή κ. Σωτήριο Τσιόδρα: «Μήπως τότε θά ἔπρεπε ἡ Κυβέρνηση νά λάβει αὐτό τό μέτρο, ὥστε νά μᾶς διευκολύνει καί νά μὴν ἔχουμε κοινωνικές συγκρούσεις; ... Ἡ Κυβέρνηση σίγουρα σκέπτεται τό πολιτικό κόστος, ἀλλά ἐάν δέν πάρει μιά ὀριζόντια ἀπόφαση γιά τὰ θρησκευτάματα, νά μέ θυμηθεῖτε, θά ἔχουμε κοινωνικές συγκρούσεις»⁶.

Ἡ Δ.Ι.Σ. τελικά ἀπεφάσισε ὅτι δέν ἦταν δυνατόν νά θυσιάσει τήν ἐσωτερική ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καί κυρίως τίς σχέσεις τῶν τοπικῶν ἐπισκόπων μέ τό ποίμνιό τους, καί ἐπανέλαβε ὅτι οἱ ἱεροί ναοί θά παραμένουν ἀνοικτοί γιά «ἀτομική προσευχή» ἐνῶ περιορίσει τήν τέλεση τῶν θείων Λειτουργιῶν μόνο στίς Κυριακές καί στήν ἑορτή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιά τήν περίοδο ἀπό 22 Μαρτίου μέχρι 11 Ἀπριλίου 2020, ὑποδεικνύοντας καί ἄλλες λειτουργικές τροποποιήσεις. Ἡ θέση αὐτή εἶχε ἐπικρατήσει καί κατά τή διευρυμένη Συνεδρία.

Τό ἴδιο βράδυ ἡ Κυβέρνηση δημοσίευσε Κ.Υ.Α⁷ μέ τήν ὁποία ἀνέστειλε προσωρινά τή λειτουργία ὅλων τῶν χώρων θρησκευτικῆς λατρείας, ἀπό 16 Μαρτίου ἕως 30 Μαρτίου 2020, ἐνῶ λόγῳ αὐξήσεως τῶν κρουσμάτων, ἡ ἀναστολή παρατάθηκε ἕως τίς 11 Ἀπριλίου 2020.

γ) Τήν 1η Ἀπριλίου 2020, ἡ Δ.Ι.Σ. συνεδρίασε μέσῳ τηλεδιάσκεψης καί ἀσχολήθηκε μέ τόν τρόπο λειτουργίας τῶν ἱερῶν ναῶν κατά τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα καί τήν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως. Εἶχε προηγηθεῖ ἀφ' ἑνός σχετική δῆλωση τῆς Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων, τήν 30ήν Μαρτίου 2020, γιά λειτουργία τῶν ἱερῶν ναῶν «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν» κατά τή Μεγάλη Ἑβδομάδα καί τήν ἑορτή τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, καί ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀνάλογη ἐπικοινωνία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μέ τόν Πρωθυπουργό, ὥστε νά ἐπιτραπεῖ μέ νέα Κ.Υ.Α.

ή τέλεση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν σέ ὄλους τούς ἱερούς ναούς μέ ἕναν κληρικό καί τό ἀπαραίτητο λειτουργικό προσωπικό (ψάλτες, νεωκόροι) κατά τήν περίοδο τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καί τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα. Τό ἴδιο ζητήθηκε νά ἰσχύσει καί γιά τή λειτουργία τῶν ἱερῶν μονῶν.

Ἡ Κ.Υ.Α. πού ἐκδόθηκε ὄριζε ὅτι, μέχρι καί τήν 26η Ἀπριλίου 2020 (Κυριακή τοῦ Θωμᾶ), ἰσχύει τό παραπάνω μέτρο τῆς τέλεσης δηλαδή τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν σέ ὄλους τούς ἱερούς ναούς μέ ἕναν κληρικό καί τό ἀπαραίτητο λειτουργικό προσωπικό «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν», ἐνῶ παρ-εἶχε τή δυνατότητα, μετά ἀπό τήν παρέλευση μιᾶς ὥρας ἀπό τό τέλος τῶν ἀκολουθιῶν, οἱ ἱεροὶ ναοί νά χρησιμοποιοῦνται γιά ὅποιαδήποτε ἄλλη χρήση.

δ) Ἡ περίοδος μεταξύ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα καί τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 2020 ἦταν ἡ πλέον ἐπώδυνη, ὡς πρὸς τίς διαπραγματεύσεις μέ τήν Κυβέρνηση. Ἐμφανίστηκαν «ἐνορχηστρωμένες» ἐπιθέσεις Μ.Μ.Ε. καί Κοινοβουλευτικῶν Κομμάτων, μέ τίς ὁποῖες διαρκῶς κατηγοροῦσαν τή Δ.Ι.Σ. καί πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιά ἔλλειψη κοινωνικῆς εὐθύνης, ἐνῶ ἔφθασαν στό σημεῖο νά μέμφονται ὡς «ἀνθυγιεινόν» τό Μυστήριό τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας καί νά ζητοῦν τήν κρατική παρέμβαση γιά νομική ἀπαγόρευση μετάδοσης τῆς Θεῆς Κοινωνίας. Ἡ διαρροή μάλιστα στόν τύπο, ὅτι ἡ Κυβέρνηση προτίθεται νά ἐπιτρέψει τό ἀνοιγμα τῶν ἱερῶν ναῶν τήν 1η Ἰουνίου 2020 «μαζί μέ τίς καφετέριες»⁸ (!!!), δημιούργησε ἐντάσεις: «φθάσαμε, μάλιστα, στό σημεῖο νά διασυρθῶμεν δημοσίως, ὅταν κάποιος ἀπό τούς «ἀσθενεῖς τῆ πίστει» χριστιανούς μας, δίχως νά διαθέτουν τήν ἐνδεικνυομένην ὑπομονήν καί ψυχραιμίαν, ἥσκουν δριμύειαν κριτικὴν διά τῶν Μέσων Κοινωνικῆς Δικτυώσεως, ἀλλά καί ἀπέστειλλον καθημερινῶς πρὸς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις καί τήν Ἱεράν Σύνοδον σωρείαν ὑβριστικῶν καί ἀπειλητικῶν μηνυμάτων καί ἐπιστολῶν»⁹.

Ἐξ αἰτίας τοῦ διαμορφωθέντος «θερμοῦ» κλίματος καί ἐν ὄψει ἑνός ἐπικείμενου ἐκκλησιαστικοῦ διχασμοῦ, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀπέστειλε, στίς 22 Ἀπριλίου 2020, ἐπιστολή στόν κ. Πρωθυπουργό στήν

ὁποία περιέγραφε τήν ὅλη κατάσταση, καί ἐπεσήμανε ὅτι: «Σημαντικό μέρος τοῦ ἱ. Κλήρου διεμαρτυρήθη πρὸς τούς Ἐπισκόπους, διότι κατά τὰς πρώτας δύο φάσεις τῶν μέτρων ἀπνηγορεύθη ἀπολύτως ἡ Θεία Λατρεία, ἀκόμα καί χωρίς τήν παρουσίαν ποιμνίου, ἐνῶ καί μετά τήν χορηγηθεῖσαν ἄδειαν τελέσεως ἱεροπραξιῶν, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, οὐκ ὀλίγες φορές οἱ Κληρικοί εὐρέθημεν εἰς χαλεπὴν θέσιν ἐν σχέσει μέ τό ποιμνιον ἡμῶν. Ὁ δέ Λαός πολλάκις ἐξέφρασε τήν δυσαρέσκειάν του, πιστεύων ὅτι ἀδικεῖται μέ αὐτήν τήν ἔλλειψιν δυνατότητος συμμετοχῆς του εἰς τὰς ἱεράς Ἀκολουθίας, ἰδίως τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ἀσφαλῶς, ὅλοι οἱ Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πέραν τοῦ ὅτι ἐγενόμεθα πολλές φορές ἀποδέκται παραπόνων καί προσβολῶν, ἠλέγχθημεν καί ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς μας, φέροντες “σταυρόν” δυσβάστακτον»¹⁰.

Ὑστερα ἀπό συνεχεῖς τηλεφωνικὲς ἐπικοινωνίες, ἐπετεύχθη τελικῶς ἡ χορήγηση τῆς ἄδειας τελέσεως τῆς θεῆς Λειτουργίας, «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν», γιά τό χρονικό διάστημα ἀπό 4ης Μαΐου ἕως 16ης Μαΐου 2020, ἐνῶ οἱ ἱεροὶ ναοὶ θά παρέμεναν ἀνοικτοὶ μετά τό τέλος τῆς ἀκολουθίας μόνο γιά «ἀτομικὴ προσευχή».

ε) Τήν 30ὴν Ἀπριλίου 2020 ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε ἀπὸ τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο γιά τίς ἐπικοινωνίες του μέ τόν Πρωθυπουργό, μέλη τῆς Κυβέρνησης καί μέ Ἱεράρχες, ὡς καί γιά τό περιεχόμενο τῆς ἀποσταλείσας ἐπιστολῆς του πρὸς τόν κ. Πρωθυπουργό (22 Ἀπριλίου 2020) καί ἐπιβεβαιώθηκε ὅτι, γιά τό δεκαπενθήμερο ἀπὸ 4 ἕως 16 Μαΐου, οἱ ἱεροὶ ναοὶ θά παραμείνουν ἀνοικτοὶ γιά «ἀτομικὴ προσευχή», ἐνῶ θά ὑπάρχει καί ἡ δυνατότητα τέλεσης τῆς θεῆς Λειτουργίας «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν». Μετά τήν 17η Μαΐου θά ὑπάρξει ἡ δυνατότητα τελέσεως τῆς θεῆς Λειτουργίας μέ τήν ἀντίστοιχη ἐφαρμογή «μέτρων ὑγιεινῆς», ὅπως αὐτά θά ὑποδεικνύονταν μέ νέα Κ.Υ.Α.

Στήν ἴδια Συνεδρία συζητήθηκε καί ἡ πρόταση 4 Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν γιά σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας. Ἡ Δ.Ι.Σ. ὁμοφώνως ἀπεφάνισε τήν μὴ σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας, διότι οἱ συνθήκες

ακόμη δέν επέτρεπαν τή συνάθροιση πολλῶν ἀτόμων σέ κλειστούς χώρους, ἐνῶ πρακτικές δυσκολίες καθιστοῦσαν ἀνέφικτη τήν σύγκλησίν της.

στ) Στή Συνεδρία τῆς 12ης Μαΐου 2020, ἡ Δ.Ι.Σ. ἀσχολήθηκε μέ τό περιεχόμενο τῆς Κ.Υ.Α. γιά τήν περίοδο ἀπό 17ης Μαΐου ἕως 5ης Ἰουνίου 2020. Τό αὐτό ἔπραξε καί κατά τίς λοιπές συνεδριάσεις (2-6-2020, 3-6-2020, 26-6-2020 καί 9-7-2020) καί ἐνημέρωνε τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες μέ τήν ἔκδοση τῶν σχετικῶν Ἐγκυκλίων Σημειωμάτων γιά τήν τήρηση τῶν μέτρων.

ζ) Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ., στή Συνεδρία τῆς 26ης Ἰουνίου 2020, ἀπεφάνισε ὅπως «ἡ τέλεσις Λιτανειῶν πραγματοποιεῖται μετά μεγάλης προσοχῆς ἄνευ συνωστισμοῦ τοῦ συμμετέχοντος πιστοῦ λαοῦ, καί ἐάν ἦ δυνατόν, ἐν συντομίᾳ, συμφώνως τῇ ποιμαντικῇ κρίσει τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου»¹¹. Ὅμως, μετά παρέλευση ἐννέα ἡμερῶν, ἡ Κυβέρνηση ἐξέδωσε ΚΥΑ¹² μέ τήν ὁποία ἀνέστειλε τή διεξαγωγή «θρησκευτικῶν τελετῶν, οἱ ὁποῖες πραγματοποιοῦνται μέσῳ τῆς διενέργειας πομπῆς, γιά ἐπιτακτικούς λόγους προστασίας τῆς δημοσίας ὑγείας πού ἔγκειται στήν ἀντιμετώπιση τοῦ κινδύνου διασπορᾶς τοῦ κορωνοϊοῦ (covid-19)».

Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς κυβερνητικῆς στάσης θέτω ὀρισμένα ἐρωτήματα, τά ὁποῖα βεβαίως δέν μπορῶ νά ἀπαντήσω:

i) Τί ὀδήγησε τήν Κυβέρνηση σέ μία τοιούτου εἴδους ἐνέργεια; Δέν ἱκανοποιήθηκε ἀπό τήν Ἀπόφαση τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 26ης Ἰουνίου 2020;

ii) Τό ἀπό 7-8-2020 Δελτίο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «σχετικῶς πρός τήν τέλεση τῶν λιτανειῶν», ἔστω μέ τό ἀμφίσημο περιεχόμενό του, ἐπίσης δέν τήν ἱκανοποίησε;

iii) Ἐδικοῦτο ἡ Κυβέρνηση νά ἐπιβάλλει τήν ἀναστολή θρησκευτικῶν τελετῶν ὑφισταμένης ἥδη Ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. μέ διαφορετικό τρόπο ἀντιμετώπισης τοῦ θέματος τῶν λιτανειῶν;

Θεωρῶ ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἐπέλεξε νά ἐφαρμόσει τό δυσμενέστερο μέτρο, τῆς πλήρους δηλαδή ἀπαγόρευσης τῶν λιτανειῶν, σέ σχέση μέ αὐτό πού ἐπέλεξε ἡ Δ.Ι.Σ., τό ὁποῖο ἀπετέλει τό ἡπιότερο μέτρο μέ τούς μικρότερους περιορισμούς. Ἡ παρούσα Ἀπόφαση τῆς Δ.Ι.Σ. ἦταν

σύμφωνη καί πρός τή συνταγματική «ἀρχή τῆς ἀναλογικότητας», ὕστερα καί ἀπό διάφορες δικαστικές ἀποφάσεις. Ἐπίσης, μέ τήν ἀπόφαση τῆς Κυβέρνησης τίθεται τό ἐξῆς ἐρώτημα, περὶ τῆς δυνατότητας ἢ μή ἀνάμειξίς της στά *sacra interna corporis* τῆς Ἐκκλησίας, γεγονός τό ὁποῖο εἶναι ἀντίθετο καί πρός τή συνταγματική ἀρχή τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας¹³, ἀφοῦ τά θέματα τῆς λατρείας ἀφοροῦν στοιχεῖο τοῦ πυρῆνα τοῦ δικαιώματος τοῦ θρησκευέσθαι καί δέν ἐπιτρέπεται καταστρατήγησίν τους.

Στό σημεῖο αὐτό θά ἤθελα νά ἐπισημάνω ὅτι ἡ ἀνάμειξη τῆς ἐκάστοτε Πολιτείας στά *sacra interna corporis* τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐν προκειμένῳ ἡ νομοθετική ἀπαγόρευση πραγματοποίησης τῶν λιτανειῶν, ὡς λατρευτική ἔκφραση τοῦ θρησκευέσθαι καί στοιχεῖο τοῦ πυρῆνα τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, θά πρέπει νά μᾶς προβληματίσει σοβαρά, κυρίως ὡς πρός τό ἐρώτημα τό ὁποῖο τίθεται σχετικά μέ τά ὅρια τοῦ πολιτειακοῦ νομοθέτη νά νομοθετεῖ γιά ζητήματα θείας λατρείας, τά ὁποῖα βρίσκονται ἐκτός τῶν νομοθετικῶν ἀρμοδιοτήτων καί ἐξουσιοδοτίσεων του. Ἡ παρούσα ἀπαγόρευση τῶν λιτανειῶν δέν εἶναι δυνατόν βεβαίως νά συσχετισθεῖ πρός τό κλείσιμο ὅλων τῶν θρησκευτικῶν χώρων λατρείας, στό πλαίσιο τῆς γενικότερης ἀπαγόρευσης κυκλοφορίας καί τοῦ πλήρους ἀποκλεισμοῦ (lockdown), γιατί τό γεγονός τοῦ lockdown δικαιολογεῖ, προσωρινά, τή νομική ἄρση τῆς παράβασης τοῦ πυρῆνα τοῦ δικαιώματος. Στή παρούσα χρονική στιγμή οὔτε καθολική ἀπαγόρευση τῆς κυκλοφορίας ὑφίστατο οὔτε πλήρης ἀποκλεισμός (lockdown).

Κατά τό χρονικό διάστημα Μαρτίου-Αὐγούστου ἡ Δ.Ι.Σ., μέ ἀφορμή τήν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ, ἐξέδωσε 24 Ἐγκύκλια Σημειώματα, 6 Συνοδικές Ἐγκυκλίους, Δελτία Τύπου, ἀπυῦθνε ἀπαντητικές ἐπιστολές σέ Σεβ. Μητροπολίτες γιά συναφῆ ἐρωτήματα, σέ διάφορους Ὑπουργούς, κυβερνητικά στελέχη καί ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες.

Στό σημεῖο αὐτό θά ἤθελα νά ἐκφράσω τίς εὐχαριστίες τῶν Μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ. πρός τόν Ἀρχιγραμματέα καί τούς Συνοδικούς Γραμματεῖς, γιά τήν ὅσο τό δυνατόν πιστή ἀποτύπωση καί καταγραφή τῶν Πρακτικῶν, ἔργο ἐπίπονο ἀλλά

σημαντικό, ως και σέ όλες τις Συνοδικές Ύπηρεσίες και τούς Ύπαλλίλους γιά τήν ύλοποίηση και διεκπεραίωση τών Αποφάσεων και τής σχετικής Άλληλογραφίας.

3. Αναγνωρίζω ότι κάποιες από τις Αποφάσεις μας δέν ἦταν οἱ καλύτερες ως πρός τήν ἐπιλογή τους, ὅμως στή σκέψη μας πάντοτε προεῖχε ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας και ὄχι νά ὑπομνήσουμε πρός τούς ἔξω πόσο δυνατοί μπορεῖ νά εἴμαστε, ἔστω προσωρινά και στιγμιαία.

Γιά καθετί τό ὁποῖο δέν ἀπετέλει ἀπόλυτη ἐπιλογή μας ἀλλά ἀναγκαιότητα, τότε πρόκριμά μας ἦταν νά ἐφαρμόσουμε ποιμαντικά και πρακτικά αὐτό τό ὁποῖο χαρακτηρίζεται ως ἀρχή τῆς «ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας». Πολλά πράγματα γνωρίζουμε ότι δέν γίνονται πάντοτε σωστά, ἐνῶ ὅταν αὐτό τό ὁποῖο ὀρίζεται ως σωστό δέν μπορεῖ τελικῶς νά ἐφαρμοσθεῖ, τότε ἀναγκαζόμαστε νά ἀποδεχτοῦμε κάποιες παρεκκλίσεις «κατ' οἰκονομίαν», μέ σκοπό νά ἀντιμετωπίσουμε ποιμαντικά ἕνα σοβαρό πρόβλημα ὅπως αὐτό τῆς υἰείας, συμβάλλοντες μέ τόν τρόπο αὐτό στήν προέχουσα προστασία τῆς ζωῆς τῶν συνανθρώπων μας, χωρίς ἡ ἐφαρμογή τῆς «ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας» νά συνεπάγεται και κατάργηση τῆς κανονικότητας¹⁴. Εἶναι γνωστό ότι ἡ ποιμαντική ἐφαρμογή τῆς «ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας», ως μία ἔκφραση φιλανθρωπίας τῆς Ἐκκλησίας, δέν ἀντίκειται στίς γενικές ἀρχές τῆς κανονικῆς παράδοσης, ὅταν μάλιστα ἐφαρμόζεται «δι' αἰτίαν» και πρόσκαιρα, γι' αὐτό και, σύμφωνα πρός τόν 17ο κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας και τόν Γρηγόριο τόν Θεολόγο¹⁵, «οὐ νόμος δὲ Ἐκκλησίας τὸ κατὰ περίστασιν γινόμενον και τὸ σπάνιον», ἐπειδή «τὸ παρὰ κανόνας οὐχ ἔλκεται πρός ὑπόδειγμα»¹⁶.

Ἐπίσης, γιά τις ἐνορχηστρωμένες κατηγορίες, τόν χαρακτηρισμό τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας ως «ἀνθυγεινοῦ», και τήν «ἀπαίτηση» ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου μεταδόσεως τῆς θείας Εὐχαριστίας, και σέ ἀπάντηση ὧσων ἀνεπίγνωστα ἢ μή ἀποτολμοῦσαν νά προτείνουν ὅλα τά παραπάνω, ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπερίφραστα τόνισε ὅτι τό μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι ἀδιαπραγμάτευτο, ως στοιχεῖο τῆς ἴδιας τῆς ταυτότητας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης, γιά τή Δ.Ι.Σ.

οὐδεμία δυνατότητα συζήτησης περί ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου μετάδοσης τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας ὑφίστατο, ὄχι βεβαίως ἀπό ἀποψη δογματική ἀλλά ποιμαντική, ἐπειδή γνωρίζε ότι μία παρερμηνεία και αὐτῆς τῆς «ποιμαντικῆς ἐκχωρήσεως», θά εἶχε ως ἀρνητικό ἀποτέλεσμα σέ τέτοιες δύσκολες στιγμές και πάλι τήν διατάραξη τῆς ἀναγκαίας ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας. Τέλος, ἡ Δ.Ι.Σ. οὐδέποτε ἀπεδέχθη τήν ὑποδειχθεῖσα ἀπό ὀρισμένους πολιτειακούς παράγοντες τήν ποινικοποίηση τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας!!!

Προσπαθήσαμε λοιπόν νά ἐπιλύσουμε τήν προκύψασα δυσκολία, ἀπό τό μεγάλο πρόβλημα τῆς πανδημίας, ὥστε νά ἔχουμε τις λιγότερες δυνατές ἀπώλειες σέ ἀνθρώπινες ζωές, χωρίς νά κάνουμε ἐκπτώσεις οὔτε νά ἀρνηθοῦμε τήν πίστη μας, ἄλλωστε κάτι τέτοιο δέν μᾶς ζητήθηκε.

Ὡς Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. κρίναμε ότι ἔπρεπε νά τηρήσουμε ὑπεύθυνη στάση και νά συμβάλουμε ως Ἐκκλησία στήν ἀντιμετώπιση τῆς πανδημίας και τήν προστασία τῆς υἰείας και τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.

4. Ἀποτελεῖ ἐπίσης ὑποχρέωση τοῦ ὁμιλοῦντος νά ἀπαντήσει σέ ὀρισμένα σχετικά ἐρωτήματα, τά ὁποῖα ἐτέθησαν μέ ἀφορμή τις Αποφάσεις τῆς Δ.Ι.Σ. γιά τήν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ.

α) Ἡ συνεργασία Κράτους και Ἐκκλησίας ἦταν ἐφικτή και ἀπαραίτητη ἢ ἀπετέλεσε ἔκφραση ὑποταγῆς τῆς Ἐκκλησίας στό Κράτος;

β) Ἡ προστασία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς και ἡ διατήρηση τῆς υἰείας εἶναι ἔργο και τῆς Ἐκκλησίας, σύμφωνα πρός τήν κανονική παράδοση και τήν πατερική διδασκαλία Της, ἢ ἀντίκειται πρός τήν πίστη και τήν παράδοσή Της;

γ) Ἡ μετάδοση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ἀπό τά ἠλεκτρονικά Μ.Μ.Ε. ὑποκρύπτει κίνδυνο ἐκκοσμίκευσης;

Α. Ἡ κατάσταση στήν ὁποία βρισκόμαστε μέχρι και σήμερα και τά μέτρα τά ὁποῖα ἐλήφθησαν και ἀφοροῦσαν τήν Ἐκκλησία δέν ἦταν ἀφρημένα ἢ γενικά, ἀλλά συγκεκριμένα και ἐξειδικευμένα, πάντοτε δέ σέ σχέση πρός τήν ἐκκλησιαστική ζωή τῶν πιστῶν μας, οἱ ὁποῖοι ὅμως εἶναι συγχρόνως και πολῖτες τοῦ Κράτους.

Τά μέτρα ἔπρεπε νά ληφθοῦν ἀπό μέρους τῆς

Πολιτείας, όσο οδυνηρά και δύσκολα και αν ήταν, αφού θεωρήθηκαν απαραίτητα για την προστασία της ζωής και της υγείας. Η επιλογή του πολιτειακού νομοθέτη να προτάξει το αγαθό της ζωής και της υγείας ως υποκειμενικό δικαίωμα, αλλά και της δημόσιας υγείας ως συλλογικό έννομο αγαθό, κρίθηκε όχι μόνο εύλογη και επιτρεπτή αλλά και επιβεβλημένη¹⁷.

Για την Πολιτεία η λήψη μέτρων που αφορούν την εκκλησιαστική και λειτουργική ζωή των πιστών υπαγορεύεται από την αρχή προστασίας του δημόσιου συμφέροντος και της υγείας των πολιτών¹⁸ και χαρακτηρίζεται, με βάση την αρχή της ίσονομίας¹⁹, από την προσωρινότητα των ληφθέντων μέτρων και την εφαρμογή τους σε όλους τους θρησκευτικούς χώρους «άχρι καιρού». Και η Δ.Ι.Σ., κινούμενη στο ανάλογο πλαίσιο της συναλληλίας και της όμοταξίας, δεν θα μπορούσε να αποφασίζει αντίθετα από αυτά που όρίζονται στη νομοθεσία και τις αποφάσεις των δικαστηρίων.

Η συνεργασία αυτή Έκκλησίας και Πολιτείας ήταν μία επικοινωνία και ένας διάλογος δύσκολος, πολλές φορές αμοιβαίων υποχωρήσεων, και όχι μία διαδικασία «άνωθεν» επιβολής. Σκοπός της Δ.Ι.Σ. ήταν η λήψη των λιγότερο οδυνηρών μέτρων για τον κληρο και τό ποίμνιο, όμως αυτά συνέβαλαν πολύ θετικά, ώστε να επιτευχθούν τα λιγότερο οδυνηρά αποτελέσματα με τις λιγότερο αρνητικές επιπτώσεις. Είναι λοιπόν άδικο να έρμηνεύεται η συνεργασία αυτή ως μία έκφραση υποταγής της Έκκλησίας στον «καίσαρα».

Σε καιρούς κρίσης και «ανάγκης» η Ίερα Σύνοδος πάντοτε έλάμβανε προσωρινά αντίστοιχες Αποφάσεις για τη λειτουργία των ιερών ναών και την εκκλησιαστική ζωή, με χαρακτηριστικό παράδειγμα όχι μόνον την απόφαση του Κυβερνήτη Γεωργίου Καποδίστρια, να κλείσει τους ιερούς ναούς σε περίοδο επιδημίας της πανώλης (1828), επειδή τη συγκεκριμένη περίοδο δεν υπήρχε συνοδικό όργανο για να το αποφασίσει, αλλά και τις σχετικές Αποφάσεις, κατά την περίοδο της κατοχής (1940-1944) και του έμφυλου, με σκοπό να προφυλάξει τη ζωή του ποιμνίου της και των πολιτών της Πατρίδας σε περιόδους εξ ίσου δύσκολες, επικίνδυνες και επώδυνες²⁰.

Β. Η συνεργασία και η συμβολή της Έκκλησίας στην προστασία της Πολιτείας για την προστασία του δημόσιου αγαθού της υγείας είναι σύμφωνη προς την κανονική παράδοση της Έκκλησίας ή αποτελεί υπέρβαση της παράδοσης και καταστρατήγηση του περιεχομένου της πίστης;

Στόν 88ο κανόνα της Πενθέκτης Οικουμενικής συνόδου (692 μ.Χ.), έμπεριέχεται τό ανθρωπολογικό κριτήριο με τό όποιο είναι δυνατή μία «κατ' οικονομίαν» υποχώρηση των κανονικών θεσμών ως προς την ιερότητα του χώρου του ιεροῦ ναοῦ, με αποκλειστικό σκοπό και μόνο την προστασία της ανθρώπινης ζωής και της υγείας.

Η κανονική αρχή του συγκεκριμένου ιεροῦ κανόνα περί του σεβασμοῦ της ιερότητας του χώρου του ιεροῦ ναοῦ, και της παράλληλης κανονικής παράδοσης (74ος Πενθέκτης και 28ος Λαοδικείας), υπερβαίνεται «κατ' οικονομίαν» από τόν ίδιο τόν κανόνα, όταν μία κατά γράμμα εφαρμογή του πνεύματος της γενικότερης κανονικής παράδοσης συνεπάγεται κίνδυνο για την ανθρώπινη ζωή και υγεία. Αυτή η γενική αρχή δικαίου έχει καθιερωθεί στην κανονική βιβλιογραφία ως «η αρχή της απαθείας»²¹. Η ύπαρξη δηλαδή πραγματικού κινδύνου, όπως είναι η απειλή της ζωής, και εν προκειμένω από τόν κορωνοϊό, είναι έξωτερος ὅρος του κανονικού αξιοποιήσιμου, τό όποιο βεβαίως και δεν μπορούμε να αγνοήσουμε, ώστε να μή λάβουμε ένδεδειγμένα μέτρα για τή σωτηρία της ανθρώπινης ζωής και υγείας. Και ο 88ος κανόνας της Πενθέκτης Οικουμενικής συνόδου μας δίνει αυτή τη δυνατότητα, της εφαρμογής δηλαδή της φιλόανθρωπης «οικονομίας».

Με βάση τό βιβλικό κείμενο «οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον ἀλλὰ τὸ Σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον» (Μαρκ. 2, 27) ὁ κανονικός νομοθέτης προτάσσει τήν ἀξία της ανθρώπινης ζωής και υγείας έναντι ἀκόμη και της ιερότητας του χώρου του ιεροῦ ναοῦ. Αυτό τονίζεται και από τόν ἅγιο Νικόδημο τόν Ἄγιορείτη στόν σχολιασμό του στόν ίδιο κανόνα, «λύεται» δηλαδή «καί η τιμή του ιεροῦ διὰ τήν σωτηρίαν του ἀνθρώπου»²², ἀλλά και από τούς βυζαντινούς σχολιαστές, «ὥστε διὰ πάντων προτιμυτέαν ἡγεῖσθαι τήν του ἀνθρώπου σωτηρίαν τε και ἀπάθειαν»²³. Θά πρέπει να σημειώσουμε ὅτι οἱ ὅροι «σωτηρία» και «ἀπάθεια»

στόν συγκεκριμένο κανόνα και στους σχολιαστές του αναφέρονται για τήν αποτροπή κάθε σωματικής ασθένειας και όχι με τό πνευματικό περιεχόμενο τῶν ὄρων.

Ἡ Δ.Ι.Σ. συνεπῶς ἀπεφάσισε μέ διάκριση καί μέ αἴσθημα εὐθύνης στή βάση τοῦ πνεύματος καί τοῦ γράμματος τοῦ 88ου κανόνα τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς συνόδου. Τό δικαίωμα στή ζωή καί ἡ προστασία τῆς υἰείας, γιά τόν κανονικό νομοθέτη, ἔχει μία αὐξημένη βαρύτητα. Τήν ἴδια ἀκριβῶς βαρύτητα ὑπέδειξαν καί τά Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. μέ τίς Ἀποφάσεις της, μέ τίς ὁποῖες ἐξέφρασε τήν ἐνεργητική προστασία τῆς ζωῆς καί τῆς υἰείας τοῦ ποιμνίου της ἀπό τήν φοινική πανδημία τοῦ ἰοῦ.

Ἐπ' αὐτό τό ἀνθρωπολογικό πλαίσιο τῶν Πατέρων ἀξιολογούμενες οἱ Ἀποφάσεις τῆς Δ.Ι.Σ. θεωρῶ ὅτι ἐκφράζουν μία ὑπευθυνότητα, γιατί δέν μπορούμε νά συμπεριφερόμαστε ἀνεύθυνα καί ἐπιπόλαια μέ κίνδυνο νά γίνουμε ὑπαίτιοι διασπορᾶς τοῦ ἰοῦ, θέτοντας μέ τόν τρόπο αὐτό σέ κατάσταση ἐπικινδυνότητας καί τούς ἑαυτούς μας καί τούς συνανθρώπους μας. Ὁ ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης ἐπεσήμανε ὅτι ὅλοι εἴμαστε ἄνθρωποι γιά ὅλους καί «ὁ ἀδελφός μου εἶναι ἡ ζωή μου» ἀκολουθώντας τόν ἅγιο Ἐφραίμ τόν Σύρο ὁ ὁποῖος δίδασκε ὅτι «ὁ ἄλλος εἶναι ὁ παράδεισός μου» καί ὄχι ἡ κόλασή μου, ὅπως λανθασμένα διατείνεται ἡ σύγχρονη ὑπαρξιακή φιλοσοφία καί ἀντιλαμβάνεται τήν ἀνθρώπινη ζωή ἡ μετανεωτερική παγκοσμιοποίηση καί ὁ ἰδεολογικοποιημένος σύγχρονος ἀτομισμός τῆς εὐδαιμονίας. Ἡ φθορά ἀπό τήν ἀσθένεια δέν μπορεί σέ καμμία περίπτωση νά παραβλέπεται ἢ νά ὑποτιμᾶται, εἰδικά σέ ὅ,τι ἔχει νά κάνει μέ τήν ἀκεραιότητα καί τήν υἰεία τοῦ κάθε ἀνθρώπου, γιατί «οὐ καλὸν τὸ καλόν, ὅταν μὴ καλῶς γίνῃται»²⁴.

Γιά τήν πατερική ἀνθρωπολογία εἶναι γνωστό ὅτι παράλληλα πρὸς τή σωτηρία τῆς ψυχῆς εἶναι ἀπαραίτητη καί ἡ σωτηρία τοῦ σώματος, ἀφοῦ τό ἀνθρώπινο σῶμα θεωρεῖται ναός τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Α' Κορ. 3, 16-17 καί 6, 19)²⁵. Ἡ ἀνθρώπινη ζωή καί τό σῶμα καί ἡ διατήρηση τῆς υἰείας πρέπει ὄχι μόνο νά προστατεύονται ἀλλά καί νά μὴν ἐπιδιώκουμε τήν καταστροφή τους,

ἀφοῦ δοξάζουμε τόν Θεόν ἀκόμη καί «ἐν τῷ σώματι ἡμῶν»²⁶. Συμβολή στήν καταστροφή τοῦ σώματος ἀποτελεῖ καί ἡ μὴ προστασία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ἀπό τίς διάφορες ἀσθένειες ἀκόμη καί τίς ἐνδημικές. Ὁ ἀγώνας πρὸς ἐπίτευξη καί διατήρηση τῆς υἰείας, σωματικῆς καί πνευματικῆς, ἀποτελεῖ συνδυαστική ἐμπρακτικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ γράμματος καί πνεύματος τοῦ 88ου κανόνα τῆς Πενθέκτης, ἀποδοχή καί σεβασμό τοῦ παραπάνω παύλειου λόγου. Ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία λοιπόν δέν μπορεί νά ἀποτελεῖ αἰτία πρόκλησης τοῦ θανάτου στή ζωή τῶν ἀνθρώπων.

Γ. Ἡ μετάδοση τέλος τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ἀπό τά ἠλεκτρονικά Μ.Μ.Ε. ἀπασχόλησε μέ εὐλογη εὐαισθησία τήν προλαβοῦσα Δ.Ι.Σ. κατὰ τίς Συνεδριάσεις της.

Ἐπιπόλαιες ἐνέργειες, ὅπως ἡ «τπλε-μετάληψη», τήν ὁποία φαίνεται ὅτι πραγματοποιοῖνε σλαβική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἢ ἡ προτροπή ἀπό λειτουργό πρὸς τούς τπλεθεατές κατὰ τήν ἀναμετάδοση τῆς θείας Λειτουργίας «συμψάλτε καί σεῖς ἀπό τό σπίτι σας μαζί μου, ὥστε νά συμμετάσχετε στή θεία Λειτουργία» ἐπιβεβαιώνουν ὅτι ἀκόμη ἔχουμε μία ἀνωριμότητα ὡς πρὸς τήν ὀρθή χρήση τῶν Μ.Μ.Ε. σέ σχέση πρὸς τά θέματα τῆς θείας λατρείας.

Κινδυνεύουμε, νομίζω, ἐάν δέν προσέξουμε, νά δημιουργήσουμε στόν Λαό τοῦ Θεοῦ μία ψευδαίσθηση «εἰκονικῆς» συμμετοχῆς, ἡ ὁποία τελικῶς θά ὑποκαταστήσει τή φυσική παρουσία του στά θέματα τῆς θείας Λειτουργίας. Δυστυχῶς, τέτοια μοντέλα ἐκπροσωποῦνται σήμερα στόν φιλελεύθερο ἀμερικανικό προτεσταντισμό καί παρατηροῦμε μία τάση νά ἐπηρεάσουν καί τήν ὀρθόδοξη παράδοσή μας. Εἶναι οἱ ἀποκαλούμενοι «τπλε-ευαγγελιστές», οἱ ὁποῖοι ὑποκαθιστοῦν τή συμμετοχή τους στή λατρεία μέσα ἀπό τά ἠλεκτρονικά μέσα καί δημιουργοῦν μία ψεύτικη, εἰκονική πραγματικότητα λειτουργικῆς καί κυρίως εὐχαριστιακῆς συμμετοχῆς.

Ἡ θεία Λειτουργία δέν εἶναι ὅμως θέαμα. Εἶναι κατ' ἐξοχὴν λειτουργική σύναξη καί κοινωνία «ἐν Χριστῷ καί ἐν Πνεύματι ἁγίῳ», γι' αὐτό καί ἀπαιτεῖ φυσική παρουσία καί μετοχή. Ἡ «ἐξ ἀποστάσεως» συμμετοχή δέν ὑφίσταται. Ἀποτελεῖ ἀνεπίτρεπτη ἐκκοσμίκευση, ἡ ὁποία ἀλλοιώνει τόν μυστηριακό

χαρακτήρα της θείας Λειτουργίας. Οί θεσμοί στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὅπως ἡ θεία Λειτουργία καί ἡ μοναχική ζωή, πρέπει νά μείνουν μακράν καί ἀναλλοίωτοι ἀπό μία τέτοιου εἴδους ἐκκοσμικέυση ἄλλως κινδυνεύει ἡ ταυτότητα τῆς ἴδιας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἡ «κατ' οἰκονομίαν» λοιπόν ἐφαρμογή τῶν τηλεοπτικῶν ἀναμεταδόσεων κατὰ τή Μεγάλη Τεσσαρακοστή καί τή Μεγάλη Ἑβδομάδα δέν συνεπάγεται καί τήν υἰοθέτησή τους οὔτε καί τήν παγίωσή τους.

Ὁ ρόλος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας
μετά τήν πανδημία τοῦ Covid-19

Ἡ ὑγειονομική κρίση, μέ τήν ἐμφάνιση τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ, φαίνεται ὅτι σηματοδοτεῖ τό τέλος μιᾶς ἱστορικής περιόδου καί τήν ἀρχή μιᾶς ἄλλης. Δέν γνωρίζω ἐάν ἡ νέα αὐτή ἱστορική περίοδος θά εἶναι καλύτερη ἢ χειρότερη ἀπό τίς προηγούμενες. Πρὸς τό παρόν αὐτό τό ὅποιον διαπιστώνουμε εἶναι ὅτι τίποτε πλέον τό αὐτονόητο δέν ὑπάρχει, τίποτε τό «δεδομένο», τίποτε τό «κεκτημένο». Τά πάντα τίθενται σέ μία ἀναθεώρηση, ἀκόμη καί τά «στεγανά» καί τά τυποποιημένα, γιά ὅλα ἀπαυτεῖται μία ἐπιβεβαίωση. Ἡ αὐτοπεποιθῆση τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι μπορεῖ νά ρυθμίζει τά τῆς ζωῆς του σέ ἐπίπεδο ἀτομικό, στό χωρο τοῦ κλειστοῦ οἰκογενειακοῦ ἢ τοῦ εὐρύτερου κοινωνικοῦ περιβάλλοντός του, ἔχει καταρριφθεῖ, ἐνῶ καί οἱ ἐνδοοικογενειακές καί κοινωνικές ἀκόμη σχέσεις, ὅπως ἀποδείχθηκε, διέρχονται τή δική τους κρίση. Τά πάντα ἀναθεωροῦνται!!!

Ὁ μόνος σταθερός πνευματικός παράγοντας, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά συμβάλει καί νά παράσχει μία ἐλπίδα πρὸς τόν ἄνθρωπο φαίνεται ὅτι θά εἶναι ἡ Ἐκκλησία καί ἐν προκειμένῳ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τήν «ἄλλη» πρόταση ζωῆς. Εἶναι ἐκεῖνη πού μπορεῖ νά προσφέρει τήν ἐναλλακτική πρόταση τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως αὐτός ἐκφράστηκε ἀπό τούς Ἑλληνας Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί διασώθηκε μέσα στήν παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί τή λειτουργική τῆς ἐμπειρία ὡς τρόπος ζωῆς καί ὑπαρξης, ὡς ἓνας «ἄλλος» Πολιτισμός καί ὄχι ὡς θεωρία ἢ ἰδεολογία. Αὐτό μπορεῖ νά καταστῆ ἐφικτό μόνον ἐάν ξεπεράσει τή γλῶσσα

τῆς «ἐπαναληπτικότητας», διαφοροποιηθεῖ ἀπό τήν κατανόηση τῆς πίστεως ὡς ἰδεολογίας ἢ θρησκοληψίας καί υἰοθετήσει τή βιβλική καί πατερική ἀρχή τῆς ἰσορροπίας πίστεως καί ἔργων ζωῆς (Ἰακωβ. 2, 14-18)²⁷.

Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως πάντοτε, θά κληθεῖ καί πάλι νά ἀπαντήσει σέ ὀρισμένα καθοριστικά ἐρωτήματα πού ἀπασχολοῦν τόν σύγχρονο ἄνθρωπο, ὅπως γιά τή σημασία καί τήν ἀναγκαιότητα τῆς πίστεως, ὡς ἔκφρασης τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τρόπου ζωῆς, προκειμένου νά νοηματοδοτήσει τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας καί ὄχι μέ «συνταγές» καί «ὀδηγούς» καλῆς συμπεριφορᾶς.

Κυρίως ὅμως θά προκληθεῖ ἡ ἴδια νά ἀποδείξει τά ἰδιαίτερα στοιχεῖα τῆς ταυτότητάς Της. Νά ἀπαντήσει στό σημαντικό ἐρώτημα σχετικά μέ τόν ρόλο Της στήν κοινωνία καί νά ἐπιβεβαιώσει ἔμπρακτα τί σημαίνει ὅτι ἀποτελεῖ «κιβωτό σωτηρίας» γιά τόν ἄνθρωπο καί τόν κόσμο, διαφοροποιούμενη μέσα ἀπό τόν λόγο Της καί τά ἔργα Της ἀπό κάθε ἐκκοσμικευμένη ἀντίληψη ἢ υἰοθέτηση ἀλλοτριωμένων κοσμικῶν δράσεων καί προτύπων.

Ἡ ἀξιολογική θεώρηση τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας δέν μπορεῖ νά διέρχεται οὔτε ἀπό ἐπιχειρηματικές ἢ ἐπενδυτικές δραστηριότητες οὔτε ἀπό τόν κοινωνικό Της ἀκτιβισμό, ὡς ἔκφραση ἀποκλειστικῆς καί μόνο δράσης. Τά ἴδια ἀκριβῶς ἰσχύουν καί γιά τήν παρουσία καί τή δράση τοῦ μοναχισμοῦ, τοῦ ἐνός ἀπό τούς δύο πνεύμονες τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἄλλος πνεύμονας εἶναι ἡ ἐνορία.

Σέ λίγο καιρό θά εἶναι ἀπαίτηση ἀπό τό ἴδιο τό ἐκκλησιαστικό σῶμα, πρὸς ἐμᾶς τούς ποιμένες καί διδασκάλους, νά προσφέρουμε αὐτό τό νέο στοιχεῖο τῆς ἐκκλησιαστικότητας, μέ τό ὅποιο θά νοηματοδοτηθεῖ καί πάλι ἡ ζωή τῶν ἀνθρώπων, καί τό ὅποιο, βέβαια, καί γιά μᾶς αὐτή τή στιγμή μπορεῖ νά εἶναι καί τό ζητούμενο. Πρέπει ὅμως νά τό ἀναζητήσουμε στήν παράδοση τῶν Πατέρων μας, στήν ἐμπειρία τῆς λατρείας καί στόν εὐαγγελικό λόγο.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θά προσκληθεῖ στό ἄμεσο μέλλον νά διαδραματίσει ἓναν πρωτεύοντα ρόλο στό νέο κοινωνικό μοντέλο τό ὅποιο ἤδη διαμορφώνεται «κατά καί μετά» τήν κρίση τοῦ

κορωνοϊού. Εάν δέν θέλει νά περιθωριοποιηθεῖ, θά πρέπει μέ ὑπευθυνότητα, ἀποφασιστικότητα καί ἀποτελεσματικότητα νά συμβάλει, ὥστε νά ἐπανεπιτευχθεῖ ἡ κοινωνική συνοχή καί ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων, νοσηματοδοτώντας κυρίως τίς διαπροσωπικές σχέσεις ὅχι σέ ἕνα ἐπίπεδο χρησιμοθηρικό ἢ χρηστικό ἀλλά ὅπως αὐτές ἐκφαίνονται ὡς στάση ζωῆς μέσα ἀπό τή λατρεία Της, τόν κατεχοχὴν δηλαδή τρόπο βίωσης τῆς ἐμπειρίας τῆς Ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου καί νοσηματοδότησης τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων.

Ἀπό τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θά ἀπαιτηθεῖ στό ἄμεσο μέλλον νά ἐνισχύσει τὴν ἀλληλεγγύη, ὄχι μόνο στό ἐπίπεδο τῆς φιλανθρωπίας καί τῶν κοινωνικῶν παροχῶν, ἀλλά ὡς ἔκφραση πίστεως, ἐλευθερίας καί θυσίας. Θά κληθεῖ νά δώσει προοπτική, ὡς «κατέχουσα» τὴν βέβαιη ἐλπίδα ἔναντι τοῦ ἀναμενόμενου μέλλοντος. Χωρὶς νά ἀποτινάξει τὸν πλοῦτο τοῦ ὀρθῶς ἐρμηνευμένου βίου τῆς εὐαγγελικῆς παραδόσεως Της, μέσα ἀπό μία ἐπανακατάληψη τοῦ λαοῦ, θά πρέπει νά δώσει ὄραμα, δύναμη καί προοπτική κυρίως στοὺς νέους ἀνθρώπους, ὥστε νά δοῦν μέ αἰσιοδοξία τὸ μέλλον καί μέ ἐλπίδα τὴν προοπτική τῆς ζωῆς.

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά κατανοήσῃ ὅτι δέν προοδεύει μόνο μέ τὴν ἀναβάθμιση τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου, μέ τὴν οικονομικὴ ἀνάπτυξη ἢ μέ τὴν κοινωνικὴ καταξίωση καί μάλιστα εἰς βάρος τοῦ πνευματικῆς του προσανατολισμοῦ. Ὅλα αὐτὰ ἢ κρίση τοῦ κορωνοϊοῦ τὰ ἔχει ἀποδυναμώσει. Πρέπει νά ἀναζητηθεῖ μία νέα ἰσορροπία σχέση μεταξύ τοῦ ὕλικου καί τοῦ πνευματικῆς στό ἐπίπεδο τῶν ἀξιῶν, καί αὐτὴ τὴ νέα ἰσορροπία μόνον ἢ Ἐκκλησία μπορεῖ πλέον νά τὴν προσφέρει. Σ' αὐτὸν τὸν πρωτεύοντα καί ἀποκλειστικὸ ρόλο Της ἢ παράδοση τοῦ

λόγου τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ νά ἀποτελέσει τὴν ἀνεξάντλητη πηγὴ τῶν Ἀληθειῶν τῆς πίστεως γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καί τὴν κοινωνία στὴν προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος.

Ἡ Ἐκκλησία εὐαγγελίζεται τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, «βουλομένων γὰρ οὐ τυραννομένων τὸ τῆς σωτηρίας μυστήριον» (Μάξιμος Ὁμολογητής), καί δέν ζῆ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ της ἀλλά προσφέρεται εὐχαριστιακά γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ὅλου ἀνθρώπου, «*ψυχῇ τε καὶ σώματι*».

Ἐπιλεγόμενα.

Ἡ Δ.Ι.Σ. τῆς 163ης περιόδου (2019-2020) μέ τίς Ἀποφάσεις Της ἀναφορικῶς πρὸς τὴν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ, ἀντιμετώπισε ὅσα προβλήματα ἀνεφύησαν ἀποφασιστικά, ἀποτελεσματικά καί μέ εἰλικρίνεια. Ἀπέρριψε παράλογες ὑποδείξεις καί πειραματισμούς καί ἄλογους ἀκροβατισμούς. Ἐνήργησε μέ ὑπευθυνότητα, νηφαλιότητα, σύνεση καί μέ πνεῦμα ἀλληλεγγύης καί συνεργασίας. Ἐπέδειξε ὠριμότητα, ἀνοχή καί ὑπομονὴ στὴν κριτικὴ ποῦ ὑπέστη, καί ἀπέκτησε ἐμπειρία ἀντιμετώπισης τόσο τῆς συγκεκριμένης ἀλλά καί οἰασδήποτε ἐπερχόμενης ἀνάλογης κρίσης, χωρὶς νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὰ κριτήρια, τοὺς ὅρους καί τίς προϋποθέσεις ποῦ ὑποδεικνύονται, ὑπαγορεύονται καί ἐκφράζονται μέσα ἀπὸ τὴν κανονικὴ, πατερικὴ καί ἐκκλησιαστικὴ παράδοσή Της.

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε ὡς κατακλειδα τῆς παρούσας Εἰσήγησης νά δανειστῶ ἕνα χωρίο ἀπὸ τὴν Α' Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους τοῦ Ἀπ. Παύλου: «*Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου ἕκαστος*» (Α' Κορ. 10, 23-24).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ν. Χρηστάκης, «Τὸ 40% τοῦ πλανήτη θά ἀρρωστήσει ἀπὸ κορωνοϊό».
2. Βλ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, *Λόγος ΚΘ Περὶ Υἱοῦ*, 21, ἐν PG 36, 104. Πρὸβλ. Α' Κορ. 1, 17.
3. Μία πρώτη καταγραφή τῶν ποιμαντικῶν προβληματισμῶν, μέ ἀφορμὴ τὴν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ, βλ. P. Vasiliadis (ed.), *The Church in a period of Pandemic. Can the present pandemic crisis become a meaningful storm for renewal in our Churches?*, CEMES Publications, Salonici 2020. *Καιρὸς τοῦ ποιῆσαι. Ἡ Ὁρθοδοξία ἐνώπιον τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ*, Συλλογικὸ ἔργο, Ἐκδοτικὴ Δημητριάδος (ἐπιμ. Ν. Ἀσπρούλης καί Ν. Wood), Βόλος 2020. Νεκτάριος Ἀντωνόπουλος,

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Μητροπολίτης Ἀργολίδος, *Ἀπέναντι στὸν Covid-19 μέ εὐθύνη. Ποιμαντική παρέμβαση*, Ναύπλιο 2020. Ἄνθιμος Κουκουρίδης, Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως, *Ἡ θέσις καί ὁ ρόλος τῶν Ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων (μέχρι καί τὴν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ)*, Ἀλεξανδρούπολη 2020, σσ. 13-18.
4. Βλ. Πρακτικά Δ.Ι.Σ.
 5. Βλ. Πρακτικά Διευρυμένης Συνεδρίας.
 6. Αὐτόθι.
 7. Κ(οινή) Ὑ(πουργική) Ἀ(πόφαση).
 8. Βλ. «ΕΣΤΙΑ», 2-3 Μαΐου 2020, σελ. 1 καί 3.
 9. Ἐπιστολή Μακαριωτάτου πρὸς τὸν Πρωθυπουργόν, 22/4/2020.
 10. Αὐτόθι.
 11. Ἐγκύκλιον Σημείωμα 2936/1192/30η Ἰουνίου 2020.
 12. ΔΙα/οἴκ. 50451, ΦΕΚ Β΄ 3332/9-8-2020
 13. Βλ. Ἀπόφαση Ἀρείου Πάγου 5/2013. Πρβλ. Μ. Γούλα, «Ἡ καραντίνα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας». Κ. Χ. Χρυσόγονος - Σπ. Β. Βλαχόπουλος, *Ἀτομικά καί Κοινωνικά Δικαιώματα*, Ἀθήνα 2017. Συμ. Θεοδοσιάδης, «Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναλογικότητας στοῦ ἑλληνικό Σύνταγμα». Χρ. Τσιλιώτης, «Πανδημία καί περιοριστικά μέτρα (Μέρος II): Οἱ ἀρχές τῆς ἀναλογικότητας καί τῆς ἀπαγόρευσης παραβίασης τοῦ πυρῆνα τοῦ δικαιώματος».
 14. Πρβλ. Χρυσόστομος Σαββάτος, Μητροπολίτης Μεσσηνίας, «Τά ἐκκλησιολογικά κριτήρια ἐφαρμογῆς καί ἀσκησης τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας», *Ἐπιστημονική Ἐπετηρίδα Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης Ε΄* (2016), σσ. 175-192 (ὄπου καί βιβλιογραφία).
 15. Γρηγορίου Θεολόγου, *Λόγος εἰς τὰ Φῶτα*, ἐν PG 36, 352 C.
 16. Β΄ Πρᾶξις, ἐν *Πρακτικά τῆς συνόδου τῆς Ἁγίας Σοφίας*.
 17. Βλ. Τσιλιώτης, Ἔνθ' ἄνωτ.
 18. Σύνταγμα ἄρθρ. 21 § 3.
 19. Βλ. ΠΝΠ 25-2-2020. Ἀποφ. ΑΡ 342/2020 Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν καί 49/2020 Ἐπιτροπῆ Ἀναστολῶν τοῦ ΣτΕ. Π. Νικολόπουλος, «Ἡ συνταγματικότητα τῶν περιορισμῶν τῆς λατρείας».
 20. Βλ. Συνοδικές Ἐγκυκλίους 332/12-3-1941, 360/12-3-1942, 378/2-3-1943. Πρβλ. *Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι*. Τόμος Β΄(1934-1956), Ἀθήνα 1956, σσ. 301-302, 304-305, 309, 315, 318, 340, 343-344, 353-354, 372-374.
 21. Εἰρ. Χριστινάκη, «Ἱεροὶ κανόνες καί ἱεράρχηση τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ζωῆς καί τῆς υἰγείας».
 22. *Πηδάλιον*, σ. 297.
 23. *Σύνταγμα*, Ράλλη-Ποτλῆ, Β΄, σσ. 510-512.
 24. Γρηγορίου Θεολόγου, *Λόγος Θεολογικός Α΄*, 27, ἐν PG 36, 19D. Ζωναρᾶ, *Ἐρμηνεία στὸν 66ο Ἀποστολικό Κανόνα*, Ράλλη-Ποτλῆ, *Σύνταγμα Β΄*, σ. 84.
 25. Εἰρηναίου Λυῶνος, *Κατὰ πασῶν αἰρέσεων V*, 6, 2, ἐν Sources Chrétiennes 153, Paris 1969, σσ. 81-85.
 26. Βλ. Χρυσόστομος Σαββάτος, Μητροπολίτης Μεσσηνίας, *Τὸ ἐρώτημα τί εἶναι ζωὴ καί τὸ δικαίωμα γιὰ ζωή. Θεολογική καί ἀνθρωπολογική προσέγγιση*, Ἀθήνα 2018.
 27. Πρβλ. Μακαρίου Αἰγυπτίου, *Ὁμιλία 26*, 10, ἐν PG 34, 681.

Εισήγησις* στή Σεπτή Ίεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2020
 μέ θέμα: «Οἱ συνέπειες τῆς πανδημίας** τοῦ COVID-19***
 ὡς ποιμαντικό πρόβλημα» τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων,
 Νεαπολέως καί Θάσου κ. Στεφάνου

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι,

«Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.
 καί ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἡψατο αὐτοῦ εἰπών.
 'θέλω καθαρίσθητι'. καί εὐθέως
 ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ»¹.

Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ

Ξαφνικά, μέσα σέ λίγες μέρες φάνηκε ἀπό τό βάθος τοῦ κόσμου μας, τό δύσκολο καί ἄσχημο νέο. Ἀλήθεια ἢ φέμμα; Στίς 26-2-2020, ἡμέρα Τετάρτη, στίς 13.02' διαβάσαμε στό διαδίκτυο «Ὁ κοροναϊός ἔφθασε στήν Ἑλλάδα»².

Βασανιστήκαμε πολύ στή σκέψη καί στίς συνθῆκες τῆς ζωῆς μας ἀπό τότε μέχρι σήμερα. Καί συνεχίζομε νά βασανίζομεθα μέ τὴν ἐξέλιξη τῆς θανατηφόρου αὐτῆς πανδημίας καί μέ τὴν ἀβεβαιότητα τῆς πορείας της ἀνάμεσα στόν ἀνθρώπινό μας κόσμο, μπροστά στή ζωὴ μας καί στόν θάνατο. Ἄραγε στό πρωτοφανές καί δύσκολο αὐτό ζήτημα ποῖός μπορεῖ νά ἀναζητήσῃ αἷτια καί ἀφορμές, καί ποῖός εἶναι σέ θέση νά καταγράψῃ αὐτόν πού ἔπλασε ὁ ἅγιος Τριαδικός Θεός μας, τόν ζωντανό ἄνθρωπο, μέ τὴν λογική του ψυχὴ τὴν συνυφασμένη μέ τό σῶμα του³ σέ ἓνα ἠλεκτρονικό σύγχρονο διάγραμμα γιὰ νά ἀποδείξῃ καί νά παρουσιάσῃ ἐπιστημονικά καί λογικά τό τί συμβαίνει μέσα μας σέ σχέση μέ τίς συνέπειες τῆς Πανδημίας αὐτῆς καί σέ σχέση μέ τό πῶς μποροῦν νά ἀντιμετωπισθοῦν τὰ προβλήματα πού ἔχουν δημιουργηθεῖ. Μέσα στό λογικό πλαίσιο μιᾶς εἰσηγήσεως θά προσπαθίσωμε

νά ἀναλύσωμε ἀπλῶς τὰ σχετικά θέματά της σέ δύο γενικά τμήματα ὑπό τό πρῖσμα τῆς πανδημίας, τό πρῶτο μέ τίτλο: «Γενική διαπίστωση τῶν προβλημάτων» καί τό δεύτερο μέ τίτλο: «Ἡ ποιμαντική μας εὐθύνη ἐνώπιον τῶν συνεπειῶν πού προέκυψαν λόγω τῆς πανδημίας». Πρέπει ἐπίσης νά τονισθῇ ὅτι οἱ παρακάτω διαπιστώσεις ἐπισημαίνονται καί καταγράφονται μόνο σέ σχέση μέ τὴν ἐνσκήψασα πανδημία καί ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτῆς μποροῦν ἰδιαιτέρως νά ἐπισημανθοῦν καί νά προβληθοῦν γιὰ νά ἀντιμετωπισθοῦν ἀπό τὴν ποιμαντική εὐθύνη ὅλων ἡμῶν.

A. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

A.1. Η ΣΥΓΧΥΣΗ⁴

Μέσα στίς δύσκολες ἐποχές τῆς παγκοσμιοποιήσεως τοῦ κόσμου μας, μέσα στοὺς 20^ο καί 21^ο αἰῶνες, ἡ σύγχυση ἀποτελεῖ τό βασικό της στοιχεῖο. Ἡ Γῆ μας, ἔχει καταντίσει μία σύγχρονη Βαβυλῶνα⁵. Ἡ σύγχυση τῶν ἰδεῶν, τῶν πολιτισμῶν, τῶν θρησκειῶν, τῶν ἠθῶν καί τῶν ἐθίμων, τῶν συνειδήσεων καί τῶν τρόπων ἐφαρμογῆς τοῦ δικαίου, τῆς μεταφορᾶς καί τῆς μεταναστεύσεως ἀνθρώπων ἀντὶ νά προσφέρῃ τὴν ὁμόνοια, τὴν ἀλληλεγγύη καί τὴν συναλληλία μεταξύ τους, δυστυχῶς ἀντιπροτείνει στόν μεγαλύτερο βαθμὸ τὴν μείξη καί τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀδικίας, τῆς ἀνισότητος, τοῦ πληθωρισμοῦ τῆς κακίας καί

* Ἡ παροῦσα ἀπετέλεσε Εἰσηγήσιν γιὰ τὴν Τακτικὴ Συνεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Συνοδικό Μέγαρο, Ἀθῆναι, 8 Ὀκτωβρίου 2020), (Συνοδ. Ἔγγραφο 3062/1284/7-7-2020), ἡ ὁποία δὲν πραγματοποιήθηκε λόγω τῆς πανδημίας τοῦ Covid-19 (Συνοδικό Ἔγγραφο 4536/1871/1-10-2020).

τῆς ἀπανθρωπιᾶς, καί τελικῶς καταλήγει στήν ἀπαξίωση κάθε ἀνθρώπου. Μπροστά λοιπόν σέ αὐτή τήν τραγική κατάσταση ἐφανίσαμε μπροστά μας ὑπεύθυνα ἢ ἀνεύθυνα σάν ἀνθρωπίνη ἐνέργεια τήν παρουσίαση τῆς πανδημίας αὐτῆς. Καί δυστυχῶς δέν εἶχαμε τήν ἐτοιμότητα νά τήν ἀντικρούσωμε ὡς ἄνθρωποι, ὡς λαοί καί ἔθνη, ὡς νουνεχεῖς καί σώφρονες.

A.2. Ο ΦΟΒΟΣ⁶

Ὁ φόβος ἀπό τήν πανδημία κατέλαβε σάν μία μοναδική καί συνεχῆ ἀρρυθμία ἀναπνοῆς τήν καθημερινότητά μας. Ὁ ἄνθρωπος εὐκολα ὀδηγεῖται στόν φόβο του ὅταν εἶναι μόνος του, ὅταν εἶναι ἀπογοητευμένος ἀπό τίς δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζει. Ὁ φόβος τοῦ θανάτου ἤδη περιφέρεται σάν νέφος μέσα στίς κοινωνίες τῶν ἀνθρώπων ὅπως καί στόν τόπο μας. Ἦδη διαχέεται ἡ ἰδέα ὅτι ἐπανερχόμεθα σέ μία καινούργια φάση τῆς ἐξαπλώσεως τῆς πανδημίας. Ἰδιαίτερος εὐάλωτος ἀπό τόν φόβο οἱ ἄνθρωποι τῆς μεγαλύτερας ἡλικίας, ὀλιγότερο ὑπεύθυνοι στή σκέψη οἱ νέοι καί οἱ νέες, πρόχειροι περισσότερο στίς ἐκτιμήσεις τους, λέγουν, γράφουν, ἐκφράζονται χωρίς νά ὑπολογίζουν, χωρίς νά «φοβοῦνται»⁷.

A.3. Η ΑΓΩΝΙΑ⁸

Μέσα σέ ὅλα ἤδη ἔχει καταφθάσει ἡ στενοχώρια καί ἡ ἀνησυχία, τό ἄγχος γιά ὅλα αὐτά πού συμβαίνουν γύρω μας, στίς ἐργασίες μας, στή σχολεία μας, στίς συμπεριφορές μας. Ἡ οικονομική δυσπραγία, ἡ ἀλλαγὴ στους ὅρους γιά τήν ἐπιβίωση μαστίζει ὀλόκληρο τόν κόσμο καί καταγράφει ζοφερὰ μηνύματα ἀδιεξόδων στή ζωή. Στά μάτια ὄλων διαγράφεται τό ἐρώτημα: «τί θά γίνει;» «πῶς ἔγινε ἡ ζωή μας;». Ἡ ἀγωνία γιά τό σήμερον ξεφεύγει ἤδη ἀπό τίς βασικές καί ἤρεμες ἴσως παραμέτρους τοῦ παρελθόντος μας.

A.4. Η ΑΓΝΟΙΑ⁹

Βασική αἰτία τῆς παρερμηνείας τῶν πραγμάτων καί τῶν γεγονότων παρουσιάζεται ἡ σύγχρονη ἀγνοία¹⁰. Ὅλοι γράφομε, ὅλοι λέγομε, ὅλοι ἐκφραζόμαστε γιά τό ἓνα καί γιά

τό ἄλλο. Μπροστά στόν κορωναιό ὅλοι ἔχομε γίνει εἰδήμονες, γῶστες καί εἰδικοί σέ ὅλα τά ἰατρικά θέματα καί στίς ἀπόψεις μας. Παρασυρόμεθα στήν πληγωμένη ἀπό τόν ἐγωισμό καί τή φιλαυτία «ἀξιοπρέπειά» μας καί ὀδηγοῦμεθα σέ ἀτέρμονες διαπιστώσεις καί συζητήσεις. Δυστυχῶς, ἐνῶ θά ἔπρεπε ὡς νοήμονα ὄντα νά ἀφήνωμε τή λογική καί τή διάκριση νά μᾶς καθοδηγοῦν, ἀφήνομε τά λόγια μας πολλές φορές νά μᾶς ὀδηγοῦν στήν ἀπογοήτευση.

A.5. Ο ΘΥΜΟΣ¹¹

Ἄραγε ποιός ἄνθρωπος δέν εἶναι θυμωμένος μέ αὐτά πού συμβαίνουν γύρω μας; Ὁ κορωναιός τά κατέφερε καί σέ αὐτό. Θυμωμένα πρόσωπα, θυμωμένα λόγια, θυμωμένες συμπεριφορές, θυμωμένες συνειδήσεις, θυμωμένες κοινωνίες, θυμωμένες καταγραφές στή μέσα κοινωνικῆς δικτυώσεως. Ὁ θυμός ἔχει ἤδη γίνει ὁ ἄλλος μας ἑαυτός¹². Ἴσως πιστεύομε πλέον ὅτι μόνον μέ τόν τρόπο αὐτό μποροῦμε νά ἐπιβάλωμε τήν γνώμη μας, τό δίκαιό μας, τήν ἀποψή μας¹³. Ἐχοντας τόν θυμό μαζί μας, πιστεύομε ὅτι θά φέρωμε τή θεραπεία καί τήν ἐξάλειψη τῆς πανδημίας ἢ τήν ἐπικράτηση τοῦ δικαίου. Κάποιοι ἔφθασαν καί στό σημεῖο νά λένε μέ θυμό ὅτι: «ὅλα εἶναι ἓνα ψέμμα» καί ὅτι: «δέν ὑπάρχει ἡ πανδημία».

A.6. Η ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ¹⁴

Ὁ εὐάλωτος ἀπό τήν ἀνασφάλεια ἄνθρωπος ὀδηγεῖται στήν αἴσθηση ὅτι δέν εἶναι σέ θέση νά λαμβάνη ἀποφάσεις, νά ἐκτιμᾷ τά γεγονότα, νά εὐρίσκεται μέσα σέ ὁμάδες συνεργασίας καί ἀποτελεσματικῶν ἐνεργειῶν γιά τήν ἀντιμετώπιση προβλημάτων ὅπως ὁ κορωναιός. Παραμένει ἀμέτοχος σέ αὐτά πού συμβαίνουν γύρω του, καί μέ ἐπίταση παρουσιάζει τήν ἀναβλητικότητα καί τήν ἀναποφασιστικότητά του¹⁵. Σέ μία ἐποχή τοῦ κορωναιοῦ πού θά ἔπρεπε ὅλοι νά συνεργάζονται γιά τό κοινό καλό καί γιά τήν υἰγεία, δυστυχῶς παραμένουν μέσα στήν ἰδιοτέλεια καί στόν αὐτοσαρκασμό τους. Αὐτή λοιπόν ἡ κατάσταση ὀδηγεῖ πολλούς ἀνθρώπους στήν ἐπικράτηση τῆς ἀνασφαλείας

καί τῆς ἀναβολῆς λίψεως ἀποφάσεων συγκροτημένων καί ὀλοκληρωμένων γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν πού ἔχουν ἐπικρατήσει.

A.7. Η ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ¹⁶

Ἡ ἀνασφάλεια ὁδηγεῖ στό ἐπόμενο βῆμα, στήν ἀμφιβολία τῶν σκέψεων καί τῶν κινήσεων μας καί στήν ἀμφιταλάντευση τῶν συνειδητέσεων μας. Ἡ ἀβεβαιότητα τῆς στιγμῆς καί ἡ ἀναμονή γιά νά φανῆ κάτι τό καλύτερο προκαλεῖ σταθερή ἀποστασιοποίηση τῶν εὐθυνῶν μας καί ὁδηγεῖ στήν τραγική κατάσταση τῆς ἀνευθυνότητας καί τοῦ φαινομένου τοῦ: «μᾶς τά εἶπαν καί ἄλλοι» ἢ τοῦ: «δέν ξέρω», «δέν μπορῶ», «δέν εἶμαι σέ θέση νά κάμω κάτι».

A.8. Η ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ¹⁷

Πόσοι μεγάλης ἡλικίας ἄνθρωποι δέν ἔχουν φθάσει στά ὅρια τῆς ἀπελπισίας ἀπό τίς καταστάσεις πού ἐπικρατοῦν γύρω μας; Ἡ ἀπελπισία τούς ὁδηγεῖ σέ τάσεις αὐτοχειρίας καί ταλαιπωρίας. Οἱ γέροντες νά μὴν μποροῦν νά δοῦν τά ἐγγόνια τους, καί τά παιδιά τούς γονεῖς τους. Ποιά ἐλπίδα ἀνθρωπίνῃ¹⁸ θά ἦταν σέ θέση νά δημιουργήσῃ γέφυρα ἐπικοινωνίας μπροστά στόν ἀπελπισμένο ἄνθρωπο; Ἡ συνειδητοποίηση σέ παγκόσμια κλίμακα τοῦ τεραστίου αὐτοῦ χάους τοῦ κατακερματισμοῦ τῆς ὑγιοῦς ψυχολογίας καί τῆς πνευματικῆς σταθερότητος μέσα στόν ἄνθρωπο προκαλεῖ δίκαια ἐρωτήματα γιά τό πῶς θά μποροῦσε νά ἀντιμετωπισθεῖ.

A.9. Η ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ¹⁹

Ὅποιαδήποτε ἀντίθετη γνώμη καί διαφωνία, ὅταν βασίζεται στήν καλῶς ἐννοουμένη διεύρυνση τῆς ἐπικοινωνίας γιά τό καλύτερο ἀποτέλεσμα πρὸς ἀντιμετώπιση τῶν πρωτογνώρων συνθηκῶν στίς ὁποῖες ἔχομε βρεθεῖ, εἶναι καλοπροαίρετη καί ἀπαραίτητη πολλές φορές. Πλὴν, ὅμως, ὅταν παρουσιάζεται γιά λόγους διαφορετικούς, τότε δυστυχῶς προκαλεῖ ἔνταση καί φιλονικίες, καταστάσεις οἱ ὁποῖες δέν ὠφελοῦν κανέναν. Πάντως τούς τελευταίους μῆνες ἔχει ἀποδειχθεῖ ὅτι ὅταν

θέλομε μποροῦμε νά συνεργαζόμεθα καί νά οἰκοδομοῦμε καλύτερες βάσεις γιά τή ζωή μας, πλὴν ὅμως ἐξ ἀντιθέτου ἔχει ἀποδειχθεῖ καί τό ὅτι ἀμφισβητήσεις ἐπίβουλες ἔχουν ὁδηγήσει σέ πολύ δύσκολα ἀποτελέσματα.

A.10. Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ²⁰

Ἡ ἀλληλοκατανόηση καί ἡ σύμπραξη τῶν νοημάτων μεταξύ μας εἶναι σαφές ὅτι ὁδηγοῦν πάντοτε στό καλύτερο καί εἶναι ἀναγκαῖα προϋπόθεση γιά τήν ἡρεμία καί τήν γαλήνη στήν λήψη ἀποφάσεων καί περαιτέρω συμπράξεων γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς πανδημίας καί τήν προώθηση τῆς συναλληλίας καί τοῦ δικαιοῦματος στή ζωή καί στήν ὑγεία. Ἐκεῖ πού ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού συνεννοοῦνται μεταξύ τους τό ἀποτέλεσμα εἶναι τό καλύτερο πού θά μποροῦσε νά ὑπάρξῃ καί νά βοηθήσῃ τούς ὑπευθύνους φορεῖς νά σέβονται ὁ ἕνας τόν ἄλλον καί νά συμπράττουν γιά τό κοινό καλό.

A.11. Η ΓΝΩΣΗ²¹

Αὐτή τήν περίοδο πού ζοῦμε μᾶς ἔχει δοθεῖ ἡ μοναδική εὐκαιρία νά γνωρίσωμε πολλά, νά διδαχθοῦμε πολλά, νά μάθωμε τούς ἑαυτούς μας καί μέ τόν τρόπο αὐτό νά κατανοήσωμε τίς συμπεριφορές καί τίς ἀντιδράσεις τῶν συνανθρώπων μας. Ἐάν σέ ὁποιαδήποτε ἐποχή ἡ ἀναζήτηση τῆς γνώσεως καί τῆς ἐπιστημονικῆς καί ἀληθοῦς διαυγείας γιά τό ἀνθρώπινο μυαλό ἦταν ἀπαραίτητη, πολύ περισσότερο σήμερα εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πραγματική γνώση²² γιά τήν κατάθεση τῆς λογικῆς καί τῶν ἀνθρωπίνων συναισθημάτων μέσα στήν πραγματοποίηση τῶν εὐγενικῶν καί ἀληθινῶν ἐνεργειῶν γιά τή ζωή κάθε ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τό κέντρο τῆς ζωῆς, ὡς δημιούργημα τοῦ ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ μας, καί πρὸς αὐτόν τόν ἄνθρωπο πρέπει νά ἀπευθύνονται ὅλες οἱ ποιμαντικές εὐθύνες τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

A.12. Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ²³

Αὐτή τήν περίοδο ἡ ἀπερίγραπτη αὐτή ἐνέργεια τῶν ἀνθρώπων, ἀρμοδιῶν ἢ μί,

υπευθύνων ἢ ἀνευθύνων, προκειμένου νά παρουσιασθοῦν ὡς διαχειριστές τῆς κοινῆς λογικῆς καί τῶν ἀνθρωπίνων συναισθημάτων δυστυχῶς ἔφθασε στήν ἀποκορύφωσή της. Ἡ παραπληροφόρηση μέ τούς συγχρόνους τρόπους τῆς μεταδόσεώς της κυριαρχεῖ σέ ὅλα τά επίπεδα καί τίς ἡλικίες. Δυστυχῶς οἱ παραπληροφοριοδότες, ὅπου καί νά εὐρίσκονται, δέν ἔχουν τήν αἴσθηση τοῦ μεγάλου ἐγκλήματος πού διαπράττουν γιά τούς ἀδυνάμους χαρακτῆρες πού ἄγονται καί φέρονται ἀπό ὅ,τι τούς παρουσιασθεῖ μπροστά τους. Καί αὐτό δυστυχῶς συμβαίνει σέ ὄλες τίς δομές τῆς κοινωνίας μας. Ἡ κυριαρχία τῆς φαντασίας καί τῆς εὐπλάστου μυθοπλασίας ἐκτίθεται σέ ὅλα τά μήκη καί τά πλάτη μέ τρόπο συμπεριτολογικό, βάνουσο, ὑβριστικό, εὐτελιστικό, δηλητηριώδη καί ἰσοπεδωτικό, χωρίς κάποιο ἐλαφρυντικό καί χωρίς τήν ὅποιαδήποτε εὐθύνη.

A.13. Ο ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΣ²⁴

Συνέβη καί αὐτό κατά τήν περίοδο αὐτή πού διερχόμεθα. Κλεισθήκαμε στά σπίτια μας. Ἀναγκασθήκαμε νά προσαρμοσθοῦμε στίς προτροπές τῶν ἀρμοδίων φορέων τῆς ὑγείας γιά νά προφυλάξουμε καί νά προφυλαχθοῦμε. Ἦταν πολύ ἀπτόμο, πρωτόγνωρο καί πολύ δύσκολο γιά ὅλους. Στή χώρα μας πάντως κρατηθήκαμε ὄρθιοι στούς πρώτους μῆνες τῆς πανδημίας. Ἀναγκασθήκαμε ἀπό τίς περιστάσεις νά ἀπομονωθοῦμε καί ἀπό τούς ἱερούς μας ναούς καί ἀπό τά τελούμενα μέσα σέ αὐτούς. Μέ πολύ πόνο καί περίσκεψη ἀντιμετωπίσαμε τίς δύσκολες αὐτές στιγμές. Εὐτυχῶς δέν ἐγκλωβίσθηκαν στόν ἐγκλεισμό οἱ συνειδήσεις μας. Εἶναι καί αὐτό μία ἴσως ἐλπιδοφόρα διαπίστωση.

A.14. Ο ΔΙΧΑΣΜΟΣ²⁵

Τά «καταφέραμε» καί στό επίπεδο αὐτό. Ὑπεκύψαμε στόν πειρασμό. Μέσα στήν χριστιανική ὀρθόδοξη Ἑλλάδα μας διχασθήκαμε, μᾶς ἐδίχασαν θά ἰσχυρισθοῦν κάποιοι. Σέ ὅλα τά επίπεδα, ὁ διχασμός πρῶτος²⁶. Οἱ μὲν νά κατακεραυνώνουν τούς

δέ, καί οἱ μισοί νά καταδικάζουν τούς ἄλλους μισούς. Τό ἀποτέλεσμα πάντως εἶναι τό ἴδιο. Δέν ἔχομε συνετισθεῖ ἀκόμη ἀπό τό παρελθόν μας, ἀπό τό παρελθόν τῶν προγόνων μας, πῶς ὅταν εἴμασταν διχασμένοι καταστραφήκαμε. Μόνον ὁ Χριστός καί ἡ ἀγάπη γιά τήν πατρίδα μας τήν Ἑλλάδα μᾶς ἔνωσαν καί αὐτά μόνον μποροῦν νά μᾶς ἐνώνουν. Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι θά πρυτανεύσει τελικῶς ἡ λογική καί ἡ ἀπλότητα ἀνάμεσά μας γιά νά ἀντιμετωπίσουμε μέ τήν ἐμπειρία πού ἔχομε αὐτούς τούς ὀλίγους μῆνες τούς ἑαυτούς μας τούς ἰδίους πρῶτα καί μετά τούς ἄλλους.

A.15. Η ΕΦΗΣΥΧΑΣΗ²⁷

Μέσα σέ αὐτήν τήν λαίλαπα καί τόν καταγισμό λόγῳ τῆς πανδημίας, θά μπορούσε κάποιος νά ἰσχυρισθῆ ὅτι θά πρέπη νά εἴμεθα ἥρεμοι καί ἥσυχοι. Αὐτό ὅμως δέν πρέπει νά σημαίνει ὅτι θά εἴμεθα καί ἀμελεῖς καί ἀδιάφοροι γιά τά ὅσα λαμβάνουν χώρα. Ἀντιθέτως μέσα στή δυσκολία ἀναδεικνύεται τό θάρρος καί ἡ ἀγωνιστικότητα, ἡ δύναμη καί τό κουράγιο, ἡ προσπάθεια καί ἡ συνεργασία, ἡ ἐγρήγορη καί ἡ πρόληψη²⁸.

A.16. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ²⁹

Τελικῶς, ἔχομε βρεθεῖ στό μεταίχμιο τοῦ χρόνου μας, μέσα στόν 21ο αἰῶνα πού ζοῦμε. Τό ἔτος 2019 ἤδη ἔχει καθορίσει τήν πρό τοῦ «κορωναιῶν» καί τήν μετά ἀπό τόν «κορωναιῶν» ἐποχή. Τά παιδιά πού γεννιοῦνται τώρα καί οἱ ἱστορικοί τοῦ μέλλοντος ἄραγε πῶς θά ἐκτιμήσουν τά γεγονότα πού βιώνουμε καί ἀντιμετωπίζουμε ἐμεῖς σήμερα; Μήπως οἱ συμπεριφορές μας καί οἱ ἀστοχίες μας θά εἶναι πιό ἄσχημες ἀπό τά καλά μας γιά τό μέλλον τῶν παιδιῶν μας, σέ ὀλόκληρο τόν κόσμο, ἀλλά ἰδιαίτερος στήν Ὀρθόδοξη Χριστιανική Ἑλλάδα μας; Τό μέλλον εἶναι μία πρόσκληση καί πρόκληση γιά νά διορθώσουμε ὅλοι μαζί τά λάθη μας καί τίς ἀπερισκεπῆς μας μέσα στό κλίμα τῆς πανδημίας. Ἐάν κατά τήν ἀρχή τῆς πανδημίας δέν εἴμασταν ἔτοιμοι νά τήν ἀντιμετωπίσουμε ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τότε σήμερα ἔχομε τή δυνατότητα νά δοῦμε τό θέμα

μέ ωριμότητα και μεγαλύτερη ευθύνη μπροστά σέ ένα μέλλον πολυποίκιλο και άπρόσμενο.

A.17. ΟΙ ΙΑΤΡΟΙ – ΟΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ – ΟΙ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΙ – ΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Στήν προσπάθεια αυτή έδωσαν και δίνουν τεράστιο άγωνα οί άνθρωποι αυτοί, οί άφανείς και οί έμφανείς ιατροί, νοσηλευτές και νοσηλεύτριες, φαρμακοποιοί, τραυματιοφορείς, εργαζόμενοι και εργαζόμενες στά Νοσοκομεία τής πατρίδος μας και σέ όλες τίς δομές τής υγείας. Η διαπίστωση αυτή είναι καθολική και διαπιστωμένη. Μπροστά σέ όλα τά συναφή προβλήματα πού εμφανίσθηκαν και έμφανίζονται στό σημαντικό αυτό θέμα, και έν όψει δυσκολιών ιδίως στά μεγάλα άστικά κέντρα, οί άνθρωποι αυτοί χρειάζονται τή στήριξη μας, τήν έπιβράβευση και τήν έπικρότησή μας για τίς θυσιαστικές αυτές προσπάθειές τους.

Στό παραπάνω Πρώτο Γενικό Τμήμα άποσπασματικά και έντελώς περιγραφικά άναφερθήκαμε σέ αυτές τίς διαπιστώσεις των σημαντικών αυτών προβλημάτων και θεμάτων πού ταυτίζονται μέ τούς συνανθρώπους μας, αυτούς πού άποτελοϋν και τό ποιμνιο τής άγιωτάτης Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Ένώπιον, λοιπόν όλων αυτών των συνεπειών ένεκα τής πανδημίας του Covid-19 μέσα στή ζωή τής άγίας μας Έκκλησίας, στήν Όρθόδοξη Χριστιανική Ελλάδα μας, καλούμεθα δι' όλίγων νά καταγράψωμε τήν ποιμαντική μας ευθύνη στό Δεύτερο Γενικό Τμήμα τής Είσηγήσεώς μας.

B. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΑΣ ΕΥΘΥΝΗ³⁰ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ³¹ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ.

B.1. Η ΕΚΘΕΣΗ³² ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Έφθάσαμε δυστυχώς στό σημείο νά λέγονται και νά γράφονται πράγματα άπαράδεκτα και καινοφανή, άπό ανθρώπους άδαείς και άσχέτους, κακοπροαιρέτους και ύποβουλημιαίους άκόμη και για τά άχραντα Μυστήρια τής άγίας μας Έκκλησίας. Τά όσα άκούσθηκαν, παρουσιάσθηκαν και έρμηνεύθηκαν κατά τό δοκοϋν άπό τούς πολεμίους τής πίστεως δυστυχώς θυμίζουν τούς άρχαίους χρόνους των άπολογητών και των μεγάλων άντιρρητικών κειμένων των άγίων Πατέρων τής Έκκλησίας μας. Χωρίς προηγουμένη κατάρτιση και έννημέρωση τά Μέσα Μαζικής Ένημερώσεως χρησιμοποιοϋν τό πλεονέκτημα τής άκροαματικότητας και τής θεάσεως και φθάνουν σέ άπαράδεκτα και άνήκουστα συμπεράσματα για τήν πίστη πού δέν άνήκουν στήν Άγία Γραφή και τήν Ίερά Παράδοση. Τό ίερό Μυστήριο τής Θείας Εϋχαριστίας έγινε άντικείμενο συζητήσεως. Άμφισβητήθηκε μέχρι και ό τρόπος μεταδόσεως τής Θείας Κοινωνίας και έκφράσθηκε για πρώτη φορά στήν ιστορία τής Έκκλησίας ή έκτός τής χριστιανικής άληθείας άποψη ότι «κάθε είδους άσθένεια και ό θανατηφόρος ίός πού έπικρατεί παγκοσμίως μπορεί νά μεταδοθῆ και μέσω του άγίου Ποτηρίου και τής ίερας Λαβίδος». Δυστυχώς ή ποιμαντική τής Έκκλησίας μας εύρέθη άπροετοίμαστη στους πιστούς μας και παρουσιάσθηκε άνέτοιμη για νά άντιμετωπίση τά ύπάρχοντα δεδομένα για τό συγκεκριμένο ζήτημα. Οί χριστιανοί μας έφάνησαν άκατήχητοι και άννημέρωτοι, άφοϋ και κάποιοι κληρικοί άκόμη άμφισβήτησαν δημοσίως τό ότι «τό Σώμα και τό Αίμα του Χριστου είναι ή αιώνιος ζωή και σωτηρία και ότι ό Χριστός προσφέρει τή ζωή και όχι τόν θάνατο»³³. Καλούμεθα ως ποιμένες νά άντιμετωπίσωμε μέ συγχρόνους τρόπους έπικοινωνίας και διδασκαλίας τόν έπανευαγγελισμό και τήν κατήχηση των

χριστιανῶν μας. Ἀπεδείχθη στίς ἡμέρες μας περιτράνωσ ὅτι τίποτε δέν εἶναι αὐτονόμοτο καί τίποτε δέν εἶναι ἀποδεκτό μέσα σέ μιά σύγχρονη κοινωλία ἀγνοίας καί ἀπαρνήσεως τῶν πιστευτέων τῆς πίστεώς μας.

B.2. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ³⁴ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ.

Οἱ Ἐκκλησίες μας κλείσθηκαν γιά τήν ἀσφάλεια τῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων καί γιά μεγάλο χρονικό διάστημα δέν τελοῦνταν ἡ Θεία Λατρεία στίς ἐνορίες μας, στίς ἱερές Μονές μας, στίς Μητροπόλεις μας. Οἱ ἱερεῖς μας, ὅπως καί ἐμεῖς οἱ Ἐπίσκοποι ἀπομονωθήκαμε καί ἀποξενωθήκαμε ἀπό τόν φυσικό μας χῶρο, τήν ἀγία Τράπεζα, τήν τέλεση τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου. Στίς ἐκκλησίες μας παρέμειναν τά ἱερά λείψανα τῶν ἁγίων μας καί οἱ ἱερές εἰκόνες χωρίς θυμίαμα καί προσευχή, καί τά καντήλια τῶν ἐκκλησιῶν μας δέν ἄναφαν. Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, οἱ Χαιρετισμοί τῆς Παναγίας μας, ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα, τό Πάσχα, πραγματοποιήθηκαν μέ κλειστές τίς πόρτες τῶν ἐκκλησιῶν, μόνον μέ τούς κληρικούς σέ μεμονωμένους ἱερούς Ναούς ἀπό τούς ὁποῖους μποροῦσαν τηλεοπτικά, ῥαδιοφωνικά καί διαδίκτυακά νά μεταδοθοῦν οἱ ἱερές Ἀκολουθίες. Οἱ πιστοί μας ἔμειναν ἀκοινωνήτοι καί ἀνεξομολόγητοι. Ἡ Θεία Λατρεία μας βρέθηκε πληγωμένη καί κυνηγημένη ἀπό τίς δύσκολες συνθήκες τῆς πανδημίας καί ἀπεκόπη ἀπό τόν φυσικό της χῶρο πού εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ κάθε ἀνθρώπου. Τό γεγονός πού ζήσαμε εἶναι πρωτοφανές μέσα στούς χριστιανικούς αἰῶνες. Ἀκόμη καί στήν ἐποχή τῶν κατακομβῶν οἱ χριστιανοί μαζί μέ τούς κληρικούς τους τελοῦσαν καί συμμετεῖχαν στή Θεία Λατρεία, ἔστω κρυφά καί σιωπηλά. Στήν Τουρκοκρατία, παρ' ὄλη τή μαρτυρική ζωὴ τῶν Ἑλλήνων στά χρόνια τῆς σκλαβιάς, τελοῦνταν ἡ Θεία Λατρεία. Δυστυχῶς καί στό σημεῖο αὐτό ἡ ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας μας βρέθηκε ἀπροετοίμαστη καί οἱ πιστοί μας ἀκατήχητοι. Γιά τό γεγονός μάλιστα αὐτό διαχάσθηκαν οἱ σκέψεις, τά συναισθήματα, οἱ

οἰκογένειες. Σέ κάποιες περιπτώσεις μάλιστα ὑπῆρξαν κληρικοί μαζί μέ πιστούς πού ἀπεῖθισαν στήν προτροπή καί τήν ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἐνήργησαν αὐτοβούλως καί ξεχώρισαν τόν ἑαυτό τους. Δέν σκέφθηκαν καί δέν αἰσθάνθηκαν τούς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς τους, τούς ἄλλους κληρικούς καί πιστούς πού μέ ὑπομονή ἀνέχθηκαν τούς ἐγκλεισμούς καί τούς ἀποκλεισμούς ἀπό τήν τέλεση τῆς Θείας Λατρείας. Αὐτοί οἱ ξεχωρισμένοι ἄραγε, θέλησαν νά σωθοῦν μόνον τους καί νά ἱκανοποιήσουν τήν πνευματική τους ἔλλειψη καί ἡσύχασαν πνευματικά; Δέν ἀντελήφθηκαν ὅτι πληγώθηκε ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀπό τήν συμπεριφορά τους; Εἶναι ἡσυχῆ ἡ συνείδησή τους; Καί αὐτοί ὅμως εἶναι ποιμνιό μας, καί αὐτοί εἶναι πνευματικά μας παιδιά καί ἀδελφοί μας. Ἡ ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας μας καί στό σημεῖο αὐτό δέν μπόρεσε νά παρουσιάσῃ τήν ἐμπειρία τῆς ἀγιότητος, τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἀγάπης. Καί ὁ ἐγωῖσμός παρουσιάσθηκε πλήρης στήν ὀλότητά του. Μήπως θά πρέπη νά σκεφθοῦμε στίς μελλοντικές καί χειρίστες πανδημίες, πού ἀναμφιβόλως θά ἐπέλθουν, μέ ποιούς τρόπους ἡ Ἐκκλησία μας θά μπορέσῃ ποιμαντικά νά ἐπέμβῃ γιά νά προετοιμάσῃ τά μικρά παιδιά μας, πού ζοῦν πλέον στήν νέα ἐποχή μετά ἀπό τόν ἐπικρατοῦντα κορωναιό μέ ἀκατήχητους γονεῖς, μέσα σέ ἕνα ἐμφανῆ συγκρητισμό³⁵ τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν καί τῶν θρησκευτῶν τοῦ κόσμου; Δυστυχῶς ἡ ἐκκοσμίκευση³⁶ τῆς χριστιανικῆς μας ζωῆς, πλημμυρισμένη ἀπό τήν ἀνικανοποίητη ἔφεση τοῦ ἀνθρώπου γιά τόν πλουτισμό, τήν εὐμάρεια, τήν εὐδαιμονία καί τήν παράδοση σέ τρόπους ζωῆς μακριά ἀπό τόν Χριστό, καθίσταται μία πραγματικότης. Ἡ ἔλλειψη προτύπων ἀγιότητος καί ἀγωνιστικῆς θυσιαστικῆς προσφορᾶς γιά τή σωτηρία τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων μας καθιστοῦν πολὺ δύσκολη τήν ἐπαναφορά μας. Μᾶλλον ὁ γνωστός λόγος τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς «Νά γίνετε ἅγιοι ἐπειδή ἐγώ εἶμαι ἅγιος³⁷» κάπως εὐρίσκειται πολὺ μακριά μας. Τελικῶς ἡ ἀπάντησις στά παραπάνω ἐρωτήματα, εὐρίσκειται περισσότερο στήν πνευματική καθαρότητα

καί στόν πνευματικό ἀγῶνα τοῦ καθενός μας, ἀλλά καί στή συνεχή ποιμαντική μέριμνα τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας γιά τόν ἄνθρωπο πού προσβάλλεται καί πληγώνεται ἀπό τόν ὁποιοδήποτε ἰό καί τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς μας, παρά στίς ἀπαραίτητες μέν θεολογικές γνώσεις καί ἀπόψεις, πλὴν ὅμως ἄχρηστες ἐάν δέν εἶναι μορφοποιημένες μέσα στήν χάρι τῆς ἐμπειρίας τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

Β.3. ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

(Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ – ΓΑΜΟΣ – ΒΑΠΤΙΣΗ – ΧΡΙΣΜΑ – ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ – ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΥΧΕΛΑΙΟ – ΚΗΔΕΙΑ – ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ)

Μέσα στήν ὅλη κατάσταση πού ἐπικρατεῖ τά ἱερά Μυστήρια, Βάπτισμα, Χρῖσμα, Θεία Εὐχαριστία, Ἱερά Ἐξομολόγηση & Μετάνοια, Ἱερωσύνη, Γάμος, Ἱερό Εὐχέλαιο γιά μεγάλο χρονικό διάστημα δέν τελοῦνται. Καί οἱ ἱερές ἀκολουθίες τῆς Κηδείας καί τά Μνημόσυνα τελοῦνται μέ κάθε ἐπιφύλαξη καί αὐστηρότητα. Ἄραγε πῶς θά μποροῦσε νά βοηθῆ χριστιανική λειτουργική ζωή καί πραγματική μετοχή στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἄνευ τῆς τελέσεως τῶν ἱερῶν Μυστηρίων; Πάντως καί ἐδῶ πλέον τό αὐτονόητο ἔπαυσε νά ὑπάρχει. Πρὶν ἀπό τὴν ἐπικράτηση τοῦ κορωναιοῦ πῶς τελούνταν τά ἱερά Μυστήρια τοῦ Γάμου καί τῶν Βαπτίσεων-Χρισμάτων; Μήπως ἡ ἐκκοσμίκευση τῆς χριστιανικῆς μας ζωῆς ἔδωσε κάποιο ἄλλο νόημα ἀπὸ τό πραγματικό; Γλέντια, ἀκρότητες, παρεμβάσεις ἄκριτες μέσα στοὺς ἱερούς Ναοὺς, βιντεολήψεις καί φωτογραφήσεις χωρὶς σταματημό, ἀσέβεια στίς ἐνδυμασίες τῶν χριστιανῶν μας, ἀπρέπεια καί συνεχεῖς συνομιλίες κατὰ τὴν τέλεση τῶν ἱερῶν Μυστηρίων, συνορισμὸς στίς κεντρικὲς ἐκκλησίες τῶν μεγάλων ἀστικῶν πόλεων, τέλεση πολλαπλῶν μυστηρίων τὰ Σάββατα καί τὶς Κυριακὲς, ἀναγκαστικὴ ἐπιτάχυνση τῆς διαρκείας ἐκάστου μυστηρίου, ἀκαταστασία καί μὴ τήρηση τοῦ ὥραριου προσελεύσεως τῶν ἐνδιαφερομένων, συνεχὴς προσβολὴ τοῦ ἱεροῦ περιβάλλοντος τῶν ἱερῶν Ναῶν μέ τὴν κυριολεκτικῶς ἀφῆση τῶν

διαφόρων ἀπορριμμάτων, συζητήσεις πολλές γιά τὶς οικονομικὲς «ὑποχρεώσεις» τῶν ἐνδιαφερομένων πού κάποιες φορές ὠδηγοῦσαν σὲ συγκρούσεις, παρεξηγήσεις καί στενοχώριες. Βεβαίως κανένας μας δέν ἀμφισβητεῖ τὴν πραγματικὴ ἐπέμβαση τῆς ἀκτίστου ἐνεργείας τῆς ἀγίας Τριάδος σὲ κάθε ἱερό Μυστήριο, καί αὐτό ἴσως εἶναι ἐκεῖνο πού θά πρέπη νά μᾶς ἀναπαύει. Πλὴν ὅμως ἴσως εἶναι καιρὸς ἢ ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, μπροστὰ σὲ ὅλα αὐτά, ἐν συνόλῳ νά κατευθυνθῆ κυρίως πρὸς τὸν κάθε ἄνθρωπο καί ὄχι στίς ἐξωτερικὲς αὐτὲς κατασκευὲς τῆς ἀνθρωπίνης ματαιοδοξίας καί ὑποκρισίας, πού πολλές φορές ἐκβάλλουν ἔξω ἀπὸ τὴν οὐσία κάθε ἱεροῦ Μυστηρίου, καί δέν ἀφήνουν τὸν χριστιανό πού λαμβάνει μέρος σὲ αὐτά νά κατάνοήσει, νά ἀντιληφθεῖ, καί νά μετᾶσχη στήν ἐν Χριστῷ ζωὴν διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων. Τώρα κατὰ τὴν πανδημία, ὠρίσθηκαν ἀναγκαστικὰ μέτρα καί σταθμὰ, ποσοστὰ καί ἀριθμοὶ ἐλαχίστων ἀνθρώπων καί κληρικῶν μέσα στήν ἐκκλησία γιά τὴν προφύλαξη τῆς ἀνθρωπίνης ὑγείας. Δέν εἴμεθα ἔτοιμοι νά ἀντιμετωπίσωμε τό φαινόμενο αὐτό, διότι ἔλειπε καί λείπει ἀπὸ τοὺς χριστιανούς μας ἡ κατήχηση καί ἡ πνευματικὴ ἐμπειρία, ὅπως ἐπίσης καί ἡ συνειδητὴ ἐλεύθερη ἀφιέρωση μέσα στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ τοῦ κάθε χριστιανοῦ. Ὁ λαὸς μας, στήν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ Ἑλλάδα μας εἶναι εὐσεβής, μέ γερὲς βάσεις ἀπὸ τό παρελθόν του, μέ τὶς παραδόσεις του καί τὶς πνευματικὲς του δομές, μέ τὸν ἑλληνοχριστιανικὸ καί ρωμαϊκὸ πολιτισμὸ του, πλὴν ὅμως ὅσο φεύγουν γιά τὸν οὐρανὸ οἱ παλαιότεροι, δυστυχῶς δέν ἀφήνουν στὰ παιδιὰ μας, ἐκεῖνα πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά τὰ ἔχουν σάν ἐφόδια γιά νά μὴ χαθοῦν στόν δρόμο τῆς χριστιανικῆς τους ζωῆς.

Β.4. ΟΙ ΕΟΡΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΑΣ ΕΟΡΤΕΣ

Οἱ ἱερὲς πανηγύρεις καί λιτανεῖες βάσει τοῦ ἑορτολογίου τῆς Ἐκκλησίας μας ἐσταμάτησαν νά πραγματοποιοῦνται γιά τὴν προφύλαξη τῆς ἀνθρωπίνης ὑγείας. Ἡ περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου, οἱ πανηγυρικοὶ Ἑσπερινοὶ καί οἱ Θεῖες

Λειτουργίες, τὰ ἀρχιερατικά καί ἱερατικά Συλλειτουργία γιά μεγάλο χρονικό διάστημα δέν πραγματοποιοῦνται. Πρωτοφανές φαινόμενο καί αὐτό. Πῶς μπορεῖ νά νοηθῆ ἡ λατρευτική μας ζωή, χωρὶς τὴν τέλεση τῶν ἱερῶν Πανηγύρεων τῶν Δεσποτικῶν καί Θεομητορικῶν Ἑορτῶν, ὅπως καί τῶν ἐορταζομένων Ἁγίων μας; Ἡ διακριτική διαχείριση ἑνός τέτοιου σημαντικοῦ πνευματικοῦ ζητήματος εἶναι ἀπαραίτητη στὸν τομέα τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας μας, διότι εἶναι πολὺ δύσκολο νά ἀντιμετωπισθῆ μέσα σέ μία δίνη συνεχοῦς συναισθηματικῆς ἀκαταστασίας καί ψυχολογικῶν συγκρούσεων μεταξύ τῶν χριστιανῶν πού δέν ἔχουν πνευματική καθοδήγηση καί σταθερότητα. Μὲ τὸ παραπάνω πρόβλημα πού ἔχει δημιουργηθεῖ, καί πάλι καθίσταται ἐμφανές καί ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι ἡ τέλεση τῶν ἐορτῶν τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας πρέπει νά βασίζεται στό ὅτι τὰ ἐξωτερικά σχήματα καί φαινόμενα ὅταν χάσουν τὸ νόμιά τους, μᾶς ὀδηγοῦν στό νά ξεχάσουμε τὴν οὐσία τὴν ὁποία περιβάλλουν καί αὐτὴ εἶναι «ὁ ἀγιασμός μας»³⁸. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συνέβη καί μὲ τὶς Ἐθνικές μας Ἑορτές. Δέν ἐορτάσαμε ἐφέτος τὴν 25η Μαρτίου. Δέν ἔγιναν οἱ παρελάσεις, δέν ἐκράτησαν τὰ παιδιά μας τὴν ἑλληνικὴ σημαία στὰ χέρια τους. Εἶναι καί αὐτὸ γεγονός πού μᾶς στενοχωρεῖ καί μᾶς ἀποσυντονίζει. Ἡ Ἐκκλησία καί ἡ Πατρίδα μας μᾶς ἐνώνουν πάντοτε στὸν κοινὸ ἀγῶνα τοῦ τόπου μας γιὰ τὶς παραδόσεις μας καί τὴν ἔνδοξη ἱστορία τῶν προγόνων μας, χάριν τῆς θυσίας τῶν ὁποίων εἴμεθα ἔμεϊς σήμερα ἐλεύθεροι καί λατρεύομε ἀβίαστα τὸν Θεὸ μας. Εἴμεθα ἀπόγονοι ἡρώων καί μαρτύρων τῆς πίστεως. Μᾶς τὸ ὑπενθυμίζει ὁ ἀρχιστρατῆγος τοῦ ἀγῶνα Θεόδωρος Κολοκοτρώνης: «Ὅταν ἐπιτάσαμε τὰ ἄρματα, εἶπαμε πρῶτα ὑπὲρ Πίστεως καί ἔπειτα ὑπὲρ Πατρίδος»³⁹. Ἡ πατρίδα μας ἐορτάζει τὸν ἐπόμενον χρόνο τὴν ἐπέτειο γιὰ τὰ διακόσια (200) χρόνια ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Εἶναι ἀμφίβολο ἐάν οἱ προγραμματισμένες ἐορτές θὰ πραγματοποιηθοῦν τὸ ἐρχόμενο ἔτος 2021. Πρέπει νά τονίζεται συνεχῶς ἡ μεγάλη σημασία

πού ἔχει τὸ νόημα τῆς μοναδικῆς προσφορᾶς τῆς Ἐκκλησίας μας στοὺς ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνες τοῦ «εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους» ὅπως προσευχόμεθα πάντοτε στὶς ἱερές Ἀκολουθίες μας.

B.5. ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Μέσα στή δύσκολη αὐτὴ περίοδο συναντήσαμε καί τὰ παιδιά μας περισσότερο. Ἐγκλεισμένοι μέσα στὰ σπίτια μας βρεθήκαμε μαζί τους, καί εἴτε ἠθελημένα εἴτε ἄθελα ἀρχίσαμε νά ἐπικοινωνοῦμε μαζί τους μὲ ἕναν διαφορετικὸ τρόπο. Τὰ σχολεῖα καί τὰ πανεπιστήμια δέν λειτουργοῦσαν γιὰ ἀρκετὴ περίοδο. Ἡ ἀπομακρυσμένη διδασκαλία μὲς τοῦ διαδικτύου μετέφερε τὴν κοινωνικότητα τῆς σχολικῆς ζωῆς μέσα στὰ σπίτια μας. Στὶς ἐκκλησιαστικὲς δομές μας, τὰ κατηχητικά μας σχολεῖα καί οἱ συνάξεις τῶν νέων ἔπαυσαν νά λειτουργοῦν γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς ὑγείας ὄλων, οἱ κατασκηνώσεις, οἱ χορωδίες, τὰ μουσικά σύνολα, οἱ φροντιστηριακὲς μονάδες τῆς Ἐκκλησίας μας καί κάθε εἶδους ἐκδήλωση γιὰ τὴν νεολαία μας ἐσταμάτησε. Ὅλα εἰσιώπησαν. Κλήθηκαν οἱ κληρικοί μας νά ἀντιμετωπίσουν καί στό σημεῖο αὐτὸ μία πρωτόγνωρη κατάσταση. Πάλι τὸ αὐτονόητο πού ἦταν θεωρημένο καί βέβαιο ἀπὸ ὄλους μας βρέθηκε, καί στὴν περίπτωση αὐτὴ, ἐκτὸς χρόνου καί τοπικοῦ. Δέν εἴχαμε τὴν δυνατότητα νά προβλέψουμε κάτι τέτοιο, εἴχαμε συνηθίσει στή σταθερότητα τῶν δράσεών μας γιὰ τοὺς νέους μας. Μπροστὰ στὴν ἐμφάνιση ἑνός τόσο μικροῦ καί ἀοράτου στὰ μάτια μας θανατηφόρου ἰοῦ, ἡ παντοδύναμη καί αὐτοσαρκαζομένη γιὰ τὶς ἐπιτεύξεις τῆς ἀνθρωπότητα ἐγονάτισε, ἐθρήνησε καί παρεδόθη στὴν ἀναζήτηση ἱατρικῶν καί ἐπιστημονικῶν λύσεων γιὰ τὴν καταπολέμηση τοῦ ἰοῦ. Τὰ παιδιά μας, οἱ νέοι μας, βρέθηκαν μέσα σέ ἕνα τέτοιο παγκόσμιο φαινόμενο ἀπορίας καί ἀβεβαιότητος. Μέχρι καί τὰ παιδιά τοῦ νηπιαγωγείου ἄρχισαν νά μαθαίνουν γιὰ τὴν τήρηση τῶν μέτρων γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς ὑγείας μας, καί ἡ χρήση τῆς προσωπίδος ἔγινε ἀπαραίτητο πλέον στοιχεῖο γιὰ τὴν ζωή μας, ἐδῶ καί ἀρκετὸ

καιρό. Ἡ ποιμαντική ἀντιμετώπιση τῶν γεγονότων αὐτῶν, ὅσον ἀφορᾷ τή νεολαία μας, συνίσταται στήν ἀπό μέρους τῶν ποιμένων στήριξη τῆς οικογενειακῆς γαλήνης καί εἰρήνης, τῆς παροχῆς πνευματικῶν κανόνων ζωῆς καί ἀλληλεγγύης, τῆς προβολῆς τῆς ζωῆς τῶν ἀγίων μας, πού ἀποτελεῖ ἕνα μοναδικό καί οὐσιαστικό πνευματικό θησαυρό καί μία ἀληθινή καί οὐράνια πηγὴ ὑπομονῆς, ἀγάπης καί ἐλπίδος στίς δύσκολες στιγμές πού περνᾶμε ὅλοι. Πέραν ὅμως αὐτῶν, ἡ στήριξη τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου καί τῆς οικογενείας, ἡ κατήχηση καί ἐμβάθυνση στό μέγα μυστήριο τοῦ Γάμου⁴⁰ πού ὁ Χριστός ἐθεμελίωσε μέσα στήν Ἐκκλησία Του, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο καθῆκον διακονίας τῶν ποιμένων, πού πρέπει μέ κάθε σύγχρονο τρόπο μεταφορᾶς καί μεταδόσεως τῶν λόγων, τῶν νοημάτων, τῶν σκέψεων καί τῶν βιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας νά εὐρίσκονται πάντοτε δίπλα στήν οἰκογένεια καί τὰ παιδιά μας.

Β.6. ΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ, ΟΙ ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ, ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ, ΤΑ ΣΥΣΣΙΤΙΑ, Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Οἱ γονεῖς μας καί οἱ παπποῦδες μας, οἱ τῆς λεγομένης τρίτης ἡλικίας συνάνθρωποί μας, συναντήθηκαν καί αὐτοί μέ τήν πανδημία. Ὁρίσθηκαν ἀπό τούς ὑπευθύνους ἰατρικούς μηχανισμούς ὡς εὐπαθῆς ομάδα, ὅπως συνέβη καί μέ κάθε ἄλλη περίπτωση ἀνθρώπων μέ χρόνια νοσήματα, μέ εἰδικά προβλήματα καί εἰδικές ἀνάγκες. Ὁ ἐγκλεισμός τους μέσα στά σπίτια γιά τή διασφάλιση τῆς ὑγείας τους κατέστη ὄχι μόνον ἀπαραίτητος καί ἀναγκαῖος, ἀλλά κατὰ βάση σωτήριος γιά τή ζωή τους. Καθημερινά ἀπό τὰ δελτία εἰδήσεων στίς τηλεοράσεις ἀκούουν γιά τούς θανάτους ἀπό τήν ἀσθένεια, γιά τὰ κρούσματα καί γιά τήν ἀναγκαιότητα καί τήρηση τῶν διαφόρων μέτρων. Δυστυχῶς στό σημείο αὐτό, τοῦλάχιστον μέχρι στιγμῆς, δέν ἔχουν προσμετρήσει οἱ ὑπεύθυνοι τῆς ἐνημερώσεως καί τό γεγονός ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς τρίτης ἡλικίας πού εἶναι πρὸς τήν δύση τῆς ζωῆς τους, ὅπως καί οἱ ἄνθρωποι μέ χρόνιες παθήσεις

καί εἰδικές ἀνάγκες, χρειάζονται κυρίως μία αἴσθηση αἰσιοδοξίας καί δυνατὴ ψυχολογικὴ στήριξη γιά τήν ὁμαλὴ ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος πού ἔχει προκύψει, καί γιά τήν σέ ἀνάλογο χρονικό διάστημα ἔξοδό μας πρὸς τήν κανονικότητα. Στό πλαίσιο αὐτό ἡ Ἐκκλησία μας, μέ τίς ἱερές Μητροπόλεις τῆς, τὰ Ἱδρύματα, τὰ Γηροκομεία, τὰ Συσσίτια καί ὅλες τίς ἄλλες συναφεῖς δομές τῆς, εὐθύς ἀμέσως μέ τήν ἐπικράτηση τῶν συνθηκῶν τῆς πανδημίας, πραγματικά στέκεται δίπλα στοὺς ὑπερήλικες, στοὺς τροφίμους, στά ἄτομα μέ εἰδικές ἀνάγκες, καί προσφέρει μαζί μέ τούς συνεργάτες τῆς, τούς ἐθελοντές τῆς καί τούς κληρικούς τῆς ὅλα ὅσα εἶναι δυνατόν νά προσφερθοῦν, τηρῶντας μέ ἀυστηρότητα τὰ μέτρα πού ὑφίστανται. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ἡ ποιμαντικὴ εὐθύνη στοὺς τομεῖς αὐτοὺς καθίσταται πιό ἀναγκαῖα καί ἀπαραίτητη, προσαρμωσμένη ὅμως στά σύγχρονα δεδομένα, μέ ἀναλόγους σχεδιασμούς γιά τό μέλλον, καί μέ τήν ἐπιβαλλομένη ἐνημέρωση καί ὀργάνωση γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν οὐσιαστικῶν, ὑλικῶν, πνευματικῶν καί ψυχολογικῶν προβλημάτων πού ἔχουν προκύψει. Μέ ομάδες ἐργασίας καί κατάθεση προβληματισμῶν καί ἐνημερώσεων καλεῖται ἡ Ἐκκλησία καί σέ αὐτή τήν περίπτωση, ὅπως ἄλλωστε τό ἔχει πράξει καί σέ ἄλλες παλαιότερες πολὺ δύσκολες καταστάσεις (πανδημίες, ἀσθένειες, κατοχές καί πολέμους). Ἀξίζει ὅμως νά σημειωθῇ ὅτι λόγω τοῦ κλεισίματος τῶν ἱερῶν Ναῶν, ἡ Ἐκκλησία, ὡς ὀργανισμὸς διοικήσεως καί οικονομικῶν σχημάτων, δυστυχῶς εὐρίσκεται ἔνεκα τῶν γεγονότων τοῦ κλεισίματος τῶν ἱερῶν Ναῶν σέ μία δύσκολη κατάσταση μέ τή μείωση τῶν ἐσόδων τῆς. Παρ' ὅλα αὐτὰ τό συγκεκριμένο πρόβλημα μπορεῖ νά ἀντιμετωπισθῇ μέ σταθερὴ καί μελετημένη καταγραφή τῶν ἀναγκῶν τῆς καί τήν ἀπό κοινοῦ συνεργασία τῶν μελῶν τῆς. Ἡ ποιμαντικὴ εὐθύνη μας δέν εἶναι μόνον γιά τήν πνευματικὴ διάσταση τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καί γιά τήν ἐπιβίωσή του μέσα σέ μία κατάσταση ἀνέχειας καί μοναξιάς. Ἡ συγκεκριμένη στιγμὴ στήν ὁποία ζοῦμε λόγω τῆς πανδημίας, μᾶς καλεῖ νά σταθοῦμε στό

ὑψος τῶν περιστάσεων καί νά βοηθήσουμε μέ κάθε εἶδους παρέμβαση τό ποιμνίό μας. Στήν προσπάθεια αὐτή παρουσιάζεται ἔντονη καί ἡ βοήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας μέ τίς δομές φιλικότητας πρὸς κάθε ἄνθρωπο, πρόσφυγα, ξενιτεμένο, ἄστεγο, ἄνεργο, μετανάστη, ὄρφανό καί ταλαιπωρημένο. Ἀκριβῶς λοιπὸν γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ πλήρης κατανόηση στό ὅτι «τίποτε δὲν εἶναι αὐτονόητο».

B.7. ΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Βασικὴ παρέμβαση στὸν παγκόσμιό ἴστό τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι καί οἱ δομές τῆς νοσηλείας, τὰ νοσοκομεία, τὰ κέντρα ὑγείας, οἱ ἱατροί, οἱ νοσοκόμοι, οἱ νοσηλευτές, οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ διοικητικοὶ καί λοιποὶ ὑπάλληλοι τῶν σχημάτων τῆς ὑγείας. Καί αὐτὸ ἔχει σάν συνεχῆ καί καθημερινή ἀντικειμενικὴ ἐργασία τὴ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Οἱ μονάδες θεραπείας Covid-19 πού ὀργανώθηκαν ἀπὸ τὴν πολιτεία μας μέ τὴν ὅσο τὸ δυνατόν καλύτερη προσπάθεια προσφέρουν μία ἀνακούφιση καί μία συνεχῆ μέριμνα γιὰ τὴν θεραπεία τῶν ἀσθενῶν καί τὴν ἴαση τόσο ἀπὸ τὴν τελευταία καί θανατηφόρα αὐτὴ ἀσθένεια, ὅσο καί ἀπὸ τίς ἄλλες. Ἡ αἰσιοδοξία γιὰ τὴν εὕρεση φαρμάκων καί ἐμβολίων, ὅπως καί ἡ ἐπιστημονικὴ ἀναζήτηση τρόπων προφυλάξεως καί ἀντιμετώπισεως τῶν συμπτωμάτων, ἀλλὰ καί ἡ συνεχῆς μελέτη καί ἐνημέρωση τῶν ἱατρῶν καί τῶν ἀρμοδίων ἐπιστημόνων γιὰ τὴν ἀλλαγὴ στὴ ζωὴ μας, προσφέρουν τὴ δυνατότητα ἐνισχύσεως ὅλων αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν μέ κάθε τρόπο. Ἡ Ἐκκλησία μας στό μέρος τῶν ἀρμοδιοτήτων της, ἐκπροσωποῦμενη ἀπὸ τὴν Ἱερά Συνοδὸς μας, συνεργάζεται μέ τὴν Πολιτεία σέ ὅλα τὰ ἐπίπεδα εὐθύνης μέ σοβαρότητα καί κατανόηση. Ἡ ποιμαντικὴ μας εὐθύνη στὴν περίπτωση αὐτὴ ἔγκειται στό ὅτι χρειάζεται νά ἀφουγκραζώμεθα τὸν πόνο καί τὴ θλίψη τῶν ἀσθενῶν, τὸν κόπο τῶν ἱατρῶν, τῶν νοσηλευτῶν καί τῶν ἐργαζομένων, ὅπως καί τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, καί νά παρέχουμε πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀνακούφιση καί τὴν παρουσία δίπλα τους. Τό «εἶμαι μαζί σου» στὶς δύσκολες αὐτὲς στιγμές καί τό: «ὄ,τι μπορῶ νά κάμω

γιὰ σένα θά τό κάμω» εἶναι ἕνας βασικότατος τρόπος ἐπικοινωνίας καί στηρίξεως τοῦ ἀνθρώπου πού εὐρίσκεται στό νοσοκομεῖο, στὴν κλινικὴ, στό σπίτι, στὴν ἀσθένεια, στό ἱατρεῖο, στὴν μονάδα νοσηλείας, στὸν ἄνθρωπο πού ὑποφέρει. Ὁ ἐπιστηρικτικὸς λόγος καί ἡ αἴσθησις ἀσφαλείας πού πρέπει νά παρέχει ἡ Ἐκκλησία στὸν τομέα αὐτὸν εἶναι ἀπαραίτητη ποιμαντικὴ τῆς εὐθύνης.

B.8. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ ποιμαντικὴ εὐθύνη καί βοήθεια στὸν τομέα αὐτό, βεβαίως δὲν εἶναι κάτι πρωτοφανές γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ὁ λόγος τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «Νά μετέχετε στή χαρὰ ὅσων χαίρονται καί στή λύπη ὅσων λυποῦνται»⁴¹ εἶναι ἡ βασικὴ γραμμὴ συμπαθείας καί συναντιλήψεως στὴν περίπτωση αὐτὴ. Ὁ θάνατος ἔχει μία ἰδιαίτερη θέση στὴ μεταπτωτικὴ ζωὴ μας, ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος⁴². Ἡ ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας μπροστὰ στό μυστήριο τοῦ θανάτου κατὰ βάση καί κατ' οὐσίαν ἔχει σάν προτεραιότητα τοὺς οἰκείους, τοὺς συγγενεῖς καί τοὺς φίλους τοῦ τεθνεῶτος. Ἐάν σέ κάθε παρομοία περίπτωση εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συλλυπητήρια παρέμβαση τοῦ ποιμένου καί ἡ προσφορά παρηγορίας καί συμπαραστάσεως μέ κάθε δυνατό τρόπο, πολὺ περισσότερο ἐπιβάλλεται νά πραγματοποιεῖται στὶς περιπτώσεις ἐκδημίας ἀνθρώπων λόγῳ τοῦ θανατηφόρου ἰοῦ Covid-19. Ἦδη ἔχουν διαπιστωθεῖ οἱ τρόποι προετοιμασίας τῶν λειψάνων ὅπως καί τῶν συνθηκῶν ἐνταφιασμοῦ τῶν κεκοιμημένων ἀδελφῶν μας ἀπὸ τὴν ἀσθένεια αὐτὴ. Ἡ ἀδυναμία ἀποχαιρετισμοῦ τῶν οἰκείων μας, ἡ ἀναγκαῖα ἀπαγόρευση τοῦ «τελευταίου ἀσπασμοῦ», ἡ δι' ἐλαχίστων συγγενῶν καί ἡ τέλεση τῆς κηδείας ὑπὸ ἐνός ἱερέως, ἡ ἀπόλυτη σφράγιση τοῦ φερέτρου, δείχνουν τό μέγεθος τῆς τραγωδίας καί τοῦ ψυχολογικοῦ βάρους πού ὑφίστανται ὅλοι οἱ μετέχοντες σέ μία τέτοια νεκρῶσιμη ἀκολουθία. Ἡ εἰκόνα ἀπόκοσμη, ἡ σκῆψη πρωτοφανής, τό συναίσθημα κατακερματισμένο, ἡ σιωπὴ καί ἡ μοναξιά προσφέρουν πλούσια τὴν ἔννοια τῆς ἐγκαταλείψεως καί τῆς ἀπογνώσεως.

Ἡ ποιμαντική λοιπόν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἰδιαίτερος μπροστά σέ αὐτό τό προκῦψαν φαινόμενο καθίσταται ἄμεση καί πολλαπλῆ στό νά προσφέρωμε σάν ἀντίκρουση τῶν παραπάνω δυσκόλων καταστάσεων, λόγους οἰκοδομητικούς, παρηγορητικούς καί ἐλπιδοφόρους, βασισμένους στό μήνυμα τῆς ἀναστάσεως καί τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καί τῆς παρουσίας «*τοῦ δι' ἡμᾶς τούς ἀνθρώπους καί διά τήν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντος ἐκ τῶν οὐρανῶν καί σαρκωθέντος ἐκ Πνεύματος ἀγίου καί Μαρίας τῆς Παρθένου καί ἐνανθρωπήσαντος. Σταυρωθέντος τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καί παθόντος, καί ταφέντος. Καί ἀναστάντος τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς*»⁴³, τοῦ δομῆτορος τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ ἀγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ μας. Ἡ οἰκονομική στήριξη, ἐκ μέρους μας καί στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, τῶν οἰκείων ὅταν ἀδυνατοῦν νά ἀνταποκριθοῦν στίς ἀνάγκες τους ἐπιβάλλεται.

B.9. Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ὁ Θεανθρώπινος Ὄργανισμός τῆς ἐπί γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας μας εἶναι ὀλοκληρωμένος καί ἐμποτισμένος μέ τήν Ἀποστολική Διαδοχή, δηλαδή μέ τήν ἀνά τούς αἰῶνες σύνδεση τῶν κληρικῶν τῆς, τῶν ἐπισκόπων, τῶν πρεσβυτέρων καί τῶν διακόνων μέ τόν Δομῆτορα τῆς Ἐκκλησίας μας, τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό. Ὅλοι γνωρίζομε τό σημαντικότερο αὐτό θέσφατο καί ἀληθινό καθεστῶς τό ἐμποτισμένο μέ τή χάρι τοῦ ἀγίου Πνεύματος, καί τό ὅποιο μεταφέρεται ἀνά τούς αἰῶνες διά τῆς κανονικῆς χειροτονίας ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καί διακόνων, καί τό ὅποιο διαφυλάττει καί προστατεύει τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Κατά τήν περίοδο αὐτή, λοιπόν, οἱ κατά τόπους Ἐπίσκοποι καί Μητροπολίτες, μέ τόν ἱερό Κλῆρο τους, ἀγωνίζονται νά ἀνταποκριθοῦν στίς δύσκολες περιστάσεις πού ἔχουν προκληθῆ ἀπό τά ἀναγκαῖα καί ἐπιβαλλόμενα μέτρα γιά τήν προφύλαξη τῆς υγείας ὅλων μας. Στίς κατά τόπους καί στό

μέτρο τοῦ δυνατοῦ πραγματοποιούμενες ἱερατικές συνάξεις, ἐκφράζονται ἀπόψεις, κατατίθενται προτάσεις καί ἀξιολογοῦνται ἐνέργειες ἔνεκα τῆς ἐπικρατοῦσης πανδημίας. Οἱ κληρικοί ὑπό τόν κάθε Ἐπίσκοπο εἶναι ἔντονα προβληματισμένοι καί ἐκφράζουν τή θλίψη καί τήν ἀγωνία τους γιά τήν πρωτοφανῆ κατάσταση τοῦ κλεισίματος τῶν ἱερῶν Ναῶν καί τήν κατά παραχώρηση τέλεση τῆς Θείας Λατρείας μέ ἀποκλεισμό τῶν πιστῶν καί κάποιες φορές καί τῶν ἰδίων τῶν κληρικῶν βάσει τῶν μέτρων τῆς πολιτείας. Ἡ ἐνότητα καί ἡ σύμπνοια ὅλων τῶν κληρικῶν μας γιά τό κοινό καλό τῆς υγείας τῶν σωμάτων καί τῶν ψυχῶν μας, ὡς ἀνθρώπων καί ὡς χριστιανῶν ἐπιβάλλεται στήν παροῦσα περίοδο, καί ἡ ὑπομονή καί ἀνεκτικότητα θά μᾶς προσφέρει ἕνα αἴσιο τέλος γιά τήν ἐπιστροφή στήν κανονικότητα.

B.12. Ο ΠΟΙΜΕΝΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΙΜΝΙΟ

Ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία μέσα στήν ὁποία γεννηθήκαμε καί ζοῦμε, μέσα στήν ὁποία γευθήκαμε τά ἅγια Μυστήρια, αὐτή ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μας, μᾶς καθορίζει, μᾶς προσδιορίζει, μᾶς ἀγαπᾶ, μᾶς προστατεύει, μᾶς ἀσφαλίζει, μᾶς ἔκαμε ἰδικούς τῆς, μᾶς ἔχει ἐνωμένους στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, διότι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός «*τήν ἔκαμε ἰδική Του μέ τό αἷμα Του*»⁴⁴, μέ τόν Σταυρό Του, μέ τήν Ἀνάστασή Του ἀπό τούς νεκρούς, μέ τήν Ἀνάληψή Του στούς οὐρανοῦς, μέ τήν ἐπιφοίτηση τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Αὐτός μᾶς εἶπε: «*Καί ἐγώ θά εἶμαι μαζί σας πάντα, ἕως τή συντέλεια τοῦ κόσμου*»⁴⁵. Αὐτός εἶναι πού μᾶς εἶπε: «*Ἐγώ εἶμαι ὁ καλός ποιμένας, πού θυσιάζει τή ζωή του γιά χάρι τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτός ὅμως, πού δέν εἶναι ὁ βοσκός, καί δέν εἶναι δικά του τά πρόβατα, ὅταν βλέπει τόν λύκο νά ἔρχεται, ἀφήνει τά πρόβατα καί φεύγει. Ἔτσι ὁ λύκος τά ἀρπάζει καί τά διασκορπίζει. Ὁ μισθωτός φεύγει, ἐπειδή εἶναι μισθωτός καί τά πρόβατα δέν εἶναι δικά του. Ἐγώ εἶμαι ὁ καλός βοσκός. Ὅπως ὁ πατέρας ἀναγνωρίζει ἐμένα καί ἐγώ αὐτόν, ἔτσι καί ἐγώ ἀναγνωρίζω τά δικά μου πρόβατα καί ἐκεῖνα ἀναγνωρίζουν*

έμένα και θυσιάζω την ζωή μου για χάρη των προβάτων»⁴⁶.

Αυτήν την μεγάλη αλήθεια, ιδιαίτερος με τις παρούσες συνθήκες, καλούμεθα να λάβουμε υπευθύνως υπ' όψη μας, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την επικινδυνότητα που προέκυψε από τα γεγονότα του κλεισίματος των εκκλησιών για την προφύλαξη της υγείας μας και την αποτροπή της περαιτέρω διασποράς του ιού. Η μεγάλη απόσταση που δημιουργήθηκε, λόγω των εκτάκτων συνθηκών, μεταξύ των ποιμένων και των ποιμαινομένων προκαλεί προβλήματα στην ποιμαντική, στην επικοινωνία, στην αφούγκραση των πνευματικών δυσκολιών των τέκνων της Έκκλησίας. Ακούγονται αυτές τις ημέρες φράσεις όπως : «Πού είναι οι δεσποτάδες και οι παπάδες;», «Πρέπει να είναι μαζί με τό ποιμνίό τους», «Τά προδώσαμε όλα», «Κρύβονται, δέν εμφανίζονται πουθενά, δέν συγκεντρώνονται για να αποφασίσουν από κοινού αποφάσεις», «Φοβούνται», «Μᾶς ξέχασαν», «Μᾶς ἄφησαν στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ», «Πού είναι ἡ πίστη;», «Πού είναι ἡ Ἐκκλησία;», «Ἄμα ἦταν για ἐκλογές ἐπισκόπων πρῶτοι-πρῶτοι θά ἔτρεχαν», «Σκέφτονται μόνο τόν μισθό τους και τήν καρέκλα τους» και ἄλλα πολλά. Εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἄγνοια και ἡ σύγχυση λόγω τῆς πανδημίας, προκαλεῖ ποικίλες και ἀντικρουόμενες ἀπόψεις. Παρ' ὅλα αὐτά, οἱ παραπάνω φράσεις και σκέψεις δείχνουν τήν μεγάλη δυσκολία που φάνηκε πύο ἔντονα τώρα, και που εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ παρακάτω σημαντικωτάτου προβλήματος: οἱ σχέσεις κάθε ποιμένος με τό ποιμνίό του κλονίζονται και χάνουν τήν ἰσορροπία τους, ὅταν λόγω καταστάσεων και γεγονότων χάνεται ἡ ἐμπιστοσύνη και διασαλεύεται ἡ συνεργασία και ἡ ἀλληλεγγύη. Βασική αἰτία γι' αὐτήν τήν κατάσταση εἶναι ὁ ἀποπροσανατολισμός ἀπό τό μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου, ἀπό τί σταθερή και ἀκλόνητη πίστη στόν Χριστό, λόγω τῶν ποικίλων προβλημάτων τῆς ζωῆς, που εἶναι τεράστια και τίς περισσότερες φορές ἀναγκαῖα και δικαιολογημένα. Ὡς ποιμένες στή μετάδοση

τοῦ Λόγου τοῦ Εὐαγγελίου πρὸς τοὺς χριστιανούς μας, μαζί με τοὺς σωτηρίους λόγους τοῦ Χριστοῦ μας και τῆς Ἐκκλησίας, και μαζί με τήν τέλεση τῶν ἱερῶν Μυστηρίων, πρέπει να ἀναθεωρήσουμε τά λεγόμενα αὐτονόητα, και να προσπαθήσουμε με κάθε τρόπο να πλησιάσουμε τόν ἄνθρωπο τόν ἀδικημένο, τόν μόνο, τόν πλανημένο, τόν ἀσθενῆ, τόν ὀρφανό, τόν παρεξηγημένο, τόν ἀκατάστατο, τόν ἄνεργο, τόν μετανάστη, τόν πρόσφυγα, τόν νέο, τόν ἠλικιωμένο, τόν ἐργαζόμενο, τόν ἀναποφάσιστο, τόν οικογενειάρχη, τό νύπιο, τόν μαθητή, τόν φοιτητή, τόν «ἄθεο», τόν ἀρνητή, τόν ἀλλόθρησκο, τόν ἐξαρτημένο, τόν ζητιάνο, τόν ἐπιτυχημένο και τόν ἀποτυχημένο στήν ζωή. Και τό πλησίασμα αὐτό πρέπει να γίνη με τήν «Χάρη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και με τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ και Πατρός και τήν Κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος»⁴⁷, που ὅπως, κάθε φορά στήν Θεία Λειτουργία κατά τήν ἀποστολική εὐλογία, εὐχόμεθα να εἶναι πάντοτε με τοὺς ποιμαινομένους μας, τοὺς χριστιανούς μας. Ἡ Ἐκκλησία μας βεβαίως, και ιδιαίτερος κατά τήν περίοδο αὐτή, στή διακονία τῆς φιλανθρωπίας τῆς, ὅπως πάντοτε πράττει ἐπί αἰῶνες, προσέφερε και προσφέρει, χωρίς καμμία ἀπολύτως διάθεση ἐθνοφυλετικῶν διακρίσεων και ἄλλων διχαστικῶν τάσεων, πρὸς ὅλους τοὺς οικονομικά ἀδυνάμους τήν οικονομική τῆς στήριξη, μέσω τῶν ἐπισκόπων, τῶν ἱερέων, τῶν διακόνων και τῶν μοναχῶν τῆς, μέσω τῶν δομῶν σέ ὅλη τήν ἐπικράτεια, γεγονός δυστυχῶς που παραβλέπεται ἀπό κάποιους διαστρεβλωτές τῆς ἀληθείας. Τό ποιμνίό μας ὅμως πέραν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν του, ἔχει και τήν πνευματική ἀνάγκη τῆς γαλήνης, τῆς χαρᾶς, τῆς ἐλπίδος και τῆς ἀγάπης. Ὁ λόγος τοῦ ἀποστόλου Παύλου, στό βιβλίο τῶν Πράξεων εἶναι καταδεικτικός: «Προσέχετε, λοιπόν τόν ἑαυτό σας και ὅλο τό ποιμνιο, στό ὅποιο τό Πνεῦμα τό Ἅγιο σᾶς ἔθεσε ἐπισκόπους για να ποιμαίνετε τήν Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου και Θεοῦ, που τήν ἔκαμε ἰδική του με τό αἷμα του»⁴⁸.

Γ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Μέ πολύ σεβασμό Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν ἀνάθεση τῆς συγγραφῆς καί τῆς ἐκφωνήσεως τῆς παρούσης ταπεινῆς εἰσρηγίσεώς μου πρὸς τό Σεπτό Σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μπροστά στό φοβερό αὐτό γεγονός πού ζοῦμε, καταθέτω ὡς ἐπισφράγιση τῶν παραπάνω καταγραφέντων ἀπλῶς, τά παρακάτω τρία χωρία ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης, πρὸς σκέψη καί κρίση, ἀλλά καί μέ βαθιά πίστη πρὸς τόν Χριστό μας τόν καί Ἰδρυτή τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

«Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»⁴⁹,

«Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»⁵⁰,

«Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς, ἢ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται, τῇ γὰρ ματαιότητι ἢ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἢ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἢ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν...»⁵¹.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

** ΠΑΝΔΗΜΙΑ ἢ = Ἐπιδημία πού ἐξαπλώνεται γρήγορα καί προσβάλλει ὁλόκληρο τόν πληθυσμὸ μιᾶς χώρας. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2008, τόμος 8ος, σ. 393.

*** <https://el.wikipedia.org/wiki/COVID-19> Ἡ ἀσθένεια κοροναϊοῦ 2019 (Coronavirus disease 2019, COVID-19), ἐπίσης γνωστή ὡς ὀξεῖα ἀναπνευστική νόσος 2019-nCoV, εἶναι μία μολυσματικὴ ἀσθένεια πού προκαλεῖται ἀπὸ τόν κοροναϊό SARS-CoV-2. Ὁ ἴος καί ἡ ἀσθένεια πού ἐντοπίστηκε γιὰ πρώτη φορά στὴν πόλη Γουχάν τῆς Κίνας στά τέλη τοῦ 2019. Συχνότερα συμπτώματα εἶναι ὁ πυρετός, ὁ βήχας (συχνότερα ξηρός καί λιγότερο συχνά παραγωγικός δηλαδή μέ ἀπόχρεμψη) καί ἡ δύσπνοια. Μυϊκοὶ πόνοι (μυαλγία), φλέγματα, πονόλαιμος, ρινική καταρροή, ἀνοσμία, κεφαλαλγία καί διάρροια εἶναι λιγότερο συχνά. Ἐνῶ οἱ περισσότεροι ἀσθενεῖς παρουσιάζουν ἥπια συμπτωματολογία, σέ ὀρισμένους ἢ ἀσθένεια ἐξελίσσεται σέ λογενῆ πνευμονία, ἢ ὁποῖα στίς βαρύτερες περιπτώσεις μπορεῖ νά ὀδηγήσει σέ ὀξεῖα ἀναπνευστικὴ ἀνεπάρκεια (σύνδρομο ἀναπνευστικῆς δυσχέρειας τῶν ἐνθλίκων-ARDS), σππτικό σόκ (σππτικὴ καταπληξία) ἢ σύνδρομο πολυοργανικῆς ἀνεπάρκειας. Ὁ ἴος μεταδίδεται ἀπὸ ἄνθρωπο σέ ἄνθρωπο, μέσῳ ἀναπνευστικῶν σταγονιδίων τὰ ὁποῖα παράγονται κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ βήχα, τοῦ φταρνίσματος, ἢ τῆς ὀμιλίας. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἐκθεσης ἕως τὴν ἐμφάνιση συμπτωμάτων (χρόνος ἐπώασης) μεσολαβοῦν 2 ἕως 14 ἡμέρες (συχνότερα εἶναι 4-5 ἡμέρες). Ἡ διάγνωση γίνεται μέ τὴν ἀλυσιδωτὴ ἀντίδραση πολυμεράσης (PCR) μέ τό δείγμα νά λαμβάνεται ἀπὸ ρινοφαρυγγικὸ ἐπίχρισμα, στοματοφαρυγγικὸ ἐπίχρισμα, πτύελα, ἢ ὑλικὸ ἀναρρόφησης ἀπὸ τόν τραχειοσωλήνα (σέ διασωληνωμένους ἀσθενεῖς). Ἡ ἀκριβὴς διάγνωση ἀπαιτεῖ ἐργαστηριακὴ ταυτοποίηση τοῦ ἴου μέ τὴν ἀνίχνευση τοῦ γενετικοῦ του ὑλικοῦ (RNA) μέ τὴν παραπάνω ἐξέταση. Ἡ ὑποψία γιὰ τὴ διάγνωση θά τεθεῖ μέσῳ συνδυασμοῦ συμπτωμάτων, παραγόντων κινδύνου καί τῶν εὐρημάτων στὴν ἀκτινογραφία ἢ τὴν ἀξονικὴ τομογραφία θώρακα, ἢ ὁποῖα συχνά ἐμφανίζει χαρακτηριστικὰ αἰτυπης πνευμονίας. Δέν ὑπάρχει διαθέσιμο ἐμβόλιο, ἀλλὰ διάφοροι ὀργανισμοὶ στὸν κόσμον εἶναι σέ διαδικασία ἀνάπτυξης ὑπογρήφων ἐμβολίων. Μέχρι τὴν ἀνάπτυξη ἐγκεκριμένου καί διαθέσιμου ἐμβολίου, οἱ συστάσεις πρὸς τόν γενικὸ πληθυσμὸ γιὰ προφύλαξη τονίζουν τὴν ἀνάγκη γιὰ προσωπικὴ ὑγιεινὴ καί σωστὴ ἀπολύμανση τῶν χειρῶν. Στὰ ἄτομα πού ὑποψιάζονται ὅτι μεταφέρουν τόν ἴο καί ἔχουν ἥπια συμπτώματα, νά μένουν σπῆτι καί

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

νά ζητούν ιατρική συμβουλή, τηλεφωνώντας πρώτα σέ έναν γιατρό, αντί νά επισκεφθοῦν κατευθείαν μία κλινική ἢ ἕνα νοσοκομεῖο.

1. Λουκ. 5, 12-13. «Κύριε, ἐάν θέλεις, μπορεῖς νά μέ καθαρίσεις ἀπό τήν λέπρα» ἐκεῖνος ἄπλωσε τό χέρι του, τόν ἄγγιξε καί εἶπε. «θέλω νά καθαρισθεῖς ἀπό τήν λέπρα» ἀμέσως ἡ λέπρα ἔφυγε ἀπό ἐπάνω του».

2. <https://www.cnn.gr/ellada/story/209034/o-koronaios-eftase-stin-ellada-protο-epivevaiοmeno-kroysmastι-thessaloniki>. Ὁ κοροναϊός ἔφτασε στήν Ἑλλάδα: Πρῶτο ἐπιβεβαιωμένο κρούσμα στή Θεσσαλονίκη. Τετάρτη, 26 Φεβρουαρίου 2020 (13:02)

Στήν Ἑλλάδα ἔφτασε ὁ κοροναϊός, ὅπως ἄλλωστε ἀναμενόταν, μέ τόν λοιμωξιολόγο Σωτήρη Τσιόδρα νά ἀνακοινῶναι τό μεσημέρι τῆς Τετάρτης ὅτι μία 38χρονη γυναίκα ἀπό τή Θεσσαλονίκη νοσεῖ ἀπό τήν ἰογενῆ πνευμονία. Ἡ ἀσθενής, πού ἐπέστρεψε πρόσφατα ἀπό ταξίδι στή βόρεια Ἰταλία, εἶναι σέ καλή κατάσταση καί δέν ἔχει ἄλλα προβλήματα υγείας. Ἐκτός ἀπό τήν ἴδια τή γυναίκα, πού νοσηλεύεται σέ εἰδικά διαμορφωμένο θάλαμο στό νοσοκομεῖο «ΑΧΕΠΑ» στή Θεσσαλονίκη, οἰκειοθελῶς ἀπομονώνεται καί ἡ οἰκογένειά της, καθῶς καί ὅσοι ἦρθαν σέ ἐπαφή μαζί της. Οἱ εἰδικοί, πού ἐδῶ καί ἡμέρες εἶχαν προειδοποιήσει πῶς εἶναι θέμα χρόνου νά φτάσει στή χώρα μας ὁ κοροναϊός, συστήνουν ψυχραιμία ... Στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβέρνησης δημοσιεύτηκε ἡ Πράξη Νομοθετικοῦ Περιεχομένου πού ἀνακοινώθηκε χθές, Τρίτη, ἀπό τόν Στέλιο Πέτσα μέ τά μέτρα πού θά θεθοῦν σέ ἰσχύ σέ περίπτωση πού ὑπάρξουν κρούσματα κοροναϊοῦ στή χώρα. Στήν Πράξη Νομοθετικοῦ Περιεχομένου μέ τά «κατεπείγοντα μέτρα ἀποφυγῆς καί περιορισμοῦ τῆς διάδοσης κοροναϊοῦ» ὑπάρχουν συνολικά πέντε ἄρθρα μέ προβλέψεις».

3. Γεν. 2, 7 : «Καί ἔπλασεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπό τῆς γῆς, καί ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοήν ζωῆς, καί ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν». «Τότε ὁ Κύριος ὁ Θεός ἔπλασε τόν ἄνθρωπο ἀπό τό χῶμα τῆς γῆς καί φύσηξε μέσα στό ῥουθούνια του πνοή ζωῆς. Ἔτσι ἐγενε ὁ ἄνθρωπος ζωντανό ὄν».

4. ΣΥΓΧΥΣΗ ἡ = Διατάραξη τῆς ψυχικῆς ἡρεμίας καί τῆς πνευματικῆς γαλήνης, ἔλλειψη σαφίνειας, ἀσάφεια, σύγχυση ἐννοιῶν. Πάπυρος - Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας - 2008, τόμος 11ος, σ. 219.

5. Γεν. 11, 1-9 : «Καί ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἓν, καί φωνὴ μία πᾶσι. Καί ἐγένετο ἐν τῷ κινήσει αὐτοῦ ἀπὸ ἀνατολῶν, εὗρον πεδίον ἐν γῆ Σενναὰρ καὶ κατόκησαν ἐκεῖ. Καί εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ δεῦτε πλινθίσωμεν πλίνθους καὶ ὀπτήσωμεν αὐτάς πυρί. Καί ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον, καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. Καί εἶπαν δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, ὃ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. Καὶ κατέβη Κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ εἶπε Κύριος ἰδοὺ γένος ἓν καὶ χεῖλος ἓν πάντων, καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι, καὶ νῦν οὐκ ἐκλείπει ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν. Δεῦτε καὶ καταβάντες συγγέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον. Καὶ διέσπειρεν αὐτοῦς Κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς Σύγχυσις, ὅτι ἐκεῖ συνέχεε Κύριος τὰ χεῖλη πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοῦς Κύριος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς». «Ἀρχικά οἱ κάτοικοι τῆς γῆς ὁμιλοῦσαν ὅλοι μία γλῶσσα καὶ ἐχρησιμοποιοῦσαν τὶς ἴδιες λέξεις. Καθῶς μετακινούνταν ἀπὸ τὴν ἀνατολή, εὗρηκαν μία πεδιάδα στή χώρα τῆς Σενναὰρ καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ. Τότε εἶπαν μεταξύ τους: Ἐλᾶτε νά κατασκευάσωμε πλίνθους καὶ νά τίς ψήσωμε στή φωτιά. Ἔτσι γιὰ τίς οἰκοδομῆς ἄρχισαν νά χρησιμοποιοῦν πλίνθους ἀντὶ γιὰ πέτρες καὶ πίσσα ἀντὶ γιὰ λάσπη. Μετὰ εἶπαν : Ἐλᾶτε νά κτίσωμε μία πόλιν καὶ ἓναν πύργο πού ἡ κορυφή του νά φθάσει στοὺς οὐρανοὺς. Ἔτσι θά γίνωμε ὀνομαστοὶ καὶ δέν θά διασκορπισθοῦμε ἐπάνω στή γῆ. Κατέβηκε λοιπόν ὁ Κύριος νά δεῖ τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργο, πού ἔκτιζαν οἱ ἄνθρωποι. Καί εἶπε ὁ Κύριος: Τώρα ὅλοι αὐτοὶ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ἀποτελοῦν ἓνα λαό μέ κοινή γλῶσσα καί αὐτό ἐδῶ εἶναι ἡ ἀρχή τῶν πράξεών τους. Ἀπό ἐδῶ καί πέρα τίποτε ἀπό ὅσα θά σκέφτωνται νά κάμουν δέν θά τούς εἶναι ἀδύνατο. Ἐμπρός, ἄς κατεβούμε καί ἄς ἐπιφέρουμε ἐκεῖ σύγχυση στή γλῶσσα τους, ὥστε νά μή ἀντιλαμβάνεται ὁ ἓνας τήν γλῶσσα τοῦ ἄλλου'. Ἔτσι ὁ Κύριος τούς διεσκόρπισε ἀπό ἐκεῖ σέ ὅλη τή γῆ καί ἐσταμάτησαν νά κτίζουν τήν πόλη. Γι' αὐτό ὠνόμασαν τήν πόλη ἐκείνη Βαβέλ, ἐπειδή ἐκεῖ ὁ Κύριος προεκάλεσε σύγχυση στή γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων καί ἀπό ἐκεῖ τούς διεσκόρπισε σέ ὅλη τήν γῆ».

6. ΦΟΒΟΣ ὁ = Συναίσθημα πού προκαλεῖ ἓνας ἐπαπειλούμενος κίνδυνος, πραγματικός ἢ καί φανταστικός, καί τό ὅποιο τίς περισσότερες φορές λειτουργεῖ ὡς ἀνασταλτικός παράγοντας τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως (δέος-τρόμος). Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2008, τόμος 13ος, σ. 89.

7. Πρβλ. *Ἐβρ.* 2, 14-15 : «*Ἐπει οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας*». «Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ παιδιά αὐτὰ ἦσαν ἄνθρωποι, ἔγινε καί ὁ Ἰησοῦς ἄνθρωπος, γιὰ νά καταργήσῃ μέ τὸν θάνατό του αὐτὸν πού ἐξουσίαζε τὸν θάνατο, δηλαδή τὸν διάβολο. Μέ αὐτὸν τὸν τρόπο ἀπελευθέρωσε ὅσους ὁ φόβος τοῦ θανάτου τούς εἶχε καταδικάσει νά εἶναι δοῦλοι σέ ὅλη τους τήν ζωή».

8. ΑΓΩΝΙΑ ἡ = Ψυχική στενοχώρια ἢ ἀνησυχία, ἄγχος, ἀπεγνωσμένη προσπάθεια, κόπος, μόχθος. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 1ος, σ. 95.

9. ΑΓΝΟΙΑ ἡ = Ἐλλειψη γνώσεως, ἀγνωσία, ἀμάθεια, σφάλμα, πλάνη ἢ ἀμαρτία πού προέρχεται ἀπό τήν ἀγνοια. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 1ος, σ. 68.

10. Πρβλ. ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ἔργα - Περὶ Προνοίας καὶ Εἰμαρμένης*, Λόγος Ε' ΕΠΕ, Τόμος 34ος, 610, 5-7. «*Βέλτιον γὰρ ἀγνοεῖν καλῶς, ἢ εἰδέναι κακῶς. τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει κατηγορίαν, τὸ δὲ ἀπεστέρηται συγγνώμης*». «Εἶναι προτιμότερη ἡ ἀγνοια ἢ καλή, παρὰ ἡ γνώση ἢ κακή. Γιατί τό πρῶτο δέν ἐπισύρει κατηγορία, ἐνῶ τό δεύτερο στερεῖται συγγνώμης».

11. ΘΥΜΟΣ ὁ = Νευρική ἔξαρση πού ἐκδηλώνεται μέ βίαιες κινήσεις, μέ ὑψωση τοῦ τόνου τῆς φωνῆς καί ἄλλους τρόπους, ὀργή, ἀγανάκτηση. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 4ος, σ. 441.

12. Πρβλ. ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ἔργα - Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Ε' ΕΠΕ, Τόμος 28ος, σ. 246, 24-26. «*Πολλάκις δὲ καὶ θυμὸς ἐπεσκόπησε τῷ τῆς διανοίας καθαρῷ καὶ τὰ τικτόμενα οὐκ ἀφῆκε προελθεῖν εἰλικρινῆ*». «Πολλές φορές μάλιστα ὁ θυμὸς σκοτίζει τήν διαύγεια τῆς διανοίας καί δέν ἀφήνει τίς σκέψεις πού γεννῶνται νά ἐξέλθουν ἀνόθευτες».

13. Πρβλ. ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ἔργα - Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ' ΕΠΕ, Τόμος 28ος, σ. 148, 14-16. «*Οὐδὲν γὰρ οὕτω καθαρότητα νοῦ καὶ τὸ διείδες θολοῖ τῶν φρενῶν, ὡς θυμὸς ἄτακτος καὶ μετὰ πολλῆς φερόμενος τῆς ῥύμης*». «Διότι τίποτε δέν θολώνει τήν καθαρότητα καί τή διαύγεια τῆς σκέψεως περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄτακτο καί ἐκτραχηλισμένο θυμό».

14. ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ἡ = Ἐλλειψη ἀσφάλειας, βεβαιότητος, τό συναίσθημα φόβου καί ἀνησυχίας γιὰ ἐπικείμενο κακό στό περιβάλλον τοῦ ἀτόμου, τό ὅποιο δημιουργεῖ φοβία, ἄγχος. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 1ος, σ. 554.

15. Πρβλ. *Ἐβρ.* 6, 18-20 : «*Ἴνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχωμεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα*». «Γιὰ δύο λοιπὸν ἀμετακίνητα πράγματα, γιὰ τὰ ὅποια εἶναι ἀδύνατον νά διαψευσθεῖ ὁ Θεός, ἐμεῖς πού κατεφύγαμε σέ αὐτὸν ὀφείλομε νά μείνωμε σταθεροὶ σέ αὐτὰ πού ἐλπίζομε.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αυτή μας ή ελπίδα μᾶς ἀσφαλίζει καί μᾶς βεβαιώνει σάν ἄγκυρα, καί μᾶς ὀδηγεῖ στά ἐνδότερα τοῦ καταπετάσματος, ὅπου μπήκε πρῖν ἀπό ἐμᾶς καί γιά χάρις μας ὁ Ἰησοῦς, ἀρχιερέας γιά πάντα ὅπως ὁ Μελχισεδέκ (Ψαλμ. 109,4)».

16. ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ ή = Τό νά ἀμφιβάλλει κάποιος γιά κάτι, ὁ δισταγμός, ή ἀμφιταλάντευση τῆς συνειδήσεως νά δεχθεῖ τί βεβαιότητα ή τήν ἀλήθεια ἑνός πράγματος, μιᾶς καταστάσεως, ὁ ἐνδοιασμός, ή ἀβεβαιότητα. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 1ος, σ. 455.

17. ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ ή = Ἑλλειψη ἐλπίδος, ἀπόγνωση. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 1ος, σ. 701.

18. Πρβλ. *Ρωμ.* 8, 24-25 : «*Τῆ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς. ὁ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; Εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα*». «*Γιατί τό ὅτι ἔχομε σωθεῖ συνδέεται μέ τήν ἐλπίδα μας. Ἡ ἐλπίδα ὅμως εἶναι γιά κάτι πού δέν τό βλέπομε, γιατί, ἐάν κάτι τό βλέπει κάποιος, ποιός ὁ λόγος νά τό ἐλπίζει; Καί ἐάν ἐλπίζομε σέ κάτι πού δέν τό βλέπομε, αὐτό σημαίνει ὅτι τό προσμένομε μέ ὑπομονή*».

19. ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ή = Ἀντίθετη γνώμη γιά κάτι, ἀντίρρηση, διαφωνία, ἀντιλογία ἐπάνω σέ κάτι, φιλονικία, ἔριδα. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 1ος, σ. 465.

20. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ή = Τό νά ἀντιλαμβάνεται κάποιος κάτι πλήρως καί σαφῶς, ή σωστή ἀντίληψη. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 5ος, σ. 185.

21. ΓΝΩΣΗ ή = Τό νά γνωρίζει κάποιος κάτι, ή βαθύτερη γνώση ή ὁποία ἔχει ἀποκτηθεῖ μέ περισυλλογή καί μελέτη, φρόνηση, σύνεση. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 2ος, σ. 469.

22. Πρβλ. ἀγίου Γρηγορίου Θεολόγου, *Ἔργα - Λόγος Β' Ἀπολογητικός τῆς εἰς τόν Πόντον φυγῆς ἐνεκεν...* ΕΠΕ, Τόμος 1ος, 168, 12-17. «*Καὶ ὄντως ὁ προστιθεὶς γνώσιν προστίθησιν ἄλγημα. οὐ μᾶλλον εὐφραίνοντος τοῦ εὐρεθέντος ἢ ἀνιώντος τοῦ διαφεύγοντος. ὅπερ, οἶμαι, φιλεῖ συμβαίνειν τοῖς ἐτι διψῶσιν ἀποσπασμένοις ὕδατος. ἢ κρατεῖν τι οὐ δυναμένοις, ἔχειν νομίζουσιν ἢ οὖς ἀπῆλθεν εὐθύς ἀστραπῆ περιλάμψασα*», «*Καί πράγματι ἐκεῖνος πού συγκεντρώνει γνώση, συγκεντρώνει μαζί καί πόνο, διότι ή χαρά τήν ὁποία τοῦ προσφέρει ἐκεῖνο τό ὅποιο ἀνεκάλυψε, τοῦ τήν στερεῖ ή λύπη γιά ἐκεῖνο πού τοῦ διαφεύγει ἀκόμη. Αὐτό νομίζω ὅτι συμβαίνει συνήθως σέ ἐκείνους, πού ἐνῶ δέν ἔχουν ξεδιψᾶσει ἀκόμη, ἀπομακρύνονται ἀπό τήν πηγή, ή σέ ἐκείνους πού ἐνῶ δέν μποροῦν νά κρατίσουν κάτι, νομίζουν ὅτι τό κατέχουν, ή σέ ἐκείνους, τέλος, πού εἶδαν γιά μία στιγμή τό φῶς μιᾶς ἀστραπῆς καί τήν ἔχασαν ἀμέσως*».

23. ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ή = Ἡ μή σωστή ἐνημέρωση μέ τήν ἀπόκρυψη ή τήν καθυστερημένη μετάδοση ὀρισμένων πληροφοριῶν, μέ τήν ὑπέρμετρη προβολή ἄλλων ή μέ τήν διάδοση εἰδήσεων πού δέν ἀνταποκρίνονται στα πραγματικά γεγονότα, τακτική πού συνεπάγεται παραποίηση καί διαστρέβλωση τῆς ἀληθείας, ἐφαρμόζεται συνήθως συνειδητά καί ἐξυπηρετεῖ ὀρισμένους στόχους καί συμφέροντα. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2008, τόμος 8ος, σ. 506.

24. ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΣ ὁ = Περιορισμός σέ κλειστό χῶρο ὡς μέσο σωφρονισμοῦ ή (ψυχιατρικῆς) θεραπείας. Πάπυρος, *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, Ἀθήνα 2007, τόμος 3ος, σ. 100.

25. ΔΙΧΑΣΜΟΣ ὁ = Διαίρεση σέ δύο μέρη, διχοτόμηση, διχογνωμία, διαφωνία, διαίρεση σέ δύο ἀντίπαλες παρατάξεις. Πάπυρος - *Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2007, τόμος 3ος, σ. 20.

26. Πρβλ. *Ἐφεσ.* 2, 14-16: «*Αὐτός γάρ ἐστιν ή εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρω ἐν καὶ τό μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τήν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τήν ἔχθραν ἐν αὐτῷ*». «*Αὐτός πραγματικά γιά ἐμᾶς εἶναι ή εἰρήνη. Αὐτός ἔκαμε τοὺς δύο ἀντιμαχομένους κόσμους ἓνα λαό καί ἐγκρέμισε μέ τό σταυρικό του θάνατο ὅ,τι σάν τεῖχος τοὺς ἐχώριζε καί προκαλοῦσε*

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ἔχθρα μεταξύ τους. Κατήργησε δηλαδή τὸν ἰουδαϊκὸ νόμο τῶν ἐντολῶν καὶ τῶν διατάξεων, γιὰ νὰ δημιουργήσῃ μὲ τὸ ἔργο του ἀπὸ τὰ δύο ἔχθρικά μέρη, ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἐθνικούς, μία νέα ἀνθρωπότητα, φέρνοντας τὴν εἰρήνη. Καὶ ἀφοῦ ἐθανάτωσε μὲ τὸν σταυρὸ του τὴν ἔχθρα, ἦνωσε τοὺς δύο πρώην ἔχθρους σὲ ἓνα σῶμα καὶ τοὺς συνεφιλίωσε μὲ τὸν Θεό».

27. ΕΦΗΣΥΧΑΣΗ ἢ = Ἐπίσχεσι, σταμάτημα, ἀποσιώπησι, (ἐφησυχάζω=ἐπαναπαύομαι, ἐμπιστεύομαι, ἐπαφίεμαι, ξεθαρρεύομαι, ἀμελῶ, παραμελῶ). Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2007, τόμος 4ος, σ. 113.

28. Πρβλ. Ἐφεσ. 6, 13-17: «*Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι σῆναι. Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφιν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ σβέσαι. καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ». «Γι' αὐτὸ νὰ φορέσετε τὴν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ μπορέσετε νὰ προβάλετε ἀντίστασι, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς σατανικῆς ἐπιθέσεως. Νὰ λάβετε κάθε ἀπαραίτητο μέτρο γιὰ νὰ μείνετε μέχρι τὸ τέλος σταθεροὶ στὶς θέσεις σας. Σταθῆτε, λοιπόν, σὲ θέσι μάχης, ζωστήτε τὴν ἀλήθεια σάν ζώνη στὴ μέση σας, φορέσατε σάν θώρακα τὴν δικαιοσύνη. Γιὰ ὑποδήματα στά πόδια σας νὰ βάλετε τὴν ἐτοιμότητα γιὰ νὰ διακηρύξετε τὸ χαρούμενο ἄγγελμα τῆς εἰρήνης. Ἐκτός ἀπὸ ὅλα αὐτά, κρατεῖτε πάντα τὴν πίστι σάν ἀσπίδα, ἐπάνω στὴν ὁποία θὰ μπορέσετε νὰ σβύσετε τὰ φλογισμένα βέλη τοῦ πονηροῦ. Ἡ σωτηρία ἅς εἶναι ἡ περικεφαλαία σας, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡ μάχαιρα πού σᾶς δίδει τὸ Πνεῦμα».*

29. ΜΕΛΛΟΝ τὸ = Τὸ χρονικὸ διάστημα μετὰ τὸ παρὸν, ὁ χρόνος πού ἀκολουθεῖ μετὰ τὴν παρούσα στιγμή, ἢ ἐξέλιξι κάποιου προσώπου, ἢ ὁμάδος προσώπων ἢ πράγματος στὸν ἀπώτερο χρόνο, (σκοπεύω τὸ μέλλον=προνοῶ γιὰ κάτι πού θὰ συμβῆ). Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* -2007, τόμος 6ος, σ. 598-599.

30. ΕΥΘΥΝΗ ἢ = Ἡ ὑποχρέωσι πού ἔχει κάποιος νὰ δώσῃ λόγο τῶν πράξεων του. Τὸ σύνολο τῶν συνεπειῶν σὲ βάρος κάποιου γιὰ τὴν παράβασι ἠθικῆς ἀρχῆς ἢ γιὰ τὴν κακὴ διαχείρισι ὠρισμένης ἐντολῆς. Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2007, τόμος 4ος, σ. 11.

31. ΣΥΝΕΠΕΙΑ ἢ = Ἐπακολούθημα, ἀποτέλεσμα, ἀπόρροια, ἐπίπτωσι. Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2008, τόμος 11ος, σ. 374.

32. ΕΚΘΕΣΗ ἢ = Ἡ τοποθέτησι ἑνὸς πράγματος γιὰ κοινὴ θέα ἢ ἐπίδειξι. Συστηματικὴ ἀφήγησι, ἐξιστόρησι, περιγραφὴ. Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2007, τόμος 3ος, σ. 158.

33. Ἰω. 6, 53-54 : «*Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίετε αὐτοῦ τὸ αἶμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἶμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ». «Καὶ ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε : Σᾶς βεβαιῶνω ὅτι ἐὰν δὲν φᾶτε τὴν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου καὶ δὲν πιεῖτε τὸ αἶμα του, δὲν ἔχετε μετοχὴ στὴ ζωὴ. Αὐτὸς πού τρώει τὴν σάρκα μου καὶ πίνει τὸ αἶμα μου ἔχει παντοτινὴ ζωὴ καὶ ἐγὼ θὰ τὸν ἀναστήσω τὴν ἐσχάτη ἡμέρα».*

34. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ἢ = Τὸ νὰ μετέχῃ κάποιος σὲ κάτι μαζὺ μὲ κάποιον ἢ κάποιους ἄλλους, συμμετέχεῃ. Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2008, τόμος 11ος, σ. 253.

35. ΣΥΓΚΡΗΤΙΣΜΟΣ ὁ = Τὸ φαινόμενο τῆς συγχωνεύσεως διαφόρων θρησκευτῶν καὶ τύπων λατρείας. Ἡ σύνθεσι δύο ἢ περισσοτέρων πολιτιστικῶν χαρακτηριστικῶν πού προέρχονται ἀπὸ διαφορετικοὺς πολιτισμοὺς καὶ δίδουν γένεσι σὲ νέες πολιτιστικὲς μορφές. Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2008, τόμος 11ος, σ. 210.

36. ΕΚΚΟΣΜΙΚΕΥΣΗ ἢ = Τὸ νὰ μεταβάλλεται κάτι ἀπὸ θρησκευτικὸ ἢ θεολογικὸ, σὲ κοσμικὸ, σὲ κατὰ κόσμον. Πάπυρος - *Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας* - 2007, τόμος 3ος, σ. 165.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

37. Λευίτ. 20, 7 & 26, Α΄ Πέτρον 1, 16 : «Καί ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος, ὁ Θεὸς ἡμῶν», «καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν», «ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος εἰμι».
38. Α΄ Θεσ. 4, 3 : «Τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀγιασμός ὑμῶν». «Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ γίνετε ἅγιοι».
39. Ν. Γιαννοπούλου, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Ἡ πολυτάραχη ζωὴ καὶ ἡ δράση τοῦ ἡγέτη τῆς ἐπανάστασης, Οἱ μονογραφίες τοῦ περιοδικοῦ «Στρατιωτικὴ ἱστορία», Λόγος πρὸς τοὺς νέους στὴν Πνύκα – 1838, ἐκδ. Περισκόπιο, Ἀθήνα 2001, σ. 157.
40. Ἐφ. 5, 32 : «Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω καὶ εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν». «Αὐτὸ τὸ μυστήριον εἶναι μεγάλο, καὶ πού ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι ἀναφέρεται στὴν σχέση Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας».
41. Ῥωμ. 12, 15 : «Χαίρειν μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων».
42. Γεν. 2, 16-17 : «Καὶ ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέγων ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ’ αὐτοῦ ἢ ὃ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ’ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε». «Ἐδωσε ἐντολὴ στὸν Ἀδὰμ, ὁ Κύριος ὁ Θεὸς λέγοντάς του: ἀπὸ ὅλα τὰ δένδρα τοῦ κήπου μπορεῖς νὰ τρῶς. Ἀπὸ τὸ δένδρο ὅμως τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ νὰ μὴ φάγης. Ἐπειδὴ τὴν ἴδια ἡμέρα πού θὰ φάγης ἀπὸ αὐτό, ἐξ ἅπαντος θὰ πεθάνης».
43. Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως (Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως), ἄρθρα 3-5.
44. Πράξ. 20, 28 : «...Ἦν περιεποίησατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος».
45. Ματθ. 28, 20 : «...καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος».
46. Ἰω. 10, 11-15 : «Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθει ὑπὲρ τῶν προβάτων. ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὦν ποιμὴν, οἷ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει. καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθει ὑπὲρ τῶν προβάτων».
47. Ἀποστολικὴ Εὐλογία κατὰ τὴν Θεῖα Λειτουργία : «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν».
48. Πράξ. 20, 28 : «Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποίησατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος».
49. Ἐβρ. 13, 8 : «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἴδιος χθές, σήμερον καὶ γὰ πάντα».
50. Ἰω. 15, 5 : «Χωρὶς ἐμένα δὲν μπορεῖτε νὰ κάμετε τίποτε».
51. Ῥωμ. 8, 18-24 : «Πιστεύω πραγματικὰ ὅτι αὐτὰ πού τώρα ὑποφέρομε, δὲν ἰσοσταθμίζουν τὴν δόξα πού μᾶς ἐπιφυλάσσει ὁ Θεὸς στό μέλλον. Γιατί ὅλη ἡ κτίσις προσμένει μέ λαχτάρια πότε θὰ φανερωθῆ ἡ δόξα τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ. Γνωρίζετε, βέβαια, ὅτι ἡ κτίσις ὑποτάχθηκε καὶ αὐτὴ στὴν φθορά, ὅχι ἐπειδὴ τό ἠθέλε ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔτσι ἠθέλησε αὐτός πού τὴν ὑπέταξε. Ἔχει ὅμως πάντοτε τὴν ἐλπίδα, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ κτίσις, ὅτι θὰ ἀπελευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσίν της στὴν φθορά, καὶ θὰ μετᾶσῃ στὴν ἐλευθερία πού θὰ ἀπολαμβάνουν τὰ δοξασμένα παιδιά τοῦ Θεοῦ. Γνωρίζομε καλά ὅτι ἕως τώρα ὅλη ἡ κτίσις στενάζει καὶ κραυγάζει ἀπὸ πόνο, σάν τὴν ἐτοιμόγεννη γυναῖκα. Καὶ ὅχι μόνον ἡ κτίσις. Τό ἴδιο πράττομε καὶ ἐμεῖς : Ἔχομε σάν ἀρῶραβωνα τοῦ νέου κόσμου τὸ ἅγιο Πνεῦμα, ἐσωτερικὰ ὅμως στενάζομε καὶ ἐμεῖς, ἐπειδὴ λαχταροῦμε νὰ γίνωμε γιὰ πάντα παιδιά τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ γλιτώσῃ τό σῶμα μας ἀπὸ τὴν φθορά. Ἐπειδὴ τό ὅτι ἔχομε σωθεῖ συνδέεται μέ τὴν ἐλπίδα μας...».

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἐνθρονιστήριος (ἐπιβατήριος) λόγος
 τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Γρηγορίου,
 ἐκφωνηθεὶς τὴν 18ην Νοεμβρίου 2021 εἰς τὸν Μητροπολιτικόν
 Ἰ. Ν. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Περιστερίου

«... Μέ μιά φωτιά ... σάν τριαντάφυλλο
 καί μιά θάλασσα ἀνέρη στά πόδια τοῦ Θεοῦ».

(Γ. Σεφέρης, *Τρία κρυφά ποιήματα*)
 ...«κι ἀπάνω στὴν ἀλήθεια μου πεθαίνω»...

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν
 καί πάσης Ἑλλάδος,

Σεβασμιώτατοι καί Πανιερώτατοι ἅγιοι
 ἐν Χριστῷ Πατέρες καί Ἀδελφοί,

Ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες τῆς Πολιτείας,
 Ἀξιότιμε καί πολυσέβαστε κ. Δήμαρχε
 τοῦ Περιστερίου,

Ἀδελφοί μου Πρεσβύτεροι καί Διάκονοι,
 Εὐλογημένε καί εὐγενικέ πιστέ Λαέ,

1600 χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε πού ὁ γόνος
 τῆς Καππαδοκίας ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος,
 ἡ θεολογικὴ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας μας ἀνά
 τούς αἰῶνες καί Ἀρχιεπίσκοπος ΚΠόλεως,
 ἀπευθυνόμενος σέ συνεπισκόπους του, σκια-
 γραφοῦσε μέ ἔμφαση καί λακωνικότητα τὸ ἔργο
 καί τὴν ἀποστολὴ τοῦ Ἐπισκόπου στὴν Τοπικὴ
 Ἐκκλησία πού τοῦ ἔλαχε νά διακονήσει καί νά
 ποιᾶνει, μέ τὰ ἑξῆς λόγια:

- «1. Πτερῶσαι ψυχὴν [Εὐαγγελικὸ κάλεσμα],
2. ἀρπάσαι κόσμον [Ἐκκλησιακὴ πρόσληψη],
3. δοῦναι Θεῷ [Ἐσχατολογικὴ προσφορά]»¹

πού θά πει μέ ἀπλά λόγια:

«Νά δώσει [ὁ Ἐπίσκοπος] φτερά σέ κάθε ἄνθρωπο
 καί, μόλις θά μπορεῖ νά πετάξει αὐτός μέ τὰ δικὰ
 του φτερά,

νά τὸν ἀρπάξει ἀπὸ τὸν ἀκοινωνιακὸ κόσμον
 καί νά τὸν προσφέρει στὸν Θεό».

Ἡ ἀπλή καί λιπὴ αὐτὴ φράση, ἀλλὰ τόσο
 οὐσιαστικὴ καί περιεκτικὴ, συμπυκνώνει ὅλη
 τὴν «πράξη διαποιήσεως» τῆς Ἐκκλησίας καί
 τοῦ ἐπισκόπου Της διὰ μέσου τῶν αἰῶνων. Αὐτὸ

συνιστᾷ πυξίδα, ὁδοδείκτη καί προσανατολισμό
 γιὰ τὴν τρίπτυχη ἀποστολὴ τοῦ Ἐπισκόπου
 ἀπέναντι στὸν λαό του, πού δέν εἶναι τίποτε
 ἄλλο παρά κάλεσμα τῶν ἀνθρώπων μέ
 ἐλευθερία, πρόσληψη τῶν ἀνθρώπων μέ ἀγάπη
 καί προσφορά κοινωνίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων
 στὸν Τριαδικὸ Θεό.

Τὶς βαθμίδες τοῦ ἀρχιερατικοῦ Θρόνου τῆς
 Ἱερᾶς Μητροπόλεως Περιστερίου ἐπίσημα
 σήμερα, «ἐν ἀσθενείᾳ καί ἐν φόβῳ καί ἐν τρώμῳ
 πολλῶν»² ἀνερχόμενος καί μέ ἀγωνία..., σάν ἐκεῖνη
 τὴν γνωστὴ ἀγωνία τοῦ «φαγεῖν τὸ Πάσχα»³
 ἀναπέμπω «δόξαν τῇ ἁγίᾳ καί ὁμοουσίῳ καί
 ζωοποιῷ καί ἀδιαιρέτῳ Τριάδι»⁴.

Ἰσταμαί ἐνώπιον τοῦ Λαοῦ τοῦ Περιστερίου σέ
 μία ἐκκίνηση σχέσης, πού ἡ Ἐκκλησία μας τὴν
 θέλει ἀγαπητικὴ, τὴν ἐννοεῖ ὡς σχέση «γάμου
 Νυμφίου καί Νύμφης», ὡς σχέση ἀμοιβαίας
 ἀγάπης ἀνάμεσα στὸν Ἐπίσκοπο καί τὴν Τοπικὴ
 τοῦ Ἐκκλησία. Τόσο δέ στενός εἶναι ὁ δεσμός
 αὐτός μεταξύ τοῦ Ἐπισκόπου καί τοῦ Λαοῦ
 τῆς Τοπικῆς τοῦ Ἐκκλησίας, πού αὐτός καί
 μόνον ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιο αὐτῆς τῆς σχέσης.
 Γύρω ἀπὸ αὐτὸν τὸν δεσμό τῆς πνευματικῆς
 πατρότητας καί υἱικότητας οἰκοδομεῖται ἡ ζωὴ
 μας. Πιστεύω ὅτι αὐτὴ ἡ σχέση, ἐμφορούμενη
 ἀπὸ πνεῦμα ἀμοιβαιότητος, θά ἀποτελέσει τὴν
 ἀπαρχὴ παντός ἔργου ἀγαθοῦ καί τὸ μυστικὸ
 κάθε ἐπιτυχίας. Ἡ σχέση αὐτὴ θά ἐπιτρέψει
 ἀκόμη καί τὴν ἀλήθεια νά ποῦμε καί τὸν ἔλεγχον
 νά ποιήσουμε· τὴν ἀκρίβεια νά κρατήσουμε καί
 τὴν ἐπιείκεια νά προσφέρουμε· τὴν πίστη νά
 τηρήσουμε καί τὴν ἀγάπη νά αὐξήσουμε. Αὐτὴν
 ἀκριβῶς τὴν ὄντολογικὴ σχέση εὐχομαί καί
 ἐπιθυμῶ νά ἀναπτύξουμε.

Ἡ Ἐκκλησία, καί πολὺ περισσότερο ἡ Τοπικὴ
 Ἐκκλησία, δέν εἶναι ὑπόθεση ἑνός μόνον

άνθρωπου, του επίσκοπου της, αλλά είναι υπόθεση ενός λαού, είναι υπόθεση όλου του λαού, κλήρου και λαού!...

Γνωρίζω ήδη καλά, και είναι αυτό σε όλους γνωστό, ότι εσείς, ο λαός του Περιστερίου, είσθε λαός πρώτα απ' όλα ευσεβής και φιλόθεος. Είσθε λαός φίλεργος και πρωτοποριακός σε κάθε κοινωνική πρωτοβουλία. Είσθε οι Περιστεριείς σε όλους γνωστοί και αξιέπαινοι για την κοινωνικότητά σας και την μεγαλοφυχία σας, που πηγάζουν από δύσκολες στιγμές της ιστορικής πορείας του Γένους μας, ιδιαίτερα δε μετά από εκείνον τον ξεριζωμό της Μικρασιατικής Καταστροφής, από τον οποίο όχι μόνον δέν καμφθήκατε με τις αντιξοότητες και τις δυσκολίες, αλλά σταθήκατε δημιουργικά ὄρθιοι 100 χρόνια τώρα, ως άξιος μεγαλομάρτυς Ἑλληνικός λαός. Γνωρίζω ακόμη πόσο έχετε δοκιμασθεί στην πορεία σας αυτή μέσα σε πάμπολλες θεομηνίες και δοκιμασίες, και πόσο ανώτεροι εξέρχεσθε απ' όλες αυτές τις δοκιμασίες.

Γνωρίζοντάς σας ήδη, θά ήθελα στο σημείο αυτό να πω και εγώ κάτι σύντομο για έμένα, απλώς για να γνωρίζετε την δική μου διαδρομή μέχρις εδώ και να αντιληφθείτε, μέσα από φυλαγμένες μνήμες, γιατί τά μυστικά βήματά μου ακολουθοῦν ἀθόρυβα τά δικά σας. Κατάγομαι από ένα ἄσπμο γεωργο-κτηνοτροφικό ὄρεσίβιο χωριό της Δυτικής Μακεδονίας με 50 σπίτια και ένα καμπαναριό. Οἱ καταγωγικές μου ρίζες προέρχονται από την Ἡπειρο, την ιστορική Μοσχόπολη και την Φούρκα της Κόνιτσας, γεννήθηκα ὁμως στην Μακεδονία, στο χωριό Νάματα της Ἐπαρχίας Βοίου, του Δήμου Ἀσκίου του Ν. Κοζάνης από πατέρα, και, από μητέρα, ἀρύομαι ἐπιπλέον την καταγωγή από τό διπλανό και ἀδελφό ὄρεσίβιο χωριό Βλάστη της προσφυγικής Πτολεμαΐδας, (στην ὁποία Πτολεμαΐδα συναναστράφηκα με πονεμένο κόσμο από τόν Πόντο και την Μικρά Ἀσία), και τόν Θεσσαλικό Τύρναβο της Λάρισας. Βρέθηκα να σπουδάζω στην Θεσσαλονίκη και χειροτονήθηκα κληρικός στην ἑτέρα προσφυγική πόλη της Μακεδονίας, τό Κιλκίς. Μετά από ἕναν περίπλου σπουδῶν και ἱερατικής διακονίας στην Δυτική Εὐρώπη και στίς Βαλτικές Χῶρες, ἐντάχθηκα στην Θεολογική Σχολή του

Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Καί ἔτσι, τό 2008 βρέθηκα στην Ἀθήνα. Ἐκεῖ..., τότε ἦταν πού ὁ Μακαριώτατος με ἀγκάλιασε πατρικά, και, ἐνῶ με γνώριζε ἐλάχιστα, με περιέβαλε με ἕνα κῦμα καθολικής ἐμπιστοσύνης – πού με ὠθεῖ να του πῶ ἕνα υἱικό εὐχαριστῶ και ἀπό ἐτοῦτο ἐδῶ τό βῆμα – και με τήν ἀγάπη του, ἐντάσσοντάς με στην δύναμη τῶν κληρικῶν της Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἡ ἀπροϋπόθετη συνεργασία μας ἔδωσε τό ἔναυσμα της πρότασής του να ἐκλεγῶ ἐπίσκοπος ἀπό τό Συνοδικό Σῶμα της Ἱεραρχίας, ἡ ὁποία με ἐξέλεξε ἐπίσης με ἀγάπη Μητροπολίτη Περιστερίου. Θέλω ὅλοι σας να γνωρίζετε ὅτι στό Περιστερί, αυτό τό ἐλκτικό ἄγνωστο μέχρι αυτήν την στιγμή για μένα, ἔρχομαι ἀπροϋπόθετα, με πανσέλννες προσδοκίες, για να ὑπηρετήσω ἕναν λαό, ὁ ὁποῖος ἀξίζει ἀπύθμενα την ἀγάπη και την χάρη του Θεοῦ, και να μεταφέρω τό μήνυμα ὅτι «τοῦτό ἐστι τό θέλημα του Θεοῦ, ὁ ἁγιασμός ἡμῶν»⁵.

Ἀναλαμβάνω την ποιμαντική εὐθύνη της Μητροπόλεως του Περιστερίου σε μία ἐποχή, κατά την ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖται να ἀντιμετωπίσει καινές προκλήσεις πού προέρχονται ἀπό ὀλοένα ἐξελισσόμενες ἐπιστημονικές ἀνακαλύψεις μέσα στον μεταβαλλόμενο κόσμο και ἀπό τά νέα δεδομένα της ἐποχῆς της Μετανεωτερικότητας, πού προχωρᾶ ἀναπτυσσόμενη πολυμερῶς και πολυτρόπως. Θά ἐργασθοῦμε ὅλοι μαζί ἐνωμένοι, χέρι με χέρι, παραμένοντας και ἐγώ ὁ ἴδιος σε αυτό πού ἦταν προσφιές στον Χριστό μας: να εἶμαι διάκονος ὄλων σας. Ὁ ἐπίσκοπος είναι για να διακονεῖ, ὄχι για να τόν διακονοῦν. «Οὐκ ἔρχομαι διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι»⁶. Ὡς διάκονος, ἀντιλαμβάνομαι πολύ καλά τί σημαίνει ὁ Ἐπίσκοπος να εἶναι πατέρας και ἀδελφός, και ὄχι δεσπότης και ἐξουσιαστής. Πιστεύω δε ἀκράδαντα ὅτι καμμία ἐπιτυχία στην διαποίμανση του λαοῦ δέν εἶναι ἐφικτή χωρίς τό μοναδικό μέσο και ἐφόδιο, τό ὁποῖο λέγεται ἀγάπη του Ποιμένα προς τό Ποῖμνιό του⁷. Καί αὐτῆς της ποιμαντικής ἀγάπης μου στόχος εἶναι ἡ κατά Χριστόν αὐξηση και ἡ σε ὅλα προκοπή πάντων. Ἐξ ἄλλου, «ἡγεμονίς ἐστι τῶν ἀρετῶν τό πάντας εὐεργετεῖν»⁸. Καί ὅλα αυτά με πιστότητα προς την μακροχρόνια ἱστορία και τίς παραδόσεις

μας, τῶν ὁποίων θά εἶμαι συνεχιστής καί πιστός διάκονος.

Ἐτούτη τήν ιδιαίτερη στιγμή κάνω μόνον μνεΐα τῶν ἀειμνήστων προκατόχων μου, Ἀλεξάνδρου, Χρυσοστόμου καί Κλήμεντος. Τούς διαδέχομαι μέ ἐπίγνωση τοῦ ἔργου τους, τοῦ ὁποίου καλοῦμαι νά γίνω συνεχιστής καί ταυτόχρονα κρίκος, δίκην σκυταλοδρομίας, τῆς ἐνιαίας Ἐκκλησιακῆς ἀλυσίδας, τήν ὁποία καλούμεθα ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας συνοδικά νά παραδώσουμε ἀδιάσπαστη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ στήν Βασιλεία Του. Ὁ ἀπολογισμός τοῦ ἔργου τους εἶναι καί ἀπαρχή τοῦ δικοῦ μας ἔργου. Καί αὐτήν τήν σκυτάλη μεταβίβασης σήμερα τήν παραλαμβάνω ἀπό τόν Τοποτηρητή τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου τοῦ Περιστερίου Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετρούπολεως καί ἀγαπητό σέ μένα κ. Ἀθηναγόρα, τόν ὁποῖο θά ἤθελα νά εὐχαριστήσω ἐκ μέρους ὄλων μας γιά τήν διακονία του σέ ἕναν ὀρφανό κληρο, στόν ὁποῖο στάθηκε πατέρας καί ἀδελφός, καί στό σωτηριολογικό ἔργο τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, καθώς καί γιά τήν πρόφρονα καί φιλάδελφο προσλαλιά του. Κατά δέ τήν εὐσημο ἐτούτη ἡμέρα τῆς Ἐνθρονίσεώς μου, ἐπιθυμῶ νά σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι θά συνεχίσω τό μέχρι τοῦδε ἔργο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐστιάζοντας τήν προσοχή μου σέ αὐτά τά πεδία πού εἶναι ὑψίστης προτεραιότητας σέ σχέση μέ ὅ,τι ἔχει νά κάνει μέ τόν ἄνθρωπο καί μέ τήν διπλή ἐνότητα τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας καί τῆς Τοπικῆς μας κοινωνίας τοῦ Περιστερίου. Στήν δική μας Ἱστορία, τά μεγάλα ἔργα ἔγιναν ταυτόχρονα μέ ἐνότητες καί συνεργασία. Αὐτό ἐνστερνίζομαι καί αὐτό ὀραματίζομαι. Ἡ πρόσφατη πανδημία λίγο μᾶς σκόρπισε... Καί γι' αὐτό, τό χάσμα πού προκάλεσε αὐτή, ἐλάτε νά τό γεμίσουμε μέ ἐνότητες τῆς κοινωνίας τῶν προσώπων!...

Στήν προοπτική αὐτή, συστρατεύομαι μέ τούς συλλειτουργούς μου συγκυρηναίους, Πρεσβυτέρους καί Διακόνους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Περιστερίου, ἔχοντας πολλή ἐμπιστοσύνη στους ἀδελφούς μου Κληρικούς, πού ὁ Θεός μοῦ ἐνεπιστεύθη νά ἔχω⁹. Ἐκτιμῶ τόν ζῆλο ὄλων ἀνεξαίρετως. Γνωρίζω τά προβλήματα. Θεωρῶ ὅμως βέβαια καί δεδομένη τήν πρόθυμη καί

ἀμέριστη συμπαράσταση ὄλων, γιά πληρέστερη κοινή διακονία τοῦ λαοῦ τῆς Μητροπόλεώς μας καί, κοινωνικά, τῆς Τοπικῆς μας κοινωνίας τοῦ Περιστερίου. Ὁ Χριστός, πατέρες καί ἀδελφοί μου ἀγαπητοί καί προσφιλεῖς συναντιλίπτορες, διασταυρώνει ἔγχρονα ἀπό σήμερα τούς δρόμους μας σέ μιᾶ πορεία διακονίας στό ἐξῆς κοινή καί ἀδιαχώριστη. Τό αἴτημά μου εἰδικά γιά ἐσᾶς, συνοδοιπόροι μου, θά εἶναι χριστό· «*Θεὲ καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ᾧσιν ἐν*»¹⁰. Τό ὄραμα αὐτό θά διατρέχει στό ἐξῆς τήν συνεργασία μας καί τήν κοινή μας πορεία διακονίας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά ἀναφωνήσω καί ἐγώ μιᾶ ἐσχατολογική ἡμέρα· «*Κύριε, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὐς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο. [...]. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου*»¹¹... Σέ αὐτήν τήν προοπτική σᾶς καλῶ ἐν σώματι νά πορευθοῦμε ἀντάμα!..., γιά νά εἶναι ὁ κληρὸς τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ πιστὸς ὑπηρέτης, ὁ γλυκὺς παρηγορητὴς καί ὁ φωτεινὸς ὁδηγὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες τῆς Πολιτείας καί τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης τοῦ Δήμου Περιστερίου, σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους ἀνεξαίρετως γιά τήν θερμὴ ὑποδοχὴ πού μοῦ ἐπιφυλάξατε. Φανερώνει τήν θέρημ τῆς καρδιάς σας καί τήν ἐκτίμησή σας γιά τήν Μάνα Ἐκκλησία. Γνωρίζουμε ὅτι οἱ ρόλοι μας εἶναι σαφῶς διακριτοί, ἀλλὰ ταυτόχρονα εἶναι καί κοινοί στήν ὑψίστη διακονία τοῦ λαοῦ καί τόπου, ὅπου αὐτὸς κεῖται. Στό πρόσωπό μου θά συναντήσετε αὐτόν πού πιστεύει στόν διάλογο, ὡς τῆς ἀνεξαίρετης καί ἀπαραλείπτως μεσόδμης τῆς ἀλήθειας, ἕναν διάλογο βασισμένο στήν χαλκηδόνια διαλεκτικὴ σχέση ἐλευθερίας καί ἀγάπης. Σᾶς ἀπλώνω τό χέρι..., ὄχι μόνον γιά νά σᾶς μεταφέρω τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καί γιά νά σᾶς δηλώσω πλήρη διάθεση συνεργασίας, στήν προοπτικὴ τοῦ νά διακονήσουμε ἀντάμα ὅ,τι πολυτιμότερο ὑπάρχει ἐπάνω στήν γῆ, τήν κορωνίδα τῆς Δημιουργίας, τόν ἄνθρωπο, πού πρῶτος ὁ Θεὸς τόν ἀγάπησε καί προσέφερε ἐπάνω στόν Σταυρὸ τό ἄλλο αἶμα Του γιά τήν πρόσληψη καί σωτηρία του.

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, δεχθεῖτε τήν

εὐγνωμοσύνη μου καί τίς εὐχαριστίες μου γιά τήν παρουσία σας ἐδῶ καί τήν συμπροσευχή σας. Ἰδιαίτερος δέ εὐχαριστῶ τά μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά τήν ἀμέριστη ἐμπιστοσύνη στό πρόσωπό μου. Εὐχρηθεῖτε στόν Κύριο νά μέ ἀναδείξει ἀντάξιο τῶν προσδοκιῶν σας ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ λογικοῦ μου Ποιμνίου.

Μακαριώτατε, μέ τήν φωνή Σας καί μέ τήν ἐκπεφρασμένη, ὡς ὁ οἰκεῖος ἐπίσκοπός μου, πρότασή Σας γιά τήν ἐκλογή καί τήν χειροτονία μου, μέ τήν προτροπή σας, πού λέγει: «*Ὑπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ Ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου*»¹², Σᾶς ἀπαντῶ μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ ὅτι «τὸ ἔργον, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω, ἤρχισα»¹³. Προσβλέπω στίς προσευχές Σας καί στήν οὐσιαστική Σας συμπαράσταση. Κείμενος στό Λεκανοπέδιο τῆς Ἀττικῆς, θά παραμένω ἐκ τοῦ σύνεγγυς συνοδοιπορῶν σέ Ἐσᾶς καί στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας μας, δηλώνοντας ὀλοκληρωτική ἀφιέρωση στήν ποιμαντική διακονία τοῦ Ποιμνίου μου, τόν ἐκλεκτό καί εὐγενῆ λαό τοῦ Περιστερίου, διότι τοιοῦτός μοι ἐκκληρώθη Κληρὸς ἱερός. Γιά δέ τήν ἐμπειστημένη σέ ἐμένα Μητρόπολη θά ἐργασθῶ νά ἀποβῆ αὐτή ἀληθινή, σιωπηρή καί ἀποδοτική κυψέλη φιλανθρωπίας, κοινωνικῆς ἐνεργητικότητας καί κάθε ἄλλου γόνιμου ἔργου ἐνότητος καί συνοχῆς τῆς κοινωνίας.

Εὐλογημένοι νά εἴσθε ἀπό τόν Κύριο πάντες οἱ παρόντες καί οἱ ἐκ τοῦ μακρᾶν προσευχόμενοι γιά τήν ἀναδυόμενη ἐπισκοπική μου πορεία. Ὅσοι δέ εἶχατε τήν καλωσύνη νά μετακινήθετε καί νά μέ στηρίζετε ἐτούτη τήν ἰδιαίτερη ὥρα, κατά σάρκα συγγενεῖς, ἀδέλφια καί φίλοι, ὅλοι ἀγαπητοί, δεχθεῖτε τήν βαθεῖά μου ἀγάπη καί εὐχαριστία. Μέ βαθύτατη συγκίνηση ἀναμνησκόμενοι τόν ἀείμνηστο πατέρα μου, τήν ἀγαλλομένη μνήμη τοῦ ὁποῦ εὐγνωμονῶ, ὡς καί τήν προσφιλή μητέρα μου, γιά ὅσα ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκοπίασαν.

Καί τώρα ὁ λόγος διευρυμένος ἀπευθύνεται «εἰς τὸ κοινόν»¹⁴ ὅπως χαρακτηριστικά ἀποκαλεῖ μία Τοπική Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τὸ πλήρωμα τῆς Τοπικῆς κοινωνίας, πρὸς ἐσᾶς ὅλους, τόν λαό τόν ἀπαντα, πού ὁ Θεός τόσο ἀγάπησε καί ἀγαπᾷ.

Σέ αὐτὸ τὸ κοινὸ μας ξεκίνημα, ἴσταμαι ἐνώπιόν σας, ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ πού κεῖται σέ

ἐτούτον τόν εὐλογημένο καί ποτισμένο μέ ἰδρώτα τόπο τοῦ Περιστερίου, καί θέλω ἀπὸ τὰ μύχια τῆς καρδιᾶς μου νά σᾶς ζητήσω μία μοναδική καί ἀκριβῆ χάρι. Νά ζητήσω ὅ,τι πιὸ ἀκριβὸ ἔχετε!... Καί ποῖο εἶναι αὐτό; Ὅχι τὸ ἀκριβότερο μέ τὰ μέτρα «τοῦ κόσμου τούτου»¹⁵, σπῖτια, αὐτοκίνητα, κινητὴ καί ἀκίνητη περιουσία. Τίποτε ἀπὸ αὐτά! Ἐγὼ ζητῶ κάτι ἀκόμη πιὸ ἀκριβὸ καί πολύτιμο, κάτι ἀποκλειστικὸ καί μοναδικό: «Οὐ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς»¹⁶, δέν ζητῶ τὰ πράγματά σας, ἀλλὰ ἐσᾶς! Θέλω νά μοῦ δώσετε τήν καρδιά σας, νά τήν προσφέρω στόν Θεό!... Γι' αὐτόν τόν μοναδικὸ λόγο ἦρθα ἐδῶ, γι' αὐτόν τόν λόγο μέ ἔθεσε ἡ Ἐκκλησία ἐδῶ ποιμένα σας, γιά νά συλλέξω ἐλεύθερα καί ἀβίαστα τίς καρδιές ὅλων σας σέ μία ἐνότητα καί σέ μία κοινότητα καρδιᾶς, καί νά προσφερθεῖ αὐτὴ στόν Τριαδικὸ Θεὸ μας, γενόμενη μία Ποίμνη, ἓνα Ἐκκλησιακὸ Σῶμα ἀδιάσπαστο καί ἀχώριστο, ἓνα Σῶμα Χριστοῦ. Καί θέλω νά γνωρίζετε μιά γιά πάντα ὅτι ὁ ἐπίσκοπός σας εἶναι μιά ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά γιά ΟΛΟΥΣ ΣΑΣ, ὅπως εἶναι ἡ μάνα κλωσσαριά, πού ἔχει καί κίτρινα, καί κόκκινα, καί μαῦρα, καί ἄσπρα κλωσσόπουλα κάτω ἀπὸ τίς φτεροῦγες τῆς...

Ἐπὶ αὐτῶν ὑπαρξιακῆς ποιότητες πού ἀποτελοῦν προϋπόθεση, γιά νά ἀνοίξει κάποιος ἓναν δρόμο. Τὸ «νά μοῦ δώσετε τήν καρδιά σας νά τήν προσφέρω στόν Θεό» εἶναι τὸ μόνον πού ἀποτελεῖ γιά μένα καί γιά ἐμᾶς προϋπόθεση, γιά νά βαδίσουμε μαζί τόν ἴδιο δρόμο «συν-οδικά», καρδιακά καί ἀγαπητικά. Καί αὐτὸ γιατί ὁ τρόπος ὑπαρξης τοῦ Θεοῦ εἶναι βαθιὰ ἐρωτικός, εἶναι ἀγαπητικὴ κοινωνία Προσώπων, ἀγαπάει τόσο πολὺ τόν ἄνθρωπο, πού θέλει νά κατακτηθεῖ καί ὄχι νά κατακτῆται, θέλει νά διακονήσει καί ὄχι νά ἐξουσιάσει. Θέλει νά μᾶς σώσει, ὄχι γιά νά ἀγαπηθεῖ, ἀλλὰ γιατί μᾶς ἀγαπάει... Μονάχα ἓνα γεγονός, ἴσως, Τόν πληγώνει..., πού χρειάστηκε ἓνας Σταυρός, γιά νά δοῦνε οἱ ἄνθρωποι τήν χωρίς ὄρια ἀγάπη Του. Γι' αὐτὸ συμφωνῶ μέ ἐκεῖνον τόν σοφὸ (Balthasar) πού εἶπε ὅτι «οἱ ἐρωτευμένοι εἶναι οἱ πλέον κατάλληλοι νά μιλήσουν γιά τὸν Θεό»... Αὐτὸ ἐννοοῦσε καί ὁ σημερινὸς ἐορτάζων ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, αὐτὸς πού πρόσφερε ἀγαπητικά

τὴν καρδιά του στὸν Θεό, ὅταν ἔλεγε κάτι ποὺ συνιστᾶ τὴν προοπτικὴ τῆς θέωσης· «Ἐγὼ δὲν θέλω ὁ θάνατος νὰ καθορίσει τὴν σχέση μου μὲ τὸν Θεό· θέλω ἄμεση κοινωνία μὲ τὸν Θεό ἐδῶ καὶ τώρα»!... Αὐτὴν τὴν κοινωνία τὴν πέτυχε ὁ ἅγιος Γρηγόριος, προσφέροντας ὁ ἴδιος τὴν καρδιά του στὸν Θεό...

«Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῶν ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξιχύσθε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν πλήρωμα τοῦ Θεοῦ»¹⁷.

Ἄφησα γιὰ τὸ τέλος ἓνα ἐγερτήριο κάλεσμα· ἓνα ἐγερτήριο σάλπισμα γιὰ τὸ Περιστέρι, γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν κόσμον ὁλόκληρο, ὅπως τὸ ἀποκαλεῖ, παραλλάσσοντάς το λίγο ἐδῶ, ἓνας ποιητής μας, ὁ Ἄγγελος Σικελιανός:

Ἐμπρός· βοηθᾶτε νὰ σπκώσουμε τὸν Ἥλιο πάνω
ἀπὸ τὸ Περιστέρι·
«Ὀμπρός· βοηθᾶτε νὰ σπκώσουμε τὸν Ἥλιο πάνω
ἀπ' τὴν Ἑλλάδα·
Ὀμπρός, βοηθᾶτε νὰ σπκώσουμε τὸν Ἥλιο πάνω
ἀπὸ τὶς γειτονιὲς τοῦ κόσμου»!...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. ἐν PG, τ. 35, στ. 432B. Ἐπίσης, Θεοδώρου Στουδίτου, Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου ἐκ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν ἐκλογῆς πρώτης καὶ δευτέρας ἐξορίας, ἐκδ. G. Fatouros, τόμ. II, Walter de Gruyter [CFHB XXXI/2], Berolini 1992, σσ. 38121-125 (PG 99, 949A): «[...], ἐπισκοπικῶς καὶ ἱερατικῶς, πρὸς τὸ μόνον πτερῶσαι ψυχὴν καὶ ἀρπάσαι κόσμον καὶ δοῦναι Θεῷ καὶ ὅλον τὸ ποίμνιον διασώσασθαι ἐκ θανάτου ἁμαρτίας, καὶ οὕτως κατὰ δευτέρον λόγον καὶ τὰ ἐπιτίδεια τῆς παρουσίας ζωῆς δι' οἰκονόμων καὶ ἐπιτρόπων πορίζεσθαι».

2. Α' Κορ. 2, 3.

3. Βλ. Ματθ. 26, 17. Πβ. Μακ. 14, 12. 14· Λουκ. 22, 8. 11. 15.

4. Ἀναφωνηματικὴ ἔναρξη τοῦ Ἀναστάσιμου Ὁρθρου.

5. Α' Θεσσ. 4, 3.

6. Ματθ. 20, 28.

7. Πβ. Ἰω. 10, 11.

Τὸν Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης... τῶν Χριστουγέννων
καὶ τῆς Βασιλείας,
καθὼς τὸ μικρὸ φύραμα «ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ»¹⁸
γιὰ νὰ εἴμαστε, ὅπως ἀπευθύνει κάλεσμα
ὁ Απόστολος καὶ Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῶν
Ἀθηνῶν Παῦλος, «τὸ νέον φύραμα»¹⁹
σὲ μιὰ ἐποχὴ Μετανεωτερικότητας καὶ ἐνὸς
ἀναδυόμενου ἀποχριστιανισμοῦ...
»Ὀμπρός, λοιπόν, οἱ δημιουργοί! Τὴν ἀχθοφόρα
ὀρμὴ Σας
στυλῶστε μὲ κεφάλια καὶ μὲ πόδια,
μὴ βουλιάξει ὁ Ἥλιος!»²⁰

Θὰ ἔλεγα μὲ ἄλλα λόγια, ἀδέλφια μου πεφιλημένα καὶ γιὰ πάντα ἀγαπημένα, νὰ σώσουμε τὸν Θεό ἐπὶ γῆς· καὶ ὅταν σώσουμε τὸν Θεό, τότε καὶ Ἐκεῖνος θὰ μᾶς σώσει!..., διότι «χωρὶς αὐτοῦ»²¹ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ γίνει...

Τέλος, ἀπευθύνω πρὸς ὅλους Σας ἓνα μύχιο, τόσο καρδιακό ὅσο καὶ ἀδελφικό αἷτημα ἀγάπης καὶ Σᾶς ζητῶ νὰ παρακολουθεῖτε καὶ νὰ συντροφεύετε μὲ τὴν προσευχὴ Σας τὴν πορεία μου καὶ τὴν ἐπισκοπικὴ μου διακονία μὲ τέσσερις μόνον λέξεις: «Χριστέ, βοήθει Ἐπισκόπῳ Γρηγορίῳ».

Μακαριώτατε, εὐχηθεῖτε γιὰ ἐμᾶς ἐδῶ στὸ Περιστέρι·

«Ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους
καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν
Χριστῷ τῷ Θεῷ παραδώμεθα»²³
Γένοιτο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

8. Άριστοτέλους, *Ρητορική Τέχνη*, 1367β.
9. *Ήσ.* 8, 18, καὶ *Ἐβρ.* 2, 13.
10. Πβ. *Ίω.* 17, 11.
11. Βλ. *Ίω.* 17, 12-14.
12. Βλ. *Ματθ.* 21, 28.
13. Βλ. *Ίω.* 5, 36· πβ. *Ίω.* 17, 4.
14. Κανόνας 19 τῆς Τοπικῆς Συνόδου τῆς Γάγγρας (340).
15. *Ίω.* 8, 23.
16. *Β' Κορ.* 12, 14.
17. *Ἐφεσ.* 3, 14-19.
18. *Α' Κορ.* 5, 6, καὶ *Γαλ.* 5, 9.
19. *Α' Κορ.* 5, 7.
20. Ἄγγελου Σικελιανοῦ, *Λυρικὸς Βίος*, τ. Ε', *Λυρικά*, φιλολογικὴ ἐπιμέλεια Γ. Π. Σαββίδης, Ἀθήνα, ἐκδ. Ἴκαρος, 2000, σελ. 173.
21. Βλ. *Ίω.* 15, 5.
22. Καταληκτικὸ αἴτημα τῶν Εἰρηνικῶν τῶν Θείων Λειτουργιῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ

Τό νομικό καθεστώς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων
Ὁ ἰσχύων Κανονισμός 55/1974 καί νεώτεροι Κανονισμοί
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Κωνσταντίνου Γ. Παπαγεωργίου,
Αν. Καθηγητοῦ Νομικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ., Δικηγόρου Θεσσαλονίκης
Γρηγορίου Ι. Γιαννούλη,
ΔΜΣ Νομικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ., Δικηγόρου Λάρισας

Διάγραμμα

I. Εἰσαγωγικά. Ἡ κανονιστική ρύθμιση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων

II. Ὁ Κανονισμός 55/1974: δομή, περιεχόμενο καί ἀποστολή

III Νεώτεροι Κανονισμοί περί ἐκκλησιαστικῶν ἔργων. Ἡ ἐπιρροή τους στήν ἔκταση ἐφαρμογῆς τοῦ Κ. 55/1974

IV. Συμβάσεις ἐκκλησιαστικῶν ἔργων καί Εὐρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο. Ἡ κοινοτική ἔννοια τοῦ «ὀργανισμοῦ Δημοσίου Δικαίου» καί οἱ συνέπειές της γιά τό καθεστώς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων

V. Νομολογιακές ἐφαρμογές τοῦ Κ. 55/1974. Νομική φύση τῆς σύμβασης ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου καί δικονομικές συνέπειες

Καταληκτικά Συμπεράσματα-Προτάσεις

I. Εἰσαγωγικά. Ἡ κανονιστική ρύθμιση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων

1. Ἡ συνταγματική θέση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ρυθμίζεται κυρίως ἀπό τίς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 3, 13 καί 72 § 1 Σ. 1975. Σύμφωνα μέ τήν τελευταία ἀπό τίς διατάξεις αὐτές, τά ἐκκλησιαστικῆς φύσεως ζητήματα τῶν ἄρθρ. 3 καί 13 Σ. ἀποτελοῦν ἀντικείμενο ρυθμιστικῆς ἐπέμβασης τῆς Πολιτείας, μέ νόμους πού ψηφίζει ἡ Ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς. Σ' αὐτούς συγκαταλέγεται ὁ Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977, Κ.Χ.Ε.Ε.), ὁ ὁποῖος ἐξειδικεύοντας τί συνταγματική πρόβλεψη τοῦ ἄρθρ. 3 Σ., παρέχει στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μία διευρυμένη αὐτοδιοίκηση, μέ περιεχόμενο νομοθετικό, ἐκτελεστικό καί δικαστικό.

2. Ὑπό τίς ἀνωτέρω συνταγματικές προϋποθέσεις καί μέ σειρά διατάξεων τοῦ Κ.Χ.Ε.Ε., παραχωρήθηκαν πολυάριθμες νομοθετικές ἐξουσιοδοτήσεις πρὸς τήν Ι.Σ.Ι., ὡς τό ἀνώτατο διοικητικό ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἔκδοση κανονιστικῆς φύσεως διοικητικῶν πράξεων (Κανονισμῶν / Κανονιστικῶν Διατάξεων) γιά τήν αὐτοδιοικητική ρύθμιση τῆς ἐσωτερικῆς ὀργάνωσης καί λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ

οργανισμού και των οικείων κεντρικών ή περιφερειακών Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ.¹

Η παραχώρηση του πιο πάνω δικαιώματος δεν αποτέλεσε καινοτομία του Ν. 590/1977, αφού ανάλογη εξουσία είχε για πρώτη φορά αναγνωρισθεί στην Έκκλησία με διατάξεις του προϊσχύσαντος Κ.Χ.Ε.Ε., ήτοι του Ν.Δ. 126/1969². Άκολούθως, με την τροποποιητική διάταξη του άρθρ. 5 § 1 Ν.Δ. 407/1970, όριστηκε ότι οι εν λόγω Κανονισμοί θα δημοσιεύονταν στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως, ό δέ έλεγχός τους θά ήταν έπιτρεπτός για υπέρβαση της νομοθετικής τους εξουσιοδότησης ή τυχόν έλλειπή της, όχι όμως και για κατάχρηση εξουσίας³.

Η κομβική σπουδαιότητα των εξουσιοδοτικών διατάξεων του Ν.Δ. 126/1969 για την εύρυθμη λειτουργία του εκκλησιαστικού οργανισμού όδήγησε στή διατήρησή τους σε ισχύ και μετά την κατάργηση του πρώην Κ.Χ.Ε.Ε. Περαιτέρω, δυνάμει του άρθρ. 67 του Ν. 590/1977 διατηρήθηκαν σε ισχύ όλοι οι Κανονισμοί που είχαν εκδοθεί υπό τό κράτος του προϊσχύσαντος Ν.Δ. 126/1969, υπό την εύλογη προϋπόθεση ότι δεν έρχονταν σε αντίθεση με τις διατάξεις του νέου Κ.Χ.Ε.Ε. Μεταξύ αυτών, συγκαταλέγεται και ό Κ. 55/1974 «Περί μελέτης και εκτελέσεως άπάντων των εκκλησιαστικών έργων» (Φ.Ε.Κ. Α' 185)⁴.

3. Ο Κ. 55/1974 παραμένει κατ' αρχήν σε ισχύ, αφού ή Ι.Σ.Ι. δεν έχει μέχρι σήμερα ενεργοποιήσει προς αντικατάστασή του την εύχέρεια που της παρέχουν οι νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις των διατάξεων των άρθρ. 36 § 6 και άρθρ. 46 § 2 Κ.Χ.Ε.Ε., όπως τό τελευταίο έχει τροποποιηθεί με τό άρθρ. 68 § 1 ύποπαρ. 3 και 6 Ν. 4235/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' 32/11.2.2014).

Υπογραμμίζεται ότι σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του τελευταίου, διαχειριστικές πράξεις των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων για τις όποιες αυτά έπιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από έθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους, συνεχίζουν να υπόκεινται στις διατάξεις για τις δημόσιες συμβάσεις ως προς την έποπτεία και τον έλεγχο της διαχείρισης κρατικών και ευρωπαϊκών πόρων. Όπως, όμως, έχει με αναλυτική έπιχειρηματολογία

ύποστηριχθεί, οι εν λόγω διατάξεις δεν καθήργνησαν τον Κ. 55/1974 (ΔΕφΑθ 1985/2018, ΔΕφΑθ 1989/2018). Με άλλη διατύπωση, ό Κ. 55/1974 δεν εφαρμόζεται –πάντοτε κατά τον Ν. 4235/2014– τότε μόνον όταν ή εκκλησιαστική σύμβαση έργου, μελέτης, προμήθειας, παροχής ή παραχώρησης ύπηρεσίας ενός εκκλησιαστικού Ν.Π.Δ.Δ. έπιχορηγείται ή χρηματοδοτείται από έθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους. Ός προς τις περιπτώσεις αυτές –και μόνον αυτές!– τό τελευταίο έδάφιο του άρθρ. 68 § 1 ύποπαρ. 3 Ν. 4235/2014 είναι σαφές, παραπέμποντας στην άποκλειστική εφαρμογή της κοινής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων. Συνεπώς, στην τελευταία αυτή περίπτωση εφαρμόζονται ως κύρια νομοθετήματα οι:

(α) Ν. 4412/2016, «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Όδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»⁵ και

(β) Ν. 4413/2016, «Ανάθεση και Έκτέλεση Συμβάσεων Παραχώρησης - Έναρμόνιση με την Όδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26.2.2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (Ε.Ε. L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις»⁶.

Έν κατακλείδι, ενώ για τούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και του Δημοσίου Τομέα έχει καταργηθεί ή διάκριση μεταξύ: (α) των (μή ένωσιακών) συμβάσεων δημοσίων έργων-μελετών και κρατικών προμηθειών, και, (β) δημοσίων συμβάσεων έργων και συναφών ύπηρεσιών⁷, εν τούτοις, για τά εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα παραμένει ή διάκριση μεταξύ συμβάσεων εκκλησιαστικών έργων-μελετών και δημοσίων συμβάσεων έργων-μελετών. Από αυτές, οι μή έπιχορηγούμενες ή μή συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις έργων και μελετών των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων εξααιρούνται από τον Ν. 4412/2016 και εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις είτε του Κ. 55/1974 είτε των μεταγενέστερων ειδικών Κανονισμών, που εκδίδονται κατ' άρθρ. 46 § 2 Κ.Χ.Ε.Ε.

4.- Ο Κ. 55/1974 δεν εφαρμόζεται:

(α) Ός προς τις συμβάσεις εκείνων των εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ. περί των όποιων έχει

ψηφισθεί από τή Δ.Ι.Σ. νεώτερος κανονισμός ανάθεσης και εκτέλεσης εκκλησιαστικῶν ἔργων, αναφορικά και μόνον ὡς πρὸς τή συγκεκριμένη εκκλησιαστική περιφέρεια (σχετικό πίνακα βλ. πῶ κάτω).

(β) Ὡς πρὸς τίς αὐτοχρηματοδοτούμενες συμβάσεις εκκλησιαστικῶν ἔργων και μελετῶν τοῦ Ν.Π.Δ.Δ. ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία «Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» (ἄρθρ. 1 § 4 Κ.Χ.Ε.Ε.), καθὼς ἐδῶ ὁ Κ. 55/1974 ἔχει τεθεῖ ἤδη ἐκποδὼν ἀπὸ τὸν Κ. 255/2014. Καί αὐτό, ἀνεξαρτίτως τοῦ ἐξυπηρετούμενου δημόσιου ἢ ἰδιωτικοοικονομικοῦ σκοποῦ ἐκμετάλλευσης τῆς ἀκίνητης περιουσίας, ἢ ὁποία εἴτε τῆς ἀνίκει ἰδιοκτησιακά εἴτε τή διαχειρίζεται ὡς ρευστοποιητέα μοναστηριακή περιουσία. Ἐξ ἄλλου, τὸ ἄρθρ. 1 § 7 Κ. 255/2014 διευκρινίζει ὅτι, στὸ πλαίσιο ἐφαρμογῆς του, ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δέν λειτουργεῖ ὡς «δημόσιος ὀργανισμός», ἐξαιρώντας μέ τὸν τρόπο αὐτὸ τοῦ πεδίου ἰσχύος του τίς δημόσιες συμβάσεις, οἱ ὁποῖες, ὅπως ἀνωτέρω σημειώθηκε, διέπονται ἀπὸ τὸν Ν. 4412/2016 (ἄρθρ. 68 §1 ὑποπαρ. 3, τελευταῖο ἐδάφιο, Ν. 4235/2014). Ἄλλὰ περισσότερα περὶ αὐτῶν, ἰδέ πῶ κάτω (III).

II. Ο Κ. 55/1974: δομή, περιεχόμενο και ἀποστολή

1. Μία σέ γενικές γραμμές θεματική ταξινόμηση τοῦ περιεχομένου τοῦ Κ. 55/1974, θά μπορούσε νά εἶναι ἢ ἐξῆς: α) Ἐννοια και διακρίσεις τῶν εκκλησιαστικῶν ἔργων (ἄρθρ. 1), β) Μελέτες περὶ τῶν εκκλησιαστικῶν ἔργων: ὄροι ἐκπόνησεως, διαδικασία ὑποβολῆς, ἐγκρίσεως, ἀναθέσεως και ἀμοιβῆς μελετητῶν (ἄρθρ. 2-5), γ) Ἐπίβλεψη τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου (ἄρθρ. 6), δ) Διαδικασία δημοπρατίσεως (τεύχη, διακήρυξη, συμμετοχή, προσφορές, ἐνστάσεις, ἐγκριση, ἀκύρωση, ἐπανάληψη (ἄρθρ. 7-22), ε) Σύμβαση ἐκτελέσεως (ἄρθρ. 23-65): κατάρτιση, ἐγγύηση τοῦ ἀναδόχου, ἐπίβλεψη κατασκευῆς, ὑποχρεώσεις τοῦ ἀναδόχου και συμμόρφωσή του πρὸς τή σύμβαση, προσωπικό τοῦ ἐργολάβου

και ποιότητα τῶν ὑλικῶν, κανονισμός τιμῶν μονάδος τυχόν νέων ἐργασιῶν, τροποποίηση προϋπολογισμοῦ, προθεσμίες ἀποπεράτωσης τοῦ ἔργου και συνέπειες τυχόν ὑπερμερίας, διακοπή τῶν ἐργασιῶν και ἀποζημιώσεις λόγω διαλύσεως τῆς ἐργολαβίας, ποινικές ρῆτρες γιὰ ὑπερβάσεις προθεσμῶν, περαιώση τῶν ἐργασιῶν και συνέπειες τῆς πλημμελοῦς κατασκευῆς, προϋποθέσεις και συνέπειες τῆς ἔκπτωσης τοῦ ἀναδόχου, προσωρινή/ὀριστική παραλαβή τοῦ εκκλησιαστικοῦ ἔργου και, τέλος, ὑποβολή ἐνστάσεως και αἰτήσεως θεραπείας.

2. Εἰδικότερα στὸ ἄρθρ. 1 Κ. 55/1974, ὀριοθετοῦνται ἐννοιολογικά τὰ «εκκλησιαστικά ἔργα», θεωρούμενα ὡς τέτοια ὅλα ὅσα ἀποσκοποῦν διαζευκτικά: α) στὴν ἐκπλήρωση τοῦ «ἀγιαστικοῦ και πνευματικοῦ» ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, β) στὴν ἀξιοποίηση γενικά τῆς εκκλησιαστικῆς περιουσίας, γ) στὴ στέγαση γραφείων εκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν και κατοικιῶν κληρικῶν (ἀρχιερέων ἢ ἱερέων), δ) στὴν ἐκπλήρωση φιλανθρωπικῶν και μορφωτικῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀξίζει δέ νά σημειωθεῖ ὅτι τὰ εκκλησιαστικά ἔργα περαιτέρω διακρίνονται σέ «τεχνικά» και «καλλιτεχνικά»⁸.

3. Ἡ ὀλοκλήρωση κάθε εκκλησιαστικοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται σέ δύο διαδοχικές φάσεις: τὴν ἐκπόνηση τῆς σχετικῆς μελέτης, και τὴν ἐκτέλεση τῆς κατασκευῆς τοῦ ἔργου (ἄρθρ. 1 § 5 Κ. 55/1974). Οἱ μελέτες ἐκπονοῦνται ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Τεχνική Ὑπηρεσία (Τ.Υ.) τῆς Ἐκκλησίας ἢ και ἀπὸ ἰδιῶτες, μετὰ ἀπὸ τή σύναψη εἰδικῆς «συμβάσεως ἀναθέσεως μελέτης» (ἄρθρ. 1 § 4 Κ. 55/1974)⁹.

4. Ἡ μὴ ἐμπρόθεσμη κατά τούς ὄρους τῆς συμβάσεως περαιώση τοῦ εκκλησιαστικοῦ ἔργου, συνεπάγεται τὴν ἐπιβολή ποινικῶν ρητρῶν, ἀλλὰ και δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἐκ μέρους τοῦ κυρίου τοῦ ἔργου (ἄρθρ. 41-42, 44). Ἀντίστοιχο δικαίωμα ἀποζημιώσεως ὑπὲρ τοῦ ἀναδόχου προβλέπεται στίς περιπτώσεις ὑπερμερίας τοῦ κυρίου τοῦ ἔργου ὡς πρὸς τὴν ἐκπλήρωση τῶν συμβατικῶν ἢ νόμιμων ὑποχρεώσεων του ἢ διαλύσεως τοῦ ἔργου, μέ ὑπαιτιότητα τοῦ κυρίου του (ἄρθρ. 43).

Μέ τή λήξη τῶν προθεσμῶν περαιώσεως τοῦ συνόλου ἢ τμημάτων τοῦ ἔργου, ὁ ἐπιβλέπων

διενεργεί σχετικό έλεγχο, ώστε να διαπιστωθεί αν αυτό έχει ολοκληρωθεί. Συναφώς εκδίδει βεβαίωση περαιώσεως έργσιων, έχοντας τί δυνατότητα να διενεργήσει προηγουμένως επιθεώρηση (άρθρ. 45). Ο ανάδοχος πού δέν εκπληρώνει προσηκόντως τίς συμβατικές του υποχρεώσεις, κηρύσσεται έκπτωτος τίς εργολαβίας, μέ απόφαση του κυρίου του έργου (άρθρ. 49).

5. Κομβικό ρόλο στήν περάτωση τών εκκλησιαστικών έργων του Ν.Π.Δ.Δ. «Εκκλησία τίς Ελλάδος» διαδραματίζει ή Ε.Κ.Υ.Ο. Ειδικότερα, ή Ε.Κ.Υ.Ο. διοικεί, διαχειρίζεται και αξιοποιεί, άφ' ενός τό σύνολο τίς περιεληθούσας στή διοίκηση και διαχείριση τίς Έκκλησίας τίς Ελλάδος μοναστηριακής, κινητής και άκίνητης περιουσίας, άφετέρου δέ τίν κινητή και άκίνητη περιουσία του πρώην Ο.Δ.Ε.Π., δηλαδή όλα τά κινητά και άκίνητα περιουσιακά στοιχεία πού είτε περιήλθαν στό νομικό πρόσωπο τίς Έκκλησίας τίς Ελλάδος, ως διαδόχου του καταργηθέντος τό 1988 Ο.Δ.Ε.Π. είτε θά περιέλθουν σέ αυτή μέ οποιοδήποτε τρόπο στό μέλλον¹⁰. Ως ειδικότερη ευθύνη τίς Ε.Κ.Υ.Ο. όρίζεται και ή παροχή οικονομικής, τεχνικής και νομικής ύποστήριξης στίς μητροπόλεις, τίς μονές και τούς ναούς.

III. Νεώτεροι Κανονισμοί περί εκκλησιαστικών έργων. Η έπιρροή τους στήν έκταση εφαρμογής του Κ. 55/1974

1. Η ισχύς του Κ. 55/1974 παύει για τίς συμβάσεις εκείνων τών εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ. του άρθρ. 1 § 4 Κ.Χ.Ε.Ε. ως προς τά όποια έχει ψηφισθεί από τί Δ.Ι.Σ. νεώτερος κανονισμός ανάθεσης και έκτέλεσης εκκλησιαστικών έργων τοπικής ισχύος (ήτοι, ως προς τά εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα μιās συγκεκριμένης Ί. Μητροπόλεως). Τουτό προβλέπεται από τό άρθρ. 46 § 2 Κ.Χ.Ε.Ε., όπως πλέον ισχύει μετά τό Ν. 4235/2014 – και δή από τίν έναρξη ισχύος του τοπικής έμβέλειας κανονισμού και έντεϋθεν, και όχι βεβαίως αναδρομικώς¹¹.

2. Μέχρι σήμερα, έχουν έκδοθει οί έξής τέτοιοι ειδικοί Κανονισμοί: (α) ως προς τό Ν.Π.Δ.Δ.

ύπό στενή έννοια «Έκκλησία τίς Ελλάδος»¹² ό Κ. 255/2014 (Φ.Ε.Κ. Α' 95/2014), μέ ρυθμιστικό άντικείμενο συμβάσεις έργων και μελετών τίς περιουσίας τίν όποια διαχειρίζεται ή Ε.Κ.Υ.Ο.: (β) για τίν Ί. Αρχιεπισκοπή Αθηνών: Φ.Ε.Κ. Β' 2612/2015 (γ) για τίν Ί. Μητρόπολη Φλωρίνης, Πρεσπών και Έορδαίας: Φ.Ε.Κ. Β' 5310/2018 (δ) για τίν Ί. Μητρόπολη Σερρών και Νιγρίτης: Φ.Ε.Κ. Β' 5199/2018 (ε) για τίν Ί. Μητρόπολη Αιτωλίας και Άκαρνανίας: Φ.Ε.Κ. Β' 3268/2018 (στ) για τίν Ί. Μητρόπολη Νικοπόλεως και Πρεβέζης: Φ.Ε.Κ. Β' 3269/2018 (ζ) για τίν Ί. Μητρόπολη Μεσσηνίας: Φ.Ε.Κ. Β' 1834/2018 (η) για τίν Ί. Μητρόπολη Σάμου και Ίκαρίας: Φ.Ε.Κ. Β' 1575/2018 (θ) για τίν Ίερά Μητρόπολη Νέας Ίωνίας και Φιλαδελφείας: Φ.Ε.Κ. Β' 1178/2019 (ι) για τίν Ίερά Μονή Προφήτου Ήλιού (Ερυθρών) τίς Ίεράς Μητροπόλεως Μεγάρων και Σαλαμίνας: Φ.Ε.Κ. Β' 1914/13-5-2021 (ια) για τίν Ίερά Μονή Όσίου Μελετίου Κιθαιρώνος τίς Ίεράς Μητροπόλεως Μεγάρων και Σαλαμίνας: Φ.Ε.Κ. Β' 2467/10-6-2021 (ιβ) για τίν Ίερά Μονή Κοιμήσεως τίς Θεοτόκου Βαρνακόβης τίς Ίεράς Μητροπόλεως Φωκίδος: Φ.Ε.Κ. Β' 3887/20-8-2021 (ιγ) για τίν Ίερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ίερουσαλίμ τίς Ίεράς Μητροπόλεως Θηβών και Λεβαδείας: Φ.Ε.Κ. Β' 5743/28-12-2020.

3. Ως εκ τούτου, ό Κ. 55/1974 εξακολουθεί να ισχύει και να διέπει τίς συμβάσεις εκκλησιαστικών έργων, εκτός αν: (α) πρόκειται για έργα πού χρηματοδοτούνται από κρατικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους (ιδέ και πιό κάτω), (β) έχει έκδοθει μεταγενέστερος σχετικός Κανονισμός είτε τοπικής ισχύος επί όρισμένης Ί. Μητροπόλεως είτε μέ πεδίο εφαρμογής συγκεκριμένο εκκλησιαστικό Ν.Π.Δ.Δ. (όπως ένδεικτικά είναι ή «Άποστολική Διακονία» ή τό «Διορθόδοξο Κέντρο»), (γ) έκδοθει νεώτερος κανονισμός έργων, μέ διατοπική ισχύ σέ όλη τίν έδαφική δικαιοδοσία τίς μέ ευρεία έννοια «Έκκλησίας τίς Ελλάδος», καλύπτοντας τό σύνολο τών Ί. Μητροπόλεων.

IV. Συμβάσεις εκκλησιαστικών έργων και Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο.

Ἡ κοινοτική ἔννοια
τοῦ «ὄργανισμοῦ Δημοσίου Δικαίου»
καί οἱ συνέπειές της γιά τό νομικό καθεστώς
τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων

1. Ὁ ὅρος «ὄργανισμοί δημοσίου δικαίου» εἶναι μᾶλλον παραπλανητικός δεδομένου ὅτι δέν ἀναφέρεται σέ ὄργανισμούς πού διέπονται ἀποκλειστικά ἀπό τό δημόσιο δίκαιο, ὅπως ἴσως ἐκ πρώτης ὄψεως θά ὑποθέσει κάποιος. Πρόκειται γιά ἔννοια πού καθιερώνεται στίς ὀδηγίες τῆς Ε.Ε. προκειμένου νά ὀριοθετηθεῖ τό ὑποκείμενο τῆς ἐφαρμογῆς τους. Ὁ ὅρος αὐτός ἀντικατέστησε τόν ὄρο «νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου» πού προέβλεπαν οἱ πρώτες ὀδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων¹³ «γιά τήν καθιέρωση ἑνός λειτουργικοῦ ὀρισμοῦ τῶν ἀναθετουσῶν ἀρχῶν»¹⁴. Νά σημειωθεῖ πώς καθοριστική σημασία στήν ἐξέλιξη τῆς ἔννοιας εἶχε ἡ λειτουργική ἀντίληψη πού εἶχε διαμορφώσει τό ΔΕΕ μέσα ἀπό τή νομολογία του καί ἡ πάγια θέση του ὅτι ἡ ὑπαγωγή ἑνός φορέα στίς κοινοτικές ὀδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων δέν πρέπει νά κρίνεται βάσει τῆς τυπικῆς ἔνταξης συγκεκριμένου προσώπου στόν δημόσιο τομέα ἑνός κράτους-μέλους, ἀλλά βάσει λειτουργικῶν κριτηρίων, τά ὅποια οἱ ἔθνικοί νομοθέτες τῶν κρατῶν-μελῶν κλήθηκαν νά υἱοθετήσουν κατά τήν ἐνσωμάτωση τῶν εὐρωπαϊκῶν ὀδηγιῶν¹⁵.

2. Στή χώρα μας εἰδικότερα γιά τά δημόσια ἔργα ἰσχύει σήμερα ὁ προρηθιστός Ν. 4412/2016 (ὅπως ἔχει τροποποιηθεῖ)¹⁶, τό ἄρθρ. 2 τοῦ ὁποίου ὀρίζει ὡς ὄργανισμούς δημοσίου δικαίου αὐτούς μέ τά ἀκόλουθα χαρακτηριστικά: (α) συστάθηκαν μέ συγκεκριμένο σκοπό τήν κάλυψη ἀναγκῶν γενικοῦ συμφέροντος καί ὄχι βιομηχανικοῦ ἢ ἐμπορικοῦ χαρακτῆρα¹⁷ (β) ἔχουν νομική προσωπικότητα¹⁸ καί, (γ) χρηματοδοτοῦνται κατά τό μεγαλύτερο μέρος τῆς οικονομικῆς τους λειτουργίας ἀπό τίς κρατικές ἀρχές ἢ τίς ἀρχές τοπικῆς αὐτοδιοίκησης ἢ ἄλλους ὄργανισμούς δημοσίου δικαίου ἢ ἡ διαχείρισί τους ἀσκεῖται ἀπό τούς ὄργανισμούς αὐτούς, ἢ ἔχουν διοικητικό, διευθυντικό ἢ ἐποπτικό συμβούλιο, τοῦ ὁποίου περισσότερο ἀπό τό ἥμισυ (50%) τῶν μελῶν διορίζεται ἀπό τίς κρατικές ἀρχές ἢ

τίς ἀρχές τοπικῆς αὐτοδιοίκησης ἢ ἀπό ἄλλους ὄργανισμούς δημοσίου δικαίου¹⁹.

Ὑπογραμμίζεται ὅτι ἀπό τή διατύπωση τοῦ ὀρισμοῦ αὐτοῦ –ὁ ὁποῖος υἱοθετεῖ πλήρως τίς θέσεις πού εἶχε διατυπώσει τό Δ.Ε.Ε.– εἶναι σαφές ὅτι οἱ προϋποθέσεις-κριτήρια γιά τόν χαρακτηρισμό ἑνός νομικοῦ προσώπου ὡς «ὄργανισμοῦ δημοσίου δικαίου» πρέπει νά συντρέχουν ἀθροιστικά²⁰.

3. Σύμφωνα μέ τά ἀνωτέρω κριτήρια, τά Ν.Π.Δ.Δ. τῆς μέ εὐρεία ἔννοια Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέν ἀποτελοῦν ὄργανισμούς δημοσίου δικαίου, ἀφοῦ ἐλλεῖπει ἡ τρίτη πύο πάνω προϋπόθεση τοῦ Ν. 4412/2016, δηλαδή ἡ στενή ἐξάρτηση τοῦ νομικοῦ προσώπου ἀπό τόν κεντρικό κρατικό ἔλεγχο²¹, ἰδίως ὑπό τή μορφή τῆς «κατά τό μεγαλύτερο μέρος» χρηματοδότησης τοῦ ἐνδιαφερόμενου φορέα²².

Ἐπιπλέον, ὡς γνωστόν, τά ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ. ἢ Ν.Π.Ι.Α. δέν ἔχουν συσταθεῖ ὡς «διοικητικές ἀρχές», οὔτε ἐντάσσονται στήν καθ' ὕλην ἢ κατά ὑπηρεσίες διοικητική ὀργάνωση τοῦ κράτους²³ ἢ στόν κύκλο τῆς δημόσιας διοίκησης.

4. Ἄλλωστε, ἡ μή ἔνταξη τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων στόν κύκλο τῶν «ὄργανισμῶν δημοσίου δικαίου» συμβαδίζει καί μέ τίς ἐπιταγές τῶν ἄρθρ. 13 Σ. καί 9 ΕΣΔΑ, πού κατοχυρώνουν τό δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, μέ εἰδικότερη ἀλλά ἐξόχως σημαντική ἔκφανση τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιοίκησης τῶν θρησκευμάτων σύμφωνα μέ τό ἐσωτερικό τους δίκαιο –ἐν προκειμένῳ, σύμφωνα μέ τούς ἰ. κανόνες²⁴ πού ὀρίζουν τή λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας χωρίς τόν ἀσφυκτικό κρατικό ἔλεγχο²⁵.

V. Νομολογιακές ἐφαρμογές τοῦ Κ. 55/1974. Νομική φύση τῆς σύμβασης ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου καί δικονομικές συνέπειες

1. Ἡ νομολογία τῶν διοικητικῶν, κυρίως, δικαστηρίων ἔχει μέχρι σήμερα ἀντιμετωπίσει κατά τρόπο σχεδόν πάγιο τά ἐκκλησιαστικά ἔργα πού ἐκτελοῦνται κατ' ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τοῦ Κ. 55/1974, ὡς εἰδικότερη μορφή δημοσίων ἔργων, τίς δέ συμβάσεις πού

συνάπτονται στα πλαίσια του ίδιου Κανονισμού ως συμβάσεις –μελέτης ή εκτέλεσης, κατά περίπτωση– δημόσιων έργων. Ωστόσο με βάση τα νομολογιακά κριτήρια μία σύμβαση δημόσιου έργου (ή δημόσια σύμβαση έργου) μπορεί να είναι διοικητική σύμβαση ή σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. Πριν όμως προχωρήσουμε στο θέμα αυτό, λόγοι συστηματικής ένότητας της μελέτης επιβάλλουν να σταθούμε λίγο περισσότερο στην έννοια της δημόσιας σύμβασης έργου.

2. Σκοπός της δημόσιας σύμβασης έργου, ως αμφοτεροβαρούς δικαιοπραξίας του δημόσιου τομέα, είναι η θεραπεία όρισμένης ανάγκης του Κράτους ή ενός Ν.Π.Δ.Δ., με τη μεσολάβηση τρίτων προσώπων (αναδόχων εργολάβων ή εργοληπτικών εταιρειών). Ειδικότερα, κατά το ΑΕΔ²⁶ και το ΣτΕ²⁷ μία σύμβαση δημόσιου έργου είναι «διοικητική σύμβαση», έφ' όσον συγκεντρώνει άθροιστικά τις έξις τρεις προϋποθέσεις: (α) Τό ένα τουλάχιστον από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι τό Κράτος, άλλο Ν.Π.Δ.Δ. ή ένα νομικό πρόσωπο με διφυή χαρακτήρα²⁸, πού λειτουργεί ως φορέας δημόσιας εξουσίας (όργανικό κριτήριο²⁹) (β) με τη συγκεκριμένη σύμβαση επιδιώκεται ή υλοποίηση ενός σκοπού δημόσιου χαρακτήρα και (γ) ή ίδια σύμβαση διέπεται από τις διατάξεις ενός ειδικού προνομιακού καθεστώτος, πού θέτει τό Κράτος ή τό συμβαλλόμενο Ν.Π.Δ.Δ. σέ θέση νομικής υπεροχής έναντι του άντισυμβαλλόμενου μέρους³⁰.

3. Έκκινώντας συνήθως από τό προκαταρκτικό έρώτημα περί του είδους της δικαστικής δικαιοδοσίας, ή νομολογία υπάγει κατά τρόπο πάγιο τις διαφορές πού προκύπτουν από τήν εκτέλεση των συμβάσεων εκκλησιαστικών έργων στην κρίση των διοικητικών δικαστηρίων, έφ' όσον συντρέχουν άθροιστικά τά προδιαληφθέντα τρία κριτήρια. Καί ειδικότερα, ότι: (α) Συμβαλλόμενο μέρος είναι ένα εκκλησιαστικό Ν.Π.Δ.Δ.³¹. Σημειωτέον, ώστόσο, ότι τό άρθρ. 1 Κ. 55/1974 έντάσσει στην έννοια των εκκλησιαστικών έργων και όσα τέτοια εκτελούνται από εκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ.³². (β) Μέ τις συμβάσεις εκκλησιαστικών έργων έξυπηρετείται τό δημόσιο συμφέρον³³, και (γ) Οί συμβάσεις αυτές διέπονται από τό προνομιακό καθεστώς του Κ. 55/1974, πού

προβλέπει αποκλίσεις από τις διατάξεις του άστικού δικαίου³⁴.

Οί παραπάνω κανόνες εξακολουθούν να καθορίζουν τό κατά δικαιοδοσία άρμόδιο (διοικητικό ή πολιτικό) δικαστήριο για τις συμβάσεις εκκλησιαστικών έργων, υπό τόν όρο ότι δέν πρόκειται για δημόσια σύμβαση έργου υπαγόμενη στον Ν. 4412/2016 (λόγω κρατικής έπιχορήγησης ή ένωσιακής συγχρηματοδότησης, α. 68 § 1 ύποπαρ. 3 Ν. 4235/2014). Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οί συμβάσεις υπάγονται πάντοτε στή δικαιοδοσία του κατά τόπον άρμόδιου Διοικητικού Έφετείου.

4. Μέ τήν άνωτέρω παλαιότερη νομολογιακή ακολουθία στοιχείται και ένας πιο σημαντικός αριθμός αποφάσεων των άνωτατων δικαστηρίων της χώρας, όπως έντελώς ένδεικτικά έδω αναφέρονται, οί ΑΕΔ 14/2007, 21/2009, 28/2011, 3/2012, ΟΛΑΠ 8/2000, ΣτΕ 3193/2006, ΟΛΣτΕ 1664/2009, ΣτΕ 3470/2012, ΔΕφΑθ 1985/2018, ΔΕφΑθ 1989/2018, ΕλΣυν 2141/2005 (όπως έπικυρώθηκε από ΟΛΕΛΣυν 196/2010) –χωρίς βεβαίως αυτές να είναι και οί μόνες νομολογιακές κρίσεις της ίδιας έρμηνευτικής κατεύθυνσης.

Έπί παραδείγματι, ή Α.Ε.Δ. 4/2017, έφαρμόζοντας έπακριβώς τά προρηθέντα κριτήρια, καταλήγει στό πόρισμα ότι μόνον συμβάσεις πού δέν συγκεντρώνουν σωρευτικά τά άνωτέρω γνωρίσματα πρέπει να θεωρούνται ως ιδιωτικές και οί προκύπτουσες από αυτές διαφορές να υπάγονται, και τότε μόνον, στή δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Διαφορετικά, επί των συμβάσεων εκκλησιαστικών έργων, θεμελιώνεται σαφώς ή δικαιοδοσία και άρμοδιότητα του Διοικητικού Έφετείου.

Συμπερασματικά, κατά τήν πάγια νομολογία μέχρι τήν ψήφιση του Ν. 4412/2016, άν δέν συντρέχει οποιοδήποτε από τά άνωτέρω κριτήρια, τότε ή σύμβαση δημόσιου έργου είναι σύμβαση πού ρυθμίζεται από τούς κανόνες του ιδιωτικού δικαίου και άρα υπάγεται στή δικαιοδοσία των άστικών δικαστηρίων. Μετά τό Ν. 4412/2016, ή διάκριση αυτή ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων έχασε τή δικονομική της σημασία, αφού τό άρθρ. 175 § 1 αυτού –όπως άντικαταστάθηκε με τό άρθρ. 21 Ν. 4491/2017– υπήγαγε και τις δύο

κατηγορίες συμβάσεων ενιαίως στή δικαιοδοσία τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων (Εφετείων), κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρ. 94 § 3 Συντάγματος.

Ὅπως εἶναι ἀπό τὰ ἀνωτέρω ἀμέσως προφανές, «διοικητικές συμβάσεις» πού συνομολογούνται ὄχι ἐγγράφως καί μέ τήν τυπικότητα πού ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, πιάσχουν προφανῶς ἀπό ἀκυρότητα. Συνεπῶς, διαφορές οἱ ὁποῖες ἀνακύπτουν ἀπό τέτοιες ἄτυπες συμφωνίες, δέν μποροῦν δικονομικά νά ὑπαχθοῦν στή δικαιοδοσία τῶν διοικητικῶν ἐφετείων, ἀφοῦ δέν πληροῦνται τὰ κατά νόμο κριτήρια, καί ἀνήκουν στήν ἀρμοδιότητα τῶν ἀστικῶν δικαστηρίων, ὅπου θά κριθοῦν καί μέ ἐπίκληση τῶν διατάξεων περὶ ἀδικαιολόγητου πλουτισμοῦ.

5. Ἐν κατακλείδι, ὅλα τὰ αὐτοχρηματοδοτούμενα ἢ χρηματοδοτούμενα ἀπό ἰδιωτικούς πόρους (ὅπως εἶναι οἱ χρηματικές δωρεές) ἔργα τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ. / Ν.Π.Ι.Δ. ρυθμίζονται ἀπό τό ἐξαιρετικό δίκαιο τοῦ Κ. 55/1974, ἀφοῦ οἱ διατάξεις του διέπουν χωρίς διάκριση κάθε σχετική ἐκκλησιαστική σύμβαση, ἐφ' ὅσον προάγει ἀγιαστικό, θρησκευτικό ἢ διοικητικό σκοπό (βλ. διατύπωση ἄρθρ. 1 Κ. 55/1974: «εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀγιαστικοῦ καί πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας» – «διά στέγασιν γραφείων, ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν, κατοικιῶν ἀρχιερέων καί ἱερέων ὡς καί ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τῶν φιλανθρωπικῶν καί μορφωτικῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας» – «εἴτε ἀποσκοποῦν εἰς τήν ἐν γένει ἀξιοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας»). Τὰ ἀνωτέρω, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς ἰσχύος νεώτερων κανονισμῶν πού ἔχουν ἐκδοθεῖ ἕως σήμερα –μέ τοπική ἰσχύ ἐντός μιᾶς Ἰ. Μητροπόλεως ἢ ἰσχύ σέ συγκεκριμένα ἐκκλησιαστικά ΝΠΔΔ– σέ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρ. 46 § 2 Κ.Χ.Ε.Ε.

Καταληκτικά Συμπεράσματα-Προτάσεις

1.- Ὅσον ἀφορᾷ τό ἐφαρμοστέο οὐσιαστικό δίκαιο, κρίνεται ἀπαραίτητο νά τονιστεῖ, ἔτι μία φορά, ὅτι ὁ Κ. 55/1974 γενικῶς ἰσχύει καί δέν τυγχάνει ἐφαρμογῆς στίς ἐξῆς δύο, διαζευκτικά νοούμενες, περιπτώσεις:

(α) Ἡ ἐκκλησιαστική σύμβαση ἔργου ἢ μελέτης ἐνός ἐκκλησιαστικοῦ Ν.Π.Δ.Δ. ἢ Ν.Π.Ι.Δ. ἐπιχορηγεῖται ἢ χρηματοδοτεῖται ἀπό ἐθνικούς ἢ εὐρωπαϊκούς πόρους. Ἀντιθέτως, ὅταν ἡ σύμβαση ἔργου ἢ ἡ μελέτη χρηματοδοτεῖται ἀπό ἰδίους πόρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων, ὁ Κ. 55/1974 παραμένει σέ πλήρη ἰσχύ.

(β) Ἐχει ἐκδοθεῖ μεταγενέστερος σχετικός Κανονισμός, εἴτε τοπικῆς ἰσχύος ἐπί ὀρισμένης Ἰ. Μητροπόλεως εἴτε ἐφαρμοστέος ὡς πρὸς ἄλλο συγκεκριμένο ἐκκλησιαστικό Ν.Π.Δ.Δ., γεγονός πού συνεπάγεται τή μὴ ἐφαρμογή στίς περιπτώσεις αὐτές τοῦ Κ. 55/1974 (*lex posterior derogat legi priori*).

2.- Ἐν ὅψει τῶν ἀνωτέρω, προτείνονται *de lege ferenda* τὰ ἀκόλουθα:

(α) Ἡ καθιέρωση στόν ἴδιο τόν Κ.Χ.Ε.Ε. ὀρισμένων βασικῶν θεσμικῶν ἀρχῶν ἀναφορικά μέ τό εὐαίσθητο καί πολυεπίπεδο ζήτημα ἐγκυρης σύναψης τῶν ἀνωτέρω συμβάσεων –ὅπως, γιά παράδειγμα, θά μπορούσε νά εἶναι ἡ θέσπιση χρηματικῶν ὀρίων ἀπευθείας ἀναθέσεων ἢ ἡ ὑποχρεωτική τήρηση ἐγγραφοῦ τύπου συμβάσεων γιά τήν ἀποφυγή διαφορῶν ἀκυροτήτων.

(β) Ἡ σύνταξη ἐνός νεώτερου κωδικοποιητικοῦ Κανονισμοῦ, διατοπικῆς ἰσχύος σέ ὅλη τήν ἐδαφική δικαιοδοσία τῆς μέ εὐρεία ἔννοια Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος θά ἐνσωματώνει σέ ἓνα ἐνιαῖο *corpus* τίς ἰσχύουσες σήμερα ρυθμίσεις, καλύπτοντας τό σύνολο τῶν Ἰ. Μητροπόλεων. Τοῦτο θά ἐπιφέρει κατάργηση τόσο τοῦ πεπαλαιωμένου Κ. 55/1974, ὅσο καί τῶν μεταγενέστερων τοπικῆς ἰσχύος Κανονισμῶν. Ἀπό δικαιοπολιτικῆς πλευρᾶς, νομίζουμε ὅτι μέ τόν τρόπο αὐτό θά ἐπιτευχθεῖ ἡ ποθομένη ἀπό ὅλους ἀσφάλεια δικαίου, ἀλλά καί θά κατοχυρωθοῦν ἐπί τό βέλτιστο τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

* Κάθε ένα από τα δύο μέρη της μελέτης συντάχθηκε ως εξής: Κ. Παπαγεωργίου: I και V, Γ. Γιαννούλης: II-IV. Από κοινού: Καταληκτικά Συμπεράσματα – Προτάσεις.

** Κυριότερες Συντομογραφίες: α: άρθρο-α, Α.Ε.Δ.: Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, Α.Π.: Άρειος Πάγος, Αρμ.: Άρμενόπουλος (περιοδικό), ΑρχΝ: Αρχείο Νομολογίας (περιοδικό), ΑρχΝομολ: Αρχαϊκή Νομολογία (περιοδικό), Δ.Ε.Ε.: Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΔΕφ: Διοικητικό Έφετείο, έδ.: έδαφιο, ΕΛΣυν: Έλεγκτικό Συνέδριο, ΕφΑθ: Έφετείο Αθηνών, ΔιΔικ: Διοικητική Δίκη (περιοδικό), Δ.Ι.Σ.: Διαρκής Ίερά Σύνοδος, Ε.Κ.Υ.Ο.: Εκκλησιαστική Κεντρική Υπηρεσία Οικονομικών, Ελλην: Έλληνική Δικαιοσύνη (περιοδικό), ΕπεΠετ: Επιστημονική Έπετηρίδα, Ε.Σ.Δ.Α.: Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ι.Σ.Ι.: Ίερά Σύνοδος της Ίεραρχίας, Κ.: Κανονισμός, Κ.Χ.Ε.Ε.: Καταστατικός Χάρτης Έκκλησίας της Ελλάδος (Ν. 590/1977), Ν: Νόμος, Ν.Δ.: Νομοθετικό Διάταγμα, ΝοΒ: Νομικό Βήμα (περιοδικό), Ν.Π.Δ.Δ.: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, Ν.Π.Ι.Δ.: Νομικό Πρόσωπο Ίδιωτικού Δικαίου, Ολ: Όλομέλεια, Σ: Σύνταγμα, ΣτΕ: Συμβούλιο της Έπικρατείας, Τ.Ν.Π.: Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών.

1. Υπογραμμίζεται ότι ο Κ. 55/1974 εφαρμόζεται κυρίως στά όρια της δικαιοταξίας της Έκκλησίας της Ελλάδος, πού χωρικά περιλαμβάνει τήν Αυτόκεφαλη Έκκλησία της Ελλάδος και τίς Μητροπόλεις τών Νέων Χωρών. Για τίς εκκλησιαστικές δικαιοταξίες της ελληνικής έπικράτειας βλ. Κ. Παπαγεωργίου, *Έκκλησιαστικό Δίκαιο*, 3η έκδοση, Παπαζήσης, Αθήνα 2019, 38 έπ. Τίς σχετικές πηγές βλ. σχολιασμένες σέ: Σ. Τρωιάνος / Κ. Παπαγεωργίου, *Θρησκευτική Νομοθεσία. Ειδική Νομοθεσία-Βιβλιογραφία-Νομολογία*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2009, *passim*.

2. Συνταγματικό θεμέλιο της κανονιστικής άρμοδιότητας (καί) του εκκλησιαστικού συνοδικού όργανου, άποτελεί τό άρθρ. 43 § 2 Σ. Περαιτέρω, ή διάταξη του άρθρ. 4 έδ. ε' Κ.Χ.Ε.Ε. άναγνωρίζει στην Ι.Σ.Ι. τήν άρμοδιότητα όπως: «Έκδίδει κανονιστικές άποφάσεις περί της όργανώσεως και έσωτερικής διοικήσεως της Έκκλησίας, κατά τά ειδικότερον έν τώ παρόντι διαλαμβανόμενα, δημοσιευόμενας διά της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως». Όπως ένδεικτικώς, τέτοιες έξουσιοδοτικές διατάξεις περιέχονται στά άρθρα 4 έδ. ια', 9 § 2, 10 § 4, 29 § 2, 30, 35 § 3, 36 § 6, 37 § 2, 38 § 2, 39 § 10, 41 § 3, 42 § 2 και 4-5, 43 § 1 και 3, 45 § 4 και 5, 46 § 2, 49 § 1, 59 § 1, 65 § 2 και 73 Κ.Χ.Ε.Ε.

3. Αποτιμώντας τί σημασία της μεταρρύθμισης πού εισήγαγε τό Ν.Δ. 126/1969, ό νομικός σύμβουλος της Έκκλησίας της Ελλάδος Γ. Μποτής (*Τό νομοθετικό έργο της Έκκλησίας της Ελλάδος στην πρώτη είκοσιπενταετία, 1969-1995*, Αθήνα 1996) παρατηρεί χαρακτηριστικά (σ. 10) ότι: «Η Έκκλησία, μέ τίς διατάξεις του τότε Καταστατικού της Χάρτη Ν.Δ. 126/1969, άποκτά δύναμη μεγάλου βεληνεκοϋς και ισχύος για τήν ρύθμιση τών έννόμων σχέσεων του εκκλησιαστικού της χώρου, άφου ή διοίκησή της είναι νομοθετικά ικανή μόνη της, πλέον, νά άποτελεί βουλή-νομοθετικό σώμα και νά ψηφίζει διατάξεις, πού τήν άφορούν».

4. Τό περιεχόμενο τών Κανονισμών όχι μόνον (πρέπει νά) όριοθετείται άπό τί σχετική έξουσιοδότηση, αλλά και δέν επιτρέπεται νά ρυθμίζει θέματα πού έχουν ήδη άποτελέσει άντικείμενο ρύθμισης ισχύοντος πολιτειακού νόμου. Ένδεικτικώς: ΣτΕ 960-961/1978.

5. Πρβλ. τήν παλαιότερη μελέτη μου: «Κοινοτικό Δίκαιο Δημόσιων Έργων και Έκκλησιαστική Αυτόδιοίκηση: ή έναρμόνιση του Κανονισμού 55/1974 για τά εκκλησιαστικά έργα μέ τήν Όδηγία 2004/18/ΕΚ», άπό τίς κεντρικές άπόψεις της όποίας δέν έχω άποστεί. Είχε δημοσιευθεί στή μηνιαία νομική έπιθεώρηση του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης Αρμ 65 (2011), σσ. 361-382, ύποστηρίζοντας ότι οι σχετικές μέ τά δημόσια έργα Όδηγίες, πού εκδίδονται βάσει του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου, ουδόλως θίγουν τό κώρος του Κ. 55/1974 ή, ευρύτερα, τήν άνάλογη αυτόδιοικητική λειτουργία του εκκλησιαστικού όργανισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

6. Φ.Ε.Κ. Α' 147/8.8.2016. Αναλυτική μελέτη του Ν. 4412/2016 βλ. σέ Εϋ. Κουλουμπίνη / Ήλ. Μάζος / Ί. Κίτσος (έπιμ.), *Δημόσιες Συμβάσεις - Ν. 4412/2016. Νομολογιακή προσέγγιση καί πρακτική εφαρμογή*, Αθήνα 2019.
7. Φ.Ε.Κ. Α' 148/8.8.2016.
8. Διευκρινίζεται εν προκειμένω ότι τό Βιβλίο Ι του Ν. 4412/2016 εφαρμόζεται σέ όλες τίς συμβάσεις άνω καί κάτω του χρηματικού όριου εφαρμογής των ένωσιακών όδηγιών, βλ. α. 3 § 1.
9. Στά πρώτα, άνήκει κάθε κατασκευή «συνδεόμενη μετά του έδάφους, συμπληρωμένη ή μή υπό έγκαταστάσεων καί άντιστρόφως», έφ' όσον αυτή έκτελείται από όρισμένο νομικό πρόσωπο της Έκκλησίας καί θεωρείται νέα κατασκευή, άνακαίνιση, έπισκευή ή συντήρηση μιάς ήδη ύπάρχουσας. Ός «καλλιτεχνικό» έργο θεωρείται, περαιτέρω, ό,τι δέν περιλαμβάνεται στά τεχνικά καί άπλως είτε ένσωματώνεται στίς δομικές κατασκευές είτε άποτελεί «διακοσμητική» εργασία.
10. Πιο συγκεκριμένα (άρθρ. 3), ό κύριος του έργου, μπορεί νά άναθέσει τίν έκπόνηση τέτοιας μελέτης σέ ιδιώτη: α) μέ διαγωνισμό (ή διακήρυξη του όποιου κατά τόν Κ. 55/1974 έγκρινόταν από τόν Ο.Δ.Ε.Π. καί τίν Έπιτροπή Έργων της Τεχνικής Υπηρεσίας της Έκκλησίας), ή β) μέ αίτιολογημένη έπιλογή, αφού τηρηθεί ή διαδικασία της § 2, ή γ) μέ άπευθείας άνάθεση «εις καταλλήλους μελετητάς», μετά από γνώμáτευση της Έπιτροπής Έργων (§ 4). Άπευθείας άνάθεση προβλέπει καί ή § 3 του ίδιου άρθρου, προκειμένου περί καλλιτεχνικών έργων. Οί παραπάνω άρμοδιότητες της Έπιτροπής Έργων δέν μεταβιβάσθηκαν μετά τίν κατάργηση του Ο.Δ.Ε.Π. στήν όμόνημη Έπιτροπή Έργων της Ε.Κ.Υ.Ο., ή όποία, μέχρι τίν κατάργήσής της μέ τόν Κ. 240/2013, άσκούσε επί των μελετών έργων μόνον άρμοδιότητες πολεοδομικού χαρακτήρα πρό της έκδοσης της οικοδομικής άδειας (ώς όργανο του Γραφείου-Διεύθυνσης Ναοδομίας της Ε.Κ.Υ.Ο., α. 18 § 4 περ. β Κ. 158/2003, 20 § β. Κ. 211/2010).
11. Η Ε.Κ.Υ.Ο. συστάθηκε μέ τόν Κ. 100/1998, ό όποιος τροποποιήθηκε καί συμπληρώθηκε προσφάτως μέ τόν Κ. 324/2020 (Φ.Ε.Κ. Α' 249/14-12-2020). Ός πρός τό σύνολο των άνωτέρω ζητημάτων, βλ. προσφάτως Κ. Παπαγεωργίου, *Έκκλησιαστική Περιουσία. Μελέτες - Γνωμοδοτήσεις - Σχόλια στή Νομολογία*, Παπαζήσης, Αθήνα 2020, ίδίως 168 έπ.
12. Βλ. τίς αναλυτικές καί τεκμηριωμένες έρμηνευτικές διευκρινίσεις του Θεόδωρου Παπαγεωργίου, Ειδικού Νομικού Συμβούλου της Έκκλησίας της Ελλάδος, στήν οικεία Γνωμοδότηση 3/2019, μέ γενικό τίτλο: «Δικαιοδοσία καί άρμοδιότητα επί διαφορών από συμβάσεις έργου (άνακαίνιση κτηρίου διοικήσεως) Ίερής Μητροπόλεως Έκκλησίας της Ελλάδος, μή χρηματοδοτούμενων από έθνικούς ή εύρωπαϊκούς πόρους», <http://www.valsamon.com>.
13. Πρόκειται για τό άυτοτελές Ν.Π.Δ.Δ. μέ έδρα τίν Αθήνα, στό όποιο δέν συμπεριλαμβάνονται οί Μητροπόλεις, Μονές καί Ένορίες της υπόλοιπης μέ εύρεία έννοια «Έκκλησίας της Ελλάδος». Πρβλ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου, ό.π.
14. Εϋ. Κουτούπα-Ρεγκάκου, *Δημόσιες συμβάσεις καί κοινοτικό δίκαιο: διαδικασίες άνάθεσης καί έννομη προστασία*, Θεσσαλονίκη 1995, 59 έπ.
15. Όδηγία 1993/36/ΕΟΚ, αίτιολογική σκέψη 3.
16. Όλος ένδεικτικώς, βλ. Δ.Ε.Ε. C-31/1987, Gebroeders Beentjes BV κατά Staat der Nederlanden (διαδικασία συνάψεως συμβάσεων δημοσίων έργων), κατά τό σκεπτικό της όποίας οί διατάξεις των σχετικών κοινοτικών όδηγιών εφαρμόζονται στίς συμβάσεις δημοσίων έργων πού συνάπτουν άκόμη καί όργανισμοί στερούμενοι ίδιας νομικής προσωπικότητας, έφ' όσον από τή σύνθεσή τους, τά καθήκοντά τους καί τά μέσα πού έπιτρέπουν τίν εκπλήρωσή τους, προκύπτει ότι ενεργοϋν για λογαριασμό του δημοσίου.
17. Μέ τόν άνωτέρω νόμο εισήχθησαν στήν ελληνική έννομη τάξη οί κοινοτικές Όδηγίες 2014/24/ΕΕ καί 2014/25/ΕΕ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

18. Δ. Ράκος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2017, 202 έπ. Πρβλ. Δ.Ε.Ε. C-373/00, Adolf Truley GmbH κατά Bestattung Wien GmbH (Austria).
19. Έλ. Τροβᾶ καί Π. Σκουρῆς, *Τό κοινοτικό δίκαιο τῶν δημοσίων συμβάσεων*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2009. Ένδεικτικά βλ. καί Δ.Ε.Ε. C-470/99, Universale Bau AG, Bietergemeinschaft: 1) Hinteregger & Sohne Bauges.m.b.H. Salzburg, 2) OSTU-STETTIN Hoch- und Tiefbau GmbH κατά Entsorgungsbetriebe Simmering GmbH (Wien-Austria).
20. S. Arrowsmith, “The entity coverage of the EC procurement directives and UK REGULATIONS: a review”, University of Nottingham, *13 Public Procurement Law Review* 59 (2004), σ. 60· Τροβᾶ / Σκουρῆς, ὅ.π., 319· ένδεικτικά ἀπό τί νομολογία τοῦ Δ.Ε.Ε.: C-44/96, Mannesmann Anlagenbau Austria v Strohal Rotationsdruck GesmbH, σκέψη 20, C-380/98, University of Cambridge, σκέψη 20.
21. Πρβλ. Δ.Ε.Ε. C-44/96, Mannesmann Anlagenbau Austria v Strohal Rotationsdruck GesmbH, ὅ.π., σκέψη 21· C-237/99, Έπιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 40.
22. Πολύ πρόσφατα ψηφίστηκε καί τό ἄρθρ. 9 § 6 Ν. 4820/2021 (Φ.Ε.Κ. Α' 130/23.07.2021), σύμφωνα μέ τό ὅποιο τό Έλεγκτικό Συνέδριο ἐλέγχει τά θρησκευτικά Ν.Π.Δ.Δ. μόνον ἐφ' ὅσον ἔχουν χρηματοδοτηθεῖ ἀπό δημόσιους πόρους, γιά τήν ὀρθή διάθεσή τους, ἢ ἐκτάκτως, σύμφωνα μέ τίς καταστατικές τους διατάξεις, ἂν συντρέχει περίπτωση καταχρηστικῆς διαχείρισης τῶν πόρων αὐτῶν. Δέν ἐλέγχεται συνεπῶς τό σύνολο τῶν οικονομικῶν δραστηριοτήτων τῶν ἐκκλησιαστικῶν προσώπων.
23. Διευκρινίζεται ὅτι ἡ μισθοδοσία τοῦ κλήρου –πού ὑπολογίζεται κατ' ἔτος στά 210 περίπου ἑκατομμύρια εὐρώ– ἀσφαλῶς, πέραν τοῦ ὅτι τυπικά καταβάλλεται ὄχι ὡς ἐπιχορήγηση στίς Ἱ. Μητροπόλεις, ἀλλά ὡς μισθός ἀπευθείας στά φυσικά πρόσωπα (κληρικούς), δέν συνιστᾶ χρηματοδότηση τοῦ ὕψους πού ἀπαιτεῖ τό κοινοτικό δίκαιο, ἥτοι τοῦ «μεγαλύτερου μέρους» τῶν πόρων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ, ἀφοῦ ὁ τελευταῖος ἔχει ἀνάγκη ἀπό πολύ ὑψηλότερες καί πολλαπλάσιες ἄλλες πηγές ἐσόδων (δωρεές, κληρονομίες καί κληροδοτήματα, ἀξιοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας κ.ἄ.) προκειμένου νά καλύψει τήν οικονομική του λειτουργία.
24. ΣτΕ 502/2011· Ε.Δ.Δ.Α. Ἱ. Μονές κατά Έλλάδας (1994) σκέψη. 49, κατά τήν ὅποια οἱ μονές ἀποτελοῦν μί κυβερνητικές ὀργανώσεις καί δέν ἀσκοῦν κυβερνητική ἐξουσία.
25. Ὅπως παρατηρεῖται, προσεκτική ἀνάγνωση τῶν ἰ. κανόνων τῆς Έκκλησίας ὀδηγεῖ στό συμπέρασμα τῆς ἔντονης μέριμνάς τους γιά τί διαφύλαξη τῆς γνησιότητας καί τῆς ἐκκλησιολογικῆς ταυτότητας τοῦ ὀργανισμοῦ, καθῶς δέν εἶναι λίγοι οἱ κανόνες πού σπιλιτεύουν τήν ἐκκοσμίκευση τῶν θεσμῶν τῆς. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ κανονική νομοθεσία ἀπαγορεύει τήν ἀπώλεια τῆς διοικητικῆς αὐτονομίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν καί τί μετατροπή τους σέ προέκταση τῆς κρατικῆς μηχανῆς: Παπαγεωργίου, «Κοινοτικό Δίκαιο Δημοσίων Έργων καί Έκκλησιαστική Αὐτοδιοίκηση: ἡ ἑναρμόνιση τοῦ Κανονισμοῦ 55/1974 γιά τά ἐκκλησιαστικά ἔργα μέ τήν Ὁδηγία 2004/18/ΕΚ», *Αρμ* 65 (2011), σ. 380.
26. ΟΛΣτΕ 3178/1976, ΣτΕ 1269-1270/1977, ΣτΕ 2037/1979, ΣτΕ 2635/1980, ΣτΕ 3619/1982 κ.ἄ.
27. Ένδεικτικά: Α.Ε.Δ. 21/2009, ΑΕΔ 18/2009, ΑΕΔ 14/2007, ΑΕΔ 6/2007, Α.Ε.Δ. 4/2017.
28. Ένδεικτικῶς: ΟΛΣτΕ 3707-3709/1989· ΕφΑθ 6603/2006, ΔιΔικ 2008, 55· ΔΕφΑθ 981/2005, ΔιΔικ 2005, 1153 έπ. Ἀπό τί θεωρία, βλ.: Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, 7η ἔκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2014, 325 έπ. Έπ. Σπηλιωτόπουλος, *Έγχειρίδιο Διοικητικοῦ Δικαίου*, τόμ. Ι, 15η ἔκδοση, Αθήνα 2017, 175 έπ.
29. Ἀντιπροσωπευτικά παραδείγματα «διφυῶν» νομικῶν προσώπων εἶναι ἡ ΔΕΗ καί τό Χρηματιστήριο Ἀξιῶν Ἀθηνῶν. Γιά τό ὄλο θέμα, βλ. Σ. Λύτρας, «Τά διφυῆ νομικά πρόσωπα στή νομολογία τοῦ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Συμβουλίου της Ἐπικρατείας», *Τιμητικός Τόμος γιά τά 75 χρόνια τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας*, Ἀθήνα 2004, 809 ἐπ.

30. Περί τοῦ ὀργανικοῦ κριτηρίου βλ. ἀντί πολλῶν Θεόδωρος Παπαγεωργίου, «Γνωμοδότηση 3/2019: Δικαιοδοσία καί ἀρμοδιότητα ἐπί διαφορῶν ἀπό συμβάσεις ἔργου (ἀνακαίνιση κτηρίου διοικήσεως) Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μί χρηματοδοτούμενων ἀπό ἐθνικούς ἢ εὐρωπαϊκούς πόρους», ὄ.π. (Δαγτόγλου, ὄ.π., σ. 331 ἐπ. Πρβλ. Π.-Μ. Εὐστρατίου, «Διοικητικές συμβάσεις καί ἀρχή τῆς νομιμότητας», *ΝοΒ* 41 (1993), σ. 663.

31. Ἡ ὑπεροχή αὐτή ἐκδηλώνεται, κυρίως, μέ τήν ἔλλειψη δυνατότητας ἀπό τήν πλευρά τοῦ ιδιώτη νά διαπραγματευθεῖ, λ.χ., εἴτε τήν κατάρτιση ἢ μονομερῆ, ἀπό τήν πλευρά τῆς διοίκησης, ἀναθέωση τῶν συμβατικῶν ὄρων εἴτε τί συγγραφί ὑποχρεώσεων. Ὁ ιδιώτης ἔχει ἀπλῶς τί δυνατότητα εἴτε νά ἀποδεχθεῖ εἴτε ὄχι καί νά μί συμβληθεῖ πρβλ. Ἰ. Κοϊμτζόγλου, «Τό ἐξαιρετικό νομικό καθεστῶς τῆς σύμβασης ὡς κριτήριο τοῦ διοικητικοῦ της χαρακτήρα», *ΔιΔικ* 9 (1997), σσ. 852-857, ιδίως σ. 852, ὅπου τέτοιες προνομακές ρυθμίσεις χαρακτηρίζονται ὡς «ρῆτρες δημόσιας ἐξουσίας» ἢ «ρῆτρες πού παρεκκλίνουν τοῦ κοινοῦ δικαίου».

32. Ὅπως εἶναι, στή συννηθέστερη περίπτωση, οἱ πάσης φύσεως ναοί (ἄρθρ. 1 § 4 Κ.Χ.Ε.Ε.). Βλ. ΔΕφΑθ 1495/1987 [*Ελλην* 2888 (1987), σσ. 1148-1149], *ΕφΚερκ* 130/1991 [*Χριστιανός* 32 (1993), σσ. 79-81], ΔΠρΚερκ 160/1992 [*ΔιΔικ* 5 (1993), σ. 394], πού ἔκριναν ὅτι ἡ ἀνέγερση ἢ διαρρύθμιση τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ ναοῦ ρυθμίζεται ἀπό τί σχετική μέ τήν ἐκτέλεση τῶν δημόσιων ἔργων νομοθεσία, σέ συνδυασμό μέ τίς διατάξεις τοῦ Κ. 55/1974. Γιά τόν ἴδιο λόγο, καθ' ὕλην ἀρμόδιο δικαστήριο πρὸς ἐπίλυση διαφορᾶς σχετικῆς μέ τήν ἀμοιβή καί τίς εἰσφορές ἐργολάβου, ὁ ὁποῖος ἐκτέλεσε ἔργο σέ (ἐνοριακό) ναό, εἶναι τό Διοικητικό Ἐφετεῖο: ΕφΑθ 13606/1988, *Αρμ* 43 (1989), σσ. 687-689· ΔΕφΑθ 275/1988, *ΔιΔικ* 1 (1989), σσ. 425-426· ΔΕφΑθ 2324/1991, *ΔιΔικ* 4 (1992), σσ. 637-639· *ΕφΚερκ* 130/1991, ὄ.π.: ΕφΑθ 3254/1994, *Ελλην* 36 (1995), σ. 662· ΑΠ 1362/1998, *Ελλην* 40 (1999), σσ. 299-301· ΠολΠρΑθ 1184/2005, Τ.Ν.Π. «Νόμος». Γιά τά ἔργα σέ μονές, βλ. ΕφΠατρ 275/2004 (*ΑχΝομολ* 2005, σ. 248), κατά τήν ὁποία ἡ ἀνέγερση ναοῦ σέ μονή Ν.Π.Δ.Δ. ἀποτελεῖ κατ' ἐξοχίαν ἐκκλησιαστικό ἔργο, κατ' ἄρθρ. 1 Κ. 55/1974.

33. Α. Μαρίνος, *Γνωμοδοτήσεις ἐπί ἐκκλησιαστικῶν ἐν γένει ζητημάτων*, Ἀθῆναι 2008, σσ. 212-214 (ἀριθ. 29/2004: «Νομοθεσία περὶ ἐκτελέσεως ἐκκλησιαστικῶν ἔργων»).

34. Ἐνδεικτικῶς: ΕφΠειρ 31/1981, *ΑρχΝ* 35 (1984), σσ. 759-760· ΔΕφΑθ 2324/1991, *ΔιΔικ* 4 (1992) σσ. 637-639· ΔΠρΚερκ 160/1992, *ΔιΔικ* 5 (1993), σ. 394 καί Α.Π. 1362/1998, *Ελλην* 40 (1999), σσ. 299-301, κατά τίς ὁποῖες στήν ἐξυπηρέτηση τοῦ δημόσιου συμφέροντος ἀποσκοπεῖ καί ἡ ἐπιτέλεση τοῦ «ἀγιαστικοῦ καί πνευματικοῦ ἔργου» τῆς Ἐκκλησίας.

35. Ὅπως εἶναι τά ἄρθρ. 29 (συμμόρφωση τοῦ ἀναδόχου πρὸς τίς διαταγές τῆς Ὑπηρεσίας), 31 § 2 (δικαίωμα τῆς ὕπηρεσίας νά διατάξει τήν ἐνίσχυση τῶν συνεργείων τοῦ ἐργολάβου ἢ νά ζητήσει τήν ἀπομάκρυνση τῶν ἀπειθῶν ἢ ἀκατάλληλων ἀπό τό προσωπικό), 37 (τροποποίηση ἐργασιῶν) 42 (περιορισμός ἀποζημιώσεως τοῦ ἐργολάβου) κ.ἄ.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 5678
Αριθ. Αθήναι, 14 Δεκεμβρίου 2021
Διεκπ. 2563

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρός
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Προγραμματισμός Ἐκδηλώσεων Μνήμης
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 100 ἐτῶν
ἀπὸ τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς»

Κοινοποιήσις: Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν
Πολιτιστικῆς Ταυτότητος

Διὰ τοῦ παρόντος Ἐγκυκλίου Σημειώματος γνω-
ρίζομεν ὑμῖν ὅτι κατόπιν Συνοδικῆς Ἀποφάσεως,
ληφθεῖσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς
Συνόδου τῆς 23ης Ἰουνίου ἐ.ἔ. (ἀριθ. πρωτ. 2674/
1149/24.6.2021), τὸ ἐρχόμενον ἔτος 2022 θὰ ἀφι-
ερωθῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν
ἐπέτειον τῆς συμπληρώσεως 100 ἐτῶν ἀπὸ τῆς
Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς τοῦ 1922.

Εἰς ἐφαρμογὴν τῆς ὡς ἄνω Συνοδικῆς Ἀποφά-
σεως καὶ πρὸς συντονισμόν τῶν σχετικῶν Ἐκδη-
λώσεων Μνήμης, ἐπραγματοποιήθη τὴν Πέμπτην
9ην τρέχοντος μηνός, ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Εἰδικῆς
Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος,
διαδικτυακὰ συνάντησις ἐκπροσώπων τῆς Ἱεράς
Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπό-
λεων. Ἡ ὡς ἄνω Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ εἶχε
ἀναλάβει, ὡς γνωστόν, καὶ τὸν συντονισμόν διὰ
τὰς ἀντιστοίχους Συνοδικὰς καὶ Περιφερειακὰς
Ἐκδηλώσεις τῆς ἐπετείου τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τῆς
Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ διαδικτυακὴν συνάντησιν κα-
τεγράφησαν αἱ κατευθυντήριαι γραμμαὶ τῆς ὅλης
προσπαθείας, ὡς ἐξῆς:

-Σκοπὸς εἶναι νὰ διεξαχθοῦν Ἐκδηλώσεις Μνή-
μης, ἱστορικῶν προβληματισμῶν καὶ ἐνημερώσεως
τοῦ πομπίου, ἰδιαίτερος δὲ τῶν νέων, ὑπὸ τὴν
προοπτικὴν τῆς ἀντλήσεως διδαγμάτων καὶ μνυ-
μάτων καὶ συγχρόνως ἐλπίδος διὰ τὸ μέλλον.

-Αἱ διοργανωθησόμενα δράσεις δύνανται νὰ
εἶναι λατρευτικῶν χαρακτῆρος, ἐπιστημονικῶν
(συνέδρια, ἡμερίδες), πολιτιστικῶν (λ.χ. ἐκθέσεις,
συναυλία), νεανικῶν (λ.χ. μαθητικοὶ διαγωνισμοὶ)
κ.ἄ.

-Ἀπώτερος στόχος ὄλων αὐτῶν εἶναι ἡ προβολὴ
τῆς χριστιανικῆς κληρονομίας καὶ παρουσίας τοῦ
Ἑλληνισμοῦ ἐπ' αἰῶνας εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, Πόν-
τον καὶ Ἀνατολικὴν Θράκην, ἢ ὑπογράμμισις τῆς
δημιουργικῆς συμβολῆς τῶν προσφύγων τοῦ 1922-
1924 εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς νεοελληνικῆς κοινω-
νίας, ἢ τιμὴ καὶ μνήμη τῶν Ἁγίων Ἐθνομαρτύρων
τοῦ 1922 καὶ ἡ μετὰ νηφαλιότητος διερεῦνησις
τῶν γεγονότων τῆς Γενοκτονίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ
τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν
πληθυσμῶν.

-Βάσει τῆς Ἐγκυκλίου 2556/5.7.1993 τῆς Ἱεράς
Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ μνήμη
τοῦ Ἁγίου Ἐθνομάρτυρος Χρυσοστόμου Σμύρνης
καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀνααιρεθέντων κατὰ τὴν Μικρ-
ασιατικὴν τραγωδίαν τιμᾶται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας
ἡμῶν κατὰ τὴν Κυριακὴν πρό τῆς Ὑψώσεως τοῦ
Τιμίου Σταυροῦ. Τοῦτο θὰ γίνῃ καὶ κατὰ τὸ ἐπό-
μενον ἔτος μετὰ τῆς προσηκούσης ἱεροπρεπείας
καὶ λαμπρότητος. Ὅσον ἀφορᾷ ὁμως εἰς τὰς λοι-
πὰς ἐκδηλώσεις (π.χ. συνέδρια, συναυλία κ.λπ.)
συνιστῶμεν, εἰ δυνατόν, τὸν καταμερισμὸν αὐτῶν
καὶ εἰς ἄλλους μῆνας τοῦ ἔτους, πέραν τοῦ Σε-
πτεμβρίου.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἥδη ἔχει προγραμ-
ματίσει τρία Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια κατὰ τὰ ἔτη
2022, 2023 καὶ 2024, προκειμένου νὰ περιγράψῃ
τὸ ἱστορικὸν πλαίσιον τῶν γεγονότων τοῦ ξερι-
ζωμοῦ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς, νὰ καταγράψῃ

τήν Χριστιανικήν Ἱστορίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀλλά καί τοῦ Πόντου καί τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, νά ἀναδείξῃ τήν θρησκευτικὴν εὐλάβειαν καί τήν πολιτιστικὴν κληρονομίαν τῶν προσφυγικῶν πληθυσμῶν.

Ὅθεν, καλοῦνται αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπως, ἕως τῆς 31ης Ἰανουαρίου 2022, ἀποστείλουν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τὸν κατάλογον τῶν ἐκδηλώσεων, τὰς ὁποίας προγραμματίζουν, καί δηλώσουν ποῖα ἐξ αὐτῶν ἐπιθυμοῦν νά τεθοῦν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱ. Συνόδου.

Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας καί διευκρινίσεις δύνασθε νά ἀπευθύνησθε εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Ε.Σ.Ε. Πολιτιστικῆς Ταυτότητος Ἀρχιμανδρίτην Δαμασκηνὸν Πετρᾶκον, τηλ. 210-7272203 καί 210-7272268, ὡς καί εἰς τὸν συνεργάτην τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Κωνσταντῖνον Χολέβαν, τηλ. 210-7272255.

Ἐντολῇ καί Ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱεράς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 69
Ἀριθ. Ἀθῆναι, 10 Ἰανουαρίου 2022
Διεκπ. 19

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περὶ ἐξαφανίσεως προσώπου»

Κοινοποιήσις:

Τμήμα Ἀσφαλείας Ἀχαρνῶν

Διὰ τοῦ παρόντος διαπέμπομεν ὑμῖν συνημμένως τὸ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 3005/2/13/9.1.2022 ἠλεκτρονικὸν μήνυμα τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας

Ἀχαρνῶν, περὶ τῆς ἐξαφανίσεως τῆς Ἑλένης Δεμῆστια τοῦ Δημητρίου καί τῆς Σταμάτας, γεννηθείσης τὴν 21.1.1962, ἡ ὁποία ἀναζητεῖται ὑπὸ τῶν οἰκειῶν αὐτῆς.

Ὅθεν, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστοῦμενοι ἐνεργήσητε τὰ δέοντα διὰ τὴν διερεύνησιν τῆς πιθανότητος ἢ ὡς ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα νά εὐρίσκηται εἰς τινὰ Ἱεράν Μονὴν ἢ Ἡσυχαστήριον τῆς καθ' ὑμᾶς Θεοσώστου Ἐπαρχίας καί ἀπαντήσητε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἠλεκτρονικῶς καί μόνον τὸ ἀργότερον ἐντός δεκαήμερου.

Ἐντολῇ καί Ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱεράς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 174
Ἀριθ. Ἀθῆναι, 13 Ἰανουαρίου 2022
Διεκπ. 56

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποτροφιῶν»

Κοινοποιήσις:

1. Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν
- Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων
2. Ὑποεπιτροπὴν Ὑποτροφιῶν

Διὰ τοῦ παρόντος καί δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 314/2019 (Φ.Ε.Κ. 203/ 13.12.2019 τ. Α') Κανονισμοῦ «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποτροφιῶν» τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος προκηρῦσσει διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 2022-2023 ὑποτροφίας διὰ πανεπιστημιακὰς σπουδὰς εἰς Ἑλλάδα

καί Ἀλλοδαπούς καί ἀποστέλλει τόν ὡς ἄνω Κανονισμόν πρός ὑμετέραν ἐνημέρωσιν καί διά τά καθ' ὑμᾶς.

Ἐντολῆ καί Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 174
Ἀριθ. Ἀθῆναι, 13 Ἰανουαρίου 2022
Διεκπ. 56

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προκηρύσσει διά τό ἀκαδημαϊκόν ἔτος 2022-2023: α) ἕως 80 ὑποτροφίας εἰς Ἑλληνας κληρικούς καί ὑποψηφίους κληρικούς ἢ λαϊκοὺς διά μεταπτυχιακὰς σπουδὰς εἰς Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀνεγνωρισμένα ὑπὸ τοῦ Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., εἰς τό γνωστικόν ἀντικείμενον τῆς θεολογίας καί εἰς ἄλλα τοιαῦτα, σχετιζόμενα πρός τοὺς ζωτικὸς τομεῖς τῆς ζωῆς καί τῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί β) ἕως 70 ὑποτροφίας εἰς ἀλλοδαπούς κληρικούς ἢ λαϊκοὺς διά προπτυχιακὰς καί μεταπτυχιακὰς σπουδὰς εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβουν ἀπάσας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας ἐκ τῆς ἐπίσημου ἱστοσελίδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «www.ecclesia.gr» (Υποεπιτροπὴ Χορηγήσεως Ὑποτροφιῶν), ὅπου δημοσιεύεται ὁ σχετικὸς Κανονισμός.

Ἐντολῆ καί Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 453
Ἀριθ. Ἀθῆναι, 27 Ἰανουαρίου 2022
Διεκπ. 149

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Ἐνημέρωσις περὶ τῆς ἀναγραφῆς ἐν ταῖς Ἀγιολογικαῖς Δέλτοις τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν: Κυρίλλου Α' (Λουκάρεως) καί Κυρίλλου ΣΤ'»

Διά τοῦ παρόντος καί κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7 καί 8 καί ἀπὸ 25ης μηνὸς Ἰανουαρίου 2022 Γράμματος τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, εὐαρέστως γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, συνφδὰ τῆ κρατούσῃ πράξει καί τάξει τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀνεγράφησαν προσφάτως ἐν ταῖς Ἀγιολογικαῖς Δέλτοις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριλλος Α' (Λούκαρις), τῆς μηνὸς αὐτοῦ τελομένης τῆς κζ' Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους, καί ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριλλος ΣΤ', τῆς μηνὸς αὐτοῦ τελομένης τῆς ιν' Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους, ἐκδοθεισῶν ἐπὶ τούτῳ Πατριαρχικῶν καί Συνοδικῶν Πράξεων.

Τὰς Κανονικὰς ταύτας Ἀποφάσεις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, προτρεπομέν ὑμᾶς ὅπως ἐτησίαις ἱεροτελεστίαῖς καί ἀγιστείαῖς τιμᾶτε καί ὕμνοις ἐγκωμίων γεραίρητε αὐτούς, ἔχοντες ἀεὶ τὴν αὐτῶν μεσιτείαν πρός τόν Θεόν.

Ἐντολῆ καί Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

ΕΚΔΗΜΙΑΙ

Ἡ Ἐκδημία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κυροῦ Κοσμᾶ (Παπαχρήστου)

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μέ βαθειά συγκίνηση ἀναγγέλλει τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ μακαριστοῦ ἡδὴ Μητροπολίτου Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κυροῦ Κοσμᾶ.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κυρὸς Κοσμᾶς (Παπαχρήστου) γεννήθηκε στὴ Σκουτεσιάδα Ἀγρινίου τὸ ἔτος 1945. Σπούδασε Πολιτικές Ἐπιστῆμες στὸ Πάντειο Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καί Θεολογία στὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης καί ἔλαβε τὸ πτυχίο καί τῶν δύο Σχολῶν.

Χειροτονήθηκε Διάκονος καί Πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν Μακαριστὸ Μητροπολίτη Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κυρὸ Θεόκλητο τὸ ἔτος 1974. Ὑπηρέτησε ὡς Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας γιὰ περισσότερα ἀπὸ τριάντα χρόνια καί ἀνέπτυξε πλούσια δραστηριότητα. Μητροπολίτης Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας χειροτονήθηκε στὶς 8 Ὀκτωβρίου 2005.

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τοῦ Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κυροῦ Κοσμᾶ ἐψάλη τὴν Τρίτη 4 Ἰανουαρίου 2022 στὶς 3.00 μ.μ. στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Σπυριδῶνος Μεσολογγίου, μέ τὴν ἀκριβῆ τήρηση ὅλων τῶν προβλεπομένων διατάξεων γιὰ τὴν ἀποφυγὴ διασπορᾶς τοῦ κορωνοϊοῦ.

Τοποτηρητὴς τῆς χρευσούσης Μητροπόλεως Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας ὤρισθη ὁ Σεβασμιώ-

τατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, ὁ ὁποῖος ἐκπροσώπησε καί τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο στὴν Ἐξόδιο Ἀκολουθία.

Ἐπικήδειος Λόγος στόν ἀοίδιμο Μητροπολίτη Αἰτωλίας
καί Ἀκαρνανίας κυρό Κοσμᾶ (Παπαχρήστου) (1945-2022)
ὑπό τοῦ Ἐπισκόπου Ὁρεῶν Φιλοθέου,
Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(Ἱερός Ναός Ἁγίου Σπυριδῶνος Μεσολογγίου, 4 Ἰανουαρίου 2022)

«Μακάριος ὃν ἐξελέξω καί προσελάβου·
κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου.» (Ψαλμ. 64, 5)

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ναυπάκτου
καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεε, ἐκπρόσωπε
τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καί
Τοποτηρητά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας
καί Ἀκαρνανίας,

Σεβασμιώτατοι καί Θεοφιλέστατοι Ἅγιοι
Ἀρχιερεῖς,

Εὐλαβέστατοι Πρεσβύτεροι καί Διάκονοι,

Ὅσιώτατοι Μοναχοί καί Μοναχές,

Ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες,

Λαέ τοῦ Κυρίου πενθηφόρε,

Ὁ εὐλογημένος Ἐπίσκοπος καί Μητροπολίτης
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας
ἄφησε τόν κόσμον αὐτόν καί εὐρίσκεται πλέον εἰς
«τάς αὐλάς τοῦ Κυρίου» μετά τῶν Δικαίων καί τῶν
Ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνος Θεῶ εὐαρεστησάντων.

Πᾶσιν ἀνθρώποις τό κοινόν τοῦ βίου ἔταξεν
ὁ Κύριος χρέος, τοῦ ὄρου πληρωθέντος. Κοινό,
ὄντως, πέρας τοῦ βίου σέ ὄλους τούς ἀνθρώπους,
ἔθεσε ὁ Θεός τήν ἔξοδο ἀπό τήν ἐπίγεια
πραγματικότητα τῆς φθορᾶς καί τήν εἴσοδο στήν
αἰωνιότητα τῆς ὄντως ζωῆς.

Ἔτσι συνέβη καί μέ τόν μακαριστό ἦδη
Μητροπολίτη Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κυρό
Κοσμᾶ. Ὁ ἀγαθός τῆ προαιρέσει Ποιμενάρχης,
ὁ διακεκρωμένος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Κληρικός, ὁ νυχθημερόν καταπονούμενος γιά
τήν Ἐκκλησία ἐπί τεσσαράκοντα καί ὀκτώ ἔτη
διάκονος τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὁ μετ' αὐταπαρνήσεως

καί ἀγάπης ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου ἀνεπαύθη
ἐν Κυρίῳ.

Ἐξελέγη ἀπό τόν Κύριο γιά νά μεταφερθεῖ
«ἀπό τῶν λυπηροτέρων ἐπί τά χριστότερα
καί θυμδέστερα ἔνθα ἡ ἀνάπαυσις καί ἡ
χαρά» (Εὐχή Γουγκλισίας). Μετέστη «ἀπό τῆς
χείρονος καταστάσεως ἐπί τήν βελτίονα, ἀπό τῆς
προσκαίρου ἐπί τήν αἰώνιον, ἀπό τῆς ἐπιγείου
εἰς τήν ἐπουράνιον» (Μ. Βασιλείου, ὁμιλία 17 εἰς
Βαρλαάμ Μάρτυρα).

Ἐσίγησε τό γλυκόφθογον στόμα τοῦ σεμνοῦ
καί ταπεινοῦ Ἱεράρχου «ὅς ἐν ἀναβάσει
θυσιαστηρίου ἐδόξασεν περιβολήν Ἁγιάσματος
ὡς ἦλιος ἐκλάμπων ἐπί ναόν Ὑψίστου».

Ὁ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Αἰτωλίας καί
Ἀκαρνανίας κυρός Κοσμᾶς (Παπαχρήστος)
γεννήθηκε τό ἔτος 1945 στήν Σκουτεσιάδα
Ἀργιῶν. Γόνος ἱερατικῆς οἰκογενείας διδάχθηκε
τά ἐγκύκλια μαθήματα στό Ἀργίονο καί ἐν συνεχείᾳ
σπούδασε Πολιτικές Ἐπιστήμες στό Πάντειο
Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, τοῦ ὁποῦ κατέστη
πτυχιούχος τό ἔτος 1971, καί τήν Ἱερά Ἐπιστήμη
τῆς Θεολογίας στό Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης, γενόμενος πτυχιούχος αὐτῆς τό
ἔτος 1976.

Ἐπηρετήσε ἐπί δύο ἔτη στόν Ἑλληνικό Στρατό
καί στήν συνέχεια, ἀφοῦ ἐκάφη Μοναχός,
ποθῶντας τήν Ἱερωσύνη χειροτονήθηκε Διά-
κονος καί Πρεσβύτερος τό ἔτος 1974 καί ἔλαβε
τό ὀφφίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου ἀπό τά χέρια
τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Αἰτωλίας καί
Ἀκαρνανίας κυροῦ Θεοκλίτου (Αβραντινῆ).
Διορίσθηκε Ἱεροκῆρυξ καί ἐπί τριάκοντα ἔτη
ἐργάσθηκε ἀόκνως, περιοδεύοντας ὀλόκληρη

τὴν Ἱερά Μητρόπολη Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, κηρύσσοντας τὸ Εὐαγγέλιο, ἐξομολογώντας, ἱερουργώντας καὶ στηρίζοντας ποικιλοτρόπως τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ἔργο του, μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Γέροντός του Ἱεράρχου Θεοκλήτου, ἦταν ποικίλο: κοινωνικό, ἐθνικό, ἀντιαρρετικό, λειτουργικό, ἱεραποστολικό. Κεντρικός τομέας ὅμως τῆς προσφορᾶς του ἀποδείχθηκε ὁ νεανικός τομέας. Στὸ νευραλγικό αὐτὸ πεδίο τῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας κυριολεκτικά διέπρεψε: συνάξεις νέων καὶ νεανίδων, μαθητῶν, φοιτητῶν καὶ ἐπιστημόνων δημιουργήθηκαν καὶ κατευθύνθηκαν ἀπὸ τὸν τότε πατέρα Κοσμᾶ. Ἀναρίθμητοι νέοι καὶ νέες καθοδηγήθηκαν ἀπὸ αὐτὸν καὶ δὲν εἶναι λίγοι αὐτοὶ ποὺ διακονοῦν τὴν Ἐκκλησία ὡς Κληρικοί καὶ Μοναχοὶ ἐντός καὶ ἐκτός Αἰτωλοακαρνανίας. Ἐπὶ δεκαετίες διπύθνε ὑποδειγματικά τίς ἐκκλησιαστικές κατασκηνώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἀπὸ τίς ὁποῖες προῦλθαν ἱκανὰ καὶ ζωντανὰ στελέχη ποὺ διακονοῦν τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν κοινωνία.

Κατύθνε ἐπίσης πνευματικά μοναχικές ἀδελφότητες ἐντός καὶ ἐκτός Αἰτωλοακαρνανίας.

Δημοσίευε τακτικά ἄρθρα ἐκκλησιαστικά καὶ ἀντιαρρετικά, ἐνῶ ἐκήρυσσε εὐκαίρως ἀκαίρως καὶ ἀπὸ τὸν ραδιοφωνικό σταθμὸ τῆς Ἱερᾶς Πόλεως τοῦ Μεσολογγίου.

Ὅλη αὐτὴ ἡ δραστηριότητα ἔκανε τὴν Σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Χριστοδούλου, νὰ τὸν προκρίνει εἰς διαδοχὴν τοῦ ἐξεληθόντος τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας, λόγῳ γήρατος καὶ προβλημάτων ὑγείας, σεπτοῦ Γέροντός του, αἰοδίμου Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κυροῦ Θεοκλήτου, καὶ νὰ τὸν ἐκλέξει Μητροπολίτη στὶς 8 Ὀκτωβρίου 2005.

Ἐνεθρονίσθη στὶς 6 Νοεμβρίου 2005 σὲ αὐτὸν ἐδῶ τὸν Ἱερό Ναὸ καὶ ἐκτοτε, μέχρι τῆς τελευταίας του, ἐποίμανε ἐπὶ 16 ἔτη τὴν Ἱερά Πόλη τοῦ Μεσολογγίου, τὴν Πόλη τοῦ Ἀγρινίου καὶ ὅλη τὴν Ἐπαρχία Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, δίδοντας κυριολεκτικά νέα πνοή στὸ ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μέσα ἀπὸ τὴν σπορά τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, τὰ ἔργα τῆς εὐποίας, ἀλλὰ καὶ τὴν

καλλιέργεια τῆς χαρισματικῆς λειτουργίας ἑνὸς ἐκάστου τῶν συνεργατῶν του Κληρικῶν.

Ὁ Μακαριστὸς Μητροπολίτης Κοσμᾶς οὐδέποτε θεώρησε τὴν Ἐπισκοπή του ὡς τόπο ἀναπαύσεως καὶ τρυφῆς, ἀλλὰ τόπο διακονίας Ἰησοῦ Χριστοῦ, νέο στάδιο ἱεροῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ ὁμολόγησε κατὰ τὸν Ἐνθρονιστήριό λόγο του: «Ἐπιτρέψατέ μου», ζήτησε ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς τοῦ λόγου του, «νὰ ὁμιλήσω μὲ καρδιακὴν εἰλικρίνειαν. Δὲν μὲ συνέχει ἡ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀξιώματος. Δὲν μὲ συγκινοῦν καὶ δὲν μὲ ἐγγίζουσιν αὐτά. Καὶ παρακαλῶ ὅλους σας νὰ προσεύχεσθε νὰ μὴ μὲ ἀλλοτριώσουν, ἕως ὅτου φύγω ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν διὰ τὴν αἰωνίαν μακαριότητα. Τώρα, τρέμω τὸν Σταυρὸν καὶ τὰς εὐθύνas, ποὺ ἐπωμίζομαι. Ὁ Ἐπίσκοπος ἐπωμίζεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν, τὰς εὐθύνas καὶ τὰς ἀγωνίας ὅλων τῶν ψυχῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἐπωμίζεται τὴν εὐθύνην διὰ τὴν σωτηρίαν ὅλων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Ὅφειλε νὰ προσεύχεται ὄχι μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ποίμνιόν του. Νὰ κλαίει ὄχι μόνον διὰ τὰ ἰδικὰ του ἁμαρτήματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν χριστιανῶν του τὰ ἀγνοήματα καὶ ἁμαρτήματα. Νὰ ἀνψυχῆ καὶ νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν καὶ τῶν ἰδικῶν του πειρασμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πειρασμῶν τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου του».

Ὅσα εἶπε, ἀγωνίσθηκε -ὄση αὐτῷ δύναμις- νὰ τὰ ἐφαρμόσει. Γι' αὐτὸ καὶ ὡς Ἐπίσκοπος ὑπῆρξε ἄνθρωπος προσευχῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐπικοινωνοῦσε ἀληθινὰ μὲ τὸν Θεό, ἐναποθέτοντας τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὸ ποίμνιό του σ' Αὐτόν.

Γνώριζε, ἀκόμη, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσει μόνος του, ὅσα προσόντα καὶ ἂν ἔχει, καὶ γι' αὐτὸ ἐπιμελήθηκε τὴν καλλιέργεια ἱερατικῶν κλίσεων σὲ πνευματικά του τέκνα, τὰ ὁποῖα σαγηνεύθηκαν ἀπὸ τὸν ἱεραποστολικὸ ζῆλο τοῦ Γέροντός τους καὶ εἰσῆλθαν στὴν ζωὴ τῆς ἁγίας Ἱερωσύνης, ἀποτελῶντας τοὺς πολυτίμους συμπαραστάτες καὶ βοηθοὺς του στὴν διακονία τοῦ πιστοῦ Λαοῦ τῆς εὐλογημένης αὐτῆς Ἐπαρχίας, ἡ ὁποία διακρίνεται, μεταξύ ἄλλων, καὶ γιὰ τοὺς καλοὺς, ἐναρέτους καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ υπηρετοῦντας Κληρικούς.

Υπῆρξε ταυτόχρονα καί ἐραστής τῆς ἡσυχίας καί τοῦ μοναχικοῦ βίου, γι' αὐτό καί κατέβαλλε προσπάθειες γιά νά στελεχώσει τίς Ἱερές Μονές τῆς Ἐπαρχίας του μέ ἀφιερωμένες στόν Χριστό ὑπάρξεις, μοναχοὺς καί μοναχές, γνωρίζοντας καλά ὅτι τὰ Μοναστήρια, ὅταν λειτουργοῦν σωστά καί μέ ὑπακοή πρὸς τόν Ἐπίσκοπο καί τήν Ἐκκλησία, ἀποτελοῦν τόπους φανέρωσης τῆς ζωῆς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἀπό τούς πλέον σημαντικούς σταθμούς τῆς ποιμαντικῆς του διακονίας ὑπῆρξε ἡ, κατόπιν ἐνεργειῶν του, ἔλευση τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ σπὴν ὁμώνυμη Ἱ. Μονή Θέρμου, ὅπως καί ἡ ἀναγραφή στίς ἀγιολογικές δέλτους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Βλασίου τοῦ Ἀκαρνάνος καί τῶν ἕξι συνασκητῶν του.

Ἀπλός, εἰλικρινής καί ἀνεπιτίδευτος στοὺς τρόπους του, ἐξαιρετικά εὐγενής πρὸς πάντας, ἐργατικός καί μέ ὑψηλή αἴσθηση τοῦ καθήκοντος, ὁ ἀοίδιμος Ἱεράρχης ὑπῆρξε καί ὑποδειγματικός ἱερουργός καί λειτουργός τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, μέ βαθειά προσήλωσι καί προσοχή. Λειτουργοῦσε πολλές φορές κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ἔτους, λατρεύοντας τόν Πανάγιο Τριαδικό Θεό μετά φόβου καί ἀγάπης, ἐπιθυμῶντας σφόδρα καί ἐπιδιώκοντας ἀκατάπαυστα νά καταξιωθεῖ νά εὕρει χάριν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου Παντοκράτορος.

Ἐπί πλέον, γνώριζε ἄριστα τὸ τυπικό τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ διέθετε ιδιαίτερη καλλιφωνία καί γνώση τῆς ψαλτικῆς τέχνης, ψάλλοντας μέ ὕψος σεμνό καί σοβαρό, πιστό πρὸς τὴν παράδοσι τῆς πατρῴας βυζαντινῆς μουσικῆς, δίχως ὑπερβολικά ποικίματα, πού ἐνίοτε θυμίζουν «βοές ἀτακτες».

Μέ τὴν προσωπική εὐθύνη καί πρόνοια τοῦ Μητροπολίτου Κοσμᾶ, τὸ φιλανθρωπικό ἔργο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας, τὸ ὁποῖο παρέλαβε ἀπὸ τόν Προκάτοχο καί Γέροντά του ἐπεκτάθηκε περισσότερο, φθάνοντας, μάλιστα, ἀρκετές φορές καί πρὸς Ἱερές Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες κατὰ καιροὺς ἐπλήγησαν ἀπὸ διάφορες φυσικὲς καταστροφές.

Γι' αὐτό καί τὰ πνευματικά του τέκνα, ἀλλὰ καί γενικότερα ὅσοι τὸν γνώρισαν, θά ἠδύναντο χωρὶς δισταγμὸ νά ἰσχυριστοῦν ὅτι ἐκπληρώθηκε ἡ εὐχή πού ἔκανε στόν ἐπιβατήριο λόγο του, νά ὁμοιάσει στόν προστάτη του Ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλό: «Παρακαλῶ τὸν Κύριόν μου», ἔλεγε ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς καί ἐπανέλαβε ὁ Μητροπολίτης Κοσμᾶς, «μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μου νά μέ ἀξιῶσι, νά μὴν ἀποκτήσω σακκούλα διότι ὡσάν κάμω ἀρχὴν νά παίρνω ἄσπρα, εὐθύς ἔχασα τούς ἀδελφούς μου, καί δέν ἠμπορῶ καί τὰ δύο. Ἦ τὸν Θεόν ἢ τὸν διάβολον». Καί, ὄντως, πτωχός σέ ὑλικά πράγματα ἐγεννήθη ὁ ἀοίδιμος Ἱεράρχης, πτωχός ἔζησε, πτωχός ἀπέθανε, ἀλλὰ ἐπλούτισε πολλοὺς μέ τὰ καλά του ἔργα.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κοσμᾶς ὑπῆρξε ἀνθρωπος ἀγαθῆς προαιρέσεως. Οὐδέποτε ἐνήργησε μέ δόλο ἢ μέ πρόθεσι νά ἀδικήσει τὸν ὁποιοδήποτε, ἐνῶ δέν ὑπῆρξε οὔτε σκληρός οὔτε ἐπικριτικός ἐναντι οἰουδήποτε, εἴτε γραπτῶς εἴτε προφορικῶς. Ἐκήρυσσε διαρκῶς τὴν μετάνοια, δίχως νά παύσει ποτέ νά ἐργάζεται κι ὁ ἴδιος τὸν δικό του ἀγῶνα μετάνοιας. Αὐτὸ ἦταν καί τὸ ἐπιστέγασμα τῆς τελευταίας Ἐγκυκλίου του γιὰ τὴν μόλις πρὸ ἡμερῶν παρελθοῦσα ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων, τὴν ὁποία συνέγραψε λίγο πρὶν ἀσθενήσει:

«Ἀγαπητοὶ πατέρες καί ἀδελφοί», ἔγραφε, «μὴν παίζουμε μέ τὴν σωτηρία μας. Σήμερα Χριστοῦγεννα ἄς θελήσουμε νά πιστέψουμε πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνεργήματα τῆς ἀποστασίας μας καί οἱ συνέπειες ἐξ αὐτῶν, θεραπεύονται μέ τὴν εἰλικρινῆ καί συνειδητὴ μετάνοιά μας. Εὐρισκόμενοι ἐμπρὸς στὴν φάτνη ἄς προσφέρουμε τὸ καλύτερο δῶρο στόν Κύριό μας: τὰ ἁμαρτήματά μας, μέ τὴν μετάνοιά μας!

Καί ζῶντες τὴν μετάνοια καί τὸν ἀληθινὸ πνευματικό μας ἀγῶνα, ἄς γινόμαστε ζύμη, γιὰ νά ζυμώνουμε τὴν κοινωνία μας πνευματικά, ὥστε νά δέχεται ὁ νηπιάσιος Κύριος τὴν χριστουγεννιάτικη καί τὴν διὰ βίου προσκύνησί μας».

Ἐχοντας ὡς ἐφόδιο ζωῆς ὅλα τὰ προαναφερθέντα, καί πολλὰ ἀκόμη πού δέν εἶναι δυνατόν νά ἀναπτυχθοῦν στὰ στενά χρονικά ὄρια τῆς παρουσίας περιστάσεως, ὁ μακαριστὸς

Ἱεράρχης Κοσμάς διέρχεται σήμερα «ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν».

Σεβαστοὶ μου πατέρες καὶ ἀδελφοὶ μου εὐλογημένοι,

Ἡ κοίμηση τοῦ Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Κοσμά εἶναι γιὰ μᾶς ὅλους εὐκαιρία μετανοίας, περισυλλογῆς, προσευχῆς, ἀγῶνος γιὰ τὴν υπέρβαση τῶν προσκαίρων, ἐνῶ ἀποτελεῖ καὶ ἀφορμὴ ἀγαθῆς ἐλπίδος γιὰ τὴν ζωὴ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Λυπούμεθα βεβαίως ὡς ἄνθρωποι γιὰ τὴν κοίμηση του, ἀλλὰ προσεγγίζουμε αὐτὴν τὴν κοίμηση μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ὀριστικῆς καὶ ἀμετάκλητης υπέρβασης τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἀοῖδιμε Πάτερ καὶ Ποιμενάρχα, Μητροπολίτα Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας πάτερ Κοσμά,

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ἐκπροσωπούμενος ὑπὸ τοῦ ἁγίου Τοποτηρητοῦ, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, τὰ Σεπτὰ Μέλη τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅλοι οἱ Ἱεράρχες τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀπορφανισθεὶς Ἱερός Κλῆρος καὶ ὁ φιλόχριστος Λαός τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Μητροπόλεως, Σοῦ ἀποδίδουμε τὸν «τελευταῖον ἀσπασμόν» καὶ μετὰ δακρῶν Σέ προπέμπουμε πρὸς τὴν ζωὴν τῆς Βασιλείας, «ὅπου ἦχος καθαρὸς ἐορταζόντων, καὶ βοῶντων ἀπαύστως· Κύριε δόξα σοι». Νά ἔχουμε τὴν ἁγία εὐχὴ Σου!

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τοῦ ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κυροῦ Κοσμά ἐγᾶλη τὴν Τρίτη 4 Ἰανουαρίου 2022 στίς 3.00 μ.μ. στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Σπυριδῶνος Μεσολογγίου.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Κανονισμός λειτουργίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΦΙΛΟΠΤΩΧΑ ΤΑΜΕΙΑ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος

Ἀριθμ. 2251/1431/2021

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α' Ἰδρυσις – Ἔδρα Ἄρθρον 1

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

1) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παρ. 4, 29 παρ. 2, 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2) τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους,

3) τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς, ποιμαντικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος καὶ τῶν Ἑνοριῶν αὐτῆς,

4) τὴν ὑπ' ἀριθ. 838/21.5.2021 Πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος κ. Γεωργίου,

5) τὴν ὑπ' ἀριθ. 294/18.6.2021 Γνωμοδότησιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

6) τὴν ἀπὸ 15.7.2021 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

Ψηφίζει τὸν Κανονισμόν λειτουργίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΦΙΛΟΠΤΩΧΑ ΤΑΜΕΙΑ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος, ὡς ἐξῆς:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ
ΤΑΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΦΙΛΟΠΤΩΧΑ ΤΑΜΕΙΑ»
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΤΡΟΥΣ, ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΠΛΑΤΑΜΩΝΟΣ

Τὸ συσταθέν παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2487/1827/28.8.2003 ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Φ.Ε.Κ. Β' 1383/2003) ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΤΡΟΥΣ, ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΑΜΩΝΟΣ» λειτουργεῖ ἐφ' ἐξῆς ὑπὸ τὴν μορφήν νομικοῦ προσώπου ἰδιωτικοῦ δικαίου μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος καὶ ἔχει ἔδραν τὴν πόλιν τῆς Κατερίνης.

Τὸ Ἰδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος, εἶναι νομικόν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος καὶ αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως, ἔχον ἴδιον Α.Φ.Μ. Τὸ ἐν λόγῳ Ἰδρυμα θὰ ἐδρεύῃ εἰς τὴν πόλιν τῆς Κατερίνης καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μητροπόλεως 6, ὅπου καὶ τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 2 Σκοπός

Σκοπός τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ παροχὴ ὑλικῆς, ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς βοήθειας εἰς τοὺς δεομένους τοιαύτης. Τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐπιτυγχάνει τὸ Ἰδρυμα διὰ τῶν ἐξῆς μέσων:

Διὰ τῆς ἀγορᾶς φαρμάκων, παροχῆς ἐξόδων νοσοκομειακῆς περιθάλψεως, ἀγορᾶς τροφίμων, καυσίμου ὕλης, πληρωμῆς ἐνοικίων καὶ λοιπῶν ἀναγκῶν τῶν ἀποδεδειγμένως ἀπόρων κατοίκων τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας.

Διὰ τῆς καταβολῆς ἐξόδων δι' ἀποφυλάκισιν ἀτόμων εὐρίσκομένων εἰς φυλακὰς, ὡς καὶ διὰ προστασίαν τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν.

Διά της ήθικης και ύλικης συμπαραστάσεως εις τούς Ὁρθοδόξους λαούς τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν, εις Ἑλληνας πρόσφυγας τοῦ Πόντου, εις Βορειοηπειρώτας κ.ἄ.

Διά της οικονομικῆς ἐνισχύσεως Ἐκκλησιαστικῶν καί Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων λειτουργίας των.

Διά της οικονομικῆς ἐνισχύσεως ἀπόρων πολυτέκνων οἰκογενειῶν καί ἀπόρων μαθητῶν καί σπουδαστῶν.

Διά της οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἀσθενεστέρων οικονομικῶς Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὅπως ἐπίσης καί τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν διενεργουμένων ἐκδρομῶν καί νεανικῶν ἐκδηλώσεων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καί Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων εις τόπους τῆς Πατρίδος ἡμῶν, εις τούς ὁποίους ἐδίδαξαν Ἀπόστολοι καί ἡγίασαν μάρτυρες τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως.

Διά της βραβεύσεως, δι' οικονομικῆς ἐνισχύσεως, τῶν ἀριστούχων μαθητῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολείων, ὡς καί τῶν ἄλλων σχολείων καί σχολῶν τῆς Μητροπολιτικῆς Περιφέρειας, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου (Γ.Φ.Τ.).

Διά της ἀνεγέρσεως Ἐκκλησιαστικῶν Οἰκοτροφείων, Γηροκομείων, ἀσύλων, τεχνικῶν σχολῶν, αἰθουσῶν διαλέξεων, βιβλιοθηκῶν, Ἰδρυματικῶν Ναῶν, θρησκευτικῶν καί ἐθνικῶν συμβόλων, Ἱερῶν Μονῶν, οἰκίων ἀπόρων καί ἄλλων παρεμφερῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξυπηρετοῦν τὰς θρησκευτικὰς, ἐθνικὰς καί ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Διά της ἐνισχύσεως τῆς λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου.

Διά της ἐνισχύσεως τῆς λειτουργίας τοῦ Προγράμματος Καθημερινῶν Συσσιτίων «Ἄρτος ὁ Ἐπιούσιος», τοῦ Ξενῶνος Φιλοξενίας, ὡς καί τῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Διά της λειτουργίας τοῦ Κοινωνικοῦ Παντοπωλείου «Ο ΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣ».

Διά της λειτουργίας τοῦ Κοινωνικοῦ Καταστήματος - Τραπεζῆς Ἀγάπης δωρεάν διανομῆς ἐνδυμάτων καί ὑποδημάτων «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων».

Διά της λειτουργίας τοῦ Κοινωνικοῦ Φροντιστηρίου.

Διά της οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἀσθενεστέρων Ἑνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων καί φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων.

Διά της ἐνισχύσεως παντός εἴδους ἐράνου, διενεργουμένου νομίμως διὰ φιλανθρωπικούς, θρησκευτικούς, ἐθνικούς καί κοινωνικούς σκοπούς.

Διά της παντοειδοῦς συνδρομῆς πληγέντων ἐξ ἐκτάκτων φυσικῶν φαινομένων (πλημμυροπαθεῖς, πυροπαθεῖς, σεισμόπληκτοι κ.ἄ.)

Διά τῆς καλύψεως τῶν ἐξόδων τῶν ἐκδόσεων Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, περιοδικῶν καί διαφωτιστικῶν ἐντύπων καί φυλλαδίων, πρὸς διαφωτισμὸν τῶν κατοίκων τῆς Μητροπολιτικῆς Περιφέρειας, ὡς ἐπίσης καί διὰ τοῦ ἐμπλουτισμοῦ βιβλιοθηκῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων, Πνευματικῶν Κέντρων, Ἑνοριακῶν Πνευματικῶν Κέντρων, Κατηχητικῶν Σχολείων καί διὰ τῆς λειτουργίας Βιβλιοπωλείου καί Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ.

Διά τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως παντός ἄλλου μέσου συντείνοντος εις τὴν ἐξύψωσιν τοῦ φιλανθρωπικοῦ καί κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, τό ὁποῖον δὲν ἀναγράφεται εις τὸν παρόντα Κανονισμόν.

Διά τῆς καλύψεως τῶν ἐξόδων τῶν ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως διενεργουμένων Ἡμερίδων καί Συνεδρίων.

Διά τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὑποστηρίξεως, κοινωνικῆς ἐντάξεως καί διὰ βίου μαθήσεως νέων καί κοινωνικῶς εὐπαθῶν ὁμάδων, μειονοτικῶν ὁμάδων καί προσφύγων.

Διά τῆς ὀργανώσεως καί ὑλοποιήσεως ἀναπτυξιακῶν προγραμμάτων εις ἀναπτυσσομένης χώρας, προσαρμοσμένων εις τὰς τοπικὰς συνθήκας καί ἀνάγκας, στόχον ἐχόντων τὴν καταπολέμησιν τῆς φτώχειας καί τὴν γενικωτέραν ἀναβάθμισιν καί βελτίωσιν τῆς ζωῆς τοῦ πληθυσμοῦ, περιλαμβανομένων προγραμμάτων ἀντιμετώπισεως ἐκτάκτων ἀναγκῶν καί ἀνθρωπιστικῶν κρίσεων (διανομὴ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας, ὀργάνωσις ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως), ὡς ἀποτελεσμάτων πολεμικῶν συγκρούσεων, μεταναστεύσεων, περιβαλλοντικῶν συνθηκῶν ἢ κλιματικῶν μεταβολῶν κ.λπ.

Διά τῆς παροχῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας, ἐπείγουσας ἢ ἀναπτυξιακῆς, διὰ τὴν κοινωνικὴν καί οικονομικὴν ἀνάπτυξιν ἀτόμων καί κοινοτήτων τῶν χωρῶν ὄλου τοῦ κόσμου, αἵτινες ἀντιμετωπίζουσιν ἀνθρωπιστικὰς κρίσεις καί προβλήματα, εἴτε προερχόμενα ἐκ φυσικῶν καταστροφῶν εἴτε ἐκ πολιτικῶν, κοινωνικῶν καί οικονομικῶν παραγόντων.

Διά τῆς ὑλοποιήσεως δράσεων, αἵτινες ἀποσκοποῦσιν εις πραγματικὰς ἀνάγκας τοῦ ἐπωφελουμένου πληθυσμοῦ, συμβατάς πρὸς τὰς Διεθνεῖς Ἀρχὰς καί Συνθήκας, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸν σεβασμὸν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν, τὴν προώθησιν δημοκρατικῶν θεσμῶν, τὴν

ισότητα των δύο φύλων και την προστασίαν εύπαθών κοινωνικών ομάδων.

Διά της προαγωγής της ιδέας του έθελοντισμού, ως κοινωνικοπολιτικής παρεμβάσεως, και της ανιδιοτελούς προσφοράς και κοινωνικού έργου εις την υπηρεσίαν του ανθρώπου, άνευ διακρίσεων, μέ πλήρη άποδοχήν των άρχων των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Διά της προστασίας και της προαγωγής των δικαιωμάτων του Παιδιού εις την χώραν μας και ειδικώτερον της παρακολουθήσεως της εφαρμογής της Διεθνούς Συμβάσεως των Ήνωμένων Έθνών διά τά Δικαιώματα του Παιδιού (Δ.Σ.Δ.Π.) εις την Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Κεντρική Όργάνωσις – Διοίκησις και Έκπροσώπησις
του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου
Άρθρον 3

Τό Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμείον διοικείται υπό έπταμελούς Διοικητικού Συμβουλίου, άποτελουμένου έκ: α) του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ως Προέδρου, β) του έκάστοτε Πρωτοσυγγέλλου και, μή υπάρχοντος, του Γενικού Αρχιερατικού Έπιτρόπου ως αντιπροέδρου, γ) δύο Κληρικών της Ι. Μητροπόλεως, του ενός έκτελούντος χρέη Γραμματέως, δ) ενός Έκκλησιαστικού Συμβούλου και ε) δύο λαϊκών μελών (άνδρων ή γυναικών), επιλεγομένων υπό του Μητροπολίτου.

Τά μέλη του Δ.Σ. μετά των ισαρίθμων άναπληρωτών αυτών, διορίζονται κατόπιν άποφάσεως του Σεβ. Μητροπολίτου επί τριετεί θητεία. Ό Μητροπολίτης δύναται νά διορίση τό αυτό μέλος του Δ.Σ. και διά πλείονας της μίας τριετίας.

Πάν μέλος έκλείπον ή παραιτούμενον, ως επίσης και πάν μέλος απέχον άδικαιολογήτως έκ τριών συνεχών συνεδριάσεων του Δ.Σ., αντικαθίσταται δι' άποφάσεως του Μητροπολίτου, έκ του καταλόγου των άναπληρωτών.

Προτάσει του Προέδρου του Δ.Σ. του Γ.Φ.Τ. και μετά από ήτιολογημένην άπόφασιν του Συμβουλίου τούτου, δύναται νά αντικατασταθῆ μέλος αυτού και πρό της λήξεως της θητείας του.

Τό αξίωμα των μελών του Δ.Σ. είναι τιμητικόν και άμισθον.

Άρθρον 4

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου συνέρχεται τη προσκλήσει του Προέδρου ή του άναπληρωτού αυτού ή τη έγγραφω αίτήσει τεσσάρων

τούλάχιστον μελών, προς συζήτησιν συγκεκριμένων θεμάτων, ρητώς άναγραφομένων εν τη προσκλήσει ή τη αίτήσει.

Διά την ύπαρξιν άπαρτίας δέον νά παρίστανται τέσερα άτομα έκ των μελών του Δ.Σ., εν οίς άπαραιτήτως ό Πρόεδρος ή ό νόμιμος άναπληρωτής αυτού. Τό Δ.Σ. άποφασίζει διά σχετικής πλειοψηφίας των παρόντων μελών. Έν ίσοψηφία, υπερισχύει ή ψηφος του Προέδρου. Τά Πρακτικά των Συνεδριάσεων τηρούνται προσωρινώς εις αντίγραφα και ύπογράφονται αύθημερόν. Κατά την έπομένην συνεδρίασιν άναγινώσκονται και ύπογράφονται υπό των μελών, μεταγεγραμμένα εις τό βιβλίον Πράξεων του Δ.Σ.

Τό Δ.Σ. κατά την πρώτην αυτού συνεδρίαν συγκροτείται εις Σώμα έκλέγον έκ των Κληρικών μελών, τόν Γραμματέα του Ίδρύματος και έκ των λαϊκών μελών τόν Ταμίαν.

Άρθρον 5

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον άποφασίζει περί πάσης ύποθέσεως άφορώσης εις τό Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμείον, ειδικώτερον:

Καταρτίζει τόν ετήσιον Άπολογισμόν και Προϋπολογισμόν Έσόδων και Έξόδων του Γ.Φ.Τ., τόν όποιον θέτει προς έλεγchon και έγκρισιν υπό του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ι. Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος.

Μελετά, άποφασίζει και λαμβάνει διάφορα μέτρα υπέρ ύλικής, ήθικής και πνευματικής ενισχύσεως και ευοδώσεως των σκοπων αυτού.

Διά πάν θέμα μή άναγραφόμενον εις τόν παρόντα Κανονισμόν.

Άρθρον 6

Περί του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου
Ό Πρόεδρος του Δ.Σ., ήτοι ό Μητροπολίτης, εκπροσωπεί τό Γ.Φ.Τ. καθ' άπάσας τάς έννόμους αυτού σχέσεις και έναντιπάσης Αρχής, καθορίζει τάς εργασίας του Δ.Σ. και ύπογράφει την σχετικήν άλληλογραφίαν. Άσκει την επί των Ε.Φ.Τ. έποπτείαν, λύει διοικητικώς πάσαν άνωμαλίαν ή διαφοράν μεταξύ των μελών των Ε.Φ.Τ., δυναμένην νά διαταράξη την άρμονικήν μεταξύ αυτών συνεργασίαν.

Άρθρον 7

Τόν Πρόεδρον άπόντα ή κωλυόμενον άναπληροί ό ύπ' αυτού όριζόμενος άναπληρωτής αυτού ή ό ύπ' αυτού έξουσιοδοτούμενος Άντιπρόεδρος του Ίδρύματος,

άσκων πάντα τά κατά τό προηγούμενον άρθρον δικαιώματα αυτού.

Άρθρον 8

Περί Λογιστικής Ύπηρεσίας καί Γραμματείας

Ή Λογιστική ύπηρεσία του Ταμείου του Ίδρύματος διεξάγεται υπό υπαλλήλου υπηρετούντος έν τοίς Γραφείοις τής Ί. Μητροπόλεως, όριζόμενου υπό του Μητροπολίτου. Τήν αύτήν ύπηρεσίαν δύναται νά έπιτελή καί ό Ταμίας του Ίδρύματος.

Ό Λογιστής έκδίδει τά έντάλματα πληρωμής, άτινα προσυπογράφει ό Πρόεδρος ή ό Άντιπρόεδρος. Τά Γραμμάτια Είσπράξεως προσυπογράφει ό Ταμίας καί τηρεί τά οικεία λογιστικά βιβλία καί διεξάγει τήν καθημερινήν κίνησην του Ταμείου του Ίδρύματος, ήτοι, είσπράξεις, δαπάνας κ.τ.λ.

Ό αύτός υπάλληλος ένεργεί πάσας τάς είσπράξεις καί πληρωμάς του Γ.Φ.Τ. καί δύναται διά τόν σκοπόν αυτόν νά έχη είς χείρας του χρηματικών ποσόν έως δύο χιλιάδων (2.000,00) ευρώ διά τάς τρεχούσας ανάγκας του Ταμείου, τά δέ περισσεύματα δέον όπως κατατίθενται έγκάίρως είς άνεγνωρισμένην Τράπεζαν τής πόλεως Κατερίνης καί έπ' όνόματι του νομικού προσώπου του Γ.Φ.Τ.

Διά πᾶσαν άνάληψιν χρημάτων απαιτείται απόφασις καί έγκρισις του Προέδρου του Ίδρύματος.

Ό Γραμματεός του Δ.Σ. τηρεί τά πρακτικά τών Συνεδριάσεων αυτού, διεξάγει άπασαν τήν σχετικήν άλληλογραφίαν, καταρτίζει κατά τόν μήνα Ίανουάριον λεπτομερή στατιστικήν του υπό τών Ε.Φ.Τ. καί του Γ.Φ.Τ. έπιτελουμένου έργου του παρελθόντος έτους καί κρατεί τήν σφραγίδα του Ίδρύματος.

Άρθρον 9

Περί έλεγκτου

Κατόπιν απόφάσεως του Δ.Σ. του Γ.Φ.Τ. όρίζονται έκ τών μελών αυτού Έλεγκταί καί προσδιορίζονται καί αί άνάλογοι άρμοδιότητες αύτών.

Άρθρον 10

Σφραγίς

Τό Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμείον διαθέτει ίδιαν σφραγίδα, φέρουσαν είς τό μέσον τόν Άγιον Ίωάννην τόν Έλεήμονα καί κυκλόθεν τάς λέξεις:

«ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΙΤΡΟΥΣ, ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΠΛΑΤΑΜΩΝΟΣ -
ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ».

Άρθρον 11

Τήρησις Βιβλίων καί διαχειριστικών έντύπων

Τό Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμείον τηρεί τά εξής βιβλία: α) Γραμμάτια Είσπράξεως, β) Έντάλματα Πληρωμών, γ) Βιβλίον Ταμείου, δ) Βιβλίον Πράξεων, ε) Βιβλίον Πρωτοκόλλου είσερχομένων καί έξερχομένων έγγραφων, άτινα, θεωρούνται καί σφραγίζονται υπό τής Ί. Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Πόροι του Ίδρύματος, Περιουσία καί Διαχειρίσις

Άρθρον 12

Πόροι του Ίδρύματος είναι:

Αί έκάστοτε υπέρ αυτού έπιχορηγήσεις τής Ίεράς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος.

Αί είσφοραί τών Ί. Μονών, Ένοριακών Ναών καί τών Ίερών Προσκυνημάτων τής Ίεράς Μητροπόλεως, αί όποίαι αναγράφονται έτησίως είς τούς Προϋπολογισμούς, ως καί αί προσφοραί τών Κοιμητηριακών Ναών τής πόλεως Κατερίνης.

Ή είσφορά διά τούς Ναούς καί τά Προσκυνήματα καθορίζεται δι' έκαστον έτος μέ απόφασιν του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής Ίεράς Μητροπόλεως είτε κατ' άποκοπήν είτε είς ποσοστόν επί τών έσόδων τους διά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα καί αναγράφεται στους προϋπολογισμούς τών εκκλησιαστικών νομικών προσώπων, καί γιά τίς Ίερές Μονές αναλόγως τών δυνατοτήτων τους.

Αί έξ έλευθέρας βουλήσεως προσφοραί του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου καί λοιπών Κληρικών τής Ί. Μητροπόλεως.

Κληρονομίαι, κληροδοσίαι καί δωρεαί υπέρ του Ίδρύματος ή καί αφιερώματα έκ μέρους παντός φιλανθρώπου ή φιλανθρωπικών όργανώσεων, Συλλόγων καί Σωματείων, έφ' όσον συνάδη ή έν γενεί δραστηριότης των μέ τό χρηστόν Έκκλησιαστικόν πνεύμα καί ήθος καί τά έσοδά των προέρχονται έκ νομίμου πηγής.

Τό προϊόν έκ περιφοράς δίσκου έν τοίς Ίεροις Ναοίς τής Ίεράς Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος, τή απόφασει του Δ.Σ. του Γ.Φ.Τ., κατόπιν προτάσεως του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

Τό ποσοστόν του 40% έκ του έτησίου Γενικού Έράνου τής «Ήμέρας τής Άγάπης».

Πᾶσα έπιχορήγησις υπέρ αυτού (του Ίδρύματος) έκ μέρους του Κράτους, ως καί είσφοραί Δήμων καί Κοινοτήτων ή άλλων Όργανισμών.

Ποσοστόν ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν ἐκδοθεισῶν ἀδειῶν γάμων καὶ βαπτίσεων.

Χρηματοδοτήσεις ἐκ διεθνῶν Ὄργανισμῶν καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως διὰ τὴν ὑλοποίησιν δράσεων Κοινωνικοῦ καὶ Ἀνθρωπιστικοῦ Χαρακτήρος, Κοινωνικῆς Ἐντάξεως, Μεταναστεύσεως καὶ Διεθνούς Προστασίας.

Αἱ κατόπιν ἐξευρέσεως ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου εἰσφοραὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων πόρων μὴ κατονομαζόμενων ὧδε καὶ προερχομένων ἐκ χρηστῆς πηγῆς.

Ἄρθρον 13

Διάθεσις τῶν Πόρων

Οἱ πόροι τοῦ Γ.Φ.Τ. διατίθενται διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ, ὡς λεπτομερῶς ἀναγράφονται εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ πάντα ἕτερον φιλανθρωπικόν ἢ κοινωνικόν σκοπὸν μὴ ρητῶς κατονομαζόμενον ἐν τῷ παρόντι.

Ἄρθρον 14

Ἡ Διοίκησις καὶ διαχειρίσις τῆς περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ ἐκμίσθωσις ἀκινήτου τοῦ Ἰδρύματος, ὡς καὶ ἡ ἐκποίησις ἐνεργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., συμφῶνως πρὸς τὰς νομοθετικὰς ἢ κανονιστικὰς διατάξεις περὶ ἐκμίσθωσης καὶ ἐκποιήσεως ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Διὰ πᾶσαν εἰσφορὰν εἰς χρήμα ἐκδίδεται Γραμμάτιον Εἰσπράξεως, ὑπογραφόμενον ὑπὸ τοῦ Ταμίου, διὰ πᾶσαν εἰσφορὰν εἰς εἶδος ἐκδίδεται ἀπόδειξις παραλαβῆς ὑπογραφομένη ὑπὸ τοῦ παραλαμβάνοντος καὶ ἀκολουθεῖ σχετικὴ καταχώρησις εἰς τὰ οἰκεία Βιβλία τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 15

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἓνα ἐκ τῶν Μελῶν του τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ αἰτούντος τὴν ἀρωγὴν. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ διενεργηθῇ ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ οἰκείου Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ἢ ὑπὸ συνεργάτου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος.

Ἄρθρον 16

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐξουσιοδοτῇ τὸν Πρόεδρον διὰ τὴν παροχὴν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως

εἰς ἰδιώτας μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν πεντακοσίων (500,00) εὐρῶ καὶ μέχρι τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ τῶν πέντε χιλιάδων (5.000,00) εὐρῶ μηνιαίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ἐνοριακὴ ὀργάνωσις

Συγκρότησις

καὶ Διοικήσις Φιλοπτώχων Ταμείων

Ἄρθρον 17

Πρὸς εὐχερεστέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ἰδρύονται εἰς τὰς κάτωθι ἐνορίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος, καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν αὐτῆς, ἀντίστοιχα εὐαγῆ Ἐκκλησιαστικὰ Ἰδρύματα Ν.Π.Ι.Δ. μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος καὶ αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως, ἔχοντα ἴδιον Α.Φ.Μ., μὲ τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ» ἦτοι:

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Θείας Ἀναλήψεως Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Καθεδρικὸν Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Εἰρήνης 8.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγ. Τριάδος Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μητροπολίτου Βαρνάβα 19.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Ν. Ἀγ. Παρασκευῆς Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Παρασκευῆς 27.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Ν. Ἀγ. Ἄννης Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλίππου 85.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Ν. Παντανάσσης Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μητροπολίτου Κυρίλλου 6.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Ν. Ἀγ. Σάββα Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ (ἐργατικὰ κατοικίαι Μυλαυλάκου) καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Σάββα 78.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Ν. Ἀγ. Χαραλάμπους Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Χαραλάμπους 4.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Ν. Ἀγ. Χριστοφόρου καὶ Εὐθυμίου Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Χριστοφόρου 2.

Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Ν. Ἀγ. Αἰκατερίνης Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν ἐν Κατερίνῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τέρμα Ἀναπαύσεως.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Τιμίου Σταυρου Κατερίνης, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν Κατερίνῃ καί ἐπί τῆς ὁδοῦ Δάφνης καί Μαρτίου γωνία.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Σπυρίδωνος, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Ἅγιος Σπυρίδων» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Αἰγινίου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ Αἰγινίῳ Πιερίας καί ἐπί τῆς ὁδοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ 1.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Ἀνδρέου Αἰγινίου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ Αἰγινίῳ Πιερίας καί ἐπί τῆς ὁδοῦ Πλατείας Ἀγ. Ἀνδρέου 27.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Νικολάου Βροντοῦς, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Βροντοῦ» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Παρασκευῆς Δίου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Δίον» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον 'Ι. Ν. Ἀγ. Νικολάου Καλλιθέας, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Καλλιθέα» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Δημητρίου Καρίτσης, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Καρίτσα» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Δημητρίου Κάτω Μηλέας, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Κάτω Μηλέα» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Κολινδροῦ, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῇ Κωμοπόλει «Κολινδρός» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Θεοδώρας Κολινδροῦ, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῇ Κωμοπόλει «Κολινδρός» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Παρασκευῆς Κονταριωτίσης, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Κονταριώτισσα» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Κορινοῦ, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Κορινός» Πιερίας καί ἐπί τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου 78.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Νικολάου Λεπτοκαρυᾶς, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Λεπτοκαρυά» Πιερίας καί ἐπί τῆς ὁδοῦ Ἀντωνίου Σβώκου καί Βασιλίσσης Ὀλγας γωνία.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Νικολάου Λιτοχώρου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῇ

Κωμοπόλει «Λιτόχωρον» Πιερίας καί ἐπί τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Νικολάου 1.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Δημητρίου Λιτοχώρου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῇ Κωμοπόλει «Λιτόχωρον» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Λιτοχώρου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῇ Κωμοπόλει «Λιτόχωρον» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Λόφου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Λόφος» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Μακρυγιάλου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Μακρύγιαλος» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ζωοδόχου Πηγῆς Ν. Τραπεζοῦντος, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Ν. Τραπεζοῦς» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Φωτεινῆς Παραλίας, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῇ Παραλίᾳ Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Περιστάσεως, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Ν. Περίστασις» Πιερίας καί ἐπί τῆς ὁδοῦ Ἀγ. Γεωργίου 1.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Μεταμορφώσεως Σωτήρος Πλαταμώνος, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Πλαταμών» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Μαρίνης Ν. Πόρρων, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Ν. Πόρροι» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Λουκᾶ Ράχης, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Ράχη» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Τριάδος Ρητίνης ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Ρητίνη» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Ἀντωνίου Σβορώνου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Σβορώνος» Πιερίας.

Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον 'Ι. Ν. Ἀγ. Νικολάου Σφενδαμίου, ἔδραν ἔχον τόν ὁμώνυμον 'Ι. Ναόν ἐν τῷ χωρίῳ «Σφενδάμι» Πιερίας.

Ἄρθρον 18

Μέλη ἐκάστου Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τυγχάνουσιν αὐτοδικαίως ἅπαντες οἱ ἐνήλικες ἐνορῖται ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Άρθρον 19

Ἐκαστον Ἐνοριακόν Φιλοπτώχων Ταμείον ἔχει ἰδίαν νομικήν προσωπικότητα, λειτουργεῖ ὡς ἀνεξάρτητος ὑπηρεσία Ν.Π.Ι.Δ., ἔχον ἴδιον Α.Φ.Μ. καί ἔδραν τόν ἀντίστοιχον ἔνοριακόν Ναόν. Ἡ ὀργάνωσις, διοικήσις, διαχειρίσις καί λειτουργία τῶν παρ' ἐκάστην Ἐνορίαν ἰδρυομένων Ἰδρυμάτων μέ τήν ὡς ἄνω ἐπωνυμίαν θά διέπεται ἀπό τὰς διατάξεις, ὡς ἀκολουθῶς:

Άρθρον 20

Κεντρική Ὀργάνωσις - Διοικήσις
καί Ἐκπροσώπησις τοῦ Ἐνοριακοῦ
Φιλοπτώχου Ταμείου

Τό Ἰδρυμα διοικεῖται ὑπό ἐπταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐπί τριετεί θητεία, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ ἐφημερίου ὡς Πρόεδρος, ἑνός Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβούλου καί πέντε κυριῶν ἢ δεσποινίδων ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἔνοριτῶν, μετά τῶν ἰσαριθμῶν ἀναπληρωματικῶν αὐτῶν.

Εἰς Ἱερούς Ναούς ὅπου ὑπηρετοῦν πλείονες τοῦ ἑνός Ἐφημερίου, Πρόεδρος τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου διορίζεται εἰς ἐξ αὐτῶν ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος.

Ὁ Ἐκκλησιαστικός Σύμβουλος ὑποδεικνύεται ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καί διορίζεται ὑπό τοῦ Μητροπολίτου. Αἱ κυρίαί καί δεσποινίδες διορίζονται τῆ προτάσει τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ὑπό τοῦ Μητροπολίτου.

Ὁ Μητροπολίτης διατηρεῖ τό δικαίωμα νά ἀρνηθῆ τόν διορισμόν τινῶν ἐκ τῶν προτεινομένων, ὑποχρεωμένου τοῦ Ἐφημερίου-Προέδρου νά προτείνῃ ἕτερα πρόσωπα.

Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων εἶναι τριετής καί ἄμισθος.

Ὁ Πρόεδρος καί τά μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου παραιτούμενοι οἰκειοθελῶς πρό τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτῶν, ἀντικαθίστανται δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολίτου. Ὡσαύτως ἀντικαθίστανται ἄκοντες, ἐφ' ὅσον συντρέχουσιν εἰδικοί λόγοι.

Ὁ Πρόεδρος καί τά μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου εἶναι ἀπεριορίστως ἐπανεκλέξιμα.

Μέλος ἀπέχον ἀδικαιολογήτως ἐκ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου πέραν τοῦ διμήνου, θεωρεῖται αὐτοδικαίως παραιτηθέν.

Πρός διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου εἶναι δυνατή ἡ σύστασις

εἰδικῶν ὑποεπιτροπῶν, ἀποτελουμένων ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, μέ σαφῆ καθήκοντα.

Άρθρον 21

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου κατά τήν πρώτην αὐτοῦ Συνεδρίαν συγκροτεῖται εἰς Σῶμα, ἐκλέγον ἐκ τῶν μελῶν του ἕναν Γραμματέα καί ἕναν Ταμίαν.

Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τά πρακτικά τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τό Βιβλίον Ἀπόρων Ἐνοριτῶν καί διεξάγει τήν σχετικὴν ἀλληλογραφίαν, ὑπό τήν ἐποπτείαν καί τήν εὐθύνην τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

Ὁ Ταμίας διαχειρίζεται τοὺς πόρους τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, τηρεῖ τά σχετικά βιβλία τῆς διαχειρίσεως καί εἶναι ὑπόλογος ἔναντι τῶν μελῶν τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου καί τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γ.Φ.Τ. τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμῶνος.

Καθήκοντα Ἀντιπροέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ἀσκεῖ ὁ Ἐκκλησιαστικός Σύμβουλος, ὁ ὁποῖος ἀναπληροῖ τόν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον.

Άρθρον 22

Τό Δ.Σ. τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου συνέρχεται τακτικῶς ἅπαξ τοῦ μηνός, κατά τό πρῶτον δεκαήμερον, καί ἐπιλαμβάνεται τῶν ἐνδιαφερουσῶν αὐτοῦ ὑποθέσεων, ἰδίως δέ ἐλέγχει τοὺς ὑπό τοῦ Ταμίου τιθεμένους ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ πίνακας τῶν εἰσπραχθέντων καί δαπανηθέντων ποσῶν.

Ἐκτάκτως τό Δ.Σ. συγκαλεῖται τῆ προσκλήσει τοῦ Προέδρου ἢ τῆ αἰτήσει τεσσάρων μελῶν καί ἀποφασίζει διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν παρόντων. Ἐν ἰσοψηφίᾳ νικᾷ ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου. Ἐάν, μετά γενομένην πρόσκλησιν, δέν εὐρεθῆ ἐν ἀπαρτίᾳ, συνέρχεται μετά δύο ἡμέρας μέ τήν αὐτὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ὅποτε εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ ἀσχετῶς ἀριθμοῦ παρόντων μελῶν, ὑπό τήν προϋπόθεσιν ὅτι παρίστανται ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ καί δύο τοῦλάχιστον μέλη. Αἱ προσκλήσεις διὰ τὰς τακτικὰς συνεδρίας γίνονται προφορικῶς, διὰ δέ τὰς ἐκτάκτους γραπτῶς.

Άρθρον 23

Πόροι τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων εἶναι:

1. Εἰδικόν κονδύλιον ἐκ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ, ἀναγραφόμενον εἰς τόν Προϋπολογισμόν

αυτόυ και έγκρινόμενον υπό του Μητροπολιτικού Συμβουλίου.

2. Δωρεαί, έπιχορηγήσεις και κληροδοτήματα οίων-δήποτε φιλανθρώπων και τυχόν δωρεαί ή έπιχορηγήσεις του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, Δήμων ή και Κοινοτήτων ή έτέρου Συλλόγου ή Όργανισμού.

3. Αί έν τώ 'Ι. Ναφ εισπράξεις έκ του ειδικού κυτίου «ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΓΑΠΗΣ», τοποθετουμένου εις έμφανές σταθερόν σημείον.

4. Τό προϊόν έκ περιφοράς δίσκου, δics κατά την διάρκειαν του έτους, κατόπιν απόφάσεως του Μητροπολίτου.

5. Αί προαιρετικά εισφοραί τών πιστών.

6. Ποσοστόν 60% έκ του έτησίου γενικού έράνου της «ΗΜΕΡΑΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ».

7. Αί προσφοραί τών πιστών, ως και νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, Συλλόγων και κάθε άλλου Όργανισμού, προερχόμενα έκ της χρήσεως της αίθούσης του 'Ι. Ναού.

8. Πάν έτερον έσοδον προερχόμενον έκ νομίμου και χρηστής ήθικώς πηγής.

Άρθρον 24

Τό προϊόν του δίσκου και του κυτίου δέον όπως καταμετράται άμέσως και συντάσσεται πρακτικόν καταμετρήσεως, βάσει του όποιου ό Ταμίας παραλαμβάνων τό ποσόν έκδίδει διπλότυπον άπόδειξιν τεθεωρημένην έκ της 'Ι. Μητροπόλεως.

Άρθρον 25

Διάθεσις τών Πόρων

Οί πόροι του Γ.Φ.Τ. διατίθενται διά την έκπλήρωσιν τών σκοπών αυτού, ως λεπτομερώς αναγράφονται εις τό άρθρον 2 του παρόντος Κανονισμού, ως έπίσης και διά πάντα έτερον φιλανθρωπικόν σκοπόν μή ρητώς κατονομαζόμενον έν τώ παρόντι.

Άρθρον 26

Η άπορία έκάστου ένδεοός δέον όπως εξακριβώται αύστηρώς πρό της έγγραφής αυτού εις τό επί τούτω Βιβλίον Απόρων Ένοριτών μετά της διευθύνσεως αυτού.

Άρθρον 27

Έάν εις τινα Ένοριάν υπάρχει φιλανθρωπικόν τι Σωματείον ή 'Ιδρυμα άνεγνωρισμένον, δύναται νά

υπάρχη συνεργασία προς τελεσφορωτέραν περίθαλψιν τών έμπεριστάτων.

Άρθρον 28

Περί της ανάγκης παροχής βοηθήματος εις χρήμα ή εις είδος άποφασίζει τό Δ.Σ. διά σχετικής πλειοψηφίας αυτού, έφαρμοζόμενων τών περι άπαρτίας διατάξεων του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού.

Εις έκτέλεσιν της απόφάσεως ταύτης, ό Ταμίας ένεργεί την πληρωμήν, έκδίδων ένταλμα πληρωμής, εις τό όποιον αναγράφεται τό όνοματεπώνυμον του βοηθουμένου, ή ακριβής διεύθυνσις της κατοικίας αυτού και τό ποσόν του βοηθήματος, ύπογραφομένου υπό του ΠΡΟΕΔΡΟΥ, του Ταμίου και του λαμβάνοντος τό βοήθημα. Διά την καταβολήν ποσού άνω τών τριακοσίων (300,00) ευρώ άπαιτείται έγκρισις του Μητροπολίτου.

Ό Πρόεδρος του Δ.Σ. έκάστου Ένοριακού Φιλοπτώχου Ταμείου (Ε.Φ.Τ.) δύναται άνευ απόφάσεως του Δ.Σ. νά παρέχη χρηματικήν ένίσχυσιν εις ιδιώτας και εις φιλανθρωπικά 'Ιδρύματα και Σωματεία μέχρι του ποσού τών έκατόν (100,00) ευρώ.

Άρθρον 29

Έκαστον Ένοριακόν Φιλόπτωχον Ταμείον δικαιούται όπως τηρή ώς διαθέσιμον εις τό ταμείον αυτού ποσόν έως χίλια (1.000,00) ευρώ, τό πλέον δέ αυτού δέον όπως κατατίθεται επί όνόματι του Ένοριακού Φιλοπτώχου Ταμείου εις οίανδήποτε Τράπεζαν ή Ταμειυτήριον. Πάσα άνάληψις χρηματικού ποσού ένεργείται δι' απόφάσεως του Δ.Σ. του Ε.Φ.Τ. έγκρινομένης υπό του Μητροπολίτου Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος.

Άρθρον 30

Έκαστον οικονομικόν έτος διά τά Ένοριακά Φιλόπτωχα Ταμεία αρχεται την 1ην 'Ιανουαρίου και λήγει την 31ην Δεκεμβρίου. Περί μήνα 'Ιανουάριον έκάστου νέου έτους συντάσσεται υπό του Ταμίου ό Άπολογισμός του διαρρεύσαντος έτους και περι μήνα Νοέμβριον έκάστου έτους συντάσσεται υπό του Ταμίου ό Προϋπολογισμός του νέου έτους. Ταύτα έλέγχονται και έγκρίνονται εις ίδιαν συνεδριάν του Δ.Σ. του Ένοριακού Φιλοπτώχου Ταμείου και ύποβάλλονται προς έγκρισιν εις τό Διοικητικόν Συμβούλιον του Γ.Φ.Τ.

Άρθρον 31

Τήρησις Βιβλίων και άποδεικτικών Διαχειρίσεως

Τά Ένοριακά Φιλόπρωχα Ταμεία τηρούν τά εξής Βιβλία καί στοιχεΐα:

- α) Βιβλίον Πράξεων Διοικητικού Συμβουλίου
- β) Βιβλίον Ταμείου
- γ) Βιβλίον Πρωτοκόλλου είσερχομένων καί έξερχομένων έγγραφων
- δ) Γραμμάτια Αποδείξεων Είσεπράξεων
- ε) Έντάλματα Πληρωμών
- στ) Βιβλίον Απόρων Ένοριτών
- ζ) Βιβλίον Κτηματολογίου (κινητών καί άκινήτων), έφ' όσον υπάρχουν άκίνητα έπ' όνόματι του Ν. Προσώπου του Ένορ. Φιλοπτώχου Ταμείου, άπαντα ήριθμημένα καί τεθεωρημένα υπό τής 'Ι. Μητροπόλεως.

Τά Ένοριακά Φιλόπρωχα Ταμεία διαθέτουν ίδιαν σφραγιδα, φέρουσιν εις τό μέσον τόν 'Άγιον του Ένοριακού 'Ι. Ναού καί κυκλόθεν τάς λέξεις:

«ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΙΤΡΟΥΣ, ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΠΛΑΤΑΜΩΝΟΣ - ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ
ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Άρθρον 32

Έρανος «ΗΜΕΡΑ ΑΓΑΠΗΣ»

Η άκριβής ήμερομηνία διεξαγωγής του έράνου «ΗΜΕΡΑ ΑΓΑΠΗΣ» κατά τόν μήνα Δεκέμβριον έκάστου έτους όρίζεται δι' άποφάσεως του Δ.Σ. του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου.

Όμοίως, δι' άποφάσεως του Δ.Σ. του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου, όρίζονται αι άξίαι τών ήριθμημένων καί νομίμως τεθεωρημένων υπό τής Έρεάς Μητροπόλεως κουπονίων καί δι' αυτών διεξάγεται κατόπιν άποφάσεως του Δ.Σ. του 'Ιδρύματος εις άπασαν τήν περιφέρεια τής 'Ι. Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης καί Πλαταμώνος ό έν λόγω Έρανος.

Τό χρηματικόν προΐον του Έράνου «ΗΜΕΡΑ ΑΓΑΠΗΣ» έκάστης Ένορίας κατανέμεται μεταξύ του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου εις ποσοστόν 40% καί του Ένοριακού Φιλοπτώχου Ταμείου εις ποσοστόν 60%, έφ' όσον βεβαίως έν τή Ένορία ύφίσταται τοιοϋτον Ένοριακόν Φιλόπρωχον Ταμείον.

Είς Ένορίας όπου δέν ύφίσταται Ε.Φ.Τ., ό Έρανος «ΗΜΕΡΑ ΑΓΑΠΗΣ» διενεργείται υπό του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του 'Ι. Ναού, τά δέ έσοδα άνακατανέμονται μεταξύ Γ.Φ.Τ. εις ποσοστόν 40% καί Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του 'Ι. Ν. εις ποσοστόν 60%.

Άρθρον 33

Μετά τήν διενέργειαν του έτησίου Έράνου Άγάπης καί έντός τών νομίμων προθεσμιών συντάσσεται Πρακτικόν άπολογισμού του Δ.Σ. του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου, ύπογραφόμενον υπό πάντων τών μελών του Δ.Σ. του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Άρθρον 34

Γενική Συνέλευσις καί Λογοδοσία

Άπαξ του έτους καί κατά μήνα Νοέμβριον ή Δεκέμβριον συγκαλείται, κατόπιν προσκλήσεως του Μητροπολίτου Προέδρου του Γ.Φ.Τ., Γενική Συνέλευσις του Δ.Σ. του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου, κατά τήν όποίαν γίνεται Έκθεσις τών πεπραγμένων υπό του Προέδρου του Δ.Σ. του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου καί προγραμματίζεται ή περαιτέρω δραστηριότης του 'Ιδρύματος. Δίδονται δέ καί αι δέουσαι όδηγίαι προς τά μέλη τών Δ.Σ. τών Ε.Φ.Τ. διά τήν καλυτέραν όργάνωσιν καί έπιτυχίαν του Έράνου «ΗΜΕΡΑ ΑΓΑΠΗΣ» καί γενικώς αι κατευθυντήριαι όδηγίαι διά τό έπόμενον έτος.

Έκτάκτως Γενική Συνέλευσις συγκαλείται τή άποφάσει του Προέδρου του Δ.Σ. του Γ.Φ.Τ. ή τή αίτησει τών περισσοτέρων Ε.Φ.Τ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Τελικαί Διατάξεις

Άρθρον 35

Όρισμός Προστάτου Άγίου

Όρίζεται ή 12η Νοεμβρίου έκάστου έτους, καθ' ήν ή Άγία ήμών Έκκλησία έορτάζει τή μνήμην του έν Άγίοις Πατρός ήμών 'Ιωάννου του Έλεήμονος Πατριάρχου Άλεξανδρείας, προστάτου του Γ.Φ.Τ., ως ήμέρα έορτής.

Άρθρον 36

Περί παντός θέματος μή διαλαμβανομένου έν τή παρόντι Κανονισμώ έπιλαμβάνεται καί άποφασίζει διά τό μέν Γ.Φ.Τ. τό Δ.Σ. αυτού, διά δέ τό Ε.Φ.Τ. τό Δ.Σ. αυτού.

Άρθρον 37

Τροποποιήσις

Όπαρών Κανονισμός τροποποιείται ή καταργείται υπό τής Διαρκούς 'Ι. Συνόδου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος,

κατόπιν υποβολής ήτιολογημένης απόφασης του Δ.Σ. του Γ.Φ.Τ. της Ί. Μ. Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος, λαμβανομένης άπαραιτήτως υπό την Προεδρίαν του Μητροπολίτου Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος.

Άρθρον 38

Περί καταργήσεως ή διαλύσεως

1. Είς περίπτωσιν καταργήσεως ή διαλύσεως του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου της Ίερās Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος, άπασα ή κινητή και άκίνητος περιουσία αυτού περιέρχεται εις την Ίεράν Μητρόπολιν προς έκπλήρωσιν των σκοπών ενός έκ των φιλανθρωπικών Ίδρυμάτων της Ίερās Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος.

2. Είς περίπτωσιν καταργήσεως ή διαλύσεως Ε.Φ.Τ., άπασα ή κινητή και άκίνητος περιουσία αυτού περιέρχεται εις τον Ίενοριακόν Ναόν.

Άρθρον 39

Ίσχύς του Κανονισμού

Ίο παρών Κανονισμός ισχύει από της δημοσιεύσεώς του εις την Ίεφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ίο Κανονισμός δημοσιεύεται επίσης και εις τό επίσημον Δελτίον της Έκκλησίας της Ίλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρον 40

Κάλυψις Δαπάνης

Έκ των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού δέν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του Προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου της Ίερās Μητροπόλεως Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος και των λοιπών Ίενοριακών Ίερών Ναών της οικείας Ίερās Μητροπόλεως.

Άρθρον 41

Μέ την δημοσίευσιν του Παρόντος καταργείται ό Κανονισμός Λειτουργίας «Περί συστάσεως εϋαγούς Έκκλησιαστικού Ίδρύματος υπό την έπωνυμίαν "ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ" της Ί. Μητροπόλεως Κίτρους και Κατερίνης (Φ.Ε.Κ. 1383 Β' /29-09-2003)» και πάσα άλλη αντίθετος εις τό παρόν διάταξις.

ΊΗ Απόφασις αύτη νά δημοσιευθί εις την Ίεφημερίδα της Κυβερνήσεως και εις τό περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άθήναι, 15.7.2021

† Ίο Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ίο Αρχιγραμματεύς

† Ίο Ίωρεών Φιλόθεος

Αναρτήθηκε στίν ίστοσελίδα της Έκκλησίας της Ίλλάδος τίν 15.11.2021

Κανονισμός περί έκμισθώσεως, μισθώσεως, παραχωρήσεως, έκποιήσεως, άγοράς, ανταλλαγής και αντιπαροχής έκκλησιαστικών άκινήτων της Ίερās Μητροπόλεως Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς.

Άριθμ. 4624/2578/2021

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχουσα υπ' όψιν:

1. τίς διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 4 και 46 παρ. 2 έδ. α' του Ν. 590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ίλλάδος» (Φ.Ε.Κ. Α' 146),

2. τίς υποχρεώσεις της ποιμανούσης Έκκλησίας προς τό χριστεπώνυμο πλήρωμα, τίς άπορρέουσες έκ των Εϋαγγελικών έπιταγών, των Ίερών Κανόνων και των Νόμων του Κράτους,

3. τίς ύφιστάμενες κοινωνικές, ποιμαντικές και

πνευματικές άνάγκες της Ί. Μητροπόλεως Ν. Κρήνης και Καλαμαριάς,

4. τήν υπ' άριθ. 1295/22.10.2021 πρόταση του Σεβ. Μητροπολίτου Ν. Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ίουστίνου,

5. τήν υπ' άριθ. 318/26.11.2021 γνωμοδότηση της Νομικής Ύπηρεσίας της Ί. Συνόδου της Έκκλησίας της Ίλλάδος,

6. τήν από 1.12.2021 Άπόφαση της Δ. Ί. Συνόδου, ψηφίζει τον Κανονισμό «Περί έκμισθώσεως, μισθώσεως, παραχωρήσεως, έκποιήσεως, άγοράς, ανταλλαγής και αντιπαροχής έκκλησιαστικών άκινήτων της Ίερās Μητροπόλεως Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς», ως εξής:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Περί εκμίσθωσης, μισθώσεως, παραχωρήσεως, εκποιήσεως, αγορᾶς, ανταλλαγῆς καί αντιπαροχῆς ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς

Ἄρθρο 1

Ἀντικείμενο Κανονισμοῦ

1. Ὁ παρῶν Κανονισμός ρυθμίζει τῆ διαδικασία, πού θά τηρεῖται, πρὸς κατάρτιση συμβάσεων οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων καί, εἰδικότερα, τῆ διαδικασία τηρήσεως ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιᾶς Ν.Π.Δ. ἢ Ν.Π.Ι. Δικαίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς, καί ἀφορᾶ τίς συμβάσεις ἐκμίσθωσης, χρονοεκμίσθωσης (leasing), παραχωρήσεων χρήσεως, ἐκποιήσεων, ἀγορῶν, ανταλλαγῶν καί ἐκποιήσεων ἐπὶ ἀντιπαροχῆς ἀκινήτων, τῶν ὁποίων ἡ ἰδιοκτησία ἢ ἡ ἐπικαρπία ἀνήκει σέ αὐτά ἢ τοὺς ἀνετέθη ἢ διαχειρίσει καί διοίκησι, μὲ διάταξη νόμου ἢ οἰασδῆποτε μορφῆς συμβάσεως διαχειρίσεώς τους.

2. Ὡς Ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ., κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὀρίζονται τὰ ἀναφερόμενα στὸ ἄρθρο 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977, ὅπως ἰσχύει κάθε φορά. Ὡς Ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Ι.Δ. ὀρίζονται τὰ Ἑσχαστήρια, τὰ ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα, τὰ Ἱερά Προσκυνητά καί τὰ ἐκκλησιαστικά Μουσεῖα, τὰ ὁποῖα τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς.

3. Ὡς διοικοῦν ὄργανο, γιὰ τίς ἀνάγκες τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, νοεῖται τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο γιὰ τὴν Ἱερά Μητρόπολη, τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιο γιὰ τὴν Ἱερά Μονή, τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο γιὰ τὴν Ἑνορία καί τὸ, ἐκάστοτε, Διοικητικὸ Συμβούλιο γιὰ τὰ λοιπὰ Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' / ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ

Ἄρθρο 2

Τρόπος ἐκμίσθωσης

1. Τὰ ἐκκλησιαστικά ἀκίνητα ἐκμισθώνονται διὰ δημοσίου πλειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ.

2. Κατ' ἐξαίρεσιν, τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο μπορεῖ νὰ προβαίνει, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ διοικοῦντος ὄργανου του, σέ ἐκμίσθωσις ἄνευ διαγωνισμοῦ:

α) ὅταν ἡ ἐτήσια πρόσοδος, ἐκ τοῦ ἐκμισθουμένου ἀκινήτου, δέν ὑπερβαίνει τὸ ποσό τῶν δώδεκα χιλιάδων (12.000,00) εὐρώ.

β) ὅταν πρόκειται γιὰ ἐκμίσθωση ἀκινήτων πρὸς ἄλλα Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα ἢ σέ Ὁργανισμούς

καί Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα Κοινωφελοῦς χαρακτήρα Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, τὰ ὁποῖα ἐκπληροῦν κοινωφελεῖς σκοπούς, πρὸς κάλυψη τῶν στεγαστικῶν ἢ ἄλλων σχετικῶν (πρὸς ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τους) λειτουργικῶν ἀναγκῶν. Κοινωφελῆ σκοπὸ, πρὸς ἐφαρμογὴ τῆς παρούσης διατάξεως, ἀποτελεῖ ἐκεῖνος πού ἐνδιαφέρει, κατὰ προτεραιότητα καί ἀποδεδειγμένως, τὸ κοινωνικὸ σύνολο ἢ κοινωνικὲς ὁμάδες καί δέν περιορίζεται στὰ μέλη τοῦ Νομικοῦ Προσώπου, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει δέν μπορεῖ νὰ ἀποβλέπει σέ οἰκονομικῆς φύσεως ἐπιχείρησι. Κρίνονται, κατὰ περίπτωσι, ἀπὸ τὸ ὄργανο πού διοικεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο οἱ περιορισμένης ἐκτάσεως οἰκονομικὲς δραστηριότητες, ὡς πηγὴ προσθέτων πόρων κοινωφελοῦς ἰδρύματος, ἐφ' ὅσον ἐξυπηρετοῦν τὸν σκοπὸ τῆς παραχωρήσεως.

γ) ὅταν πρόκειται γιὰ ἐκμίσθωση ἀκινήτων πού προορίζονται γιὰ ἐντελῶς καθορισμένη εἰδικὴ ἐποχικὴ χρήσι, ἢ ὁποῖα, σέ καμμία περίπτωσι, δέν μπορεῖ νὰ διαρκέσει πλέον τῶν ἐπτὰ (7) μηνῶν.

δ) ὅταν πρόκειται γιὰ ἐκμίσθωση, μὲ σκοπὸ τὴν ἀπόκτησι ἢ διατήρησι τῆς νομῆς ἀκινήτου, ὅποτε ἡ ἐκμίσθωση συνομολογεῖται γιὰ χρονικὸ διάστημα μέχρι δύο (2) ἐτῶν.

ε) ὅταν ὁ δεύτερος ἐπαναληπτικὸς διαγωνισμὸς ἀποβεῖ ἀγονος/ἀσύμφορος, κατὰ τὴν αἰτιολογημένη κρίσι τοῦ ὄργανου πού διοικεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο.

3. Πρὸ τῆς ἐκμίσθωσης, ἀπὸ ἐπιλεγόμενον ἀνεξάρτητο ἐκτιμητῆ (φυσικὸ ἢ νομικὸ πρόσωπο) πού ἀσκεῖ, κατ' ἐπάγγελμα, τὸ ἔργο αὐτὸ καί εἶναι ἐγγεγραμμένο στὸ Μητρώο Πιστοποιημένων Ἐκτιμητῶν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, συντάσσεται Ἔκθεσι Καταμετρήσεως καί Ἐκτιμήσεως τῆς ἀγοραίας ἀξίας καί μισθωτικῆς ἀξίας τοῦ πρὸς ἐκμίσθωση ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου. Σέ καμμία περίπτωσι τὸ ζητούμενο μίσθωμα δέν δύναται νὰ ὑπολείπεται τῆς προσδιοριζομένης μισθωτικῆς ἀξίας τοῦ ἀκινήτου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀνωτέρω Ἐκθέσεως. Σέ περίπτωσι δὲ ἀκάρπου δημοπρασίας, δύναται νὰ ἐπαναδημοπρατηθεῖ, μὲ μείωσι κατὰ 10% τῆς τιμῆς τῆς πρώτης προσφορᾶς. Ἐάν ἀποβεῖ ἀκαρπῆ καί αὐτῆ ἡ δημοπρασία, δύναται νὰ ἐκμισθωθεῖ καί μὲ ἀπ' εὐθείας σύμβασι.

Στὴν Ἔκθεσι ἀναφέρονται ὁ Ο.Τ.Α., τὸ οἰκοδομικὸ τετράγωνο, ὁ οἰκισμὸς, ἡ θέσι, τυχόν ἐπνυμῖα, ἡ ἀκριβῆς διεύθυνσι, ἡ ὑπάρχουσα χρήσι τοῦ ἀκινήτου, ἡ ἀντικειμενικὴ ἀξι, ἡ παλαιότητα, ὁ συντελεστής ἐμπορικότητος τῆς περιοχῆς.

Άρθρο 3

Χρονική διάρκεια εκμισθώσεως

1. Η διάρκεια μισθώσεως των Έκκλησιαστικῶν ἀκινήτων καθορίζεται ἐλευθέρως, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ ἀκινήτου, ἐάν χρήζει ἀνακατασκευῆς, συντηρήσεως, διατηρήσεως. Μπορεῖ νά καθορισθεῖ καί μακροχρόνια μίσθωση, ἀναλόγως τῆς θέσεως καί καταστάσεως τοῦ ἀκινήτου καί, ἐάν, πρὸς συντήρηση ἢ ἀνακατασκευή του, ἀπαιτοῦνται ἰδιαίτέρως οὐσιώδεις δαπάνες τοῦ μισθωτῆ καί ὑπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι τίς ἐπωμίζεται ἐξ ὀλοκλήρου. Εἰδικῶς γιὰ τὰ ἀγροκτήματα καί ἐλαιοκτῆματα, ἡ διάρκεια εἶναι ἐξαετῆς, γιὰ τὰ λιβάδια δέ, τετραετῆς.

2. Σέ κάθε περίπτωση, πρὸς δημοπράτηση ἐκμισθώσεως ἀκινήτων, ὑπαγομένων σέ εἰδικό καθεστῶς προστατευομένης ἐπαγγελματικῆς ἢ ἄλλης χρήσεως, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν καί οἱ σχετικές νομοθετικές διατάξεις, κατ' ἐξίραση τοῦ παρόντος.

Άρθρο 4

Εἰδικές ἐκμισθώσεις ἐκμεταλλεύσεως ἀκινήτων

1. Ἐπιτρέπεται ἡ κατάρτιση μακροχρονίου μισθώσεως, διαρκείας ἕως καί ἐνενήντα ἐννέα (99) ἐτῶν, γιὰ περιπτώσεις ἐκμεταλλεύσεως καί ἀξιοποιήσεως μεγάλων ἀγόνων ἐκτάσεων ἢ γηπέδων, ἐντός ἢ ἐκτός σχεδίου πόλεως ἢ οἰκισμού, πού ἀπαιτοῦν ἰδιαίτερως οὐσιώδεις δαπάνες τοῦ μισθωτῆ (κατασκευή κτιρίων, τεχνικῶν ἔργων, ἐγκαταστάσεων καί, γενικῶς, πρὸς ἐκτέλεση μεγάλου ἐπενδυτικοῦ προγράμματος, μέ αὐτοχρηματοδότηση ἢ ὄχι).

2. Ἡ ἐπιλογή τοῦ μισθωτῆ, ἐφ' ὅσον δέν εἶναι δυνατόν ἢ συμφέρον νά γίνει μέ τὴ διαδικασία τοῦ δημοσίου πλειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ, κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ διοικούντος ὄργανου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου, γίνεται διὰ προσκλήσεως ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος καί ἀξιολογήσεως προσφορῶν. Σέ κάθε περίπτωση, οἱ ὅροι διακηρύξεως πλειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ ἢ προσκλήσεως ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος καθορίζονται μέ ἀπόφαση τοῦ διοικούντος ὄργανου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου, κατὰ περίπτωση.

3. Στὴν, κατὰ τὴν προηγουμένη παράγραφο, ἀπόφαση θά περιλαμβάνονται εἰδικοί ὅροι γιὰ οἰκονομικά, τεχνικά καί λοιπὰ στοιχεῖα, καθὼς καί πιθανά ἐπενδυτικά προγράμματα μελετοκατασκευῶν ἢ συμπράξεων δημοσίου καί ἰδιωτικοῦ τομέως (Σ.Δ.Ι.Τ.) καί κριτήρια ἀξιολογήσεως καί βαθμολογίας, πρὸς ἐπιλογή τῶν υποψηφίων μισθωτῶν. Ἡ διατύπωση τῶν τελικῶν

ὄρων τῆς συμβάσεως θά πραγματοποιεῖται ἐντός τοῦ πλαισίου τῶν ὄρων τῆς προσκλήσεως καί κατόπιν ἀπ' εὐθείας διαπραγματεύσεων. Ἡ κατάρτιση συμβάσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη κρίση τοῦ διοικούντος ὄργανου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου.

4. Ἐπιτρέπεται ἡ μίσθωση γιὰ πολλαπλές χρήσεις, προσδιοριζόμενες, ὅμως, ἐπακριβῶς, στό κείμενο τοῦ ἀρχικοῦ μισθωτηρίου.

5. Μετὰ τὴν ὑπογραφή τοῦ ἀρχικοῦ μισθωτηρίου, ἐπιτρέπεται ἡ μετατροπὴ χρήσεως τοῦ μισθίου, συνολικῶς ἢ ἐν μέρει, μόνο ἐφ' ὅσον ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ διοικούν ὄργανο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ν.Π., τὸ ὁποῖο θά ὀρίσει τοὺς ὄρους καί προϋποθέσεις αὐτῆς, κατόπιν προηγουμένης ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ μισθωτῆ.

6. Ἡ μακροχρόνια μίσθωση σέ φυσικό πρόσωπο εἶναι ἐλευθέρως μεταβιβαστή, κατ' αἴτηση τοῦ καθολικοῦ διαδόχου καί κατόπιν ἐγγράφου ἀποδοχῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου.

Άρθρο 5

Προκήρυξη διαγωνισμοῦ ἐκμισθώσεως

1. Οἱ ὅροι πάσης μισθώσεως καθορίζονται ὑπὸ τοῦ διοικούντος ὄργανου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου ἢ τοῦ ἀρμοδίως ἐξουσιοδοτημένου ὄργανου καί περιλαμβάνονται στὴν σχετικὴ διακήρυξη διαγωνισμοῦ.

2. Ἡ διακήρυξη τοῦ διαγωνισμοῦ ὑπογράφεται γιὰ τὴν Ἱερά Μητρόπολη, Ἱερές Μονές καί Ἐνορίες, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, Ἡγουμένου καί Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, ἀντιστοιχῶς, καί γιὰ τὰ Ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Ι.Δ., ὑπὸ τῶν, ἀρμοδίως, ἐξουσιοδοτημένων ὀργάνων τους. Δημοσιεύεται δέ δέκα (10), τοῦλάχιστον, ἡμέρες πρὸ τοῦ διαγωνισμοῦ, μέ ἀνάρτηση στὴν ἰστοσελίδα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου ἢ στὴν ἰστοσελίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Γιὰ ἐκμισθώσεις μέ ἐτήσιο μίσθωμα πᾶν ἀπὸ τὸ ποσό τῶν δώδεκα χιλιάδων (12.000) εὐρώ, δημοσιεύεται περίληψη τῆς διακηρύξεως σέ μία ἢ περισσότερες τοπικές ἐφημερίδες, δέκα (10) ἡμέρες πρὸ τοῦ διαγωνισμοῦ. Τὸ μέγεθος τῆς δημοσιότητος νά εἶναι ἀνάλογο τῆς τιμῆς ἐκκινήσεως καί τοῦ προσδοκώμενου ἀποτελέσματος τοῦ διαγωνισμοῦ, σέ συνάρτηση πρὸς τὸ κόστος τῆς δημοσιότητος.

3. Ἡ διακήρυξη μπορεῖ νά παραπέμπει στίς ἰσχύουσες γιὰ τὰ Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καί νά περιλαμβάνει: τὸν χρόνο (ἡμερομηνία, ὥρα ἐνάρξεως καί λήξεως), τὸν τόπο διενέργειας τῆς δημοπρασίας, τὸν τρόπο κατακυρώσεως

του αποτελέσματος, την περιγραφή του ακινήτου καθ' ό,τι άφορᾶ τό είδος, τή θέση, τίς συγκεκριμένες έπιτρεπτές χρήσεις, τό έμβαδόν, τήν τιμή έκκινήσεως τής δημοπρασίας καί του καταβλητέου μισθώματος, τίς τυχόν σταδιακές άναπροσαρμογές του μισθώματος καί, ιδιαίτερα, επί πολυετών μισθώσεων, τόν τρόπο καί τόν τόπο καταβολής του μισθώματος, τή διάρκεια τής μισθώσεως καί τούς λοιπούς όρους συμφωνίας τής έκάστοτε συγκεκριμένης μισθώσεως.

Άρθρο 6

Χρόνος καί τόπος διεξαγωγής του διαγωνισμού

1. Οί διαγωνισμοί έκμισθώσεων, ήδη έκμισθωμένων ακινήτων, διενεργούνται έντός του προηγουμένου τριμήνου, πρό τής λήξεως τής ύπαρχούσης μισθώσεως καί, πάντως, άμελλητί (άνευ ύπαιτίου καθυστερήσεως), γιά όσες ήδη έληξαν.

2. Οί διαγωνισμοί διενεργούνται από Έπιτροπές, όριζόμενες από τό διοικούν όργανο του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου ή του, άρμοδίως, έξουσιοδοτημένου όργάνου, ταυτόχρονα μέ τή λήψη άποφάσεως έκμισθώσεως του ακινήτου. Αυτό ισχύει καί στους διαγωνισμούς μέ έγγραφες προσφορές καί πρόσθετη δυνατότητα βελτιώσεως τής προσφοράς.

3. Οί διαγωνισμοί διεξάγονται στήν έδρα του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου ή στα Γραφεία τής Ήρας Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς.

4. Οί προσφορές ύποβάλλονται πρός τήν άρμοδία Έπιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού, κατά τήν ήμερομηνία καί ώρα πού όρίζεται στή διακήρυξη.

Άρθρο 7

Τρόπος διενέργειας του διαγωνισμού

1. Γιά συμμετοχή στον διαγωνισμό, άπαιτείται κατάθεση έγγυήσεως είτε δι' έγχειρίσεως χρηματικού ποσού, τοίς μετρητοίς, στό ταμείο του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου είτε διά τραπεζικής έπιταγής είτε διά καταθέσεως έγγυητικής έπιστολής, άνεγνωρισμένης, στήν Ελλάδα, τράπεζας. Προσφορές άνευ έγγυήσεως δέν γίνονται δεκτές, πρός κατάθεση. Η έγγυηση συμμετοχής όρίζεται, κατ' έκτίμηση, σέ ποσόν ίσο πρός τό ένα δωδέκατο (1/12) των μισθωμάτων τής έτησίας μισθωτικής περιόδου, βάσει του μισθώματος τής τιμής έκκινήσεως, έκτός εάν άλλως όρίζεται στή διακήρυξη.

2. Η έγγυητική έπιστολή συμμετοχής στον διαγωνισμό πρέπει νά είναι τριμήνου διαρκείας, έκτός, τυχόν, άντίθετης καί αύστηρότερης προβλέψεως στή διακήρυξη.

3. Μέ τήν έγγυητική έπιστολή, τό Πιστωτικό Ίδρυμα άναλαμβάνει ύποχρέωση καταβολής του καθορισμένου ποσού, άνευ δικαιώματος νά έρευνᾶ άν, πράγματι, ύπάρχει ή άν είναι νόμιμη ή άπαίτηση (κυρία όφειλή) πρός τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο, διά μόνης τής δηλώσεως του νομίμου έκπροσώπου του γιά τήν κατάπτωση τής έγγυήσεως.

4. Οί έγγυητικές έπιστολές πρέπει νά περιλαμβάνουν τόν εκδότη υπό πλήρη έπωνυμία καί διεύθυνση, ήμερομηνία εκδόσεως, τόν αριθμό τής έγγυητικής έπιστολής, τό δικαιούχο Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο, πρός τό όποιο άπευθύνεται, τό καλυπτόμενο διά τής έγγυήσεως ποσό, τή σχετική διακήρυξη καί τήν ήμερομηνία του διαγωνισμού καί τούς όρους ότι: καλύπτει εκείνον πού θά κάνει χρήση τής, διά καταθέσεως τής πρός τήν Έπιτροπή του διαγωνισμού, άσχετως όνομαστικού προσδιορισμού, ή έγγυηση παρέχεται άνέκκλητα καί άνεπιφύλακτα, ό δέ εκδότης παραιτείται τής ένστάσεως διαιρέσεως καί διζήσεως, τό ποσό τής έγγυήσεως τηρείται στή διάθεση του Έκκλησιαστικού Ν.Π. καί θά καταβληθεί, όλικώς ή μερικώς, έντός τριών (3) ήμερών, κατόπιν άπλής είδοποίησεως δι' έγγράφου του νομίμου εκπροσώπου.

5. Η έγγυητική έπιστολή συμμετοχής στον διαγωνισμό ή τά μετρητά πού κατετέθησαν, άποδίδονται στον τελευταίο πλειοδότη (ύπερθεματιστή), κατά τήν ύπογραφή του μισθωτηρίου ή κατόπιν τής μή έγκρίσεως του αποτελέσματος του διαγωνισμού, στους ύπολοίπους δέ συμμετέχοντες, στό τέλος του διαγωνισμού.

6. Οί προσφορές διατυπώνονται προφορικά, έκτός εάν στή διακήρυξη καθορίζεται ό έγγραφος τύπος ύποβολής τους είτε ό έγγραφος τύπος μέ δυνατότητα βελτιώσεως, προφορικώς, στό έπόμενο στάδιο του διαγωνισμού καί όπως ή χρονική στιγμή καί ό τόπος όρίζονται από τή διακήρυξη.

7. Κάθε προσφορά πλειοδότη πρέπει νά είναι άνώτερη τής άμέσως προηγουμένης, κατά ποσό ίσο πρός 2%, τουλάχιστον, τής τιμής εκκινήσεως, καί ή πρώτη προσφορά, επίσης, κατά ποσοστό 2% άνώτερη τής τιμής εκκινήσεως.

8. Προσφορά γιά λογαριασμό άλλου προσώπου δέν άποκλείεται, άρκεί νά παραδίδεται από τόν έμφανιζόμενο, πλν τής έγγυητικής έπιστολής, καί σχετικό πληρεξούσιο ιδιωτικό έγγραφο, μέ νόμιμη θεώρηση τής γνησιότητας τής ύπογραφής, κατά τήν κατάθεση τής προσφοράς, ειδ' άλλως θεωρείται άμάχητα ό συμμετέχων ως πλειοδότης καί άτομικώς γιά τόν έαυτό του. Γιά τά νομικά πρόσωπα καί τίς εταιρείες, τό πληρεξούσιο ιδιωτικό έγγραφο

υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου ή της εταιρείας και φέρει τη σφραγίδα αυτού.

9. Ο διαγωνισμός διεξάγεται και περατώνεται χωρίς διακοπή, εντός του καθοριζόμενου από τη διακήρυξη χρόνου. Για τη διενέργειά του συντάσσεται πρακτικό, τό οποίο, μετά τη λήξη του διαγωνισμού και τήν ανακήρυξη του τελευταίου πλειοδότη, υπογράφεται από τήν Έπιτροπή και από τον τελευταίο πλειοδότη. Παράταση του καθορισμένου χρόνου λήξεως του διαγωνισμού επιτρέπεται, έφ' όσον συνεχίζονται οί προσφορές. Κατόπιν λήξεως του διαγωνισμού, καμμία προσφορά δέν γίνεται δεκτή.

10. Η Έπιτροπή διεξαγωγής του διαγωνισμού, μετά τό τέλος του, συντάσσει έκθεση, διά τής οποίας έκφέρει τή γνώμη της για τό σύμφορον ή όχι τής προσφοράς του πλειοδότη και προτείνει τήν κατακύρωση ή όχι του αποτελέσματος τής δημοπρασίας.

11. Στόν διαγωνισμό δι' έγγράφων προσφορών, οί οικονομικές προσφορές πρέπει νά περιέχονται σέ σφραγισμένους φακέλους, νά κατατίθενται στήν Έπιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού, εντός του όριζόμενου από τή διακήρυξη χρονικού διαστήματος, και νά συνοδεύονται από τήν έγγυηση, τά νομιμοποιητικά και λοιπά έγγραφα πού όρίζονται στή διακήρυξη. Οί προσφορές, ύποχρεωτικώς, αναγράφουν τό όνοματεπώνυμο ή τήν έπωνυμία και τή διεύθυνση του προσφέροντος, τό προσφερόμενο μίσθωμα, όλογράφως και άριθμητικώς, και είναι ύπογεγραμμένες από τον ύποψήφιο. Μέ τήν όλοκλήρωση τής καταθέσεως των έγγράφων προσφορών και τον έλεγχο των νομιμοποιητικών και λοιπών δικαιολογητικών έγγράφων, ή Έπιτροπή, σέ δημοσία συνεδρίαση, άποσφραγίζει τούς φακέλους των οικονομικών προσφορών και συντάσσει πρακτικό, περιέχον τά όνόματα των προσφερόντων και τά αντίστοιχα προσφερόμενα ποσά. "Όταν δέν ακολουθει στάδιο βελτιώσεως των έγγράφων προσφορών μέ προφορικές βελτιώσεις, τό πρακτικό όλοκληρώνεται μέ τήν ανακήρυξη, ως (προσωρινού) πλειοδότη, του προσφέροντος τό μεγαλύτερο μίσθωμα και ύπογράφεται από τήν Έπιτροπή και τον πλειοδότη. "Επειτα, ή Έπιτροπή συντάσσει έκθεση, διά τής οποίας έκφέρει τή γνώμη της για τό σύμφορον ή μή τής τελικής προσφοράς και προτείνει τήν κατακύρωση ή μή του αποτελέσματος.

12. Άλλως, κατά τήν ίδια ή έπομένη δημοσία συνεδρίαση τής Έπιτροπής, συνεχίζεται ό διαγωνισμός μέ τήν ύποβολή προφορικών προσφορών, κατά τά προβλεπόμενα στήν παράγραφο 7 του παρόντος, πλήν

άντιθέτου προβλέψεως στή διακήρυξη. Η ύποβολή των προφορικών προσφορών διεξάγεται και όλοκληρώνεται χωρίς διακοπή εντός του προβλεπομένου από τή διακήρυξη χρόνου. Για τή διενέργεια των προφορικών πλειοδοσιών, συντάσσεται πρακτικό, τηρείται δέ ή διαδικασία των τελευταίων περιόδων τής προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 8

Κατακύρωση αποτελέσματος – Έπανάληψη διαγωνισμού

1. Για τήν κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού, άποφασίζει, κατ' έλευθερά κρίση, τό διοικούν τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο όργανο.

2. Σέ κάθε περίπτωση, ή έγκριση ή μή του αποτελέσματος μπορεί νά γίνει εντός προθεσμίας τριάντα (30) ήμερών από τή διενέργεια του διαγωνισμού.

3. Σέ περίπτωση άρνήσεως του τελευταίου πλειοδότη νά ύπογράψει τό πρακτικό διεξαγωγής τής δημοπρασίας ή τό μισθωτήριο συμβόλαιο ή νά προσκομίσει έγγυηση καλής έκτελέσεως των όρων τής μισθώσεως, εντός τής προθεσμίας πού όρίστηκε από τής έγγράφου ειδοποιήσεώς του, περί τής οποίας γίνεται μνεία στό πρακτικό, καταπίπτει ή έγγυηση συμμετοχής στόν διαγωνισμό ύπέρ του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου, λόγω ποινικής ρήτρας, τό δέ άκίνητο έπαναδημοπρατείται σέ βάρος του τελευταίου πλειοδότη, έπιφυλασσομένου του δικαιώματος του Έκκλ. Νομικού Προσώπου νά επιδιώξει τήν άποκατάσταση πάσης, περαιτέρω, θετικής ή άποθετικής ζημίας.

4. Κατά τήν περίπτωση τής άνωτέρω παραγράφου, αντί έπαναλήψεως του διαγωνισμού, επιτρέπεται, κατόπιν αιτιολογημένης άποφάσεως του διοικούντος τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο όργάνου, όταν συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος ή έκκλησιαστικής ώφελείας, ιδίως όταν ή μισθωτική αξία είναι μικρή, νά καλεϊται ό δεύτερος πλειοδότης, προς ύπογραφή μισθωτηρίου, έφ' όσον τό έπιθυμεί, μέ τήν τιμή τής προσφοράς του. Στήν περίπτωση αυτή, τά δικαιώματα του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου, προς κατάπτωση τής έγγυήσεως τής προηγούμενης παραγράφου, παραμένουν αναλλοίωτα.

5. Ό, κατά τά ως άνω, έπαναληπτικός διαγωνισμός σέ βάρος του τελευταίου πλειοδότη, διενεργείται εντός είκοσι (20) ήμερών από τής ήμέρας διεξαγωγής του άρχικού διαγωνισμού, στήν περίπτωση άρνήσεως ύπογραφής του πρακτικού διενεργείας αυτού ή από τής λήξεως τής προθεσμίας ύπογραφής του μισθωτηρίου.

6. Κατά τόν επαναληπτικό διαγωνισμό δέν δικαιούται νά λάβει μέρος ό τελευταίος πλειοδότης, σέ βάρος του οποίου γίνεται ή επαναδημοπράτηση. Κατά τά λοιπά, ισχύουν οί όροι του άρχικού διαγωνισμού. Ως τιμή έκκινήσεως στόν επαναληπτικό διαγωνισμό όρίζεται ή ίδια τής προηγούμενης δημοπρασίας, έκτός εάν άλλως άποφασίσει τό διοικούν τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο όργανο.

7. Οί επαναληπτικοί διαγωνισμοί προκηρύσσονται μέ περιληπτική διακήρυξη, άναφερομένη στους όρους τής άρχικής, πραγματοποιούνται μετά από χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15), τουλάχιστον, ήμερών από τή δημοσίευση τής περιληπτικής διακηρύξεως και διεξάγονται κατά τήν ίδια διαδικασία του άρχικού διαγωνισμού.

8. Σέ περίπτωση πού ό επαναληπτικός διαγωνισμός άποβεί άγονος ή έπιτευχθεί μικρότερο μίσθωμα, δι' άποφάσεως του διοικούντος τό Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο Όργάνου, μπορεί νά άποφασισθεί ή προκήρυξη νέου διαγωνισμού, μέ διαφορετικούς, πλέον, όρους.

Άρθρο 9

Σύμβαση μισθώσεως

1. Έντός πέντε (5) ήμερών από τήν κατακύρωση του άποτελέσματος του διαγωνισμού, καλείται, έγγραφως, ό πλειοδότης πού άναδείχθηκε και έντός προθεσμίας όχι πέραν των είκοσι (20) ήμερών από τήν παραλαβή τής προσκλήσεως, νά προσέλθει, προς ύπογραφή τής μισθωτικής συμβάσεως, προσκομίζοντας τήν προβλεπόμενη έγγυση σέ μετρητά ή έγδυητική έπιστολή καλής έκτελέσεως τής συμβάσεως, κατά τά προβλεπόμενα στίς παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού, ποσού ίσου, τουλάχιστον, προς τά μισθώματα δύο μηνών, διαρκείας μεγαλύτερης, τουλάχιστον, επί τρίμηνο του χρόνου, για τόν όποιο μισθώνεται τό άκίνητο, πλήν τυχόν αντίθετης και άυστηρότερης προβλέψεως τής διακηρύξεως. Από τήν κατάθεση τής έγδυήσεως αύτης έπιστρέφεται ή έγγυση συμμετοχής στόν διαγωνισμό. Η έγγυση καλής έκτελέσεως έπιστρέφεται, άτοκα, έντός μηνός από τήν άπόδοση τής χρήσεως του άκινήτου, στό Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο και μετά τή διαπίστωση έκπληρώσεως όλων των συμβατικών ύποχρέσεων του μισθωτή.

2. Μέ τήν ύπογραφή τής μισθωτικής συμβάσεως, ή όποία καταρτίζεται σύμφωνα μέ τούς όρους τής διακηρύξεως, ό μισθωτής θεωρείται ότι παραλαμβάνει ταυτόχρονα τή χρήση του μισθίου. Τό Έκκλησιαστικό

Νομικό Πρόσωπο δέν ύποχρεούται στήν έγκατάσταση και άρχίζει ή ύποχρέωση του μισθωτή, προς καταβολή του μισθώματος και προς τήρηση όλων των λοιπών όρων τής συμβάσεως. Όλοι οί όροι τής μισθωτικής συμβάσεως είναι ουσιώδεις, ή δέ μή τήρηση έστω και ενός από αυτούς δημιουργεί νόμιμο λόγο άποβολής του μισθωτή από τό μίσθιο. Ό μισθωτής δέν άπαλλάσσεται τής ύποχρέωσης καταβολής του μισθώματος, σέ περίπτωση μή χρήσεως του μισθίου, ή όποία δέν όφείλεται σέ άποκλειστική ύπαιτιότητα του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου. Μεταβολή ή, καθ' οίονδήποτε τρόπο, επέκταση τής συμφωνημένης χρήσεως του μισθίου άπαγορεύεται άπολύτως.

3. Τά έξοδα δημοπρασίας και δημοσιεύσεως βαρύνουν τόν μισθωτή και έξοφλούνται, ταυτοχρόνως, μέ τήν ύπογραφή τής μισθωτικής συμβάσεως.

4. Τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο δέν φέρει καμμία άπολύτως ύποχρέωση για όποιεσδήποτε δαπάνες, ούτε τίς πλέον αναγκαίες επί του μισθίου, ούτε εύθύνεται για τήν πραγματική ή νομική κατάσταση του μισθίου έναντι του μισθωτή, μετά τήν παράδοση. Θεωρείται ότι ό μισθωτής λαμβάνει γνώση τής καταστάσεως αύτης, κατόπιν ύπογραφής του μισθωτηρίου και δέν δικαιούται από αύτήν τήν αίτία νά άπαιτήσει μείωση του μισθώματος ή νά καταγγείλει τή μίσθωση για τούς άνωτέρω λόγους.

5. Ό μισθωτής όφείλει νά διατηρεί σέ καλή κατάσταση τό μίσθιο και δέν μπορεί νά επιφέρει μετατροπές σέ αυτό, χωρίς προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου. Όποιαδήποτε προσθήκη, οικόδόμημα και, εν γενει, βελτίωση του μισθίου από τόν μισθωτή, παραμένει μετά τή λήξη τής μισθώσεως, προς όφελος του μισθίου, χωρίς καμμία άξίωση άποζημιώσεως από τόν μισθωτή, ό όποιος δέν δικαιούται νά προβεί σέ άφαίρεση αύτων ή σέ συμψηφισμό τής άξίας τους, προς όποιαδήποτε άλλη χρηματική ύποχρέωση του έναντι του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου.

Άρθρο 10

Παράταση – Αναμίσθωση – Λύση τής μισθώσεως

1. Σιωπηρή παράταση τής μισθώσεως ή αναμίσθωση δέν έπιτρέπεται. Επίσης, δέν έπιτρέπεται ή υπεκμίσθωση όλου ή μέρους του μισθίου ούτε ή μερική ή όλική παραχώρηση τής χρήσεως του μισθίου, μετά ή άνευ ανταλλάγματος, έκτός και εάν προβλέπεται, ρητώς, στή διακήρυξη. Ό μισθωτής ύποχρεούται, μετά τή λήξη τής μισθώσεως, νά έκκενώσει και παραδώσει

τό μίσθιο άμέσως και άπροφασίτως, άλλως ύπόκειται σέ άπόδοση του μισθίου μέ τίς ισχύουσες, κάθε φορά, διατάξεις.

2. Κατ' έξαιρεση, έπί επαγγελματικών μισθώσεων έπιτρέπεται ή παραχώρηση τής χρήσεως του μισθίου, πρós έταιρεία προσωπική ή περιορισμένης εύθύνης, ή όποία θά συσταθεί μέ συμμετοχή του μισθωτή μέ τούς ίδιους ισχύοντες, μετά του άρχικου μισθωτή, συμβατικούς όρους. Έναντι του Έκκλησ. Νομικού Προσώπου εύθύνονται, άλληλεγγύως και είς όλόκληρο, ό μισθωτής και ή έταιρεία, πρós τήν όποία παραχωρήθηκε ή χρήση του μισθίου. Έπιτρέπεται, διά μία φορά, συμβατική μεταβολή στά πρόσωπα τής έταιρείας, έφ' όσον δέν άφορά τόν άρχικό μισθωτή. Η παραχώρηση τής χρήσεως του μισθίου, κατά τίς περιπτώσεις αυτές, γνωστοποιείται πρós τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο έγγράφως έντός τριάντα (30) ήμερών. Η άνωτέρω ύποχρέωση γνωστοποίησης περιλαμβάνει και τό άντίγραφο τής σχετικής συμβάσεως, όσο και τά στοιχεία εκείνων, πρós τούς όποιους γίνεται ή παραχώρηση.

3. Στην περίπτωση έκποίησης εκμισθωμένου ύπό Έκκλησ. Νομικού Προσώπου άκινήτου, ή μίσθωση λύεται άζημίως για τό Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο και ό μισθωτής ύποχρεούται νά άποδώσει τή χρήση του μισθίου μετά πάροδο εύλόγου προθεσμίας δύο (2) έως τεσσάρων (4) μηνών, άπό τής έγγράφου ειδοποίησέως του. Σχετικός όρος πρέπει νά περιλαμβάνεται στή διακήρυξη τής μισθώσεως και στό μισθωτήριο συμβόλαιο. Η παρούσα διάταξη δέν έφαρμόζεται για τίς ειδικές εκμισθώσεις εκμεταλλεύσεως άκινήτων του άρθρου 4 και τίς επαγγελματικές μισθώσεις.

4. Τή λύση τής μισθώσεως, για κάθε παράβαση τών όρων του μισθωτηρίου, άφού ό καθένας άπό αυτούς θεωρείται ούσιώδης, άποφασίζει τό διοικούν τό Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο όργανο ή τό, άρμοδίως, έξουσιοδοτημένο όργανο. Άκολούθως, καταπίπτει ή έγγύηση τής καλής εκτελέσεως, καταγγέλλεται ή μίσθωση και ό μισθωτής άποβάλλεται άπό τό μίσθιο, κατά τίς ισχύουσες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' / ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΧΡΗΣΕΩΣ

Άρθρο 11

Περιπτώσεις παραχώρησης χρήσεως

1. Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο δύναται νά παραχωρεί τή χρήση άκινήτων του, για όρισμένο ή άόριστο χρόνο, δωρεάν ή έναντι άνταλλάγματος, έν όλω ή έν μέρει, σέ Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ., Δημόσιες Έπιχειρήσεις και, έν γενει,

Ν.Π.Ι.Δ., έφ' όσον έκπληρούν κοινωφελείς σκοπούς. Η παραχώρηση έξυπηρετεί στεγαστικές και άλλες σχετικές λειτουργικές άνάγκες, πρós έκπλήρωση τών σκοπών τους. Κοινωφελής σκοπός, πρós έφαρμογή τής παρούσης διατάξεως, είναι ό προσδιοριζόμενος κατ' άρθρο 2 του παρόντος.

2. Τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο δύναται νά παραχωρεί άκίνητά του, για όρισμένο ή άόριστο χρόνο, σέ Ο.Τ.Α. ή άλλους φορείς του Δημοσίου Τομέα, μέ δυνατότητα άνεγέρσεως κτιρίων ή μετατροπών στά ύπάρχοντα κτίρια, μέ δαπάνες του χρησάμενου, κατόπιν ρητής προεγκρίσεως τών σχετικών σχεδίων άπό τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο ή και τήν Υ.ΔΟΜ. τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, όπου άπαιτείται. Στούς όρους παραχώρησης περιλαμβάνεται, ύποχρεωτικώς, ότι τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο δέν στερείται του δικαιώματος άρσεως τής παραχώρησης, άνευ άποζημίωσης του χρήστη, έκτός εάν ό χρήστης άπαιτήσει τή σύνταξη συμβολαιογραφικού έγγράφου για τήν παραχώρηση, στό όποίο αναγράφονται, ρητώς, οι προϋποθέσεις και οι όροι τής άποζημίωσέως του, καθώς και οι όροι τής άνακλήσεώς της.

3. Οί πάσης φύσεως φόροι, δαπάνες, τέλη κ.λπ., πού βαρύνουν τό άκίνητο, καταβάλλονται, άποκλειστικώς, άπό τόν χρησάμενο.

Άρθρο 12

Διαδικασία παραχώρησης τής χρήσεως – Άνάκληση

1. Η παραχώρηση χρήσεως άκινήτων Έκκλησιαστικών Ν. Προσώπων γίνεται μέ άπόφαση του διοικούντος όργάνου ή του άρμοδίως έξουσιοδοτημένου όργάνου, μέ τήν όποία προσδιορίζονται, άκριβώς, ό σκοπός, για τόν όποίο πρόκειται νά χρησιμοποιηθεί τό άκίνητο, ό χρόνος διαρκείας τής παραχώρησης, τό ποσό του, τυχόν, καταβλητέου έφ' άπαξ ή καταβαλλομένου, περιοδικώς, άνταλλάγματος, οι όροι άναπροσαρμογής του άνταλλάγματος και κάθε άλλος άναγκαίος όρος, κατά τήν κρίση του διοικούντος όργάνου ή του άρμοδίως έξουσιοδοτημένου όργάνου.

2. Τό Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο έχει τό δικαίωμα νά άνακαλεί, μονομερώς, πάσα παραχώρηση χρήσεως άκινήτου του, άνεξαρτήτως πότε ή ύπό ποίου έγένητο, για έγκατάλειψη τής χρήσεως ή λόγω μή τηρήσεως τών όρων του παραχωρητηρίου. Πάσα προσθήκη ή βελτίωση στό άκίνητο παραμένει πρós όφελος αυτού, άνευ ύποχρέωσης καταβολής άποζημίωσης πρós οιονδήποτε, έκτός εάν, άλλως, όρίστηκε στή σύμβαση παραχώρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' / ΕΚΠΟΙΗΣΕΙΣ

Άρθρο 13

Τρόπος έκποιήσεων

1. Η έκποιηση των ακινήτων των Εκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων διενεργείται, κατά κανόνα, μέ δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό. Οί ὅροι καθορίζονται μέ απόφαση τοῦ διοικούντος τό νομικό πρόσωπο ὀργάνου καί ἀναφέρονται στή διακήρυξη.

2. Κατ' ἐξáιρηση, ἐπιτρέπεται ἡ ἄνευ διαγωνισμοῦ ἐκποίηση ἀκινήτων πρός τό Ἑλληνικό Δημόσιο, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ., Δημόσιες Ἐπιχειρήσεις καί ἄλλα Ν.Π.Ι.Δ., τά ὁποία ἐκπληροῦν σκοπούς κοινῆς ὠφελείας, ὅπως νοοῦνται κατά τά ἀναφερόμενα στό ἄρθρο 2 παρ. 2β' τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἐπιπλέον, εἶναι ἐπιτρεπτή ἡ ἄνευ διαγωνισμοῦ ἐκποίηση: i) ὅταν δέν εἶναι δυνατόν ἡ συμφέρον νά γίνει διαγωνισμός, ὅπως στίς περιπτώσεις συνιδιοκτητῶν οἰκοπέδων ἢ συνιδιοκτητῶν παλαιῶν οἰκημάτων καί ii) ὅταν ἀπό τήν ἀνέγερση τοῦ κτιρίου, τό Ἐκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο πρόκειται νά ἐξυπηρετήσει ἴδιους φιλανθρωπικούς, κοινωφελείς, προνοιακούς, ἐκπαιδευτικούς κ.ἄ. σκοπούς, ἔστω καί ἂν ἀποβλέπει ἡ ὄχι σέ οἰκονομική φύσεως ἐπιχείρηση. Οἱ ἀπευθείας ἐκποιήσεις γίνονται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ διοικούντος ὀργάνου, μέ τήν ὁποία καθορίζονται οἱ ὅροι τῆς πωλήσεως καί ὁ τρόπος καταβολῆς τοῦ τιμήματος. Σέ καμμία περίπτωση τό ζητούμενο τίμημα δέν δύναται νά ὑπολείπεται τῆς προσδιοριζομένης ἀγοραίας ἀξίας ὑπό ἀνεξαρτήτου ἐκτιμητῆ, ἐγγεγραμμένου στό Μητρώο Πιστοποιημένων Ἐκτιμητῶν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καί τῆς προσδιοριζομένης ἀντικειμενικῆς ἀξίας τοῦ ἀκινήτου.

3. Κατ' ἐξáιρηση, ἐφ' ὅσον ἐπί ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων δημιουργήθησαν νομικές καί πραγματικές καταστάσεις πού παρακωλύουν τήν ἄσκηση νομῆς καί κατοχῆς καί, ἐν γένει, τήν ἐλεύθερη διαχείρισή τους, κατά τήν κρίση τοῦ διοικούντος τό Ἐκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο ὀργάνου, ἐπιτρέπεται, ἐφ' ὅσον κριθεῖ σύμφωρος ἀπό τό διοικούν ὄργανο ἢ πρός συμβιβασμό καί διακανονισμό τῆς ὑποθέσεως, ἀπευθείας ἐκποίηση ἀκινήτου στίς τρέχουσες τιμές πρός ἰδιώτες, τηρουμένης τῆς διαδικασίας ἐπικαίρου ἐκτιμήσεως τῆς ἀγοραίας ἀξίας του, πρό τῆς ἐκποιήσεως κατά τά διαλαμβανόμενα στήν παράγραφο 7, ἐφ' ὅσον, ὅμως, ὁ ἀγοραστής διατηρεῖ ἐπί τριάντα (30) ἔτη ἀδιατάρακτη νομή καί κατοχή τοῦ ἀκινήτου ὁ ἴδιος ἢ οἱ δικαιούχοί του στή νομή τοῦ ἀκινήτου. Ἡ τιμή τῆς ἐκποιήσεως εἶναι δυνατόν, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ διοικούντος ὀργάνου, νά μειώνεται ἔναντι τῆς ἐκτιμηθείσης σημερινῆς, κατά ποσοστό

1% ἀνά ἔτος ἀσκήσεως νομῆς ὑπό τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ τῶν δικαιουπαρῶχων του γιά τό πέραν τῆς εἰκοσαετίας διάστημα παραμονῆς του στό ἀκίνητο καί, πάντως, ἔως ποσοστοῦ μειώσεως 30%, κατ' ἀνώτατο ὄριο.

4. Γιά περιπτώσεις ἀκινήτων Ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π., πού βρίσκονται στήν ἄλλοδαπή, ἐφαρμόζονται ὅσες διατάξεις περί ἐκποιήσεων τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ κειμένων ἀκινήτων εἶναι δυνατόν νά τύχουν ἐφαρμογῆς συμβατῶς, κατά περίπτωση, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐντοπίων πραγματικῶν καί νομικῶν συνθηκῶν, δυνάμει αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ διοικούντος ὀργάνου. Μέ τήν ἴδια ἀπόφαση, ἀνά συγκεκριμένο ἀκίνητο, προσδιορίζονται οἱ ὅροι τῆς ἐκποιήσεως καί τά ὄργανα ἢ τά πρόσωπα, ἐνώπιον τῶν ὁποίων θά διενεργηθεῖ ἡ ἐκποίηση.

5. Εἰδικές διατάξεις νόμων, πού προβλέπουν τήν ἄνευ διαγωνισμοῦ ἐκποίηση ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων, ἐξακολουθοῦν νά ἰσχύουν.

6. Στήν ἔννοια τῆς ἐκποιήσεως περιλαμβάνεται καί ἡ παραχώρηση κυριότητος ἀκινήτου, μέ τό σύστημα τῆς ἀντιπαροχῆς, καθῶς, ἐπίσης, καί ἡ παραχώρηση σέ τρίτον, γιά ὀρισμένο χρονικό διάστημα, δικαιώματος ἐπιφανείας ἐπί ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου, κατ' ἄρθρο 47 παρ. 5 τοῦ Ν. 590/1977.

7. Πρό πάσης ἐκποιήσεως συντάσσεται ὑπό τῆς ἀρμοδίας Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου ἢ ὑπό ἐπιλεγομένου ἀνεξαρτήτου ἐκτιμητῆ (φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου), κατ' ἄρθρο 2 παρ. 3 τοῦ παρόντος, Ἐκθεση Καταμετρήσεως, καθῶς καί Ἐκτιμήσεως τῆς ἀγοραίας ἀξίας τοῦ πρός ἐκποίηση ἐκκλησιαστικοῦ ἀκινήτου. Στήν Ἐκθεση ἀναφέρονται ὁ Ο.Τ.Α., ὁ οἰκισμός, ἡ θέση, ἡ τυχόν ἐπωνυμία, ἡ ἀκριβῆς διεύθυνση καί ἡ ὑπάρχουσα χρήση τοῦ ἀκινήτου. Εἰδικότερα, ἐπί μή οἰκοδομημένων οἰκοπέδων, γηπέδων ἢ ἐκτάσεων συντάσσεται πλήρες τοπογραφικό διάγραμμα, μέ πρόσθετες πληροφορίες περί ὁδοπορικῆς προσβάσεως, τοπογραφικῆς διαμορφώσεως τοῦ ἀκινήτου καί τῆς περιοχῆς, στήν ὁποία βρίσκεται, τυχόν καλλιέργειας ἢ ἀρδεύσεως. Γιά οἰκοδομημένα γήπεδα ἢ ἀστικά ἀκίνητα, πέραν τοῦ τοπογραφικοῦ, πρέπει νά ὑφίστανται καί σχέδια κατόψεων ὄλων τῶν ὀρόφων, τά ὁποία ἐμφανίζουν τή συνολική οἰκοδομημένη ἐπιφάνεια καί τόν ὄγκο τῶν κτισμάτων. Σέ καμμία περίπτωση τό ζητούμενο τίμημα δέν μπορεί νά ὑπολείπεται τῆς προσδιοριζομένης ἀγοραίας ἀξίας τοῦ ἀκινήτου, ὅπως προκύπτει ἀπό τήν ἀνωτέρω ἔκθεση.

8. Ἐπιτρέπεται ἡ, λόγῳ ὄρωδς, παραχώρηση ἄνευ ἀνταλλάγματος ἐμπραγμάτου δικαιώματος ἐπί ἀκινήτου

από Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο σε Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο ή στο Έλληνικό Δημόσιο, Ο.Τ.Α., κ.λπ., για φιλανθρωπικούς ή μορφωτικούς σκοπούς.

Άρθρο 14

Προκήρυξη, χρόνος, τόπος,
τρόπος διενέργειας διαγωνισμού,
κατακύρωση αποτελέσματος – Έπαναληπτικός
διαγωνισμός

1. Οί άναφερόμενες στίς έκμισθώσεις ρυθμίσεις τών άρθρων 5, 6, 7 καί 8 του παρόντος Κανονισμού, εφαρμόζονται καί επί τών έκποιήσεων, μέ τήν άναγκαία άνάλογη εφαρμογή τών λεκτικών προσαρμογών.

2. Γιά τίς έκποιήσεις, ή διακήρυξη πρέπει νά παρέμπει σέ πλήρη τοπογραφική αποτύπωση καί άκριβές έμβαδόν του άκινήτου, γιά οίκοδομημένα γήπεδα ή άστικά άκίνητα, σχέδια κατόψεων, στα όποία έμφαίνεται τό έμβαδόν, ό όγκος τών κτισμάτων, ό προσδιορισμός τής θέσεως, ώστε νά χωροθετείται τό άκίνητο πλήρως γιά τούς ένδιαφερομένους πλειοδότες.

3. Η έξόφληση του τιμήματος προβλέπεται από τή διακήρυξη καί μπορεί νά γίνει μέ έφ' άπαξ καταβολή ή τμηματικώς σέ άτοκες ή έντοκες δόσεις. Η μέ όποιονδήποτε τρόπο πίστωση μέρους ή συνόλου του τιμήματος έπιτρέπεται μόνον υπό τήν έξασφάλιση παρακρατήσεως τής κυριότητας.

4. Ό φόρος μεταβίβασης, τά τέλη χαρτοσήμου καί όλοι οί έτεροι συναφείς φόροι καί τέλη, τά συμβολαιογραφικά δικαιώματα, δικηγορικές άμοιβές, δικαιώματα Ταμείου Νομικών, δικαιώματα δικηγορικών συλλόγων καί όποιοδήποτε άλλο έξοδο, άκόμη καί έάν δέν άναφέρεται στον παρόντα Κανονισμό, όπως καί τά έξοδα μεταγραφής, βαρύνουν πάντοτε, καί ανεξαρτήτως ύψους, τόν άγοραστή. Τά έξοδα δημοσιεύσεων καί δημοπρασίας, τά όποια συγκεκριμένα, τό καθένα αυτοτελώς άναφέρονται σέ άπόλυτο αριθμό στή διακήρυξη καί άφορούν μόνο στον συγκεκριμένο διαγωνισμό, βαρύνουν τόν άγοραστή.

5. Η έκποίηση τών άκινήτων τής παρ. 1 του άρθρου 47 του ν. 590/1977 καί τών άκινήτων τών Ίερών Μονών, υπόκειται στή διαδικασία έγκρίσεως τής προκηρύξεως καί του αποτελέσματος τής δημοπρασίας από τή Δ.Ι.Σ. τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Άρθρο 15

Σύμβαση έκποιήσεως

1. Κατόπιν τής κατακύρωσης του αποτελέσματος τής δημοπρασίας, γνωστοποιείται, άμέσως, στον

πλειοδότη ή άπόφαση κατακύρωσης καί καλείται, άμελλήτι, έγγραφως νά προσέλθει, έντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ήμερών, πρός παραλαβή του χρηματικού καταλόγου έξοφλήσεως του τιμήματος καί έτοιμασία του πωλητηρίου συμβολαίου καί έντός προθεσμίας, τό άργότερο τριάντα (30) ήμερών, νά ύπογράψει τό σχετικό πωλητήριο συμβόλαιο.

2. Τό πωλητήριο συμβόλαιο, άναλόγως πρός τό Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο, ύπογράφεται από τό αρμόδιο όργανο: τόν Μητροπολίτη, τόν Ήγούμενο ή τόν Πρόεδρο του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου ή του έξουσιοδοτημένου, πρός τουτο, προσώπου. Η σύμβαση πωλήσεως θεωρείται, όριστικώς, ολοκληρωμένη, από τήν ύπογραφή του συμβολαιογραφικού έγγραφου, καί από του χρόνου αυτού μετατίθεται ό κίνδυνος, αλλά καί μεταβιβάζονται τά όφέλη του πράγματος πρός τόν άγοραστή.

3. Τό τίμημα καταβάλλεται όλόκληρο πρό τής ύπογραφής του συμβολαίου μεταβίβασης. Σέ περίπτωση δε προβέψεως τής διακηρύξεως περί καταβολής του σε δόσεις, ό άγοραστής ύποχρεούται νά καταβάλει τήν πρώτη δόση πρό τής ύπογραφής του συμβολαίου. Στήν περίπτωση αυτή, είναι ύποχρεωτική ή άναγραφή διαλυτικής αίρέσεως ύπέρ του Έκκλησ. Νομικού Προσώπου, γιά τήν περίπτωση μή έμπροθέσμου έξοφλήσεως δόσεως.

4. Καθυστέρηση έξοφλήσεως δύο (2) όποιωνδήποτε δόσεων, ανεξαρτήτως διαδοχικής ή μόνης τής τελευταίας, συνεπάγεται, αυτοδικαίως, διάλυση τής σύμβασως πωλήσεως. Όπότε, ή μέν κυριότητα του άκινήτου επανέρχεται στο Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο, οί δε δόσεις που κατεβλήθησαν, καταπίπτουν, λόγω ποινικής ρήτηρας, ύπέρ του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου. Μόνο, κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος όργάνου του Έκκλησ. Νομικού Προσώπου, είναι δυνατόν νά θεωρηθεί ότι δέν έκπληρώθηκε ή αίρεση καί νά έπιδιωχθεί ή είσπραξη τής ληξιπροθέσμου δόσεως, πλέον τόκων ύπερημερίας ή καί τών άληκτων δόσεων άκόμη, οί όποιες καθίστανται άμέσως άπαιτητές, σύμφωνα πρός τίς σχετικές περί είσπράξεως δημοσίων έσόδων διατάξεις. Σχετικά πρός τά άνωτέρω, πρέπει νά περιλαμβάνεται σχετικός ρητός όρος στή διακήρυξη καί τό περι μεταβίβασης συμβολαιογραφικό έγγραφο. Κατόπιν τής όλοσχερούς έξοφλήσεως του τιμήματος, ό άγοραστής δύναται νά ζητήσει τή χορήγηση, συμβολαιογραφικής έξοφλητικής αποδείξεως μέ δαπάνες του.

5. Τό Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο έχει δικαίωμα έγγραφης ύποθήκης, επί του πωλουμένου άκινήτου, στήν

περίπτωσης που υπάρχει πίστωση του τιμήματος και δεν παρακρατήθηκε ή κυριότητα, ανεξαρτήτως εάν αυτό προβλέπεται από τή διακήρυξη. Τά έξοδα τής υποθήκης βαρύνουν, σε κάθε περίπτωση, τόν αγοραστή.

6. Τό Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο, από τής υπογραφής του συμβολαίου πωλήσεως, δεν ευθύνεται, σε καμία απολύτως περίπτωση, για πραγματικά και νομικά έλαττώματα του πωληθέντος ακινήτου ή για έπ' αυτού υπάρχοντα βάρη και δουλειές. Μόνο μέ τή συμμετοχή στον αντίστοιχο διαγωνισμό τεκμαίρεται, άμάχητα, ότι ό προσφέρων έλαβε γνώση υπ' ευθύνη του και έξέτασε τούς τίτλους ιδιοκτησίας του ακινήτου, καθώς και τήν πραγματική κατάσταση του ακινήτου.

7. Σε περίπτωση έκνικησεως, έπιστρέφεται τό καταβληθέν τίμημα άτόκως και στην περίπτωση μερικής έκνικησεως, έπιστρέφεται στον αγοραστή άνάλογο ποσό, τό όποιο καθορίζεται από τό όργανο που διοικεί τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο.

8. Η έκποίηση μισθωμένων ακινήτων έπιφέρει τίς, κατά τήν παράγραφο 3 του άρθρου 10 του παρόντος, συνέπειες. Σχετικός όρος δέον νά άναφέρεται στή διακήρυξη και νά έχει κατοχυρωθεί τό σχετικό δικάιωμα του Έκκλ. Νομικού Προσώπου για άυτοδίκαια λύση τής μισθώσεως στό μισθωτήριο του έκποιουμένου μισθωμένου ακινήτου. Η παρούσα διάταξη δεν έφαρμόζεται στις μακροχρόνιες μισθώσεις του άρθρου 4 του παρόντος Κανονισμού και στις έπαγγελματικές μισθώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' / ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ

Άρθρο 16

1. Έπιτρέπεται ή άνταλλαγή έκκλησιαστικού ακινήτου μέ ιδιωτικό ή ιδιωτικά άκίνητα, κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο όργάνου, ή όποία αίτιολογεί τήν έπιδικώμενη άνταλλαγή και καθορίζει τά κριτήρια συγκρισιμότητας των, προς άνταλλαγή, ακινήτων, τόν τρόπο ύποβολής και τά προβλεπόμενα δικαιολογητικά, τόν έπιμερισμό των έξόδων πραγματοποιήσεως τής άνταλλαγής και τόν τρόπο δημοσιότητας τής μελετουμένης άνταλλαγής. Δύνανται νά προβεί σε άνταλλαγή ακινήτου τό Νομικό Πρόσωπο και στην περίπτωση που, εκ των συνθηκών, έπιβάλλεται ή έχει συμφέρον για τήν πραγματοποίηση των σκοπών του.

2. Τά προς άνταλλαγή άκίνητα δέον όπως είναι ίσης χρηματικής άξιας ή διαφοράς άξιας ύπερ του Έκκλησ. Νομικού Προσώπου, μέχρι 20%, βάσει έπι-

καιροποιημένων έκτιμήσεων του άνεξαρτήτου έκτιμητή, κατ' άρθρο 2 παρ. 3 του παρόντος.

3. Στην προκειμένη περίπτωση δεν έχουν έφαρμογή οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, περί διενεργείας δημοσίου πλειοδοτικού διαγωνισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' / ΑΓΟΡΕΣ

Άρθρο 17

Σκοπός αγορών

1. Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο δύναται νά προβαίνει σε άγορές έντός τής Έλληνικής Έπικράτειας, προς άπόκτηση κτιρίων, οικοπέδων ή έδαφικών εκτάσεων, καταλλήλων για άμεση πραγματοποίηση των σκοπών του ή προς άξιοποίηση και έκμετάλλευση τής περιουσίας του.

2. Τό ζητούμενο άκίνητο δύναται νά αγορασθεί σε όποια κατάσταση έχει. Επίσης, μπορεί νά αγορασθεί και ως, μελλοντικώς, έτοιμο προς χρήση, τελικό προϊόν, συμφώνως προς τίς ειδικές προδιαγραφές και τά λοιπά άναφερόμενα στην πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος.

3. Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο δύναται νά συνάπτει συμβάσεις άποκτήσεως έμπραγμάτων δικαιωμάτων για κτίρια σε τρίτες χώρες, προς προαγωγή των –κατά τήν παράγραφο 1– σκοπών ή άναγκών, και μέ άγορά μετοχών επί ακινήτων.

Άρθρο 18

Τρόπος αγοράς

1. Η άγορά ακινήτων από Έκκλ. Νομικό Πρόσωπο πραγματοποιείται κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος αυτό όργάνου, μετά από δημοσία πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος.

2. Κατ' έξαίρεση, δύναται νά πραγματοποιηθούν άγορές μέ άπευθείας διαπραγματεύσεις, εάν:

α) δεν είναι δυνατόν β) δεν είναι συμφέρον γ) δεν είναι έπιτρεπτό, λόγω του επείγοντος τής ένεργείας, νά προηγηθεί δημοσίευση προσκλήσεως έκδηλώσεως ένδιαφέροντος δ) τό, προς άγορά, άκίνητο είναι μοναδικό για τήν έξυπηρέτηση του συγκεκριμένου σκοπού για τόν όποιο προορίζεται ε) τό άκίνητο άνήκει σε άλλο Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο ή στό Δημόσιο ή Ο.Τ.Α. ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου Δημοσίου Τομέως.

3. Προκειμένης άγοράς δι' άπευθείας διαπραγματεύσεων, ή άπόφαση άγοράς του διοικούντος τό Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο όργάνου πρέπει νά είναι, ειδικώς, αίτιολογημένη, κατά τά άνωτέρω.

4. Τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο μπορεί νά προβαίνει στις αγορές εκπλειστηριαζομένων, έκουσίως ή άναγκαστικώς, άκινήτων, συμμετέχοντας στους άντιστοιχούς πλειστηριασμούς, κατόπιν άποφάσεως του διοικούντος όργάνου, στην όποία θά καθορίζεται τό άνωτατο ποσό τής προσφοράς, μή συμπεριλαμβανομένων των έξόδων, τά όποία βαρύνουν τον υπερθεματιστή. Για τή λήψη άποφάσεως άρκει είσήγηση, μετ' έκτιμήσεως τής άξίας του άκινήτου, κατ' άρθρο 2 παρ. 3 του παρόντος.

Άρθρο 19

Πρόσκληση έκδηλώσεως ενδιαφέροντος

1. Η πρόσκληση έκδηλώσεως ενδιαφέροντος έγκρίνεται από τό διοικούν τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο όργανο καί, ένδεικτικώς, αναφέρει:

α) Τήν περιοχή, έντός τής όποίας βρίσκεται τό άκίνητο.

β) Τήν, κατ' έλάχιστον ή τήν, κατά τό δυνατόν, μέ μεγαλύτερη προσέγγιση έκταση-έμβαδόν για γήπεδα ή οικόπεδα, καί έμβαδόν ή όγκο για κτίσματα, μέ ειδικότερη αναφορά στους χώρους κυρίας χρήσεως καί βοηθητικούς, τίς έπιθυμητές ή, κατά τόν νόμο, προβλεπόμενες θέσεις σταθμεύσεως, ως καί, τυχόν, άλλες πρόσθετες έξυπηρετήσεις, αναγκαίες για τήν προοριζόμενη χρήση του.

γ) Τό άναγκαίο ή έπιθυμητό, επί κτιρίων, για πλήρη αυτότέλεια του κτιρίου ή τήν αυτότέλεια τμήματος κτιρίου ή τή διάταξη χώρων στό συγκρότημα κτιρίων.

δ) Τό άναγκαίο ή έπιθυμητό τής θέσεως του άκινήτου, επί ή πλησίον όδικών άξόνων, κόμβων όδικής κυκλοφορίας καί μέσων μαζικής μεταφοράς.

ε) Τόν έπιθυμητό μέγιστο χρόνο παλαιότητας ή τό καινούργες τής κατασκευής του.

στ) Τήν προθεσμία, έντός τής όποίας πρέπει νά υποβληθούν οι προσφορές.

ζ) Τά έγγραφα, σχέδια καί λοιπά στοιχεία, τά όποία πρέπει νά συνοδεύουν τίς προσφορές καί, συγκεκριμένα, επί οικόπεδων γηπέδων, τεχνική έκθεση μέ λεπτομερή περιγραφή του άκινήτου, τοπογραφικό διάγραμμα, έξαρτημένο από τό σύστημα ΕΓΣΑ '87, όρους δομήσεως, χρήσεις γής καί προβλέψεις των διατάξεων του Γ.Π.Σ., πού ίσχύει για τήν περιοχή του άκινήτου καί, επί κτιρίων προσθέτως, αντίγραφο Οικόδομικής Άδείας καί σχέδια κατόψεων, διάγραμμα καλύψεως, όψεις καί τομές, όπου υπάρχουν, στατική μελέτη άδείας καί μελέτη ήλεκτρομηχανολογική καί, εάν προηγήθηκε τακτοποίηση του άκινήτου μέ τόν

νόμο περί αύθαιρέτων, νά προσκομίζεται ή ύπαγωγή σ' αυτόν καί τά σχέδια πού τήν συνοδεύουν.

η) Πρόσφατες φωτογραφίες του άκινήτου.

θ) Τήν οικονομική προσφορά, ή όποία κατατίθεται σέ σφραγισμένο φάκελο, περιλαμβάνουσα τό συνολικό τίμημα.

ι) Υπεύθυνη δήλωση για τήν έμπρόθεση προσκομιδή, όταν ζητηθούν, άπάντων των νομιμοποιητικών στοιχείων του προσφέροντος, των τίτλων του άκινήτου, μετά του πιστοποιητικού μεταγραφής Υποθηκοφυλακείου καί του κτηματολογικού φύλλου του Κτηματολογικού Γραφείου.

ια) Τόν χρόνο καί τόν τόπο ύποβολής των προσφορών.

ιβ) Τή χρονική διάρκεια ίσχύος τής προσφοράς.

ιγ) Τά έξοδα δημοσιότητας τής προσκλήσεως, ή τυχόν άμοιβή του έκτιμητή για τήν έκτίμηση του άκινήτου πού θά προκριθεί (τά όποία θά αναφέρονται τό καθένα αύτοτελώς καί σέ άπόλυτο αριθμό), καθώς καί τά συμβολαιογραφικά έξοδα ή πάσης φύσεως έξοδα πού βαρύνουν μόνο τόν πωλητή.

ιδ) Τόν τρόπο πληρωμής.

ιε) Στο κείμενο τής προσκλήσεως ή στό παράρτημα αύτής παρατίθενται τά κριτήρια αξιολόγησεως, ό τρόπος βαθμολογίας καί προκρίσεως του καταλληλοτέρου άκινήτου, όπως αναλυτικώς αναφέρονται στό έπόμενο άρθρο.

ιστ) Όσες προσφορές δέν έμφανίζουν ίκανοποιητικό βαθμό πληρότητας, ως προς τά προαναφερόμενα άπαραίτητα στοιχεία, θά άπορρίπτονται.

ιζ) Τό Έκκλησ. Νομικό Πρόσωπο δέν φέρει ευθύνη στην περίπτωση τυπικής ή ούσιαστικής άπορρίψεως προσφοράς ή λόγω μεταβολής της, έκ τής προσκλήσεως, προβλεπομένης διαδικασίας άγοράς άκινήτου ή λόγω ματαιώσεως τής άγοράς, σέ όποιοδήποτε στάδιο τής διαδικασίας καί για όποιοδήποτε λόγο.

ιη) Κατά τό διάστημα, από τής προκρίσεως του άκινήτου ή τής επικυρώσεως του άποτελέσματος τής διαδικασίας έπιλογής καί έως τήν ύπογραφή του συμβολαίου άγοράς, όλες οι ένέργειες του Έκκλ. Νομικού Προσώπου καί του ύποψηφίου πωλητή δέν παράγουν ύποχρέωση του Έκκλησ. Νομικού Προσώπου καί κανένα άντίστοιχο δικαίωμα του ύποψηφίου πωλητή.

ιθ) Για τήν τελική λήψη άποφάσεως τής άγοράς άκινήτου τό διοικούν όργανο άποφασίζει, κατ' έλευθερά κρίση.

κ) Όποιοδήποτε πρόσθετο στοιχείο κριθεί άναγκαίο.

2. Παραλείψεις ή τροποποιήσεις των στοιχείων, τά

όποια αναγράφονται στις προηγούμενες παραγράφους, ἐφ' ὅσον συμπληρωθῶν ἢ προσκομισθῶν ἢ καλυφθῶν πρὶν ἀπὸ τὴν ἀποσφράγιση τοῦ φακέλου, δὲν ἐπηρεάζουν τὴν ἐγκυρότητα τῆς προσκλήσεως ἢ τοῦ διαγωνισμοῦ.

3. Πρόσθετες διευκρινίσεις, ἐπὶ ἀμφιβόλων σημείων τῆς προσκλήσεως, δύνανται νὰ παρέχει ἡ Ἐπιτροπὴ διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ, πρὸ τοῦ ἀνοίγματος τῶν οἰκονομικῶν προσφορῶν αὐτεπαγγέλτως ἢ ὡς ἀπάντησις σὲ ἐρωτήματα τῶν προτιθεμένων νὰ καταθέσουν προσφορά.

Ἄρθρο 20

Κριτήρια ἀξιολογήσεως – Βαθμολογία τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς προσφορᾶς

1. Ἡ πρόσκλησις ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος γιὰ ἀγορὰ ἀκινήτου ἢ τὸ συνοδευτικὸ παράρτημα, ἀναφέρουν τὰ κριτήρια ἀξιολογήσεως τῶν προσφορῶν, τὰ ὅποια, ἀναλυτικῶς ἢ ὁμαδοποιημένως, θὰ ἀφοροῦν:

α) Θέσις ἀκινήτου στὴν εὐρύτερη περιοχὴ πού βρῖσκεται καὶ προσβασιμότητα ἀπὸ ὁδικούς ἄξονες καὶ μέσα μαζικῆς μεταφορᾶς.

β) Περιβάλλοντα χῶρο καὶ προσπελασιμότητα ἐγυτέρας περιοχῆς (μέσα μαζικῶν μεταφορῶν, ὁδικοί κόμβοι, λεωφόροι κ.λπ.).

γ) Τεχνικὴ ἔκθεσις ἀρχιτεκτονικῆς λύσεως, λειτουργικότητας καὶ δυνατότητας ἀλλαγῆς χρήσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρο 21

Διαδικασία ἀγορῶν

1. Ἡ, ἀπὸ τὸ διοικοῦν τὸ Ἐκκλησ. Ν.Π. ὄργανο, ἐγκεκριμένη πρόσκλησις ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος, δημοσιεύεται εἴκοσι (20), τοῦλάχιστον, ἡμέρες πρὸ τῆς ἡμερομηνίας καταθέσεως τῶν προσφορῶν, ἐκτός ἐάν, ἄλλως, ὀρίζεται στὴν πρόσκλησις μὲ ἀνάρτησις στὰ γραφεῖα τοῦ Ν.Π., στὸ ὅποιο θὰ κατατεθοῦν οἱ προσφορές, καὶ στὰ γραφεῖα τοῦ ἀντιστοίχου Πρωτοβαθμίου Ο.Τ.Α., μέσα στὴν περιφέρεια τῶν ὁποίων ἀναζητεῖται τὸ, πρὸς ἀγορὰ, ἀκίνητο.

Περίληψη τῆς προσκλήσεως δημοσιεύεται σὲ δύο (2) ἢ περισσότερες ἡμερήσιες τοπικὲς ἐφημερίδες καὶ, σὲ περιπτώσεις πού ἀπαιτεῖται, στὴν ἐφημερίδα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως. Τὸ μέγεθος τῆς δημοσιότητας νὰ εἶναι ἀνάλογο τοῦ προβλεπομένου τιμήματος ἀγορᾶς, σὲ συνάρτησις μὲ τὸ κόστος δημοσιότητας.

2. Γιὰ τὴν ἀξιολόγησις τῶν προσφορῶν ὀρίζεται Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸ διοικοῦν τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο ὄργανο, ἢ ὅποια ἀποτελεῖται ἀπὸ μέλη τῆς

τεχνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ καί, ἐάν κρίνεται σκόπιμο, συμμετέχει ἐκπρόσωπος τοῦ φορέα, γιὰ λογαριασμὸ τοῦ ὁποίου θὰ ἀγορασθεῖ τὸ ἀκίνητο.

3. Ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἡ διαπίστωσις τῆς πληρότητος τῶν προσφορῶν, ἡ τεχνικὴ ἀξιολόγησις καὶ βαθμολογία αὐτῶν, ἡ ἐξαγωγή τῆς τελικῆς τεχνικῆς βαθμολογίας, ἡ ἀποσφράγιση τῶν οἰκονομικῶν προσφορῶν καὶ ὁ συσχετισμὸς τελικῆς τεχνικῆς βαθμολογίας καὶ οἰκονομικῶν προσφορῶν, ὥστε νὰ προκύψει ἡ πρόκρισις τοῦ καταλληλοτέρου καὶ οἰκονομικότερου, πρὸς ἀγορὰ, ἀκινήτου.

4. Τὸ πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς, μὲ τυχόν πρόσθετες παρατηρήσεις, ὑποβάλλεται στὸ ὄργανο πού διοικεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο, πρὸς λήψην, κατ' ἀρχάς, ἀποφάσεως προκρίσεως καὶ συνεχίσεως τῆς διαδικασίας ἀγορᾶς.

5. Τὸ προκριθὲν, πρὸς ἀγορὰ, ἀκίνητο ἀποστέλλεται σὲ ἀνεξάρτητο ἐκτιμητὴ τοῦ ἄρθρου 2 παρ. 3 τοῦ παρόντος, πρὸς ἐκτίμησις τῆς ἀξίας του, μετὰ ἀπὸ ὀριστικοποίησις ὄλων τῶν ποσοτικῶν, ἐπὶ μέρους καὶ στὸ σύνολό τους, μεγεθῶν, τῶν ἀναλυτικῶν ποιοτικῶν στοιχείων καὶ χαρακτηριστικῶν τοῦ κτιρίου, ὀριστικοποίησις τῶν προθεσμῶν συντάξεως ὀριστικῶν μελετῶν, μελετῶν ἐφαρμογῆς, ἐγκρίσεως αὐτῶν ἀπὸ τὸ διοικοῦν τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο ὄργανο καὶ ἐκδόσεως οἰκοδομικῆς ἀδείας, καθὼς καὶ προσδιορισμοῦ ἐγγυητικῶν ἐπιστολῶν-ρητρῶν.

6. Ὁλοκληρώνεται ὁ ἔλεγχος τίτλων τοῦ προσφερομένου ἀκινήτου καὶ διαπιστώνεται ἐάν τρίτος, τὸ Δημόσιο ἢ ἕτερο Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο, διεκδικεῖ ἢ ὄχι δικαιώματα ἐπ' αὐτοῦ.

7. Συμφωνεῖται ἡ ὁποιαδήποτε πρόσθετη ὑποχρέωσις τοῦ πωλητῆ ἀπὸ μὴ δυναμένη νὰ προβλεφθεῖ ἀπὸ τὴν πρόσκλησις ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος ἰδιαιτερότητα τοῦ προσφερομένου ἀκινήτου.

8. Διενεργοῦνται διαπραγματεύσεις ἀπὸ Ἐπιτροπὴ, ἢ ὅποια ὀρίζεται ἀπὸ τὸ διοικοῦν τὸ Ἐκκλησ. Νομικὸ Πρόσωπο ὄργανο ἢ τὸ, ἀρμοδίως, ἐξουσιοδοτημένο ὄργανο, ὅπως στὴν παρ. 2 τοῦ παρόντος ἄρθρου.

9. Ἡ λήψις τελικῆς ἀποφάσεως ἀπὸ τὸ διοικοῦν τὸ Ἐκκλησ. Ν.Π. ὄργανο, γιὰ ἀγορὰ ἀκινήτου, λαμβάνεται κατ' ἐλευθέρην αὐτοῦ κρίσιν.

Ἄρθρο 22

Συμβόλαιον ἀγορᾶς

Μετὰ τὴν λήψην τελικῆς ἀποφάσεως καλεῖται ὁ προσφέρων, πρὸς ὑπογραφήν τοῦ συμβολαίου ἀγορᾶς. Μὲ αὐτὸ συμφωνοῦνται:

1. Τό τίμημα καί ό τρόπος καταβολής αυτού. Σέ περίπτωση άγοράς, μελλοντικώς έτοιμού, τελικού προϊόντος, γιά τήν έκάστοτε καταβολή δόσεως όρίζεται ή έκπλήρωση τών υποχρεώσεων του πωλητή γιά τήν πρόοδο τών εργασιών, σέ συνάρτηση μέ τήν έφαρμογή του χρονοδιαγράμματος έκτελέσεως αυτών, ό τρόπος πιστοποίησης τής έκτελέσεως αυτών καί όποιες άλλες προϋποθέσεις, τυχόν, συμφωνηθούν.

2. Η προθεσμία παραδόσεως του κτιρίου, έτοιμού προς χρήση, καί οι τμηματικές προθεσμίες προόδου τών εργασιών. Οί χρόνοι προσωρινής καί διοικητικής παραλαβής καί όριστικής παραλαβής, καθώς καί ό τρόπος καί χρόνος γνωστοποίησης στον πωλητή τυχόν παρατηρήσεων τών Έπιτροπών παραλαβής καί ό χρόνος έκτελέσεως τών εργασιών πού δέν έκτελέστηκαν.

3. Οί προθεσμίες: έκπονήσεως τών όριστικών μελετών, έγκρίσεως αυτών από τό διοικούν τό Έκκληση. Νομικό Πρόσωπο όργανο, ύποβολής φακέλου προς έκδοση οικοδομικής άδειας, έκπονήσεως μελετών έφαρμογής, έκπονήσεως, κατά περίπτωση, ειδικών μελετών καί όποιες άλλες ειδικότερες προθεσμίες συμφωνήθηκαν, προς όλοκλήρωση κατασκευής του κτιρίου.

4. Οί υποχρεώσεις του πωλητή, προς παροχή τών αναγκαίων πληροφοριών, στοιχείων καί διευκολύνσεων προς τό όργανο πού όρίζεται από τό διοικούν τό Έκκληση. Νομικό Πρόσωπο όργανο, προς παρακολούθηση τής κατασκευής του κτιρίου.

5. Τό ποσό καί ή διάρκεια τής έγγυητικής έπιστολής καλής έκτελέσεως τών εργασιών πού συμφωνούνται μέ τό συμβόλαιο, καθώς καί τών τμηματικών προθεσμιών καί τελικής παραδόσεως του κτιρίου κ.λπ. πού θα άποτελέσουν λόγους καταπτώσεως τής έγγυήσεως.

Τό ποσό τής έγγυητικής έπιστολής καλής έκτελέσεως τών όρων του συμβολαίου, σύμφωνα μέ τά προβλεπόμενα στις παραγράφους 3 καί 4 του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού, δέν μπορεί νά είναι κατώτερο του 10% του συνολικού τιμήματος άγοράς, έκτός εάν άλλως αναφέρεται στην πρόσκληση έκδηλώσεως ενδιαφέροντος.

6. Οί ποινικές ρήτρες γιά μή έγκαιρη περάτωση τών τμηματικών προθεσμιών καί τελικής παραδόσεως του κτιρίου. Οί ποινικές ρήτρες παρακρατούνται από τίς τμηματικές καταβολές καί, εάν τό ποσό αυτών δέν έπαρκει, εισπράττονται από τίς έγγυητικές έπιστολές.

7. Σέ περίπτωση παραβίασεως συμφωνηθείσης ήμερομηνίας σταδιακής περατώσεως εργασιών ή τμηματικής

ή τελικής παραδόσεως του κτιρίου από ύπαιτιότητα ή άδυναμία του πωλητή, δικαιούται, αυτόμάτως, ό άγοραστής, χωρίς τήρηση όποιουδήποτε άλλου όρου, νά προβεί μέ δαπάνες του, συμψηφιζόμενες στό τίμημα, στην συνέχιση εργασιών άποπερατώσεως του κτιρίου.

8. Στην περίπτωση πού καταστεί άναγκαία ή άγορά, από τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο, νέων, προσθέτων καί συμπληρωματικών εργασιών ή μελετών, οι όποιες δέν ήταν δυνατόν νά προβλεφθούν μέχρι τής ύπογραφής του συμβολαίου, τότε ή ένέργεια αυτή:

α) Είναι στην διακριτική ευχέρεια καί έπιλογή του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου.

β) Άποτελεί υποχρέωση άναλήψεως ευθύνης πωλήσεως του πωλητή.

γ) Η άγορά τών νέων εργασιών ή μελετών πραγματοποιείται μέ τήν ύπογραφή νέου συμβολαίου άγοράς νέου άντικειμένου, τό όποιο θα άποτελεί προέκταση του άρχικού συμβολαίου άγοράς.

δ) Η άνάθεση έκτελέσεως ή έκπονήσεως αυτών σε τρίτη τεχνική εταιρεία ή μελετητικό γραφείο, άποτελεί δικαίωμα του Έκκλησιαστικού Νομικού Προσώπου καί υποχρέωση του πωλητή γιά παροχή τών άπαραιτήτων διευκολύνσεων καί μή παρεμβολή όποιωνδήποτε έμποδίων ή κωλυμάτων στον τρίτο άνάδοχο, προς έκτέλεση τών νέων εργασιών.

ε) Η κοστολόγηση τών νέων εργασιών, πού, πιθανώς, θα άνατεθούν στον πωλητή, μπορεί νά γίνει μέ, κατ' άναλογίαν, έφαρμογή τών ίσχυουσών διατάξεων, μέ τιμές ΑΤΟΕ, ΑΤΗΕ καί ΑΤΕΟ κατά τον χρόνο τής νέας συμφωνίας, μέ προσυμφωνημένη μέ τό άρχικό συμβόλαιο, ποσοστιαία, έπ' αυτών, έκπτωση, λαμβανομένων υπ' όψιν του έμπορικού κέρδους, τών γενικών έξόδων καί του Φ.Π.Α. ή μέ άλλο τρόπο, έπίσης, προσυμφωνημένο μέ τό άρχικό συμβόλαιο.

στ) Η κοστολόγηση νέων μελετών, πού πιθανώς θα άνατεθούν στον πωλητή, μπορεί νά γίνει μέ, κατ' άναλογίαν, έφαρμογή τών διατάξεων περι άμοιβών έκποιήσεως Μελετών Δημοσίων Έργων, μέ προσυμφωνημένη μέ τό άρχικό συμβόλαιο ποσοστιαία, έπ' αυτών, έκπτωση ή μέ άλλο τρόπο, έπίσης, προσυμφωνημένο μέ τό άρχικό συμβόλαιο.

ζ) Οί τυχόν αύξομειώσεις ειδών, ύλικών ή μηχανημάτων, ποιότητας καί ποσότητας εργασιών από αυτές πού συμφωνήθηκαν μέ τό άρχικό συμβόλαιο, συμψηφίζονται στό κόστος τών νέων εργασιών, προς διαμόρφωση του κόστους αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' / ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ

Άρθρο 23

Τρόποι αντιπαροχών – Διαδικασία

1. Τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο, με απόφαση του διοικούντος όργάνου του, δύναται νά προβαίνει στην άξιοποίηση τών οικόπέδων, τών όποιών είναι κύριος ή διαχειριστής, μέ άνοικοδόμηση αύτών, μέ τό σύστημα άντιπαροχής ποσοστών στό οικόπεδο μαζί μετά τών όριζοντίων ιδιοκτησιών, οί όποιες άντιστοιχούν σέ αύτά, λόγω έργολαβικού άνταλλάγματος. Ή άνοικοδόμηση μέ άντιπαροχή δύναται νά πραγματοποιηθεί:

α) διά δημοσίου πλειοδοτικού διαγωνισμού, μετά από σύνταξη, μέ μέριμνα τών ύπηρεσιών του Έκκλησι. Νομικού Προσώπου ή τρίτου, πλήρους μελέτης, πρός άνοικοδόμηση του οικόπέδου, στην όποία θά περιλαμβάνεται πλήρης άρχιτεκτονική, στατική, γεωλογική, ήλεκτρομηχανολογική και ύδραυλική μελέτη, τεχνική περιγραφή, συγγραφή ύποχρεώσεων, προθεσμία άποπερατώσεως, πίνακας ποσοστών συνιδιοκτησίας και κατανομής δαπανών κοινοχρήστων και κοινοκλήτων ιδιοκτησιών, πίνακας άποτιμήσεως τής κάθε διηρημένης ιδιοκτησίας ή όρόφου, προβλεπομένων νά άνεγερθούν και θά είναι καθορισμένες και θά λαμβάνονται ως πλήρως άποπερατωμένες και σχέδιο τής καταρτισθησομένης έργολαβικής συμβάσεως και προσυμφώνου περί τής σταδιακής μεταβίβασεως τών ποσοστών του οικόπέδου, περιέχοντος και διατάξεις διά τήν καταρτισθησομένη όροφοκτησία, όπως και κάθε άλλο στοιχείο έπιβαλλόμενο ή κρινόμενο, ως σκόπιμο, κατά τίς ύπάρχουσες συνθήκες ή άπαιτούμενο, κατά τήν φύση του έργου. Ή άποτίμηση τής άξίας τών άντιπαρεχομένων ιδιοκτησιών και του συνόλου τών, υπό άνέγερση, ιδιοκτησιών, θά καθορίζεται συμφώνως πρός τούς συγκεκριμένους συντελεστές άξίας τής κάθε διηρημένης ιδιοκτησίας, θά έκφράζεται σέ άπόλυτες ή σχετικές τιμές και θά άναφέρεται στόν σχετικό πίνακα στή διακήρυξη.

β) μέ προσκλήσεις έκδηλώσεως ένδιαφέροντος, όπου οί ένδιαφερόμενοι καλούνται νά ύποβάλουν, πλύν τής προσφοράς ποσοστού άντιπαροχής, ιδέες περί του τρόπου άξιοποίησεως του οικόπέδου μέ άρχιτεκτονική, στατική, ήλεκτρομηχανολογική, γεωλογική, ύδραυλική προμελέτη, τεχνική περιγραφή, συγγραφή ύποχρεώσεων, πίνακα ποσοστών συνιδιοκτησίας, κατανομή δαπανών, κοινοχρήστων και κοινοκλήτων, σχέδιο σταδιακής μεταβίβασεως ποσοστών οικόπέδου και κάθε άλλο στοιχείο, έπιβαλλόμενο έκ τής φύσεως του έργου. Στή διακήρυξη θά καθορίζονται τά κριτήρια και ό τρόπος άξιολογήσεως προσφορών.

γ) μέ άπευθείας διαπραγματεύσεις: i) όταν δέν είναι δυνατόν ή συμφέρον νά γίνει διαγωνισμός, όπως στίς περιπτώσεις συνιδιοκτητών οικόπέδων ή συνιδιοκτητών παλαιών οικήμάτων και ii) όταν από τήν άνέγερση του κτιρίου τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο πρόκειται νά έξυπηρετήσει ίδιους φιλανθρωπικούς, κοινωφελείς, προνοιακούς, εκπαιδευτικούς κ.ά. σκοπούς, έστω και άν άποβλέπει ή όχι σέ οικονομικής φύσεως όφελος ή έπιχείρηση.

Άρθρο 24

Πλειοδοτικοί διαγωνισμοί – Πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος

1. Ή διακήρυξη άναρτάται και δημοσιεύεται, κατά τά προβλεπόμενα στό άρθρο 5 παρ. 2 του παρόντος Κανονισμού, άναφέρει δέ και καλεί τούς ένδιαφερομένους:

α) Νά ύποβάλουν, έντός προθεσμίας όχι συντομότερης τών είκοσι (20) ήμερών από τής δημοσιεύσεως προσφοράς σέ άκέραιες μονάδες, τά προσφερόμενα πρός τό Έκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο ποσοστά άντιπαροχής, σύμφωνα μέ τόν πίνακα άποτιμήσεως τής άξίας τών διηρημένων ιδιοκτησιών και τόν πίνακα όπου θά έμφαίνονται οί προσφερόμενες, έπί μέρους, ιδιοκτησίες πρός τό Νομικό Πρόσωπο, πρός κάλυψη του ποσοστού τής άντιπαροχής.

β) Νά θέσουν τούς βασικούς όρους σχεδίου τής καταρτισθησομένης έργολαβικής συμβάσεως, σχεδίου προσυμφώνου περί σταδιακής μεταβίβασεως τών ποσοστών του οικόπέδου, πού θά περιέχονται διατάξεις για τήν καταρτισθησομένη όροφοκτησία, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο, άπαιτούμενο κατά τίς συνθήκες και τήν φύση του έργου.

γ) Τά προσόντα αύτών πού δύναται νά λάβουν μέρος στό διαγωνισμό.

δ) Έγγυητική έπιστολή, σύμφωνα πρός τά άναφερόμενα στό άρθρο 7 παρ. 3 και 4 του παρόντος Κανονισμού, ποσού όχι χαμηλότερου του 10% τής άξίας του οικόπέδου, όπως αύτή άποτιμάται, δυνάμει τής έκτιμητικής έκθέσεως του άρθρου 2 παρ. 3 του παρόντος.

ε) Έν σχέσει πρός τό περιεχόμενο, τόν τύπο τών προσφορών, τή διαδικασία διεξαγωγής τής δημοπρασίας, άνακλήξεως πλειοδότη και κατακυρώσεως του άποτελέσματος του διαγωνισμού θά έφαρμόζονται, άναλόγως, οί διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

2. Ή πρόσκληση έκδηλώσεως ένδιαφέροντος, πού δημοσιεύεται κατά τά διαλαμβανόμενα στην προ-

ηγουμένη παράγραφο, θά αναφέρει καί θά καλεῖ τούς ἐνδιαφερομένους:

α) Νά ὑποβάλουν προσφορές ἐντός προθεσμίας ὄχι μικρότερης τῶν εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπό τῆς δημοσιεύσεως, ξεχωριστά γιά τά αἰτούμενα τεχνικά στοιχεῖα (σχέδια, τεύχη, συγγραφές), ὅπως αὐτά ἀναλυτικά θά ζητοῦνται, καί ξεχωριστά σέ σφραγισμένο φάκελο μέ τούς οικονομικούς ὄρους τῆς προσφοράς, ἰδίως τό ποσοστό τῆς ἀντιπαροχῆς, ὀλογράφως καί ἀριθμητικῶς.

β) Νά ὑποβάλουν σχέδιο ἐργολαβικῆς συμβάσεως πού θά καταρτισθεῖ, σχέδιο προσυμφώνου περί σταδιακῆς μεταβιβάσεως τῶν ποσοστῶν τοῦ οἰκοπέδου, στό ὁποῖο θά περιέχονται καί διατάξεις γιά τήν ὀροφокτησία πού θά καταρτισθεῖ, καθώς καί κάθε ἄλλο στοιχεῖο πού ἀπαιτεῖται, ἀνάλογα μέ τίς συνθήκες καί τή φύση τοῦ ἔργου.

γ) Τά κριτήρια ἀξιολόγησεως τῶν προσφορῶν, τούς συντελεστές βαρύτητας τῶν κριτηρίων, τήν βαθμολογία καί τόν τρόπο ὑπολογισμοῦ καί συσχετισμοῦ τῆς τεχνικῆς βαθμολογίας μέ τήν οικονομική προσφορά, πρὸς συγκριτική ἀξιολόγηση τῶν προσφορῶν.

δ) Τά προσόντα αὐτῶν πού μποροῦν νά λάβουν μέρος στόν διαγωνισμό.

ε) Νά καταθέσουν ἐγγυητική ἐπιστολή, σύμφωνα μέ τήν προηγουμένη παράγραφο.

στ) Σέ σχέση μέ τίς διαδικασίες τοῦ διαγωνισμοῦ, κατακυρώσεως ἀποτελέσματος, θά ἐφαρμόζονται ἀνάλογες διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ.

3. Ὅλα τά ἔξοδα τοῦ διαγωνισμοῦ καί τῶν δημοσιεύσεων, τά ὁποῖα, τό καθένα χωριστά καί σέ ἀπόλυτες τιμές, ἀναφέρονται στή διακήρυξη ἢ στήν πρόσκληση ἐνδιαφέροντος, ὅπως καί ὅλα τά ἔξοδα καταρτίσεως τῶν σχετικῶν συμβάσεων, τῶν πράξεων συστάσεως ὀριζόντιας ἰδιοκτησίας, συμβολαιογραφικά ἔξοδα, πάσης φύσεως ἔξοδα καί ἔξοδα μεταγραφῶν βαρύνουν τόν ἀνάδοχο. Τό διοικοῦν τό Ἐκκλησ. Νομικό Πρόσωπο ὄργανο, δέν φέρει οικονομική ὑποχρέωση, πρὸς ἐκτέλεση τῆς συμβάσεως.

4. Τό διοικοῦν τό Ἐκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο ὄργανο ἀποφασίζει, κατ' ἐλευθέρην κρίση.

5. Τό Ἐκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο δέν ὑποχρεοῦται σέ παροχή ἀποζημιώσεως πρὸς τούς ὑποβάλλοντες προσφορά.

Ἄρθρο 25

Σύμβαση ἀντιπαροχῆς

Ἡ σύμβαση ἀντιπαροχῆς καταρτίζεται σύμφωνα μέ τά ὀριζόμενα ἀπό τή διακήρυξη τοῦ διαγωνισμοῦ ἢ τήν πρόσκληση ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος καί ἀνάλογα μέ τίς σχετικές διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρο 26

Διατάξεις νόμων

Εἰδικές διατάξεις νόμων, πού προβλέπουν τή χωρίς διαγωνισμό ἐκμίσθωση ἢ ἐκποίηση ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων, ἰσχύουν καί γιά τά ἀκίνητα τῶν ὑπαγομένων στόν παρόντα Κανονισμό Νομικῶν Προσώπων.

Ἄρθρο 27

Τροποποίηση διατάξεων – Ἐναρξη ἰσχύος

1. Οἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ τροποιοῦνται, συμπληρώνονται ἢ καταργοῦνται, κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς, δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ., ἢ ὁποῖα δημοσιεύεται στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὁ παρῶν Κανονισμός δέν προκαλεῖ δαπάνη σέ βάρος τοῦ κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἢ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς.

3. Οἱ διατάξεις τοῦ παρόντος καταλαμβάνουν τίς ἐκκρεμεῖς διαδικασίες ἢ συμβάσεις μισθώσεων, ἐκποιήσεων, ἀγορῶν, ἀνταλλαγῶν καί ἀντιπαροχῶν.

4. Ὁ παρῶν Κανονισμός ἰσχύει ἀπό τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ Κανονισμός δημοσιεύεται, ἐπίσης, καί στό ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἡ Ἀπόφαση αὐτή νά δημοσιευθεῖ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό ἐπίσημο δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἀθήναι, 1.12.2021

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὡρεῶν Φιλόθεος

Απόφασις περί Μετονομασίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καί Σταγῶν σέ
Ἄριθμ. 3745/2469/2021 Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης, Γαρδικίου καί Πύλης

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν:

τάς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1, παρ. 4 καί 11 παρ. 2 τοῦ ν. 590/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Φ.Ε.Κ. 146/Α'/31.5.1977),

τούς Ἱερούς Κανόνας λδ' τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων, ιζ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου, λη' τῆς Πενθέκτης Συνόδου, στ' τῆς ἐν Σαρδικίῃ Συνόδου, νστ', ρθ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου,

τήν ὑπ' ἀριθ. 565/30.8.2021 Πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρίκκης καί Σταγῶν κ. Χρυσοστόμου,

τήν ἀπό 7.10.2021 Απόφασιν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καί

τό γεγονός ὅτι ἐκ τῆς παρουσίας δέν προκαλεῖται δαπάνη,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Ἡ κατά τό ἄρθρον 11 παρ. 1 ὑποπαρ. Α' στοίχ. λστ' τοῦ Ν. 590/ 1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» εἰς τήν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπαγομένη Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καί Σταγῶν μετονομάζεται εἰς «Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης, Γαρδικίου καί Πύλης», ἐντεῦθεν δέ διά τοῦ φερωνύμου τίτλου «Μητροπολίτης Τρίκκης, Γαρδικίου καί Πύλης» μνημονεύεται καί ὑπογράφεται ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης Τρίκκης καί Σταγῶν.

Ἡ παρούσα νά δημοσιευθῇ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί εἰς τό Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7ῃ Ὀκτωβρίου 2021

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὡρεῶν Φιλόθεος

Αναρτήθηκε στὴν ἰστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 30.12.2021

Τροποποιήσις τῶν ὀργανικῶν θέσεων ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων
τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἄρτης τοῦ Κανονισμοῦ 156/2002 (Φ.Ε.Κ. Α' 338)

Ἄριθμ. 330/2021

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν:

1) τό ἄρθρον 3 τοῦ Συντάγματος καί τό ἄρθρον 42 παρ.2 καί 5 τοῦ ν. 590/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2) τό ἄρθρον 56 τοῦ ν. 4735/2020 «Περί διοικήσεως καί διαχειρίσεως ὀρθοδόξων ἰ. ναῶν ἐντός κοιμητηρίων καί ρύθμιση θεμάτων τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν»,

3) τάς ὑφισταμένας ὑπηρεσιακάς ἀνάγκας τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἄρτης,

4) τήν ὑπ' ἀριθ. 1486/25.10.2021 Πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἄρτης κ. Καλλινίκου,

5) τό ὑπ' ἀριθ. 58/1.11.2021 Πρακτικόν τοῦ Ἀνωτάτου Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Α.Υ.Σ.Ε.), γνωμοδοτοῦντος θετικῶς, καί

6) τήν ἀπό 3.11.2021 Απόφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου, ἀποφασίζει:

Τροποποιεῖ τόν Κανονισμόν 156/2002 (Φ.Ε.Κ. Α' 338), ὡς ἐξῆς:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 330/2021

Τροποποιήσις τῶν ὀργανικῶν θέσεων ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἄρτης, τοῦ Κανονισμοῦ 156/2002 (Φ.Ε.Κ. Α' 338)

Ἄρθρον 1

Εἰς τάς ὀργανικάς θέσεις ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἄρτης, τοῦ ἄρθρου 2, κεφ. ΙΙΙ, παρ. 4 τοῦ Κανονισμοῦ 156/2002 (Α' 338), εἰς τήν κατηγορίαν ΤΕ προστίθεται θέσις ὡς ἐξῆς: «Κλάδος ΤΕ 2 Πληροφορικῆς. Μία (1) θέσις ἐπί βαθμοῖς Δ-Α».

Άρθρον 2

Έκ της δημοσιεύσεως του παρόντος Κανονισμού δέν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου της Ί. Μητροπόλεως Άρτης, δεδομένου ότι αυτή θά προκληθῆ διά της πράξεως πληρώσεως της ως άνω θέσεως καί θά αναγραφῆ εις τόν οικείον προϋπολογισμόν.

Άρθρον 3

Ή ισχύς του παρόντος Κανονισμού άρχεται από της

δημοσιεύσεώς του εις τήν Έφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ό παρών Κανονισμός νά δημοσιευθῆ εις τήν Έφημερίδα της Κυβερνήσεως καί εις τό επίσημον δελτίον της Έκκλησίας της Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άθηναι, 3.11.2021

† Ό Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ό Αρχιγραμματεύς

† Ό Ωρεών Φιλόθεος

Αναρτήθηκε στήν ιστοσελίδα της Έκκλησίας της Ελλάδος τήν 30.11.2021

Κανονισμός 336/2021: «Τροποποίηση του Κανονισμού ύπ' αριθ. 327/2021 (Α' 57)»

Άριθμ. 336/2021

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχουσα ύπ' όψιν:

1) τίς διατάξεις του άρθρου 42 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος»,

2) τήν από 1.12.2021 εισήγηση του Ειδικού Νομικού Συμβούλου της Έκκλησίας της Ελλάδος καί

3) τήν από 2.12.2021 απόφαση αυτής, αποφασίζει:

ψηφίζει τόν Κανονισμό 336/2021, έχοντα ως έξης:

Κανονισμός 336/2021

«Τροποποίηση του Κανονισμού ύπ' αριθμ. 327/2021 (Α' 57)»

Άρθρο 1

Στό άρθρο 10 του Κανονισμού ύπ' αριθ. 327/2021 «Περί τροποποιήσεως του ύπ' αριθ. 5/1978 Κανονισμού της Έκκλησίας της Ελλάδος «Περί Κώδικος έκκλησιαστικών ύπαλλήλων (Α' 48)» (Α' 57), προστίθεται παράγραφος ύπ' αριθ. 10, ως έξης:

«10. Υπάλληλοι έκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ., οι όποιοι έχουν προσληφθει έκτός όργανικών θέσεων μέ διαδοχικές συμβάσεις όρισμένου χρόνου κατά τήν έννοια του άρθρου 7 παρ. 3 του Κανονισμού ύπ' αριθ. 5/1978 (Α' 148) καί συνολικής διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) έτών έως της έναρξεως ισχύος του παρόντος Κανονισμού,

κατατάσσονται αυτοδικαίως σέ προσωποπαγή θέση ύπαλλήλου ιδιωτικού δικαίου άορίστου χρόνου, ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδος καί ειδικότητας προς αυτήν, στήν όποία ανήκουν κατά τήν ήμερομηνία δημοσιεύσεως του παρόντος Κανονισμού. Για τήν κατάταξη τους έκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Μακαριωτάτου Προέδρου της Διαρκούς Ίεράς Συνόδου, ή όποία συνιστά καί τήν αντίστοιχη προσωποπαγή θέση καί δημοσιεύεται διά της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως. Ή θέση καταργείται διά της καθ' οιονδήποτε τρόπο άποχωρήσεως του ύπαλλήλου, ό όποιος τήν κατέχει. Ή κατάταξη του έκκλησιαστικού ύπαλλήλου σέ βαθμό γίνεται από τό άρμόδιο Υψηρεσιακό Συμβούλιο».

Άρθρο 2

Ό παρών Κανονισμός δέν προκαλεί καμία δαπάνη σέ βάρος του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου της Έκκλησίας της Ελλάδος ή των λοιπών έκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Ό παρών Κανονισμός άρχίζει νά ισχύει από τήν δημοσίευσή του διά της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως. Ό παρών Κανονισμός δημοσιεύεται καί διά του επίσημου Δελτίου της Έκκλησίας της Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άθηναι, 2.12.2021

† Ό Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ό Αρχιγραμματεύς

† Ό Ωρεών Φιλόθεος

Αναρτήθηκε στήν ιστοσελίδα της Έκκλησίας της Ελλάδος τήν 30.12.2021

Κανονισμός συστάσεως καί λειτουργίας του ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπό τήν ἐπωνυμία: «Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς “Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος”»

Ἀριθμ. 4373/2209/2021

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν:

1. τὰ ἄρθρα 1 παρ. 4, 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ ν. 590/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146),

2. Τίς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τό χριστεπώνυμο πλήρωμα, οἱ ὁποῖες ἀπορρέουν ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τῶν Νόμων τοῦ Κράτους,

3. τίς ὑφιστάμενες κοινωνικές, ποιμαντικές καί πνευματικές ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς,

4. τήν ὑπ' ἀριθ. 1149/29.9.2021 πρόταση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνου,

5. τήν ὑπ' ἀριθ. 315/29.10.2021 γνωμοδότηση τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί

6. τήν ἀπό 3.11.2021 Ἀπόφαση τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

συνιστᾶ ἐκκλησιαστικό Ἰδρυμα ὑπό τήν ἐπωνυμία «Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς “Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος”» καί ψηφίζει τίς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ, ὁ ὁποῖος διέπει τή σύσταση καί λειτουργία αὐτοῦ:

Κανονισμός συστάσεως καί λειτουργίας
τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος
ὑπό τήν ἐπωνυμία:

«Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς
“Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος”»

Ἄρθρο 1

Ἰδρυση τῆς Σχολῆς

Ἰδρύεται στήν Ἱερά Μητρόπολη Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς Ἰδρυμα μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος καί ὑπό τήν ἐπωνυμία: «Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς “Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος”». Ἔχει ὡς ἔδρα τῆς τό Προκόπειο Πολυδύναμο Ἐκκλησιαστικό Κέντρο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καραμαούνα 29, στήν Καλαμαριά, καί λειτουργεῖ ὑπό τόν ἱεραρχικό ἔλεγχο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἀποτελοῦσα ἴδια ὑπηρεσία αὐτῆς, αὐτοτελοῦς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος. Εἶναι ἀναγνωρισμένη ἀπὸ τό Κράτος καί ἔχει λάβει νόμιμη ἄδεια σύστασης καί λειτουργίας (ΦΕΚ 3244/τ.Β'/08.08.2018).

Ἄρθρο 2

Σφραγίδα

Ἡ Σχολή διαθέτει δική τῆς κυκλική σφραγίδα, ἣ ὁποία φέρει ἐξωτερικῶς τόν τίτλο «Ἱερά Μητρόπολις Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς», ἐσωτερικῶς «Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς – “Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος”» καί στό κέντρο εἰκόνα τοῦ Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου.

Ἄρθρο 3

Σκοποὶ τῆς Σχολῆς

Σκοπός τῆς Σχολῆς εἶναι ἡ διάσωση, προβολή, διδασκαλία καί διάδοση τῆς Ἑλληνορθόδοξης μουσικῆς παράδοσης, ἐκκλησιαστικῆς, παραδοσιακῆς, ὡς καί τῆς ἑλληνικῆς τόσο σέ θεωρητικό, ὅσο καί σέ πρακτικό ἐπίπεδο.

Εἰδικότεροι σκοποὶ τῆς Σχολῆς εἶναι:

α) Ἡ μελέτη, διατήρηση, διάδοση καί προβολή τῆς πατρῴας ψαλτικῆς τέχνης, ὅπως αὐτή διασώθηκε ἀνά τούς αἰῶνες, μέχρι σήμερα.

β) Ἡ ὑπεύθυνη διδασκαλία καί πιστοποιούμενη μάθηση τῆς ψαλτικῆς τέχνης καί τῆς παραδοσιακῆς μουσικῆς, σύμφωνα μέ τήν κείμενη νομοθεσία.

γ) Ἡ μουσική καί λειτουργική κατάρτιση νέων Ἱεροψαλτῶν, μέ σκοπό τή στελέχωση τῶν ἀναλογίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

δ) Ἡ καλλιέργεια καί διάδοση τοῦ ἐτέρου κλάδου τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς Παιδείας. Στό πλαίσιο αὐτό ἡ Σχολή δύναται νά συστήσει μουσικά σύνολα, καθὼς καί τμήματα ἐκμάθησης μουσικῶν ὀργάνων καί χορῶν.

ε) 'Η ψηφιοποίηση άρχαιακού ύλικού Βυζαντινής καί Παραδοσιακής Μουσικής.

στ) 'Ο σχεδιασμός καί ή ύλοποίηση προγραμμάτων έξ αποστάσεως διδασκαλίας.

ζ) 'Η άναζωπύρηση τής μεγάλης έκκλησιαστικής καί έθνικής κληρονομιάς στή συνείδηση του λαού.

η) 'Η ύποστήριξη εκπαιδευτικών δομών καί δράσεων διδασκαλίας τής ψαλτικής τέχνης καί τής παραδοσιακής μουσικής, σέ πρόσωπα μέ προβλήματα όράσεως καί άλλες ειδικές εκπαιδευτικές άνάγκες.

θ) 'Η δημιουργία μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών στή Βυζαντινή Μουσική, μέ σκοπό τήν παροχή μεταπτυχιακής εκπαίδεúσεως καί έπιμορφώσεως, καθώς καί ή άνάπτυξη καί αξιοποίηση καταλλήλου εκπαιδευτικού ύλικού καί μεθόδων διδασκαλίας σέ θέματα πού άφορούν τήν ψαλτική τέχνη.

Άρθρο 4

Έπίτευξη των σκοπών τής Σχολής

Μέσα γιά τήν επίτευξη των σκοπών τής Σχολής είναι:

α) 'Η συστηματική καί ύπεύθυνη διδασκαλία τής Ψαλτικής Τέχνης καί τής Παραδοσιακής Μουσικής άπό διδασκάλους κατηρτισμένους θεωρητικά καί πρακτικά.

β) 'Η προβολή τής Βυζαντινής Ψαλτικής παραδόσεως καί τής δημώδους, μέσφ εκδηλώσεων, έπιμορφωτικών δράσεων, έντύπων, ήλεκτρονικών έκδόσεων καί ψηφιακών δίσκων.

γ) 'Η συγκρότηση Ψαλτικού Χοροú, χορωδιών καί μουσικών σχημάτων.

δ) 'Η διοργάνωση εκπαιδευτικών, καλλιτεχνικών καί φιλανθρωπικών δράσεων πού προάγουν τόν έλληνικό πολιτισμό καί τήν παραδοσιακή έλληνική τέχνη.

ε) 'Η γενικότερη στήριξη φιλανθρωπικών ίδρυμάτων καί καλλιτεχνών.

στ) 'Η συνεργασία μέ άλλους φορείς γιά τήν, άπό κοινού, όργάνωση σεμιναρίων ή εκδηλώσεων πού προωθούν καί προβάλλουν τόν έθνικό μουσικό πλοúτο.

ζ) 'Η ύλοποίηση έπιμορφωτικών, εκπαιδευτικών καί εύρωπαϊκών προγραμμάτων.

η) Κάθε άλλο μέσο πού ύπηρετεί τόν σκοπό του 'Ιδρύματος

Άρθρο 5

Διοίκηση τής Σχολής

'Η Σχολή ύπάγεται στήν πνευματική καί διοικητική έποπτεία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς.

1. Τή Σχολή διοικεί τριμελές Διοικητικό Συμβούλιο πού συγκροτείται άπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη ώς Πρόεδρο, ή τόν νόμιμο αύτου άναπληρωτή, καί έτερα δύο λαϊκά ή κληρικά μέλη, κατά προτίμηση γνώστες τής παραδοσιακής έκκλησιαστικής ή δημώδους Μουσικής. Όμοίως, επιλέγονται δύο άναπληρωματικά μέλη του Συμβουλίου, πού άναπληρούν, σέ περίπτωση κωλύματος, τά τακτικά μέλη κατά σειρά έπιλογής τους. Τό Διοικητικό Συμβούλιο, κατά τήν πρώτη συνεδρία του, όρίζει, μεταξύ των μελών του, τόν Ταμία καί τόν Γραμματέα. Τό Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικά 1 φορά τόν μήνα. Επίσης, συνεδριάζει τακτικά, κατά τήν έναρξη καί τή λήξη του διδακτικού έτους, πάντοτε κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου του. Έκτακτη σύγκληση του Δ.Σ. γίνεται είτε άπό τόν Πρόεδρο είτε τό ζητήσουν έγγράφως δύο (2) μέλη του Δ.Σ.

2. Στίς συνεδριάσεις του Δ.Σ. παρίστανται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ό Διευθυντής τής Σχολής καί ό Ταμίας τής 'Ιεράς Μητροπόλεως, έφ όσον κριθεί άπαραίτητο.

3. Τά δύο Μέλη του Δ.Σ. διορίζονται άπό τόν Μητροπολίτη μέ τριετή θητεία, πού μπορεί νά άνανεωθεί. Τό άξίωμα των μελών του Δ.Σ. είναι τιμητικό καί άμισθο. Κάθε μέλος μπορεί νά παραιτηθεί, άν συντρέχουν λόγοι, ή νά άντικατασταθεί, άν δέν άνταποκρίνεται στίς ύποχρεώσεις του, καί πριν τή λήξη τής θητείας του, μέ αίτιολογημένη άπόφαση του Μητροπολίτου.

4. Οί άποφάσεις λαμβάνονται, κατά πλειοψηφία, ένώ, σέ περίπτωση ίσοψηφίας, ύπερισχύει ή ψήφος του Προέδρου (ή Προεδρεύοντος).

5. Τό Δ.Σ. μεριμνά γιά τήν όμαλή λειτουργία τής Σχολής, έπιλαμβάνεται παντός ζητήματος, πού τήν άφορά καί λαμβάνει όλες τίς άποφάσεις πού άφορούν τήν όργάνωση καί λειτουργία τής Σχολής. Καταρτίζει τόν οικονομικό προϋπολογισμό καί άπολογισμό, τούς όποιους ύποβάλλει προς έγκριση στό Μητροπολιτικό Συμβούλιο καί τηρεί τά ύπό του νόμου προβλεπόμενα βιβλία.

6. Τό Δ.Σ. τής Σχολής δύναται νά δημιουργήσει περιφερειακά Παραρτήματα, μέ τήν εύθύνη του εκεί διδάσκοντος Καθηγητού καί τόν έλεγχο του Δ.Σ. καί του Διευθυντού.

7. 'Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. εκπροσωπεί τό 'Ιδρυμα ένώπιον πάσης διοικητικής, δικαστικής, έκκλησιαστικής καί οιασδήποτε άλλης άρχής.

8. 'Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. συγκαλεί σέ πρώτη συνεδρία, έντός μηνός άπό τήν ήμέρα τής κοινοποιήσεως τής άποφάσεως διορισμού των Μελών του. 'Ο Πρόεδρος

συγκαλεί σέ συνεδρίαση τό Δ.Σ. καί προεδρεύει αὐτοῦ.

9. Τό Δ.Σ., κατόπιν προτάσεως τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, διορίζει τόν Διευθυντή τῆς Σχολῆς, ὁ ὁποῖος δύναται νά ἐκπροσωπεῖ τό Δ.Σ. ἐνώπιον κάθε ἀρχῆς, ὕστερα ἀπό σχετική ἐξουσιοδότηση πού λαμβάνει ἀπό τόν Πρόεδρο. Ὁ Μητροπολίτης, ὡς Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ., ὑπογράφει τούς τίτλους σπουδῶν (ἀπό κοινοῦ μέ τόν Διευθυντή), καθώς καί τίς διπλότυπες ἀποδείξεις εἰσπράξεως καί πληρωμῆς. Ὁ Διευθυντής τῆς Σχολῆς δύναται νά λαμβάνει μηνιαῖο ἐπίδομα ἢ ἐπιμίσθιο, τό ὁποῖο καθορίζεται μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ., ἢ νά παρέχει τίς ὑπηρεσίες τοῦ ἐθελοντικά.

10. Τό Δ.Σ. ὀρίζει τόν Γραμματέα τῆς Σχολῆς, ὁ ὁποῖος συντάσσει κάθε ἀπαραίτητο ἐγγραφο, ἀναλαμβάνει τή διεκπεραίωση τῆς ἀλληλογραφίας τῆς Σχολῆς καί τηρεῖ: α. Βιβλίο Πρωτοκόλλου ἀλληλογραφίας, β. Βιβλίο Μητρώου καί προόδου τῶν μαθητῶν (Μαθητολόγιο), γ. Βιβλίο Πράξεων τοῦ Δ.Σ. καί δ. Βιβλίο Ἐξετάσεων.

11. Τό Δ.Σ. δύναται νά ὀρίσει Ἀναπληρωτή Διευθυντή τῆς Σχολῆς.

12. Τό Δ.Σ. ἀποφασίζει τήν πρόσληψη διδακτικοῦ καί βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, ἀπαραίτητου γιά τήν εὐρυθμη λειτουργία τῆς Σχολῆς. Προκύπτουσες δαπάνες ἐπιβαρύνουν τόν προϋπολογισμό τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρο 6

Πόροι τῆς Σχολῆς

1. Πόροι τῆς Σχολῆς εἶναι:

α) Τό δικαίωμα ἐγγραφῆς καί ἡ εἰσφορά διδασκτρων, τό ὕψος τῶν ὁποίων καθορίζεται στήν ἀρχή κάθε σχολικοῦ ἔτους ἀπό τό Δ.Σ.

β) Κάθε δωρεά ἢ ἐπιχορήγηση ἀπό εὐρωπαϊκά προγράμματα, ἀπό φυσικά ἢ νομικά πρόσωπα δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἢ κληρονομίες ὑπέρ τῆς Σχολῆς.

γ) Οἱ ἐτήσιες εἰσφορές τῶν Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν, ἐφ' ὅσον ὀρισθοῦν ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

δ) Τό ποσό πού προβλέπεται ἀπό τόν Προϋπολογισμό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ε) Ἔσοδα ἀπό μουσικές ἐκδόσεις καί ἐκδηλώσεις, ἐφ' ὅσον αὐτά δέν διατίθενται πρὸς κάποιο συγκεκριμένο σκοπό.

στ) Ἔσοδα ἀπό ὑλοποίηση πολιτιστικῶν καί εὐρωπαϊκῶν προγραμμάτων.

ζ) Εἰσφορές φίλων τῆς Σχολῆς.

η) Κάθε ἔσοδο προερχόμενο ἀπό νόμιμη πηγή καί μή προβλεπόμενη στὸν παρόντα Κανονισμό.

2. Τό Δ.Σ. ἔχει τό δικαίωμα, μέ ἀπόφασή του, νά

ἀπαλλάσσει ἀπό διδάκτρα τούς σπουδαστές πού ἀδυνατοῦν νά τά καταβάλουν, καθώς καί νά χορηγεῖ ὑποτροφίες.

3. Οἱ σπουδαστές, ἀκόμη, ὑποχρεοῦνται νά καταβάλουν ἐξέταστρα, ὅταν πρόκειται γιά κατατακτήριες, πτυχιακές ἢ διπλωματικές ἐξετάσεις, τό ὕψος τῶν ὁποίων καθορίζεται ἀπό τό Δ.Σ.

Ἄρθρο 7

Διδακτικό καί λοιπὸ Προσωπικὸ

1. Ὁ Διευθυντής τῆς Σχολῆς διορίζεται, ὕστερα ἀπό πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ., ἀπό τό Δ.Σ.

2. Ὁ Διευθυντής τῆς Σχολῆς πρέπει, ὡπσοδήποτε, νά εἶναι κάτοχος Διπλώματος Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἀναγνωρισμένου Ὡδεῖου ἢ ἄλλων ἀναγνωρισμένων Ἀνωτάτων Μουσικῶν Σχολῶν τῆς ἡμεδαπῆς ἢ ἀλλοδαπῆς καί νά ἔχει πενταετῆ προϋπηρεσία καθηγητοῦ σέ ἀναγνωρισμένο Ὡδεῖο ἢ Σχολὴ Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

3. Ὁ Διευθυντής τῆς Σχολῆς εἶναι ὑπεύθυνος γιά τήν ὁμαλή λειτουργία τῆς, ὅπως καί γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ Προγράμματος Σπουδῶν. Εἰσηγεῖται στό Δ.Σ. ὅτιδήποτε ἔχει σχέση μέ τήν εὐρυθμη λειτουργία τῆς Σχολῆς. Ἐχει τήν εὐθύνη γιά τήν παιδαγωγική λειτουργία τῆς Σχολῆς, τόν ἔλεγχο τῶν διδασκόντων καί διδασκομένων καί τήν ὀργάνωση τῶν καλλιτεχνικῶν δράσεων τῆς Σχολῆς. Ὁ Διευθυντής τῆς Σχολῆς, ἐάν κληθεῖ, μπορεῖ νά συμμετέχει στίς συνεδριάσεις τῆς Διοικοῦσας Ἐπιτροπῆς, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

4. Ἡ Σχολή, ἂν κριθεῖ ἀπαραίτητο, μπορεῖ νά προσλάβει Καλλιτεχνικό Διευθυντή, πρόσωπο διακεκριμένο γιά τό κύρος του στήν ἱεροψαλτική ἢ μουσική κοινότητα, τά καθήκοντα τοῦ ὁποίου καθορίζονται ἀπό τό Δ.Σ.

5. Οἱ Καθηγητές τῆς Σχολῆς ὀρίζονται μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ., κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ Διευθυντοῦ καί αἰτήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων. Πρέπει νά εἶναι τουλάχιστον κάτοχοι Πτυχίου Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἢ Διπλώματος Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἀναγνωρισμένου Ὡδεῖου ἢ ἄλλων ἀναγνωρισμένων Σχολῶν τῆς ἡμεδαπῆς ἢ ἀλλοδαπῆς. Ὁ ἀριθμὸς τους ἐξαρτᾶται ἀπό τόν ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν καί τῶν Τμημάτων τῆς Σχολῆς.

6. Γιά τή διδασκαλία τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς, κατ' ἐξαιρεση, γίνονται δεκτοὶ ὡς διδακτικὸ προσωπικὸ στή Σχολὴ ἐμπειροτέχνες, προκειμένου νά διδάξουν μουσικά ὄργανα ἢ παραδοσιακοὺς χορούς. Ἀκόμη, στή Σχολὴ δύναται νά προσληφθεῖ Διπλωματοῦχος Καθηγητῆς Φωνητικῆς.

7. Γιά τήν καλύτερη λειτουργία Τμήματος Παραδοσιακῆς Μουσικῆς, τό Δ.Σ. δύναται νά ὀρίσει

Υπεύθυνο Τμήματος Παραδοσιακής Μουσικής, ο οποίος θα συντονίζει τη λειτουργία και τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του Τμήματος.

8. Ο Διευθυντής και οι Καθηγητές αποτελούν τον Σύλλογο των διδασκόντων της Σχολής, ο οποίος εξετάζει και εισηγείται, προς το Δ.Σ. αποκλειστικά, παιδαγωγικά θέματα, όπως τα διδακτικά έγχειρίδια που θα χρησιμοποιηθούν και θέματα που αφορούν τους σπουδαστές. Ο Σύλλογος Διδασκόντων συνεδριάζει τακτικά ανά τρίμηνο και κατά τη λήξη του διδακτικού έτους και όταν παρίσταται ανάγκη, πάντοτε κατόπιν προσκλήσεως του Διευθυντή της Σχολής. Στόν Σύλλογο διδασκόντων προεδρεύει ο Διευθυντής, ο οποίος ενημερώνει στη συνέχεια το Δ.Σ. της Σχολής για τις αποφάσεις του Συλλόγου Διδασκόντων.

9. Τα ειδικά και τα δευτερεύοντα υποχρεωτικά μαθήματα Ιστορίας της Εκκλησιαστικής Μουσικής, Τυπικού, Ύμνολογίας, Λειτουργικής και Μετρικής διδάσκονται από τους Καθηγητές της Σχολής, με τη βοήθεια κατάλληλων έγχειριδίων, τα οποία θα επιλέγει ο Σύλλογος των Καθηγητών και θα εγκρίνει το Δ.Σ. Τα υποχρεωτικά μαθήματα θεωρίας, αρμονίας και σολφέζ ευρωπαϊκής μουσικής διδάσκονται από Καθηγητές, οι οποίοι κατέχουν τά υπό του νόμου οριζόμενα προσόντα. Το Δ.Σ. δύναται να ορίσει Καθηγητές για τα παραπάνω ειδικά μαθήματα (έκτός της θεωρίας της ευρωπαϊκής μουσικής), δόκιμους Θεολόγους Καθηγητές ή Κληρικούς, με αναγνωρισμένη αξία και πείρα σε λειτουργικά θέματα.

10. Οι Καθηγητές και ο Διευθυντής (έφ' όσον διδάσκει) διδάσκουν είτε έθελοντικά είτε με συμβολική άμοιβή, τό ύψος της οποίας καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ., κατόπιν συμφωνίας με αυτούς.

11. Το Δ.Σ. μπορεί να διορίσει Υπεύθυνο της Σχολής, ο οποίος θα εκτελεί χρέη Ταμιά ή Γραμματέα ή και των δύο. Ο Υπεύθυνος της Σχολής μπορεί να είναι έθελοντής ή άμειβόμενος.

12. Το Δ.Σ. μπορεί να διορίζει προσωπικό, προς διευκόλυνση επιτεύξεως των σκοπών του και υπέρ της εύρυθμης λειτουργίας του.

13. Κάθε δαπάνη άμοιβής του προσωπικού της Σχολής βαρύνει τον Προϋπολογισμό αυτής.

Άρθρο 8

Γενικό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Η ύλη των μαθημάτων ακολουθεί τό αναλυτικό πρόγραμμα του ΥΠ.ΠΟ. και τις τυχόν προσθήκες που προτείνει ο Σύλλογος Καθηγητών και εγκρίνει τό Δ.Σ.

2. Τα μαθήματα κάθε σχολικού έτους αρχίζουν τον Οκτώβριο και λήγουν τον Μάιο. Οι προαγωγικές και άπολυτήριες ή πτυχιακές εξετάσεις πραγματοποιούνται κάθε Ιούνιο, σύμφωνα με τό πρόγραμμα που καταρτίζει ο Σύλλογος Διδασκόντων.

3. Τα έγχειρίδια διδασκαλίας προτείνονται από τον Σύλλογο Διδασκόντων και εγκρίνονται από τό Δ.Σ.

4. Πέραν των θεωρητικών και πρακτικών μαθημάτων, απαιτείται ή διδασκαλία δευτερευόντων μαθημάτων που προβλέπονται από τον Νόμο, στά όποια οι σπουδαστές εξετάζονται, προκειμένου να άποκτήσουν τίτλο σπουδών (Πτυχίο ή Δίπλωμα).

5. Συμπληρωματικά μαθήματα, σεμινάρια ή διαλέξεις μπορούν να πραγματοποιούνται, σε συνεργασία με διακεκριμένους ιεροψάλτες, μουσικολόγους ή Καθηγητές από άλλους φορείς. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να έχουν έκτακτο και μικρής διάρκειας χαρακτήρα και μπορεί να είναι άνοικτά σε ευρύτερο φιλόμουσο κοινό.

Άρθρο 9

Ψαλτικός Χορός

1. Ο Ψαλτικός Χορός της Σχολής αποτελεί σημαντικό και αναπόσπαστο μέρος αυτής. Διαδραματίζει σημαντικότατο ρόλο στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία, είναι τόπος συνάντησης και μετεκπαίδευσης των άποφοίτων και των τελειοφοίτων της Σχολής, ενώ ταυτόχρονα είναι μέσο προβολής του έργου της Σχολής.

2. Στόν Ψαλτικό Χορό συμμετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι σπουδαστές της Σχολής που φοιτούν στά Γ', Δ' και Ε' έτη Σπουδών και οι υπόλοιποι σπουδαστές που προτείνονται από τους Καθηγητές.

3. Στόν Ψαλτικό Χορό μπορούν να συμμετέχουν νέοι της Ήρας Μητροπόλεως που διαθέτουν τό άπαραίτητο φωνητικό τάλαντο.

4. Ο Ψαλτικός Χορός συμμετέχει σε λατρευτικές και συναυλιακές εκδηλώσεις της Ήρας Μητροπόλεως και όπου άλλου. Επιπλέον, είναι δυνατή ή συμμετοχή του Χορού σε ήχογραφήσεις ψηφιακών δίσκων και ή συνεργασία με άλλους φορείς, κατόπιν σχετικής απόφασεως του Δ.Σ. της Σχολής.

Άρθρο 10

Σπουδαστές της Σχολής

1. Το διδακτικό έτος αρχίζει την 1η Οκτωβρίου κάθε έτους και λήγει στις 31 Μαΐου του έπομένου έτους. Οι προαγωγικές εξετάσεις πραγματοποιούνται τό πρώτο δεκαήμερο του Ιουνίου.

2. Οι έγγραφές από 1ης έως 30ης Σεπτεμβρίου. Για την έγγραφη των σπουδαστών απαιτείται: α) αίτηση του ενδιαφερομένου ή του κηδεμόνα του, εάν ο ίδιος είναι ανήλικος, β) φωτοαντίγραφο αστυνομικού δελτίου ταυτότητας ή πιστοποιητικό γεννήσεως για ανήλικους σπουδαστές κάτω των 12 χρόνων.

3. Τό πρόγραμμα των μαθημάτων της Σχολής μπορούν να παρακολουθούν όσοι έχουν υπερβεί τό δέκατο έτος της ηλικίας τους.

4. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική τόσο στό κύριο μάθημα, όσο και στό δευτερεύοντα. Η άδικαιολόγητη, επί σειρά (5) πέντε μαθημάτων, άπουσία έπισύρει τή διαγραφή του μαθητή από τά μαθητολόγια της Σχολής. Τά μαθήματα πού συμπίπτουν μέ τίς σχολικές άργίες δέν αναπληρώνονται από τούς Καθηγητές.

5. Στίς ύποχρεώσεις των σπουδαστών είναι ή συμμετοχή στίς έκδηλώσεις της Σχολής ή της Ίερās Μητροπόλεως, σέ Ίερές Άκολουθίες, καθώς και ή συμμετοχή στόν Ψαλτικό Χορό της Σχολής.

6. Η άξιολόγηση των σπουδαστών γίνεται τόσο κατά τή διάρκεια της σχολικής χρονιάς, όσο και στίς έξετάσεις τήν περίοδο του Ίουνίου.

7. Όλοι οί σπουδαστές της Σχολής προμηθεύονται, έγκαίρως και μέ δικά τους έξοδα, τά ύποδεικνυόμενα από τή Σχολή και άπαραίτητα για τή διδασκαλία βιβλία.

8. Δέν έπιτρέπεται στούς σπουδαστές ή σύσταση μουσικού συλλόγου ή όποιουδήποτε συνδικαλιστικού όργάνου.

Άρθρο 11

Έξετάσεις της Σχολής

1. Όλοι οί σπουδαστές ύποχρεούνται νά λαμβάνουν μέρος στίς όριζόμενες από τή Σχολή έξετάσεις. Σπουδαστές, πού άδικαιολόγητα δέν προσέρχονται στίς έξετάσεις, άπορρίπτονται.

2. Άπαραίτητη προϋπόθεση για τή συμμετοχή σπουδαστή σέ προαγωγικές ή άπολυτήριες έξετάσεις είναι ή άποπληρωμή των καθορισμένων οικονομικών ύποχρεώσεών του.

3. Οί έξετάσεις της Σχολής διακρίνονται σέ:

- α) Κατατακτήριες,
- β) Προόδου,
- γ) Προαγωγικές και
- δ) Άπολυτήριες.

Εϊδικότερα:

α) Οί Κατατακτήριες έξετάσεις διεξάγονται, κάθε έτος κατά τόν μήνα Όκτώβριο, από Έπιτροπή πού όρίζει

τό Ύπουργείο Πολιτισμού, κατόπιν προτάσεως του Διευθυντού της Σχολής, πός κατάταξη μαθητών μέ γνώσεις Βυζαντινής Μουσικής στήν άνάλογη τάξη.

β) Οί έξετάσεις Προόδου διεξάγονται από 1 έως 20 Φεβρουαρίου κάθε έτους ένώπιον του διδάσκοντος καθηγητή και του Διευθυντού της Σχολής.

γ) Οί Προαγωγικές έξετάσεις διεξάγονται από 1 έως 10 Ίουνίου κάθε έτους. Μαθητές μέ μή έπαρκή γνώση όσων διδάχθηκαν κατά τό παρελθόν έτος δέν προάγονται στήν έπόμενη τάξη, αλλά έπαναλαμβάνουν τήν προηγούμενη.

δ) Οί Άπολυτήριες έξετάσεις πός άπόκτηση Πτυχίου Βυζαντινής Μουσικής, όπως κι αυτές πός άπόκτηση Διπλώματος, διεξάγονται έντός του μηνός Ίουνίου, ένώπιον της συγκροτηθείσης Έπιτροπής.

4. Η βαθμολογία των Άπολυτηρίων έξετάσεων αναγράφεται στό Πτυχίο και περιλαμβάνει τούς έξις χαρακτηρισμούς:

- Άριστα
- Λίαν Καλώς
- Καλώς
- Σχεδόν Καλώς
- Μετρίως.

Σέ όσους λάβουν βαθμό “Σχεδόν Καλώς” ή “Μετρίως” χορηγείται Πτυχίο Ίεροψάλτου, ύπογεγραμμένο από τόν Πρόεδρο και τόν Διευθυντή της Σχολής, και όχι Πτυχίο Βυζαντινής Μουσικής, θεωρημένο από τό Ύπουργείο.

5. Στούς σπουδαστές πού έπιθυμούν νά άποχωρήσουν από τή Σχολή και έχουν έξετασθεί έπιτυχώς στίς προαγωγικές έξετάσεις χορηγείται πιστοποιητικό φοιτήσεως.

Άρθρο 12

Τηρούμενα Βιβλία

Η Σχολή διατηρεί τά έξις Βιβλία:

- α) Μαθητολόγιο,
- β) Πρωτόκολλο άλληλογραφίας,
- γ) Βιβλίο Πράξεων,
- δ) Βιβλίο έξετάσεων,
- ε) Βιβλίο ταμείου, γραμμάτια εισπράξεων και έντάλματα πληρωμών, κανονικά θεωρημένα από τήν Ίερά Μητρόπολη, μέ εύθύνη του Ταμιά.

Άρθρο 13

Άντιμετώπιση προβλημάτων

Γιά όποιοδήποτε θέμα, τό όποίο δέν ρυθμίζεται από τόν παρόντα Κανονισμό, λαμβάνει μέριμνα και έπιλαμβάνεται αύτου τό Δ.Σ. της Σχολής.

Άρθρο 14

Τροποποίηση του Κανονισμού

Ο παρών Κανονισμός τροποποιείται από την Ίερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. της Σχολής.

Άρθρο 15

Κατάργηση της Σχολής

Η Σχολή Βυζαντινής Μουσικής της Ι. Μητροπόλεως Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς καταργείται από την Ίερά Σύνοδο, ύστερα από απόφαση του Δ.Σ., όταν δέν εκπληρώνει τούς σκοπούς της και καθίσταται αδύνατη ή λειτουργία της, τά δέ περιουσιακά στοιχεία, πού κατέχει, περιέρχονται στό Νομικό Πρόσωπο της Ίεράς Μητροπόλεως.

Άρθρο 16

Ίσχύς του Κανονισμού

Ο παρών Κανονισμός ισχύει από της δημοσιεύσεώς του στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως. Δημοσιεύεται,

επίσης, στό επίσημο Δελτίο της Εκκλησίας της Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Άρθρο 17

Κάλυψη δαπάνης

Από τή δημοσίευση του παρόντος Κανονισμού δέν προκαλείται δαπάνη σέ βάρος του Προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου της Ίεράς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς.

Η Απόφαση αυτή νά δημοσιευθεί στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως και στό περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Αθήναι, 3.11.2021

† Ο Αθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο Αρχιγραμματεύς

† Ο Ωρεών Φιλόθεος

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ίερά Μητρόπολις Ίερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καί Ἀρδαμερίου

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38, παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 3-7 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν:

- α) Ἀγίου Ἀνδρέου Περιστερᾶς
- β) Ἀγίας Βαρβάρας Στρατωνίου
- γ) Ὁσίου Ἀθανασίου Ἀγίου Χαλαμπίου καί
- δ) τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Παναγίας Μεγάλης Παναγίας.

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ἀρναίᾳ τῆ 3ῃ Ἰανουαρίου 2022

† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καί Ἀρδαμερίου
ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

*Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος τὴν 14.1.2022*

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38, παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

- Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου Ἀγδινῶν
- Ἀγ. Νικολάου Ἀγ. Σοφίας
- Δώδεκα Ἀποστόλων Ν. Ἀρτάκης (δ' θέσις)

- Ἀγ. Ἰωάννου Προδρόμου Ἄτταλης
- Ἀγ. Παρασκευῆς Αὐγαριάς
- Κοιμήσεως Θεοτόκου Βασιλικῆ (β' θέσις)
- Ὁσ. Ἰωάννου Ρώσσου Βασιλικῆ (β' θέσις)
- Τιμίου Προδρόμου Βασιλικῶν
- Ἀγ. Ἀθανασίου Γαλατσᾶδων
- Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου Γλυφάδας
- Ἀγ. Παντελεήμονος Καμματριᾶδων
- Ἀγ. Ταξιάρχων Κοκκινομηλιάς
- Κοιμήσεως Θεοτόκου Κοντοδεσποτίου
- Ἀγ. Ἰωάννου Κοτσικιάς
- Προφήτου Ἡλιοῦ Κοτσικίων
- Ἀγ. Δημητρίου Κούτουρλου
- Κοιμήσεως Θεοτόκου Κυπαρισσίου
- Ἀγ. Ταξιάρχων Λάμαρης
- Γενεθλίου Θεοτόκου Λίμνης (β' θέσις)
- Κοιμήσεως Θεοτόκου Λιχάδος
- Γενεθλίου Θεοτόκου Λούτσης
- Ὁσ. Ἰωάννου Ρώσσου Μακρυμάλλης
- Ἀγ. Ἰωάννου Μετοχίου Διρφύων
- Ἀγ. Παρασκευῆς Σέττας
- Ἀγ. Τριάδος Σίμιας
- Ἀγ. Δημητρίου Σπαθarioῦ
- Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἄνω Στενῆς
- Ἀγ. Τριάδος Στροπῶνων
- Ζωοδόχου Πηγῆς Τσοῦκας
- Ἀγ. Ἰωάννου Χαλκίδος (γ' θέσις)
- Ἀγ. Νεκταρίου Χαλκίδος (β' θέσις)
- Ἀγ. Ταξιάρχων Χαλκίδος (δ' θέσις)
- Ἀγ. Βαρβάρας Χαλκίδος

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 23ῃ Δεκεμβρίου 2021

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

*Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος τὴν 14.1.2022*

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) καὶ τῶν ἄρθρων 4, 5, 7 καὶ 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ προκειμένου νά προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς κήρυξιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς:

Ἁγίου Νικολάου Χαλκίδος

Κοιμήσεως Θεοτόκου Γλώσσης Σκοπέλου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 23ῃ Δεκεμβρίου 2021

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 14.1.2022

**Ἱερά Μητρόπολις Ἱερισσοῦ,
Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 305/2018 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ:

Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Σταγείρων

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἀρναίᾳ τῆ 24ῃ Ἰανουαρίου 2022

† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου
ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἀναρτήθηκε στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 31.1.2022

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ὑπενθυμίζουμε ὅτι ἡ νομικὴ ἰσχὺς τῶν Κανονισμῶν καὶ τῶν Προκηρῦξεων ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία ἀναρτίσεώς τους στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Κανονισμός 246/2013, Ἄρθρο 1, Φ.Ε.Κ. Α 275).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

*Οι εργασίες της Δ.Ι.Σ.
της 11-13.1.2022*

Συνήλθε επί τριήμερο, από την Τρίτη 11 έως και την Πέμπτη 13 Ιανουαρίου 2022, μέσω τηλεδιασκέψεως, η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος της 165ης Συνοδικής Περιόδου, υπό την Προεδρία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερωνύμου.

Η Δ.Ι.Σ. αρχικά επικύρωσε τά Πρακτικά της Έξουσιοδοτήσεως.

Κατόπιν ανεγνώσθησαν τά δύο ευχαριστήρια Γράμματα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου σχετικώς προς: α) τίς πραγματοποιηθείσες, τον Νοέμβριο του έτους 2021, τιμητικές εκδηλώσεις της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος για τί συμπλήρωση τριακονταετίας από την έκλογή του στον Πατριαρχικό Θρόνο και β) τό άμέριστο ένδιαφέρον και τί συμπαράσταση της Ιεράς Συνόδου αναφορικώς προς την περιπέτεια της υγείας αυτού.

Έπίσης η Διαρκής Ιερά Σύνοδος:

- Ένέκρινε τό Μήνυμα της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, τό όποιο θά αποσταλεί κατ' έθος προς τούς Μαθητές και τίς Μαθήτριες των Σχολείων της Πατρίδος μας για τόν φετινό έορτασμό των Τριών Ιεραρχών, Προστατών της Έλληνικής Παιδείας.

- Έθεσε υπό την αιγίδα Της την Έκδήλωση «Φεστιβάλ Μικρασιατικού Πολιτισμού», τό όποιο θά πραγματοποιηθεί στό Δημοτικό Στάδιο Νέας Ίωνίας, από τίς 25 έως τίς 27 Ιουνίου 2022, και θά διοργανωθεί από την Ιερά Μητρόπολη Νέας Ίωνίας, Φιλαδελφείας, Ηρακλείου και Ν. Χαλκηδόνος.

- Ένέκρινε τόν οικονομικό Άπολογισμό παρελθόντος οικονομικού έτους και τόν Προϋπολογισμό του ήδη άρξαμένου οικονομικού

έτους του Νομικού Προσώπου της Εκκλησίας της Ελλάδος, τούς όποιους υπέβαλε άρμοδίως ή Εκκλησιαστική Κεντρική Υπηρεσία Οικονομικών (Ε.Κ.Υ.Ο.).

- Ένέκρινε τόν Προϋπολογισμό Έσόδων - Έξόδων διαχειρίσεως του οικονομικού έτους 2022 του Πανελληνίου Ιεροϋ Προσκυνήματος «ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ».

- Ένημερώθηκε περί της ύποβληθείσης εισηγήσεως του Σεβ. Προέδρου της Συνοδικής Επιτροπής Εκκλησιαστικής Εκπαίδεϋσεως και Έπιμορφώσεως του Έφημεριακού Κλήρου, Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμπτου κ. Δανιήλ, περί των νέων Προγραμμάτων Σπουδών του Μαθήματος των Θρησκευτικών στά Σχολεία της Πρωτοβαθμίου και Δευτεροβαθμίου Εκπαίδεϋσεως.

- Ένέκρινε την πρόταση της Είδικης Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητος περί διοργανώσεως Έκδηλώσεως Άπολογισμού του έργου της Επιτροπής για τό έτος 2021, κατά τόν μήνα Μάρτιο του έτους 2022.

- Ένημερώθηκε από την αναφορά του Σεβασμιωτάτου Προέδρου της Συνοδικής Επιτροπής Χριστιανικής Άγωγής της Νεότητος, Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου, περί του πραγματοποιηθέντος, στις 4 Δεκεμβρίου 2021 στί Λαμία, Πανελληνίου Συνεδρίου Κατηχητών της Εκκλησίας της Ελλάδος, για την έπέτειο της συμπληρώσεως 200 ετών από την έναρξη της Έλληνικής Έπαναστάσεως και άπεφάσισε την άποστολή συγχαρητηρίων Γραμμάτων προς τά μέλη της Επιτροπής, τούς εισηγητές, καθώς και τί φιλοξενήσασα τό Συνέδριο Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδος.

- Έκανε δεκτί την ύποβληθείσα παραίτηση του Όμοτίμου Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γρηγορίου Στάθη από τί Διεύθυνση του Ίδρυματος Βυζαντινής Μουσικολογίας της Ιεράς Συνόδου, ύστερα από 50 χρόνια ύπηρεσίας και προσφορής αυτού, και άπεφάσισε νά του άπονείμει τό Παράσημο του Άποστόλου Παύλου, σέ έκδήλωση πού θά πραγματοποιηθεί προσεχώς. Στήν κενωθείσα θέση του Διευθυντού του Ίδρυματος διόρισε τόν άχρι τουδε Έπιστημονικό Συνεργάτη του κ. Γρηγόριο Αναστασίου, δρα

Βυζαντινής Μουσικολογίας, πρωτοψάλτη και θεολόγο.

- Πληροφορηθείσα από τον Σεβ. Μητροπολίτη Κορίνθου κ. Διονύσιο τήν άπονομή προς αυτόν της Άνωτάτης Τιμητικής Διακρίσεως του Δήμου Κορινθίων με άφορμή τή συμπλήρωση δεκαπενταετίας εύκλεους ποιμαντορίας του, άπεφάσισε τήν άποστολή συγχαρητηρίου Συνοδικού Γράμματος.

- Ένέκρινε τόν διορισμό του Πανοσιολ. Αρχιμανδρίτου κ. Έφραϊμ Τριανταφυλλόπουλου, ως Πρωτοσυγκέλλου της Ί. Μητρ. Φθιώτιδος.

Η Ίερά Σύνοδος έξ άφορμής ενός άκόμη συκοφαντικού δημοσιεύματος κατά της Έκκλησίας, τό όποιο δΐθεν άποκαλύπτει μαρτυρία ίερωμένου έτέρας έκκλησιαστικής δικαιοδοσίας έν Ελλάδα δι ότι κατά τήν πρώτη καραντίνα του Μαρτίου 2020 οί Ίερες Μητροπόλεις άποδέχθηκαν επί δίμηνο τό «κλείσιμο» τών Ίερών Ναών λόγω οικονομικής έξαρτήσεως άπό τό Κράτος, δηλώνει ότι καμία συκοφαντία δέν θά μεταβάλει τή συμπαράστασή Της στην έθνική προσπάθεια κατά της πανδημίας και προτίθεται νά προβεί σέ όλες τίς δέουσες έέργειες προς υπεράσπιση του κύρους Αυτής και τών Σεβασμιωτάτων Ίεραρχών.

Επίσης, διαπιστώσασα ότι διάφοροι Κληρικοί καθυβρίζουν δημοσίως τήν Ίερά Σύνοδο και τούς Ίεράρχες έξ αιτίας της στερρώς στάσεως υπέρ της χρήσεως μάσκας, του έμβολιασμού και της τηρήσεως τών υγειονομικών μέτρων έν γενει, προτρέπει τόν λαό του Θεού νά μίν παρασύρεται άπό τίς κάθε είδους ύβρεις, άκόμη και ρασοφόρων. Τονίζει ότι τήν επίσημη θέση της Έκκλησίας της Ελλάδος εκφράζει τό συλλογικό Της όργανο, δηλαδή η Ίερά Σύνοδος τών Μητροπολιτών Αυτής, τό όποιο άποφασίζει συνοδικώς, δηλαδή δημοκρατικώς, με βάση τήν αρχή της πλειοψηφίας, και όχι η άτομική άποψη όποιουδήποτε κληρικού, που θέτει σέ κίνδυνο ανθρώπινες ζωές και οδηγεί σέ παραχάραξη του Εύαγγελικού μηνύματος, δημιουργία φατριών και διάσπαση της εκκλησιαστικής ένότητας.

Τέλος, η Δ.Ι.Σ. κατήρτισε τόν Προκαταρκτικό Πίνακα ύποψηφίων κληρικών προς έγγραφή στον Κατάλογο τών προς Αρχιερατεία εκλογίμων, ένέκρινε άποσπάσεις κληρικών και άσχολήθηκε

με θέματα Ίερών Μητροπόλεων και Συνοδικών Έπιτροπών, καθώς και με τρέχοντα ύπηρεσιακά ζητήματα.

*Έκ της Διαρκούς Ίερας Συνόδου
της Έκκλησίας της Ελλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

*Δελτίον Τύπου της 24.12.2021
σχετικά με τήν προσβλητική άνάρτηση
του κ. Ηλία Μόσιαλου
σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης*

Η προσβλητική άνάρτηση, φερομένη υπό τό όνομα του άντιπροσώπου της Έλληνικής Δημοκρατίας σέ διεθνείς όργανισμούς για τόν κορωνοϊό κ. Ηλία Μόσιαλου, παραμονή τών Χριστουγέννων, που χλευάζει τή θρησκευτική πίστη εκατομμυρίων όρθοδόξων χριστιανών της χώρας που εκπροσωπεί, και οί συναφείς διαμαρτυρίες μελών της Έκκλησίας που περιήλθαν σέ γνώση μας, δίνουν τήν άφορμή για τήν γενικότερη ύπόμνηση ότι, άν και τό πρόσωπο του Χριστού και της Κυρίας Θεοτόκου δέν έχουν άνάγκη όποιασδήποτε ανθρώπινης υπεράσπισης έναντι τών ανθρώπινων ύβρεων, οί προσβολές και επιθέσεις κατά του Χριστιανισμού θά συνεχίσουν και θά αυξάνονται κατά τόν 21ο αιώνα. Ό φανατισμός και η έλλειψη σεβασμού στον άλλον δέν είναι άποκλειστικό χαρακτηριστικό τών «θρησκείων» η τών «άλλόθρησκων», αλλά όριζόντιο γνώρισμα πολλών ανθρώπων, συντηρητικών και προοδευτικών. Είναι επίσης σαφές ότι κανένας δέν μπορεί νά επικαλείται τό επιχείρημα της ιδιωτικότητας για τή ρατσιστική συμπεριφορά του, όταν κατέχει θέσεις κρατικής ευθύνης και εκφράζεται δημοσίως.

Ευχόμαστε Καλά Χριστούγεννα με άγάπη, μακροθυμία και προσευχή «υπέρ τών μισούντων και αγαπιόντων ημάς».

*Έκ του Γραφείου Τύπου της Ί. Συνόδου
της Έκκλησίας της Ελλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συνοδική Έπιτροπή Τύπου, Δημοσίων
Σχέσεων και Διαφωτίσεως

*Δελτίον Τύπου τῆς 20.1.2022
περί τῆς συμμετοχῆς τοῦ Διορθοδόξου
Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
σέ διαδικτυακή ἐκδήλωση
γιά τήν Παγκόσμια ἡμέρα Μνήμης
τοῦ Ὁλοκαυτώματος*

Ἐν ὄψει τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας Μνήμης τοῦ Ὁλοκαυτώματος, τήν 27η Ἰανουαρίου, θά πραγματοποιηθεῖ τήν Τρίτη 25 Ἰανουαρίου 2022, στίς 18:00, εἰδική διαδικτυακή ἐκδήλωση μέ τίτλο «*Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδέ Ἕλληνας*», γιά νά τιμηθοῦν ἡ στάση καί οἱ ἥρωικές ἐνέργειες τοῦ Μακαριστοῦ Μητροπολίτη Ζακύνθου κυροῦ Χρυσοστόμου καί τοῦ Δημάρχου Λουκά Καρρέρ πού εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα τή διάσωση ὀλόκληρης τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητας τῆς Ζακύνθου ἀπό τό Ὁλοκαύτωμα καί νά συνδεθεῖ ἡ γενναιότητά τους μέ τόν σύγχρονο ἀγῶνα κατά τοῦ ἀντισημιτισμοῦ.

Τό Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑποστηρίζει κατόπιν προσκλήσεως αὐτή τή σημαντική ἐκπαιδευτική ἐκδήλωση παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος πού ἀναδεικνύει τήν ἱστορική συνύπαρξη Ἑλλήνων καί Ἑβραίων καί τήν ἀνάγκη περαιτέρω ἐνίσχυσης αὐτῶν τῶν δεσμῶν ἐν μέσῳ τοῦ ἀξιοζώνοντος ἀντισημιτισμοῦ.

Προϋπόθεση τῆς συμμετοχῆς εἶναι ἡ ἠλεκτρονική δήλωση στήν ἠλεκτρονική διεύθυνση: <https://greece.combatantism.org/> στήν ὁποία ὑπάρχει καί τό πρόγραμμα τῆς ἐκδήλωσης

*Ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εἰδική Συνοδική Έπιτροπή
Πολιτιστικῆς Ταυτότητας

*Δελτίον Τύπου τῆς 23.1.2022
γιά τίς Ἐκδηλώσεις Μνήμης ἐπ' ἀφορμῇ
τῆς συμπληρώσεως 100 χρόνων
ἀπό τή Μικρασιατική Καταστροφή*

Στό πλαίσιο τῶν Συνοδικῶν καί Περιφερειακῶν Ἐκδηλώσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά τήν ἐπέτειο τῆς συμπληρώσεως 100 χρόνων ἀπό τή Μικρασιατική καταστροφή διοργανώνονται κατά τίς ἐπόμενες ἡμέρες οἱ ἐξῆς ἐκδηλώσεις. Κατ' αὐτές θά τηρηθοῦν ὅλα τά προβλεπόμενα ὑγειονομικά μέτρα προφυλάξεως.

Τή Δευτέρα 24 Ἰανουαρίου καί ὥρα 19.00 ἡ Ἱ. Μητρόπολη Ν. Ἰωνίας, Φιλαδελφείας, Ἡρακλείου καί Χαλκηδόνος θά τελέσει τά ἐγκαίνια ἐκθέσεως φωτογραφιῶν στόν χῶρο τοῦ Πανατωλίου (Πλατεία Πανατωλίου, Ἀλσούπολη) μέ θέμα *Μικρασία-Ἀλησμόνητες πατρίδες*. Ἡ ἐκδήλωση διοργανώνεται σέ συνεργασία μέ τό Κέντρο Σπουδῆς καί Ἀνάδειξης Μικρασιατικοῦ Πολιτισμοῦ (ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.) τοῦ Δήμου Ν. Ἰωνίας. Ἡ ἐκθεση θά διαρκέσει μέχρι τίς 7 Φεβρουαρίου καί θά λειτουργεῖ τίς ὥρες 18:00-21:00.

Τήν Κυριακή 30 Ἰανουαρίου καί ὥρα 18.00, στόν Ἱ. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Ν. Ἰωνίας, ἡ Ἱ. Μητρόπολη Ν. Ἰωνίας, Φιλαδελφείας, Ἡρακλείου καί Χαλκηδόνος διοργανώνει μέ τήν παρουσία ἐκπαιδευτικῶν καί μαθητῶν, ἐκδήλωση γιά τούς Τρεῖς Ἱεράρχες μέ θέμα: *Οἱ Μικρασιατικές ρίζες στή θεολογία τῆς Ἐκκλησίας*.

Ἐπίσης, ἡ Ἱερά Μητρόπολη Νέας Ἰωνίας, Φιλαδελφείας, Ἡρακλείου καί Χαλκηδόνος θά προσκαλέσει τούς μαθητές ὄλων τῶν Δήμων τῆς Μητροπόλεως νά μετάσχουν ἐθελοντικῶς στίς ἐκδηλώσεις Μνήμης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μέ τή συγγραφί θεατρικοῦ σεναρίου.

*Ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*